

Täysistunto

Tiistai 16.10.2018 klo 14.01—21.31

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 21.31.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.01—16.03 ja 19.58—21.31), puhemies Paula Risikko (16.03—18.00) ja toinen varapuhemies Tuula Haatainen (18.00—19.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Valtioneuvoston tiedonannot

Valtioneuvosto on 15.10.2018 antanut eduskunnalle tiedonannon VNT 1/2018 vp hallituksen työllisyyspolitiikasta ja työllistämiskynnyksen madaltamisesta pienissä yrityksissä. Tiedonanto otetaan käsittelyyn tässä istunnossa.

2.2. U-asiat

Puhemies on 11.10.2018 lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 90, 91/2018 vp.

3. Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle hallituksen työllisyyspolitiikasta ja työllistämiskynnyksen madaltamisesta pienissä yrityksissä

Valtioneuvoston tiedonanto VNT 1/2018 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia, valtioneuvoston tiedonanto hallituksen työllisyyspolitiikasta ja työllistämiskynnyksen madaltamisesta pienissä yrityksissä.

Valtioneuvoston esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään nopeatahtisena siten, että ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 7 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Tiedonannon käsittelyn päätteeksi toimitetaan äänestys valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta, jos keskustelun aikana on tehty ehdotus epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle tai ministerille. Eduskunta voi päättää lähettää asian valio-kuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

Keskustelu

14.04 Pääministeri Juha Sipilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on työllisyyden parantaminen ja julkisen talouden vahvistaminen. Talous on kasvanut ja työllisyysaste parantunut. Työllisyysaste on jo melkein tavoitteen mukaisesti 72 prosenttia. Työssä käyvien määrä on kasvanut yli 115 000:lla. Hallituksen aloittaessa julkinen talous oli lähes 6 miljardia alijäämäinen. Ensi vuonna se on käytännössä tasapainossa.

Hallituskauden alkaessa ennusteet eivät luvanneet hyvää, eivät taloudelle eivätkä työllisyydelle. Suomi oli ollut uudistamatta pitkään. Vatuloinnin oli loputtava. Oli selvää, että suunta ei kääntyisi ilman kipeitä päätöksiä. Hallitus ryhtyi ensi töikseen toimiin Suomen kustannuskilpailukyvyyn parantamiseksi. Kilpailukyky sopimuksen myötä pääsimme viimein mukaan maailmantalouden imuun. Vienti alkoi vetämään, ja investoinnit elpyivät. Sopimuksen vaikutukseksi on arvioitu noin 30 000—40 000 työpaikkaa. Kiitän ammattiyhdistysliikettä yhteistyöstä kilpailukyky sopimuksen aikaansaamiseksi. Tiedän, että sopimus ei ollut helppo, mutta se oli isänmaallinen teko.

Arvoisa puhemies! Tänä syksynä julkaistun tutkimuksen mukaan hallituksen päätöksillä saavutetaan 33 000—42 000 työpaikan lisäys jo mainitun kiky-sopimuksen lisäksi, eikä tässä selvityksessä ole huomioitu vielä kaikkia hallituksen toimia. Tutkimuksen mukaan hallituksen päätökset ovat lisänneet työnteon kannusteita. Työnteon kannustimia ovat lisänneet muun muassa palkansaajien tuloveronkevennykset, ansiosidonnaisen työttömyys-turvan keston lyhentäminen ja päivähoitomaksujen alentaminen.

Eniten hallituksen talouspolitiikasta ovat hyötäneet ne yli 100 000 entistä työtöntä, jotka ovat nyt töissä. Kokopäivätoihin työllistyvän ihmisen käytettävissä olevat tulot kasvavat keskimäärin 1 000 euroa kuukaudessa. Kun hallituksen päätösten työllisyysvaikutukset otetaan huomioon, nähdään, että kipeistä leikkauksista huolimatta tuloerot kasvavat vain hyvin lievästi tai eivät lainkaan. Hallituksen toimet ovat myös parantaneet lapsiperheiden työn kannustimia ja vähentäneet lapsiköyhyyttä.

Hallituksen ratkaisut talouden ja työllisyyden kohottamiseksi ovat olleet oikeita ja välttämättömiä. Niiden perimmäisenä päämääränä on torjua työttömyydestä aiheutuvaa eriarvoisuutta ja turvata hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus. Työllisyyden merkitys julkiselle taloudelle on järisyttävän suuri. Kyse on päiväkotien, sairaaloiden ja ikäihmisten hoivan rahoittamisesta. Työllisyysasteen nousu 1 prosenttiyksiköllä parantaa julkisen talouden tasapainoa noin 1,4 miljardilla eurolla. Tulevien vuosien haasteet edellyttävät vähintään 75 prosentin työllisyysastetta.

Ärade talman! Enligt grundlagen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Regeringen har genom många olika åtgärder strävat efter att höja sysselsättningen, och under regeringsperioden har antalet sysselsatta ökat med 115 000 personer.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Tätä hallitus on toimillaan tavoitellut.

Työllistämisen esteitä on purettu monin eri keinoin. Koeaikaa on pidennetty, takaisinotovelvoitetta lyhennetty. Määräaikaisia työsuhteita on joustavoitettu. Pitkäaikaistyöttömän saa palkata määräaikaiseen työsuhteeseen ilman erityistä, perusteltua syytä. Nuorten matalan kynnyksen palvelupisteiden eli Ohjaamojen toiminta on vakinaistettu. Myös etsivään nuorisotyöhön on panostettu. Omaehtoista opiskelua työttömyysturvalla on helpotettu. Nollatuntisopimuksiin on luotu reilut pelisäännöt. Osa-aikatyön ja keikkatyön tekemistä sovitellulla päivärahalla on helpotettu.

Nyt työttömiä kuunnellaan ja haastatellaan määräjain. Tästä on tullut työttömiltä paljon positiivista palautetta eri puolilta Suomea. Heistä pidetään huolta. Tätäkin opposition vasen laita aikanaan kritisoi "pakkohaastatteluina".

Työaikalakia uudistetaan joustavammaksi. Työn perässä liikkumisen kannustimia on parannettu. Ensi vuoden budjetissa palkkatuen käyttöä yrityksissä lisätään, jotta pitkään työttömänä olleet ja osatyökykyiset työllistyisivät paremmin.

Nuorten naisten työmarkkina-asemaa parannetaan äitien työnantajille maksettavalla 2 500 euron perhevapaakertakorvauksella. Tätä ei kolmikanta koskaan kyennyt sopimaan.

Hallitus on parantanut määrätietoisesti pienten ja keskisuuren yritysten toimintaedellytyksiä. Sukupolvenvaihdoksia on helpotettu perintöveroa keventämällä. Työttömyysturvaa on nykyisin mahdollista käyttää starttirahan, palkkatuen ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Hallitus sopi budjettiriihessä yrittäjän ei-omistavan perheenjäsenen työttömyysturvan parantamisesta. Startup-yrittäjien ja ulkomaisten asiantuntijoiden oleskelulupien saamista on sujuvoitettu ja nopeutettu.

Kaikki näistä päätöksistä eivät ole olleet helppoja. Aina, kun uusia toimia on esitelty, niiden merkitystä on vähätelty. Jälkikäteen on helppo sanoa, että monien päätösten vaikutukset ovat olleet positiivisia. Ne muodostavat kokonaisuuden, joka on suurempi kuin osiensa summa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on pyrkinyt alentamaan työllistämiskynnystä monilla eri toimilla ja parantamaan pienyrittäjän asemaa. Erityisesti pienissä yrityksissä työsuhteturvaa koskevien säännösten on katsottu nostaneen työllistämiskynnystä. Pieniin yrityksiin kohdistuvia poikkeuksia irtisanomissuojaan on säädetty useissa OECD-maissa. Virhe-
rekrytointineista aiheutuvat kustannukset ovat suhteellisesti suurempia pienissä yrityksissä. Lisäksi pienillä yrityksillä on yleensä huonommat mahdollisuudet löytää työntekijälle korvaavia työtehtäviä.

Tämän vuoksi hallitus on osana työllisyyttä edistäviä toimiaan valmistelemassa ja tuomassa eduskuntaan esityksen laiksi työllistämiskynnyksen alentamisesta alle kymmenen hengen yrityksissä. Lisäksi työntekijän työttömyysturvaan liittyvää karenssia lyhennetään kolmesta kahteen kuukauteen. Jatkossakin irtisanomisen perusteena pitää olla asiallinen ja painava syy. Tämä on tärkeää huomata. Perustuslainkaan mukaan ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstään. Rekrytointiin liittyvän riskin alentaminen auttaa lisäksi niitä työntekijöitä, joiden palkkaamiseen liittyy korkeampi riski esimerkiksi pitkittyneen työttömyyden vuoksi.

Arvoisa puhemies! Hallitusta on painostettu lopettamaan kyseisen esityksen valmistelu. Lakot aiheuttavat menetyksiä yrityksille, työntekijöille ja täysin sivullisille. Hyvinvointiyhteiskunta vaatii vieläkin korkeampaa työllisyysastetta. Poliitikoilta vaaditaan nyt rohkeutta ja päättäväisyyttä. Kaikista toimista ei välttämättä aina löydy yksimielisyyttä. Lo-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

pulta kyse on hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta ja sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn pohjalta hallitus jatkaa pienten yritysten työllistämiskynnyksen madaltamista koskevan hallituksen esityksen valmistelua, jos eduskunta antaa luottamuksen hallitukselle tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään ryhmäpuheenvuoroihin.

14.14 Matti Vanhanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on kysymys siitä, että hallitus saa tiedon eduskunnan tuesta jatkaa pienten yritysten työllistämiskynnyksen madaltamiseen tähtäävän lain valmistelua ja että eduskunta myös saa ehdotuksen myöhemmin päätettäväkseen. Valmistelutyö on kohdannut lakko-aallon, jonka vaatimuksena on lopettaa valmistelutyö. Koska hallituksen valmistelu kestää vielä viikkoja ja eduskunnan työ sen jälkeen varmasti pari kuukautta, olisi täysin kohtuutonta, että sivulliset ja kansantaloutemme kärsivät lakko-aallosta ennakoimattoman ajan.

Nyt on tärkeää sanoa, että hallitus ja sen jälkeen eduskunta tekevät niille kuuluvaa lainsäädäntötyötä riippumatta lakoista. Valmistelussa on kuultu jo eri näkemyksiä, ja eduskunnan käsittelyyn aikanaan kuuluu sekä ay-liikkeen että myös pienten yritysten kuuleminen. Kaiken tämän jälkeen asiassa tehdään päätös. Näin toimii edustuksellinen kansanvalta.

Työllistämiskynnyksen alentaminen parantaa työttömän ja pienyrityksen asemaa. He eivät ole edustettuina työmarkkinaneuvotteluissa, mutta poliittisen päättäjän on pidettävä huolta heistäkin. Hallituksen ainoa tavoite on uusien työpaikkojen mahdollistaminen.

Arvoisa puhemies! Suomi on johdettu lamasta ja työttömyydestä nousuun. Se on tämän vaalikauden tärkein aikaansaannos. Myönteinen kehitys ei ole tapahtunut itsestään. Suomi ei olisi nousussa ilman Euroopan ja myös maailman mittakaavassa poikkeuksellista kilpailukyky sopimusta. Sen aikaansaamisesta on edelleen syytä kiittää hallitusta, työmarkkinajärjestöjä, niiden jäsenliittoja ja ennen muuta eri alojen työntekijöitä, jotka ovat joustaneet. Suomi ei kuitenkaan olisi nousussa, ellei kilpailukyky sopimuksen ohella hallitus olisi tehnyt myös lukuisia muita työllisyyttä parantavia uudistuksia, jotka äsken kuvattiin. Tähän uudistusten sarjaan kuuluvasta esityksestä myös nyt väitellään.

Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Siksi on tärkeää, että työllisyyttä parantavia uudistuksia jatketaan. Työllistämisen kynnyksen madaltaminen pienissä yrityksissä on yksi ratkaisu tässä kokonaisuudessa. Julkisessa väittelyssä on annettu ymmärtää, että toteutuessaan uudistus mahdollistaisi työntekijän mielivaltaisen irtisanomisen. Tällaiset puheet potkuista parstakertoimen perusteella ampuvat räikeästi yli. [Ben Zyskowitz: Valepropagandaa!] Irtisanomiseen tarvitaan myös tulevaisuudessa painavat syyt. Tällaiset puheet myös halventavat maamme pienyrityksiä. Ei kukaan palkkaa väkeä irtisanoakseen. Ylivoimainen enemmistö yrittäjistä on taatusti vastuuntuntoisia ihmisiä, jotka pitävät huolta henkilökunnastaan kuin perheenjäsenistään ja muista läheisistään. Kukaan ei halua ottaa niskaansa huonon työnantajan leimaa. Sen sijaan moni heistä kokee kynnyksen palkata lisää työntekijöitä vielä korkeaksi. Tämän ymmärtää, kun useimmilla ovat liossa sekä omat että lainatut rahat. Epäonnistunut työntekijän valinta voi pahimmillaan viedä koko yrityksen tulevaisuuden vaakalaudalle. [Riitta Myller: Mitä tämä tuo uutta tähän asiaan?] Nyt tavoite on pienentää näitä riskejä yhtäältä pienyrityksen ja toisaalta vielä työttömänä olevan eduksi.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Arvoisa puhemies! Uudistuksen etenemiseen on tullut myös periaatteellinen puoli liit-
tojen aloitettua poliittiset työtaistelutoimet. Pohjimmiltaan kyse on siitä, päättääkö Suo-
men asioista viime kädessä kansanvaltaisesti valittu eduskunta ja sen luottamuksen varas-
sa toimiva hallitus vai etujärjestöt. [Ben Zyskiewicz: Tästä on kyse!] Perustuslain mukaan
valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta.
Kannatamme sopimusyhteiskuntaa. Se ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että poliittiselle
pääöksenteolle jää äänettömän yhtiömiehen rooli, eikä sitä, että päätöksiä jätettäisiin teke-
mättä vain siksi, että työmarkkinaosapuolet eivät ole neuvotteluiden jälkeen löytäneet yh-
teistä näkemystä. [Riitta Myller: Milloinkas siitä on neuvoteltu?]

Hallituksen ja eduskunnan tehtävä on pitää kaikkien suomalaisten puolta ja tuoda kuu-
luviin myös niiden ihmisten ääni — esimerkiksi pienyrityksien, työttömien sekä pätkä- ja
silpputyötä tekevien — joita työmarkkinajärjestöt eivät edusta. Vaihtoehtona ehdotukselle
on esitetty monia keinoja. Niille kaikille valitettavasti yhteistä on, että ne tehtäisiin valtion
rahoilla ja valtion tuella.

Arvoisa puhemies! Lakko-oikeus on osa kansanvaltaista menoa. Keskustan eduskunta-
ryhmä ei ole sitä rajoittamassa. Mielestämme poliittiseen lakkoon on vastattava poliittises-
ti. Siitä nyt on eduskunnassa kyse. Emme suinkaan odota, että liitot lopettaisivat poliittiset
lakkonsa huomiseen äänestykseen. Ne itse päättävät toimistaan. Mutta huomisen jälkeen
ne tietävät, että eduskunta odottaa saavansa käsiteltäväksi lakiehdotuksen, eikä tätä oikeut-
ta meiltä lakoilla viedä. [Eduskunnasta: Ei ole vielä äänestetty!] Se olisi vaarallinen ennak-
kotapaus. Kansanvallan kannalta kestävä tapa on vaikuttaa uudistukseen eduskunnan va-
liokunnissa. Lopulta eduskunta sitten äänestää uudistuksen hyväksymisestä.

Myös seuraavan vaalikauden isoin asia on työllisyyden parantaminen. Se on tehtävä sa-
malla, kun jo pidempään jyllännyt työn, työelämän ja työmarkkinoiden murros voimistuu.
Työllisyysastetta on nyt nostettu ennätysmäisesti noin neljällä prosenttiyksiköllä, ja tämän
vauhdin on jatkuttava seuraavillakin vaalikausilla. Tässä työssä tarvitaan jatkossakin yri-
tyksissä rohkeutta kasvaa ja työllistää. Muualla se kasvu ei toteudu. Eri etujärjestöjen yh-
teistyön ja hallituksen rooli on luoda edellytyksiä tälle kasvulle. Käynnissä olevasta kiis-
tasta kannattaisi ottaa opiksi se, että neuvotteluissa riittävän painoarvon saa myös työllis-
tävä pk-yritysten kenttä.

Arvoisa puhemies! Äänestäessämme huomenna tiedonannon puolesta edellyttämme,
että hallitus tuo eduskunnalle valmisteleman lakiehdotuksen. Tämän viikon maltillinen
mutta yksiselitteisen määrätietoinen viesti kaikille osapuolille on, että kansanvaltaista jär-
jestelmää ohjataan tästä talosta, ei tämän ulkopuolelta. [Vasemmalta: Suomen Yrittäjistä!]

14.22 Jukka Kopra kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomessa on
työllisiä tällä hetkellä enemmän kuin koskaan aiemmin. Hallituksen tavoite 110 000 uu-
desta työllisestä on jo ylittynyt, ja työllisyysaste hipoo 72 prosentin tavoitetta. Kotikaupun-
gissani Lappeenrannassa pelkästään viimeisen vuoden aikana työttömien määrä on vähen-
tynyt tuhannella. Positiivisten prosenttien ja talouskäyrien takaa löytyy valtava määrä ta-
vallisia perheitä, joiden arki on helpompaa ja epävarmuus vähentynyt. Postilaatikkoon
kuukausittain kolahtava palkkakuitti antaa mahdollisuuden suunnitella tulevaisuutta, esi-
merkiksi sopivamman asunnon hankintaa, lasten uusia harrastuksia tai perheen yhteistä lo-
mamatkaa. [Paavo Arhinmäki: Lomarahathan te leikkasitte!]

Arvoisa puhemies! On aika-ajoin paikallaan muistuttaa, miksi korkea työllisyysaste on
niin tärkeä asia. Työpaikan löytäminen on suuri helpotus ihmiselle itselleen, mutta työllis-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tymisestä hyötyy myös naapuri. Kun työssä olevien määrä kasvaa, valtion menot vähenevät ja verotulot kasvavat. Mitä useampi suomalainen on töissä, sitä paremmat palvelut voimme tarjota lapsillemme, ikääntyville läheisillemme ja muille apua tarvitseville. [Li Anderssonin välihuuto] Ostovoiman kasvu näkyy yritysten myynnin kasvuna, mikä kannustaa palkkaamaan lisää väkeä töihin. Työn tekemisen positiivinen vaikutus säteilee kaikialle yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Kolme ja puoli vuotta sitten kuva Suomesta oli todella lohduton: työttömyys oli korkealla, kasvu laahasi, ja kilpailukyky oli kuralla. Olimme Kreikan tiellä — rahat eivät riittäneet tärkeisiin palveluihin, ja otimme rajusti velkaa. Kun nykyinen hallitus aloitti, se ei sulkenut silmiään tosiasioilta, vaan kääri hihat. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Hallitus on toteuttanut joukon suuria ja pieniä toimenpiteitä, jotka ovat nostaneet työllisyytemme uuteen suomenennätykseen. Seuraavaksi on tavoiteltava pohjoismaista tasoa. Vain ja ainoastaan pohjoismaisella korkealla työllisyysasteella voimme taata hyvinvointiyhteiskunnan palvelut.

Arvoisa puhemies! Hallituskauden alussa vasemmisto-oppositio haukkui hallituksen lääkkeitä tehottomiksi. Kun talous ja työllisyys ovat ampaisseet kasvu-uralle, on oppositio nimittänyt hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikkaa kokoomuslaiseksi. Otamme tämän kohteliaisuutena. Tulokset puhuvat puolestaan. Eri asiantuntija-arvioiden mukaan työllisyyskasvusta vähintään puolet voidaan laskea hallituksen toimenpiteiden ansioksi. Nordean ekonomistin Olli Kärkkäisen ja THL:n tutkimuspäällikön Jussi Tervolan tutkimuksessa arvioidaan, että hallituksen toimien ansiosta työllisyys on lisääntynyt noin 40 000 henkilötyövuodella. Tutkimus osoittaa myös opposition viljelemän väitteen tuloerojen kasvusta puppupuheeksi — tuloerot eivät ole kasvaneet. Lisäksi Etlan varovaisen arvion mukaan kilpailukykysovimuksen vaikutus on ollut noin 20 000—30 000 uutta työpaikkaa, ja siitä kiitos kaikille osapuolille.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto-oppositio ja ammattiyhdistysliike ovat nostaneet hallituksen yksittäisiä työllisyystoimia tikun nokkaan. Maalitauluiksi ovat valikoituneet pienien ja keskituloisille annetut veronkevennykset, koeajan pidennys, työttömien määräaikaishaastattelut sekä aktiivimalli. Kaikki nämä toimet ovat osaltaan olleet avittamassa ihmisiä takaisin työelämään. Siksi niitä on puolustettava. Työllisyystoimissa on kyse kokonaisuudesta. Kolikon toiselta puolelta löytyvät muun muassa työvoimapalveluiden ja nuoristyöttömyyden torjunnan lisäresurssit, alennetut varhaiskasvatusmaksut sekä opiskelun ja yrittämisen aloittamisen helpottaminen työttömyyskorvauksella. Myös työn perässä liikkumisen kannustimia on parannettu nostamalla työasuntovähennystä sekä työmatkakulujen vähennysoikeutta.

Arvoisa puhemies! Irtisanomissuojan keventäminen alle kymmenen hengen mikroyrityksissä on uudistusten jatkumossa vain yksi osa. Muutoksella lasketaan työllistämisen kynnystä pienissä yrityksissä ja tarjotaan lisää mahdollisuuksia erityisesti vaikeammin työllistyville. Sekä työttömien että työntekijöiden paras turva ovat yrittäjät, jotka uskaltavat rekrytoida. Toisin kuin pelottelukampanjoissa on virheellisesti väitetty, mielivaltaisen irtisanominen ei jatkossakaan ole mahdollista. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei tietystikään!] Taustalla on oltava hyväksyttävä syy ja mahdollisuus korjata omaa toimintaa. Mikään ei käytännössä muutu hyvin hommansa hoitavan työntekijän osalta.

Arvoisa puhemies! Vaikka SDP:tä ja SAK:ta jo hapottaa, pitkä marssi on vielä kesken. Liian moni on yhä vailla työtä. [Timo Heinonen: Ei heitä kiinnosta työttömät!] Työttömyys on pahin eriarvoisuuden ja köyhyyden lähde, ja sen vähentämiseksi meidän on teh-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tävä kaikkemme. Muissa Pohjoismaissa tämä seitsemän ja puolen prosentin työttömyytemme tarkoittaisi kansallista hätätilaa. Taaksemme jäävät näissä vertailuissa vain velkaiset Etelä-Euroopan maat.

Kokoomus haluaa, että suomalainen työelämä on maailman parhaimmistoa jatkossakin. Haluamme nykyistä useamman suomalaisen pääsevän töihin. Työmarkkinamme ovat raaka maailma niille, joilla on taidoissa tai osaamisessa puutteita. Lisäkoulutuksen ohella meidän on laskettava kynnystä päästä työelämään. Reilujen paikallisten joustojen salliminen, työntekoon kannustava sosiaaliturva sekä yritysten työllistämiskynnyksen laskeminen ovat kokoomuslainen resepti työttömyyden kukistamiseksi. Me luotamme siihen, että suomalaiset kyllä osaavat sopia asioistaan työpaikoilla siinä, missä muutkin pohjoismaalaiset.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointiin ei ole oikotietä. Jos haluamme, että meillä on varaa maksaa pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan palvelut, tarvitsemme pohjoismaisen yli 75 prosentin työllisyysasteen. Tavoitteen saavuttaminen vaatii tasapainoisia uudistuksia työelämään, sosiaaliturvaan ja verotukseen.

14.28 Eero Heinäluoma sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi asia on varma: kansakuntamme pärjää vain työtä tekemällä, ahkeruudella ja myös kyvyllä yhteistyöhön. Ahkeria suomalaiset ovat olleet ja myös kykeneviä rakentamaan maata, tällä laajalla yhteistyöllä. Tänäpäin täystyöllisyys on ainoa hyväksyttävä tavoite, jotta hyvinvointimme on turvattu. Päivän kysymys kuuluu: onko tämä tavoite helpompi saavuttaa sopimalla vai repimällä ja riitelemällä? Työelämässä ei etenkään nyt, kun talouden rattaat pyörivät, kaivata vastakkainasettelua, uutta sellaista. [Ben Zyskowicz: Kuulitteko, Hakaniemi?] Valitettavasti Sipilän hallitus on kylvänyt työmarkkinoille riidan siemenen, josta on kasvamasta todellinen uhka sekä palkansaajien oikeuksille että vakaalle taloudelle. [Jukka Gustafsson: Valitettavasti!] Palkansaajien oikeuksien heikentäminen, epävarmuuden synnyttäminen ja pelon ilmapiirin luominen työyhteisöihin eivät ole toimivia työllisyyslääkkeitä.

Nyt nähty työllisyyskehitys on vahva mutta ei historian valossa poikkeuksellinen. Lipposen ensimmäisen ja toisen hallituksen sekä Vanhasen ensimmäisen hallituksen aikana maahan saatiin yli 300 000 työpaikkaa. Nämä hallitukset ja niiden johto eivät vaatineet palkansaajien oikeuksien heikentämistä, eivät lyöneet rintaansa ja julistaneet tätä hallituspuolueiden ansioksi. Lipponen ja Niinistö antoivat tunnustuksen työpaikkojen tekijöille, ihmisille ja yrityksille, yhteistyölle ja myös työmarkkinasopimiselle. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Hallituksen uudella irtisanomislinjauksella — heikompi irtisanomissuoja alle kymmenen hengen yrityksiin — ei ole mitään tekemistä työllisyyden parantamisen kanssa. Siitä kärsivät ne 300 000 pienten yritysten työntekijää, jotka joutuvat uuteen epävarmuuteen jopa vuosiksi. Tämän kertovat hallituksen omat selvitykset. Palkansaajien tutkimuslaitoksen mukaan kansainvälisesti irtisanomissuojan muutoksilla ei ole ollut nettovaikutusta työllisyyden määrään, ja jopa elinkeinoelämän oma tutkimuslaitos sanoo lausunnossaan, että irtisanomissuojan muutosten nettovaikutus työllisyyteen on tyypillisesti hyvin pieni. Hankkeet ovatkin saaneet ankaraa arvostelua. ”Koko irtisanomishanke on alusta pitäen ollut kummallinen. Työllistämishyödyt ovat ekonomistien mielestä kyseenalaisia. Irtisanomisjuridiikkaa ja oikeuskäytäntöä ei ole tunnettu.” Näin sanoi arvostettu työmarkkinoiden asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliiton pitkäaikainen työmarkkinajohtaja Lasse Laatu-nen. Suomen Yrittäjien omassa tutkimuksessa 6 prosenttia vastaajista piti irtisanomissuojaa merkittävänä ongelmana.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Sipilän hallitus on nyt väärillä jäljillä. Tänäänkin olemme kuulleet kauniita puheita, mutta teot ovat kovia. Kun hallituksen pitäisi koota kansakuntaa ja edistää yhteistyötä, tämä hallitus jakaa kansakuntaa ja synnyttää vastakohtaisuuksia.

Joudumme puhumaan myös johtamisesta. Väinö Linnan Tuntematon sotilas antaa meille johtajuusesimerkit. Kaikki haluaisivat olla vänrikkikoskeloita, eleettömällä esimerkillä johtavia, mutta kovin moni sortuu luutnantti Lammion seuraajaksi tärkeilemään ja komen-telemaan. Sipilän hallitus on nyt luutnantti Lammion jalanjäljillä: [Jukka Gustafsson: Onpa hyvin sanottu!] menkää te asettelemaan kiviä polkujen varteen, ja pulinat pois!

Hallitus ei kuitenkaan luota itseensä. Siitähän tämä tiedonanto kertoo. Tiedonannolla ei voida kieltää oikeutta olla eri mieltä hallituksen kanssa, eikä sillä ole juridista merkitystä, kuten valtiosääntöoppinut oikeustieteen professori Pauli Rautiainen Itä-Suomen yliopis-tosta äskettäin totesi. ”Oikeudellisestihan siinä ei tapahdu mitään, jos hallitus voittaa luot-tamuslauseäänestyksen, kuten todennäköisesti tapahtuu. Käteen jää puhdasta teatteria ja poliittista sapelien kalistelua, mutta saahan sitä näytellä. Se ilmentää uutta poliittista kult-tuuria, jota pääministerimme on toki harrastanut ennenkin”, Rautiainen sanoo. [Ben Zys-kowicz: Olipa juridinen kannanotto professorilta!] Oikeusoppineen analyysi on viiltävää, mutta tämänkin voi tietysti kuitata kaiken maailman dosenttien puheena.

Arvoisa puhemies! Eduskunnasta ei siis tule osapuolta tähän riitaan sillä, että hallitus kertoo onnettomista suunnitelmistaan eduskunnalle. Ja on näitä tänne ennenkin tullut. Syk-syllä 2015 hallitus kertoi pakkolakiaikomuksistaan. Lomarahojen ja ylityö- ja sairausajan korvauksien leikkauksia koskevia lakeja ei kuitenkaan koskaan tuotu tänne eduskuntaan, vaikka silloinkin hallituspuolueiden kansanedustajat antoivat näille tukensa. Kansanval-taan kuuluu, että puolueet esittävät vaaleissa ohjelmansa ja siltä pohjalta äänestäjät tekevät johtopäätöksensä. Eivät äänestäjät anna avointa valtakirjaa vallankäytölle. Tämän hallituk-sen puolueet antoivat vaaleissa ihan eri lupaukset kuin mitä hallitus nyt tekee. [Riitta Myl-ler: Juuri näin, eikä vain tässä asiassa!] Puheenjohtaja Sipilä lupasi, että koulutuksesta tai perusturvasta ei leikata. Miten kävi? Ennätysuuret leikkaukset koulutukseen, perusturvas-ta leikataan ensi vuonna, työttömyysturvasta, kansaneläkkeistä, jopa sotaveteraanien eläk-keitä heikennetään. Tähän samaan sarjaan kuuluu tämä palkansaajien oikeuksien heiken-täminen, josta ei keskustan vaaliohjelmassa puhuttu yhtään mitään.

Vaihtoehtoja näille hallituksen luutnantti Lammio -linjauksille kuitenkin on. Otan kaksi esimerkkiä.

Puheenjohtaja Antti Rinne on esitellyt omansa. Annetaan pienyrittäjälle tukea ensim-mäisen työntekijän palkkaamiseen, alennetaan yritysten arvonlisäveroa pienten yritysten kohdalla ja annetaan pienyrityksille neuvontatukea irtisanomistilanteessa. [Eduskunnasta: Kaikki valtion budjetista!] Nämä ovat työllisyyteen vaikuttavia uudistuksia, joissa palkan-saajan asemaa ei tarvitse heikentää.

Toinen kannatettava vaihtoehto tulee vähän yllättäen hallituksen sisältä. Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Antti Kaikkonen toteaa Suomenmaassa, että ”metsään mennään, jos tavoitteena on nujertaa vastapuoli tai vaikuttimena on vain valtapolitiikka”. Ratkaisuksi hän esittää kansallista työkokousta, jossa olisi mahdollisuus hakea keskustel-len yhteistä näkemystä siitä, miten maamme työllisyys nostetaan 75 prosenttiin. Tällaiseen ryhmäjohtaja Kaikkosen hahmottelemaan yhteistyöhön sosiaalidemokraatit ovat valmiita. Hallituksen pitäisi nyt luopua vääristä arvovaltanäkökulmista ja istua neuvottelupöytään. Riidat loppuvat sopimalla.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Kun hallitus ei kuitenkaan ole tarttunut keskustan ryhmäpuheenjohtajan viisaisiin ajatuksiin, esitän seuraavan epäluottamuslauseen: ”Hallitus on taitamattomalla toiminnallaan luonut työmarkkinoille konfliktitilanteen, jota se ei osaa ratkaista. Nyt hallitus pyrkii vetämään eduskunnan osapuoleksi kiistaan, jossa eduskunta ei ole osapuoli, ja hakee perustuslaissa määrätystä lainsäätämisyjärjestyksestä poiketen jonkinlaista etukäteishyväksyntää lakiesitykselle, jota ei vielä ole olemassa. [Puhemies koputtaa] Tällä poliittisella teatterilla hallitus vahingoittaa paitsi omaa uskottavuuttaan myös eduskunnan arvovaltaa. Näillä perusteilla esitän, että eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

14.36 Simon Elo sin (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sininen tulevaisuus ei toimi minkään eturyhmän vankkureina, vaan suomalaisten työllisyyden edistämiseksi. Suomessa on yli 115 000 miestä ja naista, jotka ovat saaneet töitä työministeri Jari Lindströmin vahtivuorolla. Kissa kiitoksella elää, mutta luulisi työväenpuolueeksi itseään kutsuvien demarien lausuvan tästä Jarpalle kiitoksen. Vasemmisto-opposition logiikalla kaikki paha on hallituksen syytä ja mikään hyvä ei ole hallituksen ansiota. Kumpi on työväenpuolue: se, jonka vahtivuorolla lähtee 100 000 työpaikkaa, vai se, jonka vahtivuorolla tulee 115 000 työpaikkaa? [Jukka Gustafsson: Justhan kerrottiin, miten 300 000 tuli!] — Siniset uskaltavat uudistaa rakenteita, edustaja Gustafsson. Myös aika on ajanut rakenteiden ohi. — Emme kumarru vasemmalle emmekä oikealle. Hallitusohjelmassa asetettiin tavoitteeksi ”toteuttaa erityisesti pk-yritysten työllistämishalukkuutta lisääviä uudistuksia uusien työpaikkojen luomiseksi”. Siniset ovat sanansa mittaisia. Yhdessä sovittu toteutetaan.

Pienten yritysten alkutaival on tutkitusti usein kivinen. Kolmen ensimmäisen vuoden kuluessa 30 prosenttia yrityksistä hakee konkurssiin tai poistuu ja viiden ensimmäisen toimintavuoden kuluessa puolet. Suurilla ja pienillä yrityksillä on myös suuri ero siinä, miten ne voivat tarjota turvaa työntekijöilleen. Pienessä yrityksessä jokainen palkkaus voi olla kohtalonkysymys.

Suomen Maaseudun Puolue oli aikanaan pienviljelijöiden puolue. Sininen tulevaisuus on pienyrittäjien puolue. Ymmärrämme ja tunnustamme, että pienissä ja keskisuurissa yrityksissä on mahdollisuutemme merkittävästi synnyttää uusia työpaikkoja. Silloin voittavat sekä yrittäjä että työntekijä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen alkuperäinen tavoite oli lisätä yrityksissä paikallista sopimista. Työmarkkinaosapuolet eivät lopulta päässeet yhteisymmärrykseen sopivasta mallista. Tämän vuoksi hallitus on valmistelemassa ja tuomassa eduskuntaan esityksen työllistämiskynnyksen alentamisesta alle 10 hengen yrityksissä. Samalla työttömyysturvallaisa säädettyä, työsuhteen päättymisen perusteella asetettavaa korvauksetonta määräaikaakaan eli niin sanottua karenssia lyhennettäisiin nykyisestä kolmesta kuukaudesta 60 päivään tilanteissa, joissa työnantaja on päättänyt työsuhteen purkamisesta työntekijästä johtuvasta syystä. Kevennys koskisi kaiken kokoisissa yrityksissä työskenteleviä työntekijöitä.

Sininen työministeri tekikin ammattiyhdistysliikkeelle tämän kompromissiesityksen, mutta mikään — mikään — esitys ei kelpaa, kun esittäjä on sininen eikä punainen. ”Ammattiyhdistysliike on vaarassa ajautua oppositioon sekä elinkeinoelämään että poliittisiin päättäjiin päin, mikäli ay-liike radikalisoituu.” Näin ei ole sanonut elinkeinoelämän äänitorvi, vaan varoituksen sanat lausui kymmenen vuotta sitten STTK:n silloinen puheenjohtaja Mikko Mäenpää.

Vaikka olisimme esittäneet mitä tahansa, niin olisimme tässä samassa tilanteessa. Se on pettymys, ja se on surullista. Entisen paperimiehen johdolla saadaan Suomeen yli 115 000

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

työllistä, mutta tempun tehnyt duunari ei kelpaa duunarijärjestöille — uskomatonta. Kun ei paperimies kelpaa, niin mitkä paperit oikein kelpaavat?

Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, te kerroitte viime torstaina Ylelle toivovanne hallitukselta esitystä siitä, miten erimielisyydet hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen välillä ratkaistaan. Kompromissi on tehty ja se on esitetty. Siniset ovat aina valmiita neuvottelemaan työmarkkinaosapuolten kanssa. Te, edustaja Rinne, voitte vaikuttaa omalta osaltanne siihen, syntyykö sopu. Antti Rinne, teidän toimintanne osoittaa, että te olette mieluummin punainen lakkokenraali kuin sininen rauhantekijä. [Vasemmalta: Oijoi! — Jukka Gustafsson: Kuinka te kehtaatte? Aivan käsittämätöntä! — Välihuutoja] Hallitus on ottanut niin työntekijäpuolen kuin työnantajat mukaan kaikkien työelämäuudistusten valmisteluun.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat! Terävä, hyvä, lyhyt välihuuto on paikallaan, mutta jatkuva mölinä ei. — Edustaja jatkaa.

Tämä lisättäneen myös puhujan aikatauluun. — Kolmikantaista valmistelua on, edustaja Gustafsson, kunnioitettu ja kunnioitetaan, mutta se ei tarkoita minkään osapuolen veto-oikeutta. Joiltakin tahoilta tuntuu unohtuneen, että valtiosäännön mukaan ”valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta”. Valta kulkee käsi kädessä vastuun kanssa. Ne, joilla on vastuu, käyttäkööt myös valtaa.

Arvoisa puhemies! Suomessa täytyy olla lakko-oikeus, mutta epäilen, että tavan kansa ei halua pysäyttää vientiä tai menettää ylityökorvauksiaan vain eturyhmien vallanhimon vuoksi. Työministerin viesti on, ettei ay-liikkeen pidä suojella työntekijöiden etuja niin, ettei enää ole etuja, joita suojella. Jos ihmisiä innostetaan lakkoon kertomalla asioita, jotka eivät pidä paikkaansa, sinisten on vaikea ymmärtää poliittista lakkoilua.

Miten tilanteeseen suhtauduttaisiin, jos esimerkiksi ympäristöjärjestöt vaatisivat hallitusta kieltämään ydinvoiman käytön? Painostaakseen hallitusta ja eduskuntaa ne tekisivät rauhanomaisia mielenilmauksia kaikkiin maamme ydinvoimalaitoksiin, niin ettei ydinvoimaloita voitaisi käyttää, kunnes hallitus ja eduskunta suostuvat heidän vaatimukseensa. Pitäisikö hallituksen antaa veto-oikeus esimerkiksi ympäristöjärjestöille energia- ja ilmasto-politiikassa? Ilmastomuutos on vakava haaste, mutta edes ilmastofundamentalistit eivät tällaista veto-oikeutta esitä.

Arvoisa puhemies! Antti Rinteen johdolla demarit sumuttavat suomalaisia. Ei pidä mennä vipuun. Ei tarvitse olla demari, jotta voi olla duunari. Olen saanut palautetta duunareilta, joiden mukaan Suomen vientiä ei pidä pysäyttää poliittisten lakkojen vuoksi. Isänmaallinen duunari on sininen.

Suomessa on paras työllisyystilanne sitten 1980-luvun lopun, [Paavo Arhinmäen välihuuto] — edustaja Arhinmäki, teidänkin puolueenne on kuitenkin ilmeisesti tällä vuositu-
hannella jo — jonka jälkeen kansainvälisen kaupan vapautuminen ja jäsenyys Euroopan unionissa ovat muuttaneet työmarkkinamme pysyvästi. Silti muutoksia on tehty liian hitaasti.

Kansanedustajien vastuu on ajaa kansan etua eikä eturyhmien etuja. Kansan etu on, että suomalaisille saadaan työpaikkoja ja hyvinvointiyhteiskunta on jatkossakin luotettavana suojana niille, jotka eivät ilman tukea selviä.

Arvoisa puhemies! Sininen eduskuntaryhmä tukee hallituksen ja sinisen työministerin toimia suomalaisten työpaikkojen hyväksi. Saavutukset puhuvat puolestaan.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

14.43 **Leena Meri ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun perussuomalaiset aloittivat hallitustaipaleensa, Suomen tilanne oli katastrofaalinen edellisen hallituksen jäljiltä. Talouden luvut syöksyivät, velka kasvoi, ja työttömyys lisääntyi. EU-komissio varoitteli Suomea Kreikan tiestä, eli olimme lähellä joutua komission valvontaan ja siihen, että EU sanelee meille, mistä leikataan ja mitä me voimme tehdä. Oma päätösvaltamme olisi otettu pois. Tämä on sitä ihanaa EU-humppaa. [Naurua]

Tuolloin, siis jo vuoden 2015 hallitusohjelmaneuvoittelussa, haettaessa keinoja työllisyyden parantamiseen perussuomalaisten eduskuntaryhmä tyrmäsi kaikki keskustan ja kokoomuksen esitykset irtisanomissuojan heikennyksistä. [Heinäluoma: Nyt se selvisi!] Nykyisin perussuomalaiset eivät istu enää hallituksessa, ja sen kyllä huomaa.

Perussuomalaisten kanta irtisanomissuojan heikennyksiin on muuttumaton. Perussuomalaiset haluavat vastuullisena ja järkeviin ratkaisuehdotuksiin perustuvana puolueena vauhdittaa talouskasvua ja varmistaa, että talouskasvusta pääsevät nauttimaan kaikki Suomen kansalaiset. Perussuomalaiset haluavat yhä pitää kiinni myös työvoiman saatavuusharkinnan säilyttämisestä. Perussuomalaiset eivät halua luoda maahamme halpatyömarkkinoita, orjatyömarkkinoista puhumattakaan.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme työllisyyspolitiikasta, emme voi ohittaa teollisuus- ja ilmastopolitiikkaa. Tällä hetkellä ilmastopolitiikan varjolla ajetaan kotimaista tuotantoa sellaisiin maihin, joissa päästörajoituksista ei välitetä. Tämä heikentää maamme teollisuuden kilpailukykyä ja johtaa siihen, että tuotannon ympäristörasitukset ovat suuremmat kuin jos tuotteet valmistettaisiin Suomessa.

Perussuomalaiset näkevät, että työ tuo tekijälleen paitsi taloudellista itsenäisyyttä myös tunteen yhteiskuntaan kuulumisesta. Perussuomalaisten tavoitteena onkin nostaa työllisyysasteemme muiden Pohjoismaiden tasolle, vähintään 75 prosenttiin, sekä parantaa pk-yritysten toimintaa ja asemaa. Meidän voimavaramme on ammattitaitoinen ja osaava työvoima. Haluamme panostaa koulutukseen, jotta osaavaa työvoimaa on jatkossakin tarjolla.

Arvoisa puhemies! Me siis haluamme, että suomalaisille pk-yrityksille annetaan parhaat edellytykset kasvaa, investoida ja työllistää. Tavoitetta työllisyyden kasvattamisesta ei saavuteta työehtoja polkemalla vaan luomalla yrityksille vakaa ja ennakoitava työympäristö. Perussuomalaiset ovat vaihtoehtobudjetissaan ja pitkin keskusteluja esittäneet useita eri ehdotuksia, jotka tähtäävät siihen, että yritykset voivat kasvaa ja työllistää.

Perussuomalaiset ymmärtävät hyvin pienen yrittäjän arkea, mutta irtisanominen mieltävaltaisesti pärstäkertoimen mukaan ei ole ratkaisu [Ben Zyskowicz: Kuka sellaista on esittänyt?] eikä vastaa länsimaista ajattelua työnantajan ja työntekijän yhteistyöstä. Pienille yrityksille tulee antaa oikeudellista ja taloudellista apua, jos ongelmia kohdataan henkilöstön kanssa. Istutaan yhteiseen pöytään ja ratkotaan tilanne. Näillä keinoin saamme luotua suomalaisille työtä ja yrityksille hyvät edellytykset toimia hallituksen lietsoman vastakainasettelun sijaan. [Timo Kalli: Kuka lietsoo?]

Arvoisa puhemies! Hallitus, ja erityisesti pääministeri, yrittää juntata yksittäisen lakiesityksen — itse asiassa vielä huonon sellaisen — verhoilemalla sen hallituksen luottamuskysymykseksi. Tämä on perussuomalaisten mielestä ala-arvoinen temppu. Hallituksen toiminta työehtojen polkemisessa ja työntekijä- ja työnantajajärjestöjen välien tahallisessa tuleduttamisessa ei ole Suomen eikä suomalaisten etu. On käsittämätöntä, että hallitus siis yrittää juntata läpi lain, joka myös mitä ilmeisimmin on ristiriidassa perustuslain yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen kanssa. [Ben Zyskowicz: Aika paljon sanottu valiokunnan jäseneltä!] Työministeri Lindström on itsekin tätä julkisuudessa epäillyt. Silti asiaa viedään

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

eteenpäin ja provosoidaan tilannetta aina vain pahemmaksi. Yleislakkokkaan ei taitaisi haitata hallitusta eikä hillitä heitä. Hallituksen pelleily vakavilla asioilla ei osoita, että tämä hallitus voisi nauttia eduskunnan tai ainakaan kansan luottamusta. [Markku Rossi: Kukaan täällä pelleilee?] Tämä leikki on jatkunut liian kauan, ja sen pitäisi loppua tähän.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsovat, että hallituksen olisi tullut jo ajat sitten ilmoittaa, että irtisanomissuojan heikentämistä koskevan esityksen perustuslainmukaisuus tutkitaan huolella ja hanke keskeytetään. Täksi ajaksi ammattiliitot olisivat varmuudella keskeyttäneet myös omat mielenilmauksensa. [Jukka Gustafsson: Kyllä!] Perussuomalaiset vetoavat hallitukseen, jotta se palauttaisi yhteiskuntaan työrauhan. Valitettavasti tämänkin toive taitaa kulkea kuuroille korville. Niin kova uho hallituksella on päällä, kuten ryhmäpuheenvuorostakin kuulimme, että järki on jo sumentunut.

Arvoisa puhemies! On hyvä muistaa tässäkin kohti vanha viisaus: ”Parempi laiha sopu kuin lihava riita.” Hyvä hallitus, tämä on edelleen hyvä ratkaisu, johon kannattaa tarttua.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 44 §:ään viitaten esitän seuraavan epäluottamuslauseen: ”Hallitus on viimeaikaisella toiminnallaan kärjistänyt työmarkkinatilannetta ja näin vaarantanut talouden ja työllisyyden kasvun jatkumisen eikä siksi nauti eduskunnan luottamusta.”

14.50 Heli Järvinen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen toiveesta keskustelemme tänään sen koko työllisyyspolitiikasta. Alkuun onnittelut: hallitusohjelman mukainen tavoite 72 prosentin työllisyydestä on saavutettu. Annan hallitukselle sen niin toivoessa koko kunnian tästä saavutuksesta, mutta kannattaa muistaa, että silloin keskustan—kokoomuksen hallitus kantaa myös koko vastuun 10 vuoden takaisesta työpaikkojen menetyksestä. No, jokainen taloutta tunteva ymmärtää, että molempien taustalla on suuressa kuvassa kyse enemmän viennistä ja kansainvälisen talouden suunnasta.

Muut hallituksen tavoitteet ovatkin sitten jääneet lähtötelineisiin: Hallitus lupasi ohjelmassaan luoda osallistavan sosiaaliturvamallin, jonka tavoitteena on sovittaa yhteen palkka ja sosiaaliturva — ei ole luotu. Hallitus lupasi tuoda paikallisen sopimisen toimintatapoja työpaikoille — ei ole tuotu. Hallitus lupasi työmarkkinoille rakenteellisia uudistuksia vuoropuhelussa työelämän osapuolten kanssa. Silti perhevapaat ja sosiaaliturva jäivät uudistamatta. Vuoropuhelun tulokset näemme tämän päivän keskustelussa.

Työllisyys seuraa aina kansainvälisiä suuntauksia, mutta varmasti hallituksen omilla toiminnoilla on ollut merkitystä työllisyystavoitteen saavuttamisessa, niin paljon työtä tekeviä ja työnhakijoita on kuritettu. Aluksi hallitus suunnitteli pakkolakeja, jotka korvattiin lähes yhtä huonolla kilpailukykyopimuksella. [Ben Zyskowitz: Tehän kannatitte sitä!] Julkisen puolen työntekijät, etenkin siis pienituloiset naiset, maksoivat, he menettivät lomarahojaan. [Välihuutoja] Työttömyysvakuutusmaksuja siirrettiin työnantajilta työntekijöille. Sitten hallitus päätti laskea irtisanomisen jälkeisen takaisinottovelvollisuuden yhdeksästä peräti neljään kuukauteen, siis alemmas kuin länsimaissa keskimäärin. Sen jälkeen kohteena olivat työttömät. Työttömyysturvaa lyhennettiin ja sen tasoa heikennettiin. Aktiivimalli ykköistä markkinoitiin työttömien aktivoijana, mutta kuinka kävikään: Kelan mukaan yhdellä työttömälle kymmenestä se on osoittautunut puhtaaksi leikkuriksi.

Bara 10 procent av alla arbetslösa har aktiverats med modellen, och tro det eller ej, det är ungefär lika många som före modellen.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Hallitus lupasi parantaa työttömien palveluja ottamalla käyttöön kolmen kuukauden välein tapahtuvat määräaikaishaastattelut. Palvelu kuulosti hyvältä, vaikka varoitimme jo alussa TE-toimijoiden määrän riittämättömyydestä. Valitettavasti olimme oikeassa: määräaikaishaastatteluista huolimatta kasvokkain kohtaamisten määrä on päinvastoin laskenut — siis laskenut. [Vasemmalta: Oho!]

Arvoisa puhemies! Jopa miljoonalla suomalaisella on vanhentunut tai puutteellinen koulutus. Yli 600 000 työkäistä on pelkän perusasteen varassa. Lisäksi miljoonalla on riittämättömät tietotekniset taidot. On selvää, että tämän porukan asemaa ei paranneta irtisanomislailla eikä hallituksen lupaamalla aktiivimalli kakkosella, joka uhkaa vastuuttaa työllistymissuunnitelman teon työttömälle itselleen.

Tiedän haasteet omasta kokemuksestani. Olen ollut työttömänä, ja se oli ylivoimaisesti kamalinta aikaa elämässäni. Vaikka minulla oli hyvä koulutus, paljon työkokemusta ja kannustava lähipiiri, työttömyys uhkasi viedä itsetuntoni ja elämäniloni. En olisi noussut työttömyydestä ilman ulkopuolista kannustusta. Miten te kuvittelette sen nousun tapahtuvan omin voimin silloin, kun ihmisellä on lisäksi ongelmia arjenhallinnan ja terveyden kanssa?

Me vihreät peräänkuulutamme irtisanomislain ja näennäistoimien sijaan koulutusta. Lisää koulutusta toiselle asteelle, työntekijöille sekä työttömyyskausille. Hallitukselle tämä viimeinenkin tuntuu olevan ylivoimaista, sillä hallituksen jäsenet äänestivät valiokunnassa nurin pikakäsittelyn työttömän oikeudesta opiskella työttömyysturvalla, vaikka se olisi voitu viedä yksimielisesti maaliin. [Paavo Arhinmäki: Uskomatonta!]

Suomessa on lähes 180 000 yksinyrittäjää. Me haluamme tehdä heille helpommaksi ensimmäisen ja toisen työntekijän palkkaamisen korvaamalla näistä aiheutuvia sivukuluja. Me haluamme parantaa sosiaaliturvaa ja eläkekertymää niille kevytyrittäjille ja itsensä-työllistäjille, jotka toimivat työnteon, yrittäjyyden, opiskelun, hankkeiden ja projektien välimaastossa ja joita on jo 80 000.

Me haluamme helpottaa yhdistysten työllistämistä poistamalla palkkatuen keinotekoiset rajat. Esimerkiksi Ruotsissa palkkatukea käytetään Suomeen verrattuna viisinkertainen määrä. Me haluamme laajentaa välityömarkkinoita, jotka parhaimmillaan toimivat polkuna yrityksiin ja heikoimmillaankin lisäävät pitkäaikaistyöttömien arjen hallintaa ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta.

Me vihreät olemme valmiit uudistuksiin. Olemme valmiit selkeyttämään irtisanomisen pelisääntöjä vahvistaaksemme niin työntekijän kuin yrittäjänkin oikeusturvaa. Olemme valmiit uudistamaan perhevapaat ja niiden rahoituksen. Olemme valmiit laajentamaan perustulokokeilua ja muuttamaan sosiaaliturvaa entistä työnteon kannustavammaksi. Olemme valmiit vapauttamaan työllisyystoimijat näennäisten suoritteiden kirjaamisesta aitoon työpaikkojen räätälöimiseen työttömälle. Olemme valmiit lisäämään paikallista sopimista työehtosopimusta perälautana käyttäen. Olemme ehdottaneet järjestäytymättömien yritysten mukaan saamiseksi ulkopuolista sovittelijapalvelua, mitä pidetään harkinnan arvoisena sekä työntekijä- että yrittäjäpuolella.

Arvoisa puhemies! Hallitus kirjasi kolme vuotta sitten omaan ohjelmaansa aivan oikein, että päämäärien saavuttaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia, joita pitää edistää vuoropuhelussa työelämän osapuolten kanssa. Näissä hallitus on epäonnistunut ehkä kaikkein pahimmin, siis sekä rakenteiden uudistamisessa että siinä vuoropuhelussa. Seurauksena on ollut yksittäisiä, tehottomia, toisistaan irrallisia ja jopa vastakkaisia esityksiä. Ei ihme, että puoli Suomea on takajaloillaan. Keskustelu työllisyyspolitiikasta on tärkeää. Tä-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

mänpäiväinen hallituksen käsienvuoritus sen sijaan ylittää kaikki aiemmin piruetit ja kuiperkeikat. Jäljelle ei jää kuin ikävä päätös irtisanomislaista, josta edelleenkin eduskunnalla ei ole edes esitystä ja josta jatkossakin vastuu on vain hallituspuolueilla.

Yhdymme sosiaalidemokraattien tekemään epäluottamuslause-esitykseen.

14.57 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! Vasemmistoliitto on tyrmistynyt hallituksen kylmästä viestistä työmarkkinoille. Työntekijä leimataan riskiksi, josta pitää voida hankkiutua eroon entistä kevyemmin perustein. Hallituksen työllisyyspoliittinen linja on ollut koko tämän vaalikauden ajan työttömiä kurittava ja työntekijöiden oikeuksia polkeva. [Eduskunnasta: Työllisyys paraneel!] Työehtoja ja palkkoja on heikennetty ja sosiaaliturvaa leikattu useaan otteeseen. Hallituksen kilpailukyksopimus oli käytännössä yksipuolisesti saneltu kiristyspaperi, jossa palkattoman työajanpidennyksen ja lomarahaleikkauksien vaihtoehtoksi asetettiin puolentoista miljardin euron köyhiin ja lapsiperheisiin kohdistuvat lisäleikkaukset sekä pakkolait.

Kaiken huipuksi hallitus vielä petti lupauksensa, jossa se sitoutui luopumaan työttömyysturvan lisäleikkauksista ja valmistelevaan työlaainsäädännön uudistukset kolmikaupaisesti. Hallitus on syyllistynyt jopa tuplapetokseen: ensin tulivat aktiivimalliksi naamioituneet leikkaukset työttömille ja nyt yksittäisen etujärjestön lobbaama irtisanomislaki.

Eduskuntapuolueista ainoastaan Vasemmistoliitto pysyi loppuun asti suomalaisen työntekijän puolella, emmekä hyväksyneet kiristämällä aikaansaadun epäreilun kilpailukyksopimuksen varjolla tehtyjä lakimuutoksia. [Ben Zyskowitz: Kuulitteko, vihreät?] Sanelu-politiikan sijaan kannatamme työmarkkinaosapuolten aitoa ja avointa sopimista.

Arvoisa puhemies! Pääministerin tiedonanto on taas yksi näytelmä Sipilän absurdissa teatterissa. Sipilä hakee eduskunnan selkänöjää lakiesitykselle, jonka sisältöä eduskunta ei ole vielä edes nähnyt. Valitettavasti tällainen toiminta ei suinkaan lisää eduskunnan arvovaltaa, vaan asettaa sen jopa naurunalaiseksi. Pääministeri ohittaa lainsäätämisen normaali prosessit ja haluaa sitoa eduskunnan kädet, ennen kuin se on edes nähnyt koko hallituksen esitystä.

Myös pääministeri Sipilän puheet siitä, kuinka kansalaisyhteiskunta ei saisi pyrkiä vaikuttamaan eduskunnan päätöksentekoon, ovat demokratialle täysin vieraita. [Ben Zyskowitz: Ei hän ole mitään sellaista sanonut!] Oletteko te, pääministeri Sipilä, todella sitä mieltä, että kun hallitusohjelma kerran saa eduskunnan enemmistön hyväksynnän, kansalaisten tulisi istua kuuliaisina ja hiljaa aina seuraaviin vaaleihin asti? [Timo Heinonen: No ei tietenkään!] Eikö demokraattisessa yhteiskunnassa myös ammattiyhdistysliikkeellä ole oikeus puolustaa työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua ja tasa-arvoista työelämää niillä laillisilla keinoilla, jotka sillä on? Nyt hallituksen esityksellä ajetaan väijäämättä ammattiliitot tilanteeseen, jossa ainoaksi keinoksi jää aloittaa taistelu sopimusyhteiskunnan ja kansalaisten oikeusturvan puolesta.

Kuten sanottua, Sipilän hallitus on heikentänyt palkansaajien ja työttömien asemaa jatkuvasti. Lomarahojen leikkauksen ja palkattoman työajan pidentämisen lisäksi koeaika on pidennetty, takaisinottovelvoitetta höllennetty ja ansiosidonnaisen keston lyhennetty. Tästä hallituksen kovasta politiikasta ovat joutuneet maksamaan erityisesti naiset, ja todennäköisesti näin tulee käymään myös irtisanomislain kanssa. Monilta naisvaltaisilta aloilta esimerkiksi irtisanomissuojaa koskevat määräykset puuttuvat työehtosopimuksista kokonaan. Itse naisvaltaisella matalapalkka-alalla osa-aikamyyjänä työurani tehneenä en voi

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ymmärtää politiikkaa, jossa sukupuolivaikutukset jätetään jatkuvasti arvioimatta tai sitten niistä ei yksinkertaisesti piitata.

Pääministeri Sipilä, kysynkin: eikö teille mikään riitä? Tässä ei ole kysymys vain siitä, mitä mieltä olemme, vaan siitä, mikä on oikeus ja kohtuus. Uskotteko te hallituksessa, että työntekijöiden asettaminen eriarvoiseen asemaan yrityksen koon perusteella on hyväksyttävää ja oikeudenmukaista lainsäädäntöä?

Tätä kysymystä pohti sunnuntaina blogissaan myös valtiotieteen tohtori Jukka Seppinen, joka arvioi, ettei yhdenvertaisuusperiaatteen nojalla ole mahdollista eriarvoistaa irtisanomisperusteita suurissa ja pienissä yrityksissä ilman puuttumista perustuslain säätämistäjärjestykseen. Miksi siis takertua esitykseen, jolla on suuri riski törmätä perustuslakiin ja jonka työllisyysvaikutuksista ei ole näyttöä hallituksen itse tilaamien selvityksien mukaan? Jopa Elinkeinoelämän keskusliiton entinen työmarkkinajohtaja Lasse Laatonen sanoi Uuden Suomen haastattelussa: "Nyt ollaan ajamassa maata erittäin kalliiden konfliktien piiriin sellaisella yhden pykälän kirpun nylkemisellä, mistä ei ole kenellekään käytännössä mitään hyötyä."

Arvoisa puhemies! Suomen kilpailukyky nojaa korkeaan osaamiseen, työn laatuun ja luotettavuuteen. Se ei voi perustua jatkuvaan työehtojen heikentämiseen ja kansakunnan osaamistason alasajoon. Työpaikoille tarvitaan lisää luottamusta ja yhteispeliä, ei epävarmuutta ja sanelua.

Yritysten kasvun ja kehittymisen tärkein este tällä hetkellä ja todennäköisesti myös tulevina vuosina ei ole irtisanomisen vaikeus, vaan pula osaavasta työvoimasta. [Jukka Gustafsson: Juuri näin!] Tätä ongelmaa ei irtisanomislailla helpoteta, vaan päinvastoin pienten yritysten rekrytointi voi jopa vaikeutua, jos työntekijät menevät mieluummin töihin paremman työsuhteturvan tarjoaviin isoihin yrityksiin. Hallitus voi esityksellään siis jopa päätyä hankaloittamaan pienten yritysten työvoiman saatavuutta ja toimintaedellytyksiä.

Irtisanomislain sijaan ensimmäisen työntekijän palkkaamista yrityksissä voitaisiin tukea vasemmiston esittämällä automaattisella palkkatuella. Pienyrittäjäohjelmassamme ja esityksissämme olemme listanneet useita keinoja yksinyrittäjien ja itsensä työllistävien toimeentulon ja arjen helpottamiseksi. Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat parempia työvoimapalveluita, koulutusta ja kannustavamman sosiaaliturvan, eivät ideologista kurinpalautusta ja alati pahenevaa byrokratiaviidakkoa. Tarvitsemme inhimillisen Suomen, joka toimii kaikille, ei vain harvoille.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto ei voi antaa tukeaan hallitukselle, joka tietoisesti murentaa kansalaisyhteiskunnan luottamusta demokratiaan ja joka toimillaan asettaa työntekijät ja yritykset eriarvoiseen asemaan. Kannatan edustaja Heinäluoman tekemää epäluottamusesitystä.

15.04 Thomas Blomqvist r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade herr talman, arvoisa puhemies! Riksdagen står i dag inför en tudelad frågeställning, där vi dels förväntas ta ställning till regeringens sysselsättningspolitik, men dels också — något exceptionellt — ta ställning till om regeringen ska fortsätta beredningen av ett av sina lagförslag.

Gällande regeringens sysselsättningspolitik — låt mig genast säga att det är mycket positivt att fler i Finland har fått jobb. Också regeringen förtjänar ett tack här, även om det framför allt beror på den gynnsamma ekonomiska utvecklingen globalt. Samtidigt måste vi i Finland vara betydligt mer ambitiösa. Vi behöver fler nya arbetsplatser, vi behöver fler i arbetslivet. Finlands sysselsättningsgrad måste höjas till minst 75, helst närmare 80 pro-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

cent som i våra nordiska grannländer. Det är en förutsättning för att vi ska kunna, inte bara bevara, utan även utveckla vårt nordiska välfärdssamhälle. Eller som vi i SFP brukar säga, kakan måste bakas innan den kan fördelas.

Miten luomme entistä enemmän työpaikkoja Suomeen? Vastaus on selkeä: työmarkkinoilla tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, tarvitaan esimerkiksi enemmän joustoa. Tässä hallitus on epäonnistunut. Yksi tärkeimmistä uudistustarpeista koskee perhevapaita. RKP on jo pitkään esittänyt laajaa perhepoliittista kokonaisuudistusta, johon kuuluvat perhevapaiden uudistus 6+6+6-mallin mukaisesti, kotihoidon tuen uudistus ja neljä tuntia maksutonta varhaiskasvatusta päivässä jokaiselle kolme vuotta täyttäneelle lapselle — perheiden ja tasa-arvoisemman työelämän takia, mutta myös siksi, että työllistyminen ja työn vastaanottaminen helpottuisivat.

Asian vakavuudesta huolimatta juuri tänään tuntuu jotenkin tragikoomiselta, ettei mitään perhevapauudistusta tehty tällä vaalikaudella. Sekä Etelärannassa että Hakaniemessä haluttiin, että tehtäisiin sellainen. Myös lähes koko oppositio halusi, että tehdään perhevapauudistus tällä hallituskaudella. Mutta mitään uudistusta ei kuitenkaan tehty. Miksi? Se pysähtyi hallituspuolueiden poliittisen tahdon puutteeseen. Perhevapauudistusta ei siis hallituksen puolelta nähty tärkeänä, mitään muuta selitystä asialle ei ole.

Uudet työpaikat syntyvät pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. RKP:n mielestä paikallinen sopiminen tulisi mahdollistaa tämänhetkistä laajemmin. Se edesauttaisi uusien työntekijöiden palkkaamista pienempiin yrityksiin. Tarvitsemme uuden keskustelukulttuurin työpaikoille, joissa työnantaja ja työntekijä yhdessä keskustellen löytävät parhaimmat ratkaisut. Uskon, että yritysten tasolla on tahtoa ja valmiutta aitoon vuoropuheluun, vaikka se valtakunnallisella tasolla välillä todella vaikealta vaikuttaakin.

Ärade herr talman! När vi talar om arbetslivet är det viktigt att poängtera att en bättre arbetshälsa skulle kunna spara samhället miljarder, samtidigt som det skulle förbättra vardagen för väldigt många arbetande finländare. Därför är det aningen förvånande att det endast är vi i SFP som konsekvent efterlyst ett nationellt program för bättre arbetshälsa.

Työllisyydestä ja yrittäjyydestä puhuttaessa ei myöskään voi olla mainitsematta verotusta. RKP:n linja ei ole muuttunut: Verotuksen tulee kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen. Työn verotusta tulee keventää, kuten esimerkiksi OECD on todennut. Myös yritysten verotus eli yhteisövero on pidettävä kilpailukykyisenä. [Eero Heinäluoma: Mitenkäs perintövero?]

Ärade talman! Den andra delen av statsrådets meddelande gäller frågan ifall riksdagen anser att regeringen ska fortsätta eller avbryta beredningen av lagen som gäller uppsägning av arbetstagare vid mindre företag. Förfarandet är synnerligen märkligt eftersom riksdagen, och särskilt vi i oppositionen inte deltar i beredningen av detta lagförslag. Därför har vi inte heller insyn i eller kan påverka lagförslaget innehåll. Vi kommer därför inte att ta ställning till själva lagförslaget innan det i normal ordning kommer som en regeringsproposition till riksdagen, och då vill vi i så fall bland annat höra vad grundlagsutskottet anser om förslaget förenlighet med grundlagen och internationella avtal. Förutsatt alltså att förslaget överhuvudtaget ges.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

RKP:n mielestä on äärimmäisen tärkeää, että pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä edistetään. Selvää on myös, että eduskunta säättää Suomessa lait. Samalla on myös selvää, että jotain on mennyt pahasti pieleen, kun tilanne työmarkkinoilla on ajautunut tähän pisteeseen. Luottamus hallituksen ja ay-liikkeen välillä vaikuttaa täysin puuttuvan. Aidon dialogin sijaan osapuolet nokittelevat uusin toimenpitein, puolin ja toisin. Voi perustellusti kyseenalaistaa, onko hallituksen nyt valitsema menettely ratkaisu tilanteeseen. Hallituksen on syytä katsoa itseänsä peilistä ja kysyä, miksi tähän tilanteeseen on ylipäättänsä päädytty. Onko hallitus edistänyt vuoropuhelua työmarkkinoilla parhaalla mahdollisella tavalla? Vastaus lieenee tämänhetkisen tilanteen perusteella aika selvä.

Mutta harva riita syntyy, eikä etenkään eskaloitu, pelkästään yhden osapuolen toimesta. Tasapuolisuuden nimissä myös työmarkkinajärjestöjen tulisi katsoa itseänsä peilistä. Miten toimivaa edunvalvonta on, jos nopeasti ollaan ottamassa se kaikkein voimakkain eli lakkoase käyttöön? [Kari Uotilan välihuuto] Myös ammattiyhdistysliikkeellä on painava vastuu työelämän kehittämisessä.

Arvoisa puhemies! Maltti on usein valttia, niin myös nyt. Kaikkien osapuolien tulisi käsitellä ja sisäistää, [Puhemies koputtaa] että viimeinen asia, jota tarvitsemme nyt, kun talouskasvu vihdoin on päässyt vähän vauhtiin, on lakkoaalto tai muut työmarkkinahäiriöt. RKP vetoaa riidan kaikkiin osapuoliin tasapuolisesti: Lopettakaa riita, lopettakaa nokittelu ja haudatkaa arvovalta-ajattelu. Palatkaa neuvottelupöytään, käykää aitoa vuoropuhelua ja saavuttakaa sovinnollinen ratkaisu. Se on Suomen ja kaikkien suomalaisten etu.

15.11 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Suomessa on tällä hetkellä monella alalla työvoimapula. Tästä huolimatta meillä on aivan liian paljon työttömiä. Jo 90-luvun kriisiajoista alkaen työ ja työsuhteet ovat olleet murroksessa. Monen työssä käyvän asema on eri tavoin heikentynyt. Vakituisten työsuhteen omaavat ovat merkittävästi paremmassa asemassa kuin määräaikaissä työsuhteessa työskentelevät. Pätkätöitä tehdään sekä yrityksissä, kunnallisten työnantajien palveluksessa että henkilöstövuokrausyritysten kautta.

Arvoisa puhemies! Kaikella tällä on suuri inhimillinen ja kansantaloudellinen vaikutus. Määräaikaissä työsuhteissa työskentelevillä on heikot mahdollisuudet saada vaikkapa asuntolainaa.

Värderade talman! Lagarna gällande anställningsskyddet är en utmaning för många småföretag. I mindre tillväxtföretag ser sig företagaren tvungen att utföra arbetet själv, alternativt att hyra in personal via bemanningsföretag istället för att ta risken att anställa.

Arvoisa puhemies! Jokainen menestystä tavoitteleva yritys kilpailee hyvästä ja osaavasta työvoimasta. Jokainen yrittäjä, joka etsii pitkän tähtäimen menestystä, pitää huolta henkilöstöstään. Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö tuo yritykselle eniten lisäarvoa.

KD:n eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että työmarkkinoita uudistetaan. Tarvitsemme joustavampia ja ketterämpiä työmarkkinoita. Olemme peräänkuuluttaneet paikallisen sopimisen edistämistä. Samoin olemme pitäneet tärkeänä, että erityisesti pienten yritysten mahdollisuuksia palkata uusia työntekijöitä parannetaan.

Kun hallituspuolueet huhtikuussa kehysriihen yhteydessä ehdottivat irtisanomislain uudistamista, heidän tavoitteenaan oli helpottaa irtisanomiskriteereitä pienissä yrityksissä. Vaikka hallitus ei ole vielä edes antanut eduskunnalle lopullista ehdotustaan uudeksi irtisanomislainsiksi, on tilanne jo kärjistynyt protestilakoiksi asti. Poliittiset lakot tulevat kalliik-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

si sekä yrityksille että yhteiskunnalle, ja Suomella ei olisi varaa tällaiseen riiteltyyn. Jotkut työmarkkinalainsäädännön asiantuntijat ovat toki kommentoineet vielä työn alla olevaa hallituksen esitystä epäillen, että se saattaa epäselvänä kääntyä jopa alkuperäistä tavoitetaan vastaan. Tässä vaiheessa, kun eduskunnalle ei ole vielä annettu esitystä eikä lakipykälää eikä sitä ole arvioitu valiokuntakäsittelyssä, on mahdotonta ottaa lopullista kantaa itse esitykseen.

Arvoisa puhemies! On totta, että nykyinen työsuhteturvaan liittyvä lainsäädäntö luo haasteita osalle pienyrityksistä. Joskus kasvuyrityksessä yrittäjän on pakko tehdä itse mahdollisimman paljon töitä tai turvautua henkilöstövuokrausyritysten palveluihin, koska työntekijän palkkaaminen koetaan liian isoksi riskiksi.

Työmarkkinoiden epätasa-arvoisuuteen vaikuttaa monta tekijää. Myös työnantajien välillä on isoja eroja: on järjestäytyneitä suurempia yrityksiä, ja sitten on työnantajajärjestöihin kuulumattomia pien- ja mikroyrityksiä. Monissa pienyrityksissä tarvittaisiin enemmän henkilökuntaa, mutta palkkauspäätöstä pysyvään työsuhteeseen ei uskalleta tehdä sen vuoksi, että irtisanomiskynnys koetaan liian korkeaksi. Suuremmissa yrityksissä on aina pienyrityksiä paremmat mahdollisuudet työtehtävien vaihtamiseen. Pienyrityksillä ei tyyppillisesti ole myöskään juridista osaamista tai resursseja työriitojen ratkaisemiseen.

Arvoisa puhemies! Olemme tällä hallituskaudella saaneet iloita uusista työpaikoista. Me kristillisdemokraatit olemme kuitenkin olleet myös kriittisiä muun muassa välityömarkkinoiden puutteista. Haluamme edistää osatyökykyisten osallistumista työelämään ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan osallistua yhteiskuntamme rakentamiseen. Olemme esittäneet lisärahoitusta työllistämistukiin sekä starttirahaan ja pelänneet kuntakohtaisten työllistämismallien häviämistä.

Värderade talman! Många småföretag skulle behöva mer personal, men vågar inte fastanställa på grund av att tröskeln för uppsägning upplevs vara för hög. Misslyckas rekryteringen kan det blir dyrt att häva ett arbetsavtal. I storföretagen finns det bättre möjligheter att omplacera personal än vad det finns i mindre företag. Småföretagen har inte heller varken råd eller resurser att lösa juridiska arbetsavtalstvister.

Över 16 procent av den arbetande befolkningen har avtal med visstidsanställning. Det innebär samtidigt att många inte har möjlighet att få till exempel bostadslån, och därför är det av yttersta vikt att råda bot på den här obalansen på arbetsmarknaden.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden merkitys suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden ja toimintojen turvaamisessa on keskeistä. Perustuslain 18 §:n mukaan julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Samalla julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, KD:n eduskuntaryhmä pitää erittäin tärkeänä, että tulevaisuudessa tehdään lainsäädäntömuutoksia työllisyyden parantamiseksi erityisesti paikallista sopimista lisäämällä ja työllistämisen kynnystä madaltamalla mikro- ja pienyrityksissä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, käytettyjen ryhmäpuheenvuorojen pohjalta myönnän nyt pääministeri Sipilälle puheenvuoron. — Enintään 5 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

15.19 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Arvoiset edustajat! Täällä on kyseenalaistettu sitä, etteikö näillä toimilla olisi vaikutusta. Näin on muuten tehty kaikkien hallituksen pienten ja suurten työllisyyttä lisäävien toimien yhteydessä. Asiantuntijoiden on usein mahdotonta etukäteen arvioida näiden toimien merkittävyyttä, mutta nyt jälkikäteen on arvioitu, että tällä toimenpiteiden kokonaisuudella on ollut merkittävä vaikutus tähän käänteeseen, ja arvio on nytkin, että vaikutus työllisyyteen on positiivinen.

Tiedän myös hyvin, että uupumuksen partaalla töitä tekevä yksinyrittäjä, joka saisi helpotusta kaverin palkkaamisesta, pitää tätä keskeisimpänä esteistä, ettei näin tekisi. Me tulimme näkemään, että tämän uudistuksen vaikutus on positiivinen, kuten kaikkien muiden toimien yhteisvaikutus on ollut positiivinen. Ne ovat tuoneet yhteensä kymmeniätuhansia työpaikkoja. Edustaja Heinäluoma, en tiedä, onko sama tutkimus, mutta minä näin otsikon, jossa sanottiin, että puolet yrittäjistä palkkaisi lisää, jos tämä muutos tehdään, ja yksi kolmasosa 2—9 henkeä työllistävistä yrityksistä. [Eero Heinäluoma: Ei ollut tutkimus!] — Kysely.

Viime vuosina uudet työpaikat ovat syntyneet pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja sen takia meidän täytyy tätä kehitystä edelleen vahvistaa. Tässä valtavassa kohinassa tuntuu unohtuvan välillä se kaikkein tärkein eli työtön ihminen. Sen takia näitä pieniä ja suurempia uudistuksia tehdään. Hallitus on tehnyt kymmeniä ja kymmeniä päätöksiä, joilla suomalaisia työmarkkinoita on uudistettu ja työllisyyttä on parannettu. Lähes kaikkia näistä vasemmisto-oppositio on tässä salissa vastustanut. Näitä tehdään sen takia, että entistä useampi suomalainen voisi aamulla herätä työpäivään. Työ on ihan keskeinen asia siinä, että ihminen kokee onnistumisia ja osallisuutta tässä yhteiskunnassa. [Kari Uotilan välihuuto]

Oppositio myöskin syyttää hallitusta ideologisuudesta. Minäpä kerron teille, mikä tämän hallituksen ideologia on: se on sitä, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyy vahvana. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Se ei onnistu muuten kuin niin, että entistä useampi yritys uskaltaa työllistää ja entistä useampi suomalainen pääsee töihin.

Edustaja Hänninen, kysytte, eikö meille mikään riitä. Kyllä riittää, jos me saamme työllisyysasteen Pohjoismaiden, naapureiden tasolle. Tämän hallituksen aikana työllisyysaste on noussut noin 68:sta 72 prosenttiin, mutta olemme vielä jäljessä Ruotsin 77:stä ja Norjan ja Tanskan 74 prosentista.

Mitä tulee työmarkkinatilanteeseen, olen siitä erittäin huolissani. Sen takia tämä asia on nyt täällä eduskunnan keskustelussa. Hallitusta on painostettu vetämään tämä ehdotus pois valmistelusta. Samalla on kuitenkin todettu, että tässä protestoidaan nyt hallituksen työllisyystoimia laajemminkin. Poliittisilla lakoilla siis vastustetaan politiikkaa, joka on tuonut Suomeen nyt tutkitustikin kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. [Eero Heinäluoma: Tuohon ei nyt kyllä usko kukaan!]

Edustaja Blomqvist, hallitus on koko hallituskauden ajan neuvotellut työmarkkinajärjestöjen kanssa työllisyystoiminnasta. Myönnän kuitenkin sen, että olemme vaatineet kolmikantaneuvotteluilta tuloksia. Meillä ei ole ollut vaihtoehtoja. Kun aloitimme, työllisyys oli Suomessa aivan kestävämmällä tasolla. Meidän oli pakko nostaa työllisyyttä. Siksi näitä toimia on tehty. Edustaja Heinäluoma, viittasitte Lipposen hallituskauteen. Silloin työllisyysaste oli korkeimmillaan 67,7 ja tuloerot repesivät. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Arvoisa puhemies! Meidän tavoitteenamme on se, että Suomessa on työntekijöiden markkinat. Haluamme, että työttömyys menee Suomessa niin alas, että työnantajat kilpailevat työntekijöistä entistä enemmän myös työehdoilla. Nyt jo nähdään, että meillä on mo-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

nessa paikassa työntekijäpulaa. Jokainen työllisyyttä lisäävä toimi, mitä on tehty, kääntyy lopulta työntekijöiden ja heidän työehtojensa parhaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, aloitamme debattivaiheen siten, että ensin käydään minuutin mittaiset puheenvuorot ryhmäpuheenvuoron käyttäjien toimesta, ja sen jälkeen siirrytään vähän tavanomaisempaan debattiin.

15.24 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ajattelun ydin on se, että se on heikentämässä pienissä yrityksissä olevien tavallisten ihmisten, suomalaisten työehtoja heikentämällä heidän irtisanomissuojaansa. Ja tämän ydin on, että hallituksen itse tilaamista selvityksistä käy ilmi, että tällä ei ole niitä työllisyysvaikutuksia, joista täällä puhutaan.

No, tämä onkin tietysti muutenkin aika eriskummallinen logiikka, uusiokieltä, että tekemällä irtisanominen helpommaksi syntyy uusia työpaikkoja, laittamalla potkut syntyy uusia työpaikkoja. Ei tähän kovin moni usko. Mutta tästä jää jäljelle se epävarmuus, joka näille ihmisille tulee. 300 000 ihmistä joutuu kärsimään, jos tätä viedään eteenpäin kuin... [Välihuuto vasemmalta] — Mitä? Siis jos eduskunta lähtee tällaiseksi lampaaksi, jota voi taistuttaa mihin suuntaan tahansa, niin tässä on lopputulos näiden ihmisten kannalta.

15.25 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, erinomaista, että hallitus ja hallitusrintama ovat olleet määrätietoisia kaikissa niissä työllisyystoimissa, mitä on tehty. Nyt tulosta on kertynyt. Kaikkea ei ole saatu aikaan, mitä on tavoiteltu, mutta paljon on tehty.

Äskeisessä keskustelussa kävi ilmi se, että — varsinkin täällä vasemmalla puolella — oikeastaan ainoa ratkaisu tähän lakkoaaltoon tuntuisi olevan se, että hallituksen pitää keskeyttää oma valmistelutyönsä. [Välihuutoja vasemmalta] Se olisi äärimmäisen vakava ja väärä viesti myös tulevaisuuteen. Vaihtoehdoksi työllistämistoimille on esitetty vain toimenpiteitä, jotka valtio maksaa. Ensimmäisen työntekijän palkkaamisen tukeminen: Sitä on aikoinaan kokeiltu erittäin laajasti — se oli toisen hallitukseni aikana — ja uskallan sanoa, että sen kokeilun perusteella tuen tason pitäisi olla ehkä 700— 800 euroa kuukaudessa. Se vääristäisi markkinoita yritysten välillä, ja se tulisi erittäin kalliiksi valtiolle. Minä toivoisin, että ei haettaisi [Puhemies koputtaa] ratkaisuja vain siitä, että valtio ja veronmaksajat maksavat, vaan tehdään oikeita uudistuksia, jotka vaikuttavat niiden ihmisten [Puhemies koputtaa] päätöksiin, jotka ottavat riskiä.

15.27 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä SDP, esitätte kauniita asioita yrittäjille: verotukea ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, alvirajan nostoa ja oikeusneuvontaa. On pakko kysyä: Kuka nämä maksaa? Keneltä otetaan enemmän rahaa, [Li Andersson: Entä teidän tekemät veronkevennykset?] jotta nämä teidän ehdotuksenne voidaan kustantaa? Onko oikeasti niin, että pitää esittää veronmaksajille uusia kustannuksia, uutta hallintoa, uusia sääntöjä, lisää normeja, kun me niiden takia jo entises-tään olemme olleet hankaluuksissa. Liiallisen jäykkyyden takia tämä maa on ollut vaikeuksissa. Me emme tarvitse lisää kontrollia, [Paavo Arhinmäen välihuuto] vaan päinvastoin työmarkkinat pitää saada vapaammiksi, jotta ne alkaisivat toimia paremmin. Ja haluaisinkin kuulla, onko teillä työkalupakissa mitään toimenpiteitä, joilla näitä uudistuksia saatai-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

siin aikaan ja joihin ei sisältyisi siis velanottoa, velan kasvua, veron korotuksia, uutta sääntelyä tai normien kiristytksiä.

15.28 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi meillä on hallitus, joka ei pelkää eikä selittele, vaan tekee päätöksiä, joilla Suomi nousee. ”Me teemme päätöksiä”, näin osuvasti totesi perussuomalaisten edustaja Kankaanniemi ryhmäpuheessaan kesäkuussa 2016. On vain ihmeteltävä, että nyt perussuomalaiset aikovat äänestää työllistämiskynnyksen alentamista vastaan. Mihin unohtui Suomen uudistaminen? Mihin unohtui yrittäjyyden edellytysten parantaminen, josta puhutaan myös teidän viime vuoden vaihtoehtobudjetissanne? Miksi lähditte vasemmiston kelkkaan? Jopa puolet teidän kannattajistanne tutkitusti kannattaa tätä hallituksen lakiesitystä.

Hallitus uudistaa Suomea pitkän pysähtyneisyyden ajan jälkeen. ”Tuloksen näkyvät: talous ja työllisyys paranevat ja luottamus on palannut”, näin totesi edustaja Kankaanniemi ryhmäpuheessaan keväällä 2017 — totta joka sana. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: miten käsityksenne mukaan pienyrittäjät suhtautuvat tähän hallituksen lakiesitykseen?

15.29 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten epäluottamuslause kohdistuu hallituksen toimintaan tilanteen kärjistäjänä.

Jäin kuuntelemaan todella tarkkaan, herra pääministeri, teidän vastauksianne, ja tässä on tämä erittäin oleellinen kysymys siitä, tuleeko tämä esitys olemaan perustuslain mukainen ja erityisesti yhdenvertaisuuden edellytyksen täyttävä, ja te ette vastannut siihen mitään. Se on erittäin merkittävä kysymys.

Kun edustaja Vanhanen tuossa sanoi, että on väärä viesti keskeyttää, ja tässä edellinen puhui siitä, että nyt tehdään ja suurin piirtein mellastetaan ja mennään vain uho päällä eteenpäin, niin nyt kysyn, pääministeri, miksei tätä voi tarkastaa. Työministeri Lindström-kään ei ole voinut olla varma asiasta. Ajatella, jos tämä kaatuu nyt perustuslakivaliokuntaan ja te olette aiheuttanut aivan valtavan lakkosyksyn. Ettekö te voi esimerkiksi oikeuskanslerin ja oikeusoppineiden kanssa keskustella? Mikä tässä nyt on?

15.30 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herää kysymys siitä, miksi hallitus ei halua yhtä tormakkaasti edistää niitä hankkeita, jotka se on kirjannut omaan hallitusohjelmaansa. [Eduskunnasta: Arvopohja!] Miksi te ette ole vieneet eteenpäin osallistavaa sosiaaliturvaa, paikallista sopimusta? Ne asiat lukevat jo hallitusohjelmassa.

Tämän päivän keskustelusta tekee hyvin omalaatuinen se, että me käsittelemme hallituksen esitystä, jota ei ole. Sitä ei ole eduskunnalla, ja sen takia kysyn, mihin pohjautuvat esimerkiksi yrityksille tehty kyselyt tämän esityksen vaikuttavuudesta, kun itse esitystäkään ei vielä ole. Eli tästä keskustelusta tulee hyvin ongelmallista. Te olette sitoutuneet viemään hankkeita yhdessä työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelun kanssa eteenpäin. Nyt kysyn teiltä, hyvä pääministeri: Milloin me näemme tämän aidon vuoropuhelun? Onko teistä siihen?

15.31 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me emme täällä vasemmistoliitossa voi hyväksyä sitä, että työntekijät ja yritykset laitetaan eriarvoiseen asemaan yrityksen koon perusteella tai minkään muunkaan asian perusteella. [Ben Zyskowicz: Niin, kuten yt-laissa!] Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri, eikö työelämän kehittäminen olisi kestävämpää, jos se tehtäisiin yhdessä sopien, yhdessä neuvottelupöytään

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ryhtymällä, ottamalla kaikki keinot avoimin mielin vastaan ja käymällä sitä avointa keskustelua, eikä näin, että sanellaan ja lähdetään vielä viemään eteenpäin tämmöistä yhdenvertaisuuspykälän vastaista toimintaa, joka on saanut todella paljon kritiikkiä osakseen. Toisaalta on pakko kysyä, oletteko te tutustunut vasemmistoliiton pienyrittäjäohjelmaan ja meidän lukuisiin esityksiimme, siihen, että voitaisiin pienyrittäjän, yksinyrittäjän ja itsensä työllistävän arkea helpottaa ja sosiaaliturvaa parantaa. Että olisitteko kiinnostunut kuulemaan meidän esityksemme?

15.32 Thomas Blomqvist r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Många företag i Finland lider som bäst brist på kunnig arbetskraft. I SFP är vi övertygade om att företagen själv har bättre insikt i vilken typ av arbetstagare de behöver än vad myndigheterna har.

Genom att slopa behovsprövningen av utländsk arbetskraft kunde man möjliggöra anställningar inom branscher som i dag har brist på kunnig arbetskraft.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden parantaminen on todella tärkeää. Kuitenkin tällä hetkellä Suomessa on sellainen tilanne, että moni yritys kärsii osaavan työvoiman pulasta. Me RKP:ssä uskomme, että yritykset itse tietävät viranomaista paremmin, millaisia työntekijöitä ne tarvitsevat. Miksi hallitus ei poista ulkomaisen työvoiman tarveharkintaa, vaikka käsitykseni mukaan hallitus kyllä tiedostaa tämän ongelman?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Östman.

15.33 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa muun muassa edustaja Heinäluoma sanoi, että jos irtisanomissuojat heikentyy, niin se aikaansaa epävarmuutta. Näin se varmaan onkin.

Mutta mitalilla on kaksi puolta. Siteeraan vielä omasta puheestani paria lausetta: ”Joskus kasvuyrityksessä yrittäjän on pakko tehdä itse mahdollisimman paljon töitä tai turvautua henkilöstövuokrausyritysten palveluihin, koska työntekijän palkkaaminen koetaan liian isoksi riskiksi.” Suomessa tällä hetkellä yli 16 prosenttia työväestöstä on määräaikaissuhteissa. Luoko se heille epävarmuutta, vai olisiko sittenkin parempi, että he pääsisivät vakituisiin työsuhteisiin? Kysyisin myös ministeri Lindströmiltä: Oletteko te arvioinut asiaa tästä näkökulmasta, mitä voisi tapahtua näille määräaikaistyösuhteille? Mahdollistaisiko tämä sen, että he pääsisivät vakituisiin työsuhteisiin, joskin vähän heikomalla irtisanomissuojalla?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa myönnän ministeri Orpolle puheenvuoron, 3 minuuttia.

15.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinäluoma, sanoitte, että 300 000 ihmistä joutuu kärsimään. Minusta on väärin pelotella ihmisiä, jotka ovat työssä, ja on väärin puhua pörstäterroinirtisanomislaista. [Välihuutoja vasemmalta] Se ei ole totta. Meillä on jatkossakin työlainsäädäntö, joka takaa työntekijälle vahvat oikeudet. Myös vastaisuudessa työntekijälle pitää antaa varoitus, jos tämä ei toimi työpaikkansa sääntöjen mukaisesti. Myös jatkossa irtisanomiselle on kielletyt perusteet, ku-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ten sairaus, tapaturma tai osallistuminen vaikkapa ay-toimintaan. Eli mielestäni on väärin pelotella ihmisiä siinä mittaluokassa kuin teette.

Kaiken kaikkiaan, kun kuuntelen salia, erityisesti vasenta laitaa, tulee sellainen olo, että mitään ei tarvitse tehdä, että Suomessa on valmista. Mutta kun Suomessa ei ole valmista. Meidän työllisyysasteemme on edelleen pohjoismaista tasoa alhaisemmalla tasolla. Jos me emme saa sitä nousemaan kohti pohjoismaista tasoa, 75:tä ja siitä ylöspäin, niin me joudumme tinkimään ensi vuosikymmenellä meidän elintasostamme ja hyvinvoinnistamme. Sitä me emme halua.

Lisäksi meillä on edelleen, vaikka olemme kasvun huipulla, 270 000 työtöntä — pitkäaikaistyöttömiä, nuorisotyöttömiä, isiä ja äitejä ja nuoria, jotka ovat syrjäytymisen uhan alla. Me haluamme antaa heille mahdollisuuksia. Meillä on tässä maassa 250 000 mikroyritystä, jotka työllistävät ihmisiä — 250 000 yritystä, jotka varmasti mielellään kasvaisivat ja palkkaisivat uuden ihmisen. Heidän työllistämiskynnystään me haluamme tällä laskea ja antaa mahdollisuuksia näille 270 000 työttömälle ihmiselle päästä töihin.

Nyt on niin, että on helpompi palkata vain täydellisiä työntekijöitä. Jatkossa vähän huonommillakin kyvyillä oleva ihminen voi saada työpaikan. [Vasemmalta: Ohhoh!] Huonommista lähtökohdista lähtevä työtön ihminen voi saada mahdollisuuden päästä työhön kiinni, näyttää kykynsä, päästä oman elämän kulmaan kiinni. Sitäkö te ette halua, antaa mahdollisuuksia työllistyä, mahdollisuuksia päästä sisään työelämään? Sen sijaan te tarjoatte yrittäjille tukia. Minä kerron teille yhden asian: Eivät yrittäjät halua tukia. Yrittäjät haluavat työympäristön, jossa voi yrittää, jossa saa tehdä. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Ja kuka maksaa? Palkansaaja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustajat, nyt pyydän sillä tavalla rauhoittumaan, että puhuja edes kuulisi, mitä sanoo, ja täällä muutkin edustajat eri puolilla salia voivat kuulla, mitä puhuja sanoo. Nyt oli ongelmia tuossa suhteessa.

15.37 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on kysymys irtisanomissuojan heikentämisestä niin, että osa työntekijöistä työmarkkinoilla joutuu heikomman irtisanomissuojan piiriin. Sitä sosiaalidemokraattinen puolue ei hyväksy. Emme hyväksy sitä, että 300 000 ihmistä joutuu huonomman työsuhteturvan piiriin. Se ei paranna yritysten kynnyksiä työllistää laisinkaan.

Tuossa barometrissa, johon edustaja Heinäluoma viittasi — se on siis työ- ja elinkeinoministeriön, Finnveran ja Suomen Yrittäjien yhteisbarometri — todetaan, että 6 prosenttia yrittäjistä on sitä mieltä, että irtisanomissuoja on jollakin tavalla este palkata. Mutta 18 prosenttia on sitä mieltä, että työvoiman saatavuus on se ongelma. Miksi te ette keskittyneet perhevapaajärjestelmään, jolloin saataisiin nuoria naisia työelämän piiriin? Miksi ette läheneet sitä uudistamaan, sitä muutosta tekemään? Kysyn myös: Miksi nuorten aikuisten osaamisohjelma on lopetettu? Minkä takia nuorten aikuisten osaamisohjelmaa ei jatkettu tavalla, joka olisi vahvistanut työllisyyttä?

15.38 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän työllisyyspolitiikan kaikkein tärkein saavutus on tietenkin työllisyysasteen nostaminen 72:een, 4 prosenttiyksikköä. Se ei ole ollut mikään helppo tie, niin kuin me olemme kaikki nähneet ja kokeneet, vaikka vaikeimpia keinoja ei ole käytettykään. Niitä ei ole pystytty käyttämään. Mutta jokainen näkee, niin kuin tässä äsken valtiovarainministerin puheesta-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kin kuulimme, että eihän tämä tule riittämään, kun tavoitteena on hyvinvointivaltion, jota me kaikki kannatamme, hienojen piirteitten säilyttäminen ensi vuosikymmenellä. 75 prosenttiin on noustava astein ja 80:een vähän pitemmällä aikajänteellä. Silloin maallikko joutuu kysymään, millä keinoilla siihen 75:een ja 80:een päästään, kun tähänastinenkin tuottaa näin suuria vaikeuksia. Se on se oikea kysymys ensi vuosikymmenellä. Ne keinot löytyvät kyllä, jos on poliittista tahtoa ja hyvää tahtoa. Ja paikallinen sopiminen tässä suhteessa on [Puhemies koputtaa] se suuri askel, jossa pitäisi päästä eteenpäin.

15.39 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse siitä, että te, pääministeri Sipilä, olette ajanut tilannetta suomalaisilla työmarkkinoilla vakavaan kriisiin johtuen laista, jonka ei edes arvioida lisäävän työllisyyttä mutta joka sen sijaan takuuvarmasti tulee lisäämään ihmisten kokemaa epävarmuutta työmarkkinoilla.

Pakko sanoa, että jo on aikoihin eletty, kun valtiovarainministeri täällä linjaa, että yrittäjät eivät halua tukia, kun tämä hallitus on käyttänyt lähes 2 miljardia hyvätulaisia suosiviin veronkevennyksiin eikä onnistunut karsimaan yritystukia euron euroa tämän vaalikauden aikana.

On tässä hallituskauden aikana myöskin yritetty ratkaisuja, jotka eivät liity valtion budjettiin, muun muassa paikallisen sopimisen saralla, ja kas kummaa, mihin se kaatui? Suomen Yrittäjien kyvyttömyyteen suostua siihen kompromissiin.

Arvoisa puhemies! Kyllä tämä minun mielestäni näyttää siltä, että Suomen Yrittäjien lobbareille annetuista lupauksista [Puhemies koputtaa] tämä hallitus ei ole valmis perääntymään. Sen sijaan suomalaisille pienituloisille annetut lupaukset on petetty moneen kertaan.

15.40 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei Suomessa ole patoutunutta tarvetta irtisanoa ihmisiä työpaikoista. Sen sijaan on patoutunut tarve työllistää. [Välihuutoja vasemmalta] Työmarkkinoiden yllä leijuu kuitenkin liian monta riskiä. [Paavo Arhinmäki: Miksi yksi kokoomuslainen puhuu yhtä ja toinen toista?] Pienellä yrittäjällä on riski epäonnistuneesta rekrytoinnista, mitä se aiheuttaa hänen yritykselleen ja niille työpaikoille, joita siellä on. No, työttömällä taas on riski lähteä työhön sen takia, menettääkö hän joitain etuuksia ja taloudellista asemaansa, jos lähtee töihin. Sitten näyttää olevan vielä riski poliittisista lakoista silloin, kun yritetään työelämää uudistaa. Eli liian monta riskiä, ja näitä riskejä nyt pitää purkaa ja muuttaa työelämää.

Työssä olevan mutta myös työttömän ja varsinkin työmarkkinoille pyrkivän nuoren paras turva on toimivat työmarkkinat, joilla rekrytoidaan aktiivisesti ihmisiä ilman pelkoa ja ilman riskiä, ja siihen tämä hallituksen työllisyyspolitiikka tähtää, että rekrytoidaan ihmisiä ja työmarkkinat ovat aktiiviset ja työtä löytyy. Sillä linjalla tässä ollaan.

15.42 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on aika absurdi. Täällä hallitus kehuu, mitä he ovat tehneet, ja haukkuu liittoja, ja todellisuudessa nyt on tilanne, jossa työmarkkinaosapuolet ja hallitus ovat joutuneet konfliktiin ja hallitus yrittää nyt eduskunnalta etsiä jotakin selkärankaa sen ratkaisemiseksi. Kyllähän hallitus voi tuoda tänne lakeja ihan omalla aikataulullaan, eikä siitä tarvitse eduskunnalle mitään etukäteiskeskustelua järjestää, etenkin kun täällä haetaan nyt käsien sitomista lakiin, jonka sisältöä emme edes tiedä.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Hallitus työmarkkinapolitiikassaan etsii ratkaisuja heikentämällä työntekijän asemaa, kun pitäisi etsiä ratkaisuja, joilla me tätä kokonaistilannetta parannamme, etenkin kun me tiedämme, että tänä päivänä työntekijä ja yrittäjä aika usein vaihtavat paikkaa. Sen takia, jos me puhumme pienten yritysten helpottamisesta, tukea ensimmäisen ja toisen palkkaamiseen, koulutusta lisää, koulutusta työpaikoille, ammatillisen koulutuksen laadun varmistaminen, jotta saadaan hyviä työntekijöitä, [Puhemies koputtaa] ja perusturvan uudistaminen niin, että työn tekeminen, myös pienten pätkien, kannattaa aina.

15.43 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset arvostaa ja kunnioittaa suomalaisia pk-yrittäjiä erittäin korkealle. Meillä on monia toimenpiteitä, joita olemme ottaneet esille pk-yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi. Tämä on aivan selkeä ja kirkas lähtökohta.

Tämä esitys, jota te valmistelette nyt, on aiheuttanut yhteiskunnassa syvän levottomuuden, rajun vastakkainasettelun, ja vetoankin, arvoisa pääministeri: Purkakaa tämä vastakkainasettelu. Se vie ajatukset jopa sadan vuoden taakse. Ei tällaiseen tilanteeseen ole hallituksen syytä antaa mennä. Edessä on todellakin ikävät näkymät, jos ette te anna myöden. Voi sanoa, että viisas väistää.

Sopu on siis aina parempi kuin riita. Sovinnolla on isänmaata rakennettu tähänkin asti, ja niin tulee tehdä eteenpäinkin. Vetoomuksemme on siis, että antakaa hieman periksi ja tehdään tästä asiasta sopimalla parempi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri Sipilä, paikan päältä 1 minuutti.

15.44 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eikö ole yritetty neuvotella? Kyllä on yritetty neuvotella. Viimeksi keskiviikkona tapasin kaikki palkansaajajärjestöjen edustajat, mutta vastapuoli sanoi siinä, että heillä ei ole mandaattia neuvotella. Eli kenenkä kanssa me neuvottelemme?

Kolmikannassa epävirallinen työryhmä on kokoontunut kolme kertaa tässä asiassa. Työaikalain yhteydessä yritettiin saada paikallinen sopiminen koskemaan myöskin järjestäytymättömiä työnantajia, mikä lisäisi työmarkkinoiden yhdenvertaisuutta, edustaja Rinne. Olisiko se ollut parempi viedä läpi kuin tämä laki? Mielestäni kyllä, mutta silloin päädyimme puolentoista vuoden neuvottelun jälkeen siihen, että se on liian iso muutos työmarkkinajärjestöille, ja lähdimme viemään pienemmän asian — myöskin vaikutuksiltaan pienemmän asian — eteenpäin.

15.45 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te teitte palkansaajajärjestöille tietäväksi, että te haluatte viedä koko talon, ja sitten, kun he eivät suostu tähän vaatimukseen, te vaaditte, että antakaa ainakin puoli taloa pois. Tämä on teidän logiikkanne tässä asiassa. Ei se ole mitään neuvottelua, että pitää epävirallisia keskusteluja osapuolten välillä. Se ei johda mihinkään lopputulokseen.

Nyt teillä olisi mahdollisuus korjata tämä tilanne asettumalla puhtaalta pöydältä neuvottelupöytään neuvottelemaan siitä, miten yritysten aitoja ongelmia ratkaistaan. Siellä on oikeasti ongelmia liittyen talouteen. Täytyy varmistaa se, että liikevaihto riittää toisen työntekijän palkkaamiseen. Siihen meillä on selkeä esitys. Ottakaa se omaksenne ja viekää eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Toinen keskeinen asia on se, että näillä yrityksillä ei ole koskaan aikaa perehtyä työehtosopimustilanteeseen tai irtisanomissuojan tilanteeseen. Antakaa heille mahdollisuus saada asiantuntevia neuvoja. Palkatkaa ihmisiä antamaan asiantuntevia neuvoja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri, paikalta yksi minuutti.

15.46 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, näitä ovat juuri nämä sosiaalidemokraattiset keinot: valtion piikkiin lisää tukea yrityksille. [Pia Viitanen: Vastustaako hallitus tätä?] Nyt tarvitaan sellaisia uudistuksia, jotka oikeasti muuttavat työmarkkinoita.

Ja, edustaja Rinne, kysyn nyt vielä kerran teiltä: olisiko teistä oikein, että myöskin järjestäytymättömät työntekijät ja työnantajat saisivat esimerkiksi työaikalain joustoja soveltaa sillä tavalla kuin muutkin työnantajat ja työntekijät voivat niitä soveltaa? Tästä me lähdimme liikkeelle ja yritimme puolitoista vuotta löytää tähän ratkaisua. Edustaja Rinne: haluatteko te, että kaikkien yritysten kaikki työntekijät voisivat soveltaa paikallista sopimista samoilla säännöillä? [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, kernaasti muutoin debatti kiertäisi vähän useamman henkilön kautta, mutta pääministeri lausui niin monta kertaa edustaja Rinteen nimen, että minun on pakko myöntää hänelle minuutin vastauspuheenvuoro.

15.47 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, tartutkaa edustaja Kaikkosen esitykseen työkokouksesta. Haetaan siellä yhteisiä ratkaisuja, joilla ratkaistaan näitä ongelmia, mistä te äsken puhuitte.

Mutta, pääministeri Sipilä, tällä hetkellä se ongelma, minkä te olette synnyttäneet, on irtisanomissuojan heikentäminen jakamalla työmarkkinoita kahtia ihmisten kesken. Se on väärää politiikkaa. Hakekaa sellaisia ratkaisuja, joilla voidaan oikeasti näitä pieniä yrittäjiä auttaa sekä taloudellisesti että myöskin neuvonnan suhteen. Ottakaa vaikka sieltä yrittäjävähennyksestä, apteekkarivähennyksestä, muutama kymmenen miljoonaa ja sitä kautta hoitakaa tämä ongelma kuntoon. On oikeudenmukaista auttaa näitä pieniä yrityksiä saamaan työsuhdeneuvontaa niissä tilanteissa, joissa työpaikoilla syntyy ongelmia. On oikeudenmukaista myöskin ratkaista näitten yrittäjien ongelmia sillä, että annetaan ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta 20 000 euron verovähennys. Se raha riittää kyllä, kun otatte sieltä yrittäjävähennyksestä pikkuisen lisää tänne. [Ben Zyskowiec: Ja nyt vastaus pääministerin kysymykseen, edustaja Rinne!]

15.48 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Otsikko viime keväältä: ”Vihreiden Touko Aalto keventäisi irtisanomissuojaa. ”Pienillä yrittäjillä voisi olla erilaiset pelisäännöt, jotta yritys kannattaa ja riskejä voidaan vähentää.” [Oikealta: Ohhoh!]

Puhemies! Ihmetyttää tämä vihreiden kaksilla rattailla ajaminen. Tässä vihreiden ryhmäpuheenvuoron pitäjä puhui myös siitä, että käsitellään esitystä, jota ei ole edes vielä nähty, mutta mielipide esityksestä, jota ei ole nähty, tuntuu oppositiolla olevan kovin vahva. [Paavo Arhinmäki: Ja vielä vahvempi hallituksella!]

Tässä on otsikoitu tämän asian ympärillä, mitä tänään käsittelemme, että hallitus pelaa uhkapeliä. No, on tietysti journalistin vapaus sanoa näin, mutta kyllä hallitus hakee valta-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kirjaa työllistämisen hoitamiseen, tavoitteiden saavuttamiseen, ja yksi, ei sinänsä suuri osanen tässä on työllistämiskynnyksen madaltaminen pienissä yrityksissä.

15.49 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Tänä aamuna, kun olin matkalla Helsinkiin, olin Pietarsaaren seudun juna-asemalla Pännäisissä ja tapasin siellä ihan tavallisen suomalaisen, joka tuli minun kanssani juttelemaan. Hän kysyi, mikä oikein on nyt tämä työmarkkinatilanne. Hän on ollut töissä pitkään yhdessä hienossa yrityksessä, aikaisemmin hän oli ollut Härmässä töissä, ja hän sanoi: ”Meillä ei ole koskaan ollut mitään ongelmaa. Minkä takia me emme saa paikallisesti yrityksessä sopia asioista? Minä en halua lakkoilla. Sen lisäksi olen juuri saanut 2 euron tuntipalkan korotuksen. Lähde nyt sitten tästä lakkoilemaan.”

Mitä te, pääministeri ja ministeri Lindström, vastaisitte tällaiselle työmiehelle, joka haluaa tehdä työtä, joka haluaa, että hänen yrityksensä voi hyvin, joka kokee, että siellä asiat ovat kunnossa, ja haluaisi paikallisesti sopia asioista? RKP haluaisi nähdä lisää paikallista sopimista [Puhemies koputtaa] ja ilmeisesti työntekijät myös. Mitä te vastaatte tähän?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, myönnän vielä 4—5 puheenvuoroa, ja sitten ministeri Lindströmille.

15.51 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että ainakin jotkut muistavat vielä, mikä oli tunnelma ja tilanne Suomessa neljä vuotta sitten, kun valmistauduttiin silloin eduskuntavaaleihin. Joka puolueelta vaadittiin leikkauslistoja, säästölistoja. Hallitus on joutunut tekemään viheliäisiä säästöjä, mutta panostanut ennen muuta siihen, että työllisyys Suomessa paranee. Ja mikä on tulos? 115 000 työllistä lisää. Siinä on aika monen sukulaismies tai -nainen tai naapurin Arska päässyt työn syrjään kiinni — 115 000, se on muuten aika hyvä tulos. Ja tunnelma seuraavien vaalien alla on ihan toinen. Nyt voidaan keskustella jo siitä, mihin voidaan panostaa vähän lisääkin. Ei tarvitse laatia kovia, pitkiä leikkauslistoja.

On totta, arvoisa puhemies, että minä olen esittänyt tällaisista työkokousta ajatuksena se, että varmistetaan tämä hyvä työllisyyden kehitys myös lähivuosien aikana. Siihen tarvitaan poliittisia päättäjiä, työmarkkinajärjestöjä, yrittäjiä, asiantuntijoita. Ilmapiiri sille ei varmaan vielä ole ihan valmis, tällä hetkellä tässä on vähän toraakin ilmassa, [Puhemies koputtaa] mutta toivottavasti mahdollisimman pian päästään siihen.

15.52 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ei ole kysymys ay-liikkeen asemasta tai hallituksen asemasta, vaan tässä on kysymys tavallisista suomalaisista työntekijöistä ja ihmisistä. Kyllä siinä hallitus on valinnut todella kovan linjan, että toistuvasti teidän ehdotuksenne ovat sellaisia, että ne asettavat ihmisiä vastakkain. Te sanotte puolustavanne hyvinvointivaltiota, mutta miksi te sitten romutatte sitä? Te olette leikanneet lähes miljardi euroa koulutuksesta, lisänneet lasten eriarvoisuutta — ja siltikin vaaleissa annoitte koulutuslupauksen. Sitten te olette kiky-sopimuksen kautta heikentäneet julkisen sektorin naisvaltaisten alojen asemaa, ja pääministeri sanoi, että se oli idea koko ajan, että julkinen sektori maksaa kustannukset, mitkä siitä muutoksesta tulevat. [Ben Zyskowiec: Te kannatitte kiky-sopimusta!] Ja nyt te ajatte mielestänne työllisyyspolitiikkaa, mutta se, mitä te teette, asettaa suomalaisia eriarvoiseen asemaan siinä, että 300 000 ihmistä olisi sellaisissa työpaikoissa, joissa on helpompi irtisanoa ihmisiä. Koska alkavat

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ne ihmisiä nostavat toimet, joilla helpotetaan työllistymistä eikä kyykytetä esimerkiksi työttömiä, [Puhemies koputtaa] mitä aktiivimalli tekee?

15.53 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen tosi pahoillani, että joudun tämän sanomaan, mutta hallituksen työmarkkinaosaaminen on kyllä huonoissa kantimissa. Tähän tilanteeseen ollaan ajauduttu, kun näitä ollaan tehty koko ajan. Voidaan sanoa, että ei tämä nyt ole maailman suurin asia, mutta nyt on mitta tullut kerta kaikkiaan täyteen ay-liikkeessä. Se on erittäin harmillista, että siellä ei tällä hetkellä ole suuria halujakaan siihen keskusteluun, niin kuin pääministeri sanoi, että ei olekaan valtakirjoja, mutta nyt olisi sitten sen viisaamman vuoro, joka osaisi nähdä, että lähdetään rakentamaan pelisääntöjä — ei niin, että ollaan Suomen Yrittäjien juoksupoikana. Tosiasiasa paikallisen sopimisen osalta se kompastui tähän asiaan, että ei luottamusmiehen kanssa voida sopia. Uskoisin, että täällä ollaan sitä mieltä, että jos meillä paikallisen sopimisen osapuolena olisi järjestäytynyt luottamusmies, niin tätä keskustelua käytäisiin aivan eri tavoin.

15.54 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä asiassa ei ole kyse irtisanomisesta. [Eero Heinäluoma: No mistä?] Tässä on kyse palkkaamisesta. Haluamme kannustaa ja helpottaa pieniä yrityksiä uusien työntekijöiden palkkaamisessa. [Eero Heinäluoma: Orwell on kateellinen!] Mutta tässä asiassa on kyse myös demokratiasta, kansanvallasta. Totta kai kaikki etutahot, myös ammattiyhdistysliike, saavat vastustaa hallituksen politiikkaa ihan niin paljon kuin vain jaksavat, mutta on eri asia pyrkiä poliittisilla lakoilla laittamaan koko tämä maa polvilleen. Ei pääministeri ole sanonut, että ei saisi vastustaa hallituksen politiikkaa, kuten täällä väitettiin. On tosiaan eri asia pyrkiä panemaan polvilleen koko maa poliittisilla lakoilla.

Sanon lopuksi, että jos ammattiyhdistysliike nyt toisi kilpailukykyisen ehdotuksen tämän kiistan ratkaisemiseksi, ei veronmaksajien piikkiin vaan uudistuksilla, niin varmasti oltaisiin valmiita ottamaan se tarkasteluun.

15.55 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt muistuttaa, että tämän riidan siemenen kylvi hallitus itse ja se pystyy myös sen sieltä maasta pois kaivamaan, mutta se edellyttää sitä, hyvä hallitus, että te lopettatte itse kaivamisen.

Tämä keskusteluhan on järjestetty sen vuoksi, että on annettu ymmärtää, että tämän huomisen äänestyksen jälkeen nyt sitten pitäisi ikään kuin olla hiljaa ja tyytyä tähän päätökseen, että annetaan avoin valtakirja hallitukselle. No, mitä jos näin olisi tapahtunut vuonna 2015, kun hallitus samalla tekniikalla haki eduskunnan hyväksyntää pakkolakipaketille? Jos silloin opettajat, hoitajat, kuljettajat ja keittäjät olisivat kiltisti menneet hiljaa kotiin, niin kättilöiden sunnuntailisiä olisi leikattu, kaikkien työntekijöiden ylityökorvaukset olisi leikattu puoleen, sairastumisesta sakotettaisiin ja työaikaa olisi pidennetty ilman palkkaa. Silloin hallitus peräänty.

Hyvä pääministeri Sipilä, eikö nyt kannattaisi viheltää peli poikki? Lopettakaa tämän lain valmistelu, niin te olette tehneet monta kertaa aikaisemmin. Kutsukaa osapuolet [Puhemies koputtaa] pöytään, ja mietitään yhdessä, mikä on parempi [Puhemies koputtaa] keino kuin tämä, joka ei toimi. Tämä esitys on susi.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

15.56 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ ja työsuhteen muodot ovat olleet valtavassa murroksessa. On aivan selvää, ettei lainsäädäntö eivätkä myöskään työsuhde ja sosiaaliturva ole pysyneet perässä, ja siksi me tarvitsemme muutoksia. Mutta hallitus on lähtenyt näitä muutoksia kyllä hakemaan sieltä varsin ongelmallisesta päästä. Henkilöperusteisessa irtisanomisessa tänäkin päivänä se tilanteen tulkinta lienee kai paljon vaikeampi ongelma kuin varsinaisesti irtisanomissuoja itsessään. Kysyisinkin pääministeriltä, eikö näitä mahdollisia virherekrytointitilanteita varten ollut etsittävässä joitakin muita keinoja kuin niin perustuslain kuin myöskin ILO-sopimusten kannalta todennäköisesti varsin ongelmallinen irtisanomissuojan heikentäminen. Eikö voisi ajatella, että esimerkiksi koeaikaa voitaisiin pidentää tai työntekijän karenssia voitaisiin vastaavasti sitten lyhentää tai osasta irtisanomisajasta maksaa [Puhemies koputtaa] irtisanomiskorvausta? Eikö se olisi helpompi tapa edetä tässä tilanteessa?

15.58 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskiewicz täällä sanoi, että ammattiyhdistysliikkeen pitäisi näyttää omia keinoja. Itse asiassa pitää muistaa, mistä tämä koko soppa on alkanut. Siitä, että pakkolaeilla kiristettiin ammattiliitot pidentämään työaikaa ilman palkkojen korotusta, leikkaamaan lomarahoja. Ja silloin luvattiin, että työttömiltä ei enää leikata, ei heikennetä työttömien asemaa, työelämän, työn pelisääntöjä ei heikennetä. Mitä hallitus on tehnyt? Aktiivimallin, jolla leikataan työttömiltä, ja nyt ollaan heikentämässä 300 000 ihmisen työehtoja.

Tämä ei tuo uusia työpaikkoja, vaikka niin täällä väitetään. Sekä elinkeinoelämän että palkansaajien puolelta tilatut tutkimukset, molemmat hallituksen itse tilaamat tutkimukset, tämän osoittavat, ja siitä huolimatta pääministeri jäärapäisesti, jopa pakkomielteisesti tuntuu ajavan tätä lakia läpi. Jokainen puolue tietenkin edistää omia arvojaan ja ideologiaansa, mutta pääministerin pitäisi laittaa edes joskus kansakunnan etu oman edun ja oman puolueen ja oman ideologian edelle. Nyt on, pääministeri, sen paikka.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Katsoin pääministeriä, haluaako hän käyttää tuohon puheenvuoroon vastauspuheenvuoron, mutta näköjään ei tässä vaiheessa. — Ministeri Lindström, 3 minuuttia paikan päällä.

15.59 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Vastaan pariin kysymykseen.

Edustaja Östman, tästä, mitä me olemme ajatelleet tämän esityksen vaikutuksista liittyen siihen, kannustaako tämä oman työvoiman käyttöön ja toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten tekemiseen. Arviomme on, että se vähentäisi vuokratyötä ja muiden tammöisten epätyypillisten työn muotojen käyttöä, että tämmöistä vaikutusta sillä voisi olla.

Mutta sitten tähän perustuslailliseen kysymykseen, minkä muun muassa edustaja Meri nosti esille. Tämä on ollut ja on todella vaativa asia viedä eteenpäin. Eli tämä sovellettava irtisanomiskynnyksen määrittäminen perustuslain edellyttämällä tavalla riittävän tarkkarajaisesti. Se tarkkarajaisuus on äärettömän vaikeaa. Lisäksi säännösten pitää täyttää Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja ILO:n yleissopimuksen vaatimukset. Kummassakin näissä Suomea sitovassa asiakirjassa työsopimuksen irtisanomiselta edellytetään pätevää syytä. Tämän ehdotetun sääntelyn tulee noudattaa perustuslakia, mutta olosuhteet pienissä ja isoissa yrityksissä ovat erilaisia ja voivat näkyä työsuhteen jatkamisedellytyksiä arvioitaessa. Myös voimassa olevan lain mukaan yrityksen koko otetaan huomioon, kun arvioidaan irtisano-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

misperusteen täyttymistä. Tämä on hyvä muistaa tässä keskustelussa, että siltä osin sellaista uutta menettelyä ei olla tuomassa.

Mutta haluaisin käydä läpi vähän, hyvin lyhyesti, tämän hallituskauden keskeisiä päätöksiä, kun koko ajan annetaan semmoista kuvaa, että hallitus ei ole tehnyt mitään muuta kuin kiusannut työttömiä ja se on ainoa tavoite: Irtisanotulle on tullut mahdollisuus työnantajan kustantamaan muutosturvakoulutukseen, työterveydenhuoltoon. Nollatuntisopimuksiin pelisäännöt. Työaikalain kokonaisuudistus — erittäin hyvä asia. Yt-lain uudistamistarpeita selvitetään — erittäin hyvä asia. Sitten on työttömien haastattelut, joita alussa haukuttiin, nyt niitä pidetään hyvinä — siihen on muuten tullut yli 400 henkilötyövuotta lisää, juuri tämän synn takia, aktiivimallin ja haastatteluiden takia, eli on resursoitu enemmän kuin aikaisemmat hallitukset yhteensä. Nuorten ohjelmatoiminta on vakinaistettu. Positiivisen rakennemuutoksen toimenpiteet, niin sanottu siltasopimus. Työttömät voivat jatkossa opiskella lyhytkestoisia opintoja työttömyysetuutta menettämättä — toivottavasti se menee täällä nopeasti läpi, se on eduskunnan käsissä. Itsensä työllistämisen helpottaminen: työttömyysetuutta voidaan maksaa neljän kuukauden ajan yritystoimintaa aloitettaessa. Ynnä muuta, ynnä muuta.

Edustaja Vanhanen aloitti, että myönteinen kehitys ei ole tapahtunut itsestään. Näinhän se nimenomaan on. Se vaatii toimenpiteitä. Jos täällä nyt halutaan antaa semmoinen kuva, että nämä ratkaisut olisivat helppoja, niin sehän ei tietenkään pidä paikkaansa. Nämä ovat olleet äärimmäisen hankalia, äärimmäisen vaikeita, ja aina vain vaikeammaksi menee seuraavalle hallitukselle.

Sen takia edustaja Kääriäisen puheenvuoroon siitä, mistä meidän pitäisi täällä puhua, mitä olemme valmiita tekemään: Ei niin, että annetaan vaihtoehdoksi, että valtio maksaa, valtio maksaa ja valtio maksaa. Pitää olla valmis tekemään semmoisiakin muutoksia, jotka osuvat omaan kannattajakuntaan, ja siihen tämä hallitus on uskaltanut lähteä.

16.02 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on viherkasvusto vähätelty näitten toimien vaikutusta, mutta pitää muistaa, että meidän yrityksistä 95 prosenttia on alle 10 henkilön yrityksiä, 337 000. Jos siinä toteutuisi se 6 prosentin tilanne, kun 6 prosenttia pitää ongelmana tätä irtisanomiskysymystä, niin sehän tietää jo 20 000:ta työpaikkaa, eli ei tämä mitenkään vähäinen ole.

Sitten te puhutte täällä tasa-arvosta. Mutta kun SDP jatkuvasti ottaa tämän yrittäjävehennyksen esille. Siinähan oli kysymys siitä, että henkilöyritykset pääsevät samaan asemaan kuin osakeyhtiöt. Te olisitte halunneet pitää osakeyhtiöt paremmin ja edullisemmin verotettuina kuin henkilöyhtiöt. Tämähän se on sitä teidän tasa-arvoanne? Pitäisi muistaa myöskin tämä kysymys.

Tärkeä kysymys tässä on se, päätetäänkö loppupelissä lainsäädäntö tässä talossa vai päätetäänkö se tuolla toreilla, kuka huutaa eniten. Kyllä sen pitää parlamentarismilla olla niin, että tässä talossa päätetään Suomen lainsäädäntö.

16.04 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen, minkä te aiotte tuoda — teillähan ei ole siis vielä mitään esitystä, tämä on vähän niin kuin perunateatteria, te tarjoatte perunoita, jotka eivät ole vielä edes kypsiä — seuraukset eivät ole hallittavissa. Tämä tulee vaikuttamaan niin, että kun nyt jo pienissä yrityksissä pelätään ja siellä käydään keskustelua, että mitä ihmettä meille on tapahtumassa, niin tulevaisuudessa ihmiset eivät edes halua pieniin yrityksiin töihin.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Nyt hallituksen tulisi ottaa aikalisä tässä asiassa ja selvittää perusteellisesti — siinä, mitä, ministeri Lindström, tuolta pöntöstä sanoitte, oli niin valtavasti erilaisia asiakirjoja — tämä perustuslaillisuus, mitenkä tämä suhteutuu ihmisten yhdenvertaisuuteen ja eriarvoiseen asemaan ja kohteluun. Kyllä minä näkisin, että yhdenvertaisuus ei toimi työntekijöiden välillä, jos te tuotte tällaisen esityksen.

Tämä tilanne on todellakin absurdi: ei ole mitään esitystä, ja täällä keskustellaan aivan kuin olisi. Elikkä mikä on kupletin juoni, ja mitä te itse asiassa ylipäänsä haette tällä teatterilla, tällä esityksellä? Minä olen ainakin työntekijöiden ja duunareitten puolella. [Ben Zyskiewicz: Me olemme työttömien puolella!]

16.05 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä irtisanomissuojan heikentäminen alle 10 hengen — ja alun perin puhuttiin 20:stä — yrityksissä on erittäin raju toimenpide-ehdotus. Se on raju, vaikka jotkut yrittäjät toki sanovatkin sen ehkä parantavan työhönottokynnystä, ja se on raju, vaikka hallitus nyt toisaalta asettaakin itselleen eräänlaisen pilottikokeilun, kun kansa edustajiensa välityksellä saa päättää, antaako se tälle teidän konklaavillenne nyt sitten potkut.

Pehmeämpiäkin keinoja olisi tarjolla. Nykyisin työnantaja joutuu maksamaan työntekijän sairausloman ensimmäisten päivien ajalta. Nämä sairauslomat kasaantuvat tietyille henkilöille ja aiheuttavat kohtuuttomia kustannuksia pienille yrityksille. Jos ensimmäisten päivien sairauslomat siirrettäisiin yrittäjiltä ammattiyhdistysten maksettaviksi, olisi kyseessä uudistus, jossa työntekijä ei häviäisi yhtään mitään mutta jossa yrittäjän asema parani huomattavasti, eli todellinen win-win-tilanne.

16.06 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 34 vuoden yrittäjäkokemuksella sanoisin niin, että suomalaiset työntekijät ovat pääsääntöisesti vastuuntuntoisia ja heihin voi luottaa, mutta kaikki tiedämme, että ihmisluonteissa on monenlaisia tapauksia. Tässä on nimenomaan pienistä ja keskisuurista yrittäjistä kysymys, ja monesti on niin, että se on tavallaan perheyhteisö ja sitten, kun menevät tavallaan vastakkain napit, koko työyhteisö kärsii — ei pelkästään yrittäjä tee konkurssia, vaan myös työntekijät menettävät leivän. Sen takia tätä esitystä on hyvä kannattaa.

Itse ajattelen niin, että tämä ei varmasti lisää mittavasti irtisanomisaaltoa, päinvastoin. Luulen, ettei ole tarvis sanoa työntekijöitä irti, jos se työyhteisö toimii ja töitä on ihmisille tarjolla. Tässä on aivan vääristä lähtökohdista minusta oppositio lähtenyt liikkeelle, ja minusta on äärettömän tärkeää se, että ymmärretään, [Puhemies koputtaa] miten iso merkitys tällä on koko työllisyysasteen nostolle.

16.07 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä nyt on selkeäksi käynyt se, että kysymys on yli 300 000 ihmisen työsuhteturvan heikentämisestä, ja siitä huomenna itse asiassa äänestetään, ovatko kansanedustajat valmiita hyväksymään sen, että valmistellaan lakia, joka heikentää irtisanomissuojaa osalla työntekijöistä. Se on äärimmäisen tärkeä kysymys muistaa huomenna.

Mutta jotta tietäisi, mitä äänestää, olisi varmaan hyvä tietää, millainen moitittavuus ei nykyisin nojalla riitä siihen, että irtisanotaan, mutta uuden lain mukaan riittäisi, ja tästä nyt kysymys suoraan ministeri Lindströmille: Mikä riittää uuden lain mukaan mutta ei tällä hetkellä riitä? Mikä se peruste on?

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

16.08 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kiinnitetty huomiota siihen, että tämä laki asettaisi jotenkin ihmisiä eriarvoiseen asemaan. [Eduskunnasta: No, niinhän se asettaakin!] Yritykset ja tilanteet ovat erilaisia, mutta meitä vastaavissa maissa on tuiki tavallista, että on tällaisia yrityksen kokoon liittyviä rajoja. Meidän omassakin yt-laissa on jo toki sellaista.

Saksassa ei sovelleta irtisanomissuojalainsäädäntöä alle 10 hengen yrityksissä lainkaan muuten kuin kieltämällä täysin syrjivään perusteeseen tapahtuva irtisanominen — siis ei lainkaan. Tanskassakin irtisanominen on paljon helpompaa. Ruotsissa on alle 20 hengen yrityksissä mahdollista sivuuttaa tätä last in, first out -periaatetta kahden hengen kohdalta.

Kaikkien tällaisten tarkoitus on nimenomaan nostaa ihmistä, mistä Ville Niinistö puhui, jotta työttömien olisi helpompi saada työtä. Ja näin oli varmaan myös puheenjohtaja Touko Aalto ajatellut, kun hän aikaisemmin otti tähän asiaan kantaa.

16.09 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miten hallitus aikoo tämän irtisanomislain myötä turvata työntekijöiden tasa-arvoisen kohtelun, jottei tehdä lainsäädäntöä, jossa työntekijät ovat aivan täydellisesti eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, ovatko he yli kymmenen henkilöä työllistävässä yrityksessä vai sitä pienemmässä? Ja mitä tapahtuu esimerkiksi yrityksissä, joissa tällä hetkellä on vaikka 11 työntekijää ja kaksi työntekijää jää eläkkeelle? Silloin yrityksestä tuleekin yhtäkkiä 9 hengen yritys. Puutuu silloin näiltä henkilöiltä se suoja, mikä heillä nyt siinä suuremmassa yrityksessä on? Eikö olisi mahdollista löytää joitakin perustuslakitulkinnasta helpommin läpi meneviä estyksiä?

16.10 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kaksi oppositioryhmää, joilla on ongelmallinen suhde tähän lakiesitykseen. Toisella on puolueena erilainen kanta kuin heidän puheenjohtajallaan, ja toinen ryhmä vastustaa tätä esitystä, vaikka heidän kannattajansa tätä kannattavat. Aloitetaan jälkimmäisestä.

Täällä perussuomalaisen edustajat ovat kertoneet kovin sanoin ja virheellisin tiedoinkin edustaja Meren puheenvuoroissa, kuinka he vastustavat tätä esitystä, mutta Ylen tutkimuksessa puolet heidän kannattajistaan kannattaa hallituksen esitystä. Miksi? Koska moni heistä ymmärtää pienyrittäjää, ja se on hyvä. Se on isänmaallista toimintaa.

Toinen puolue, vihreät. Heidän puheenjohtajansa Touko Aalto keväällä kannatti sitä. ”Pienillä yrittäjillä voisi olla erilaiset pelisäännöt, jotta yritys kannattaa ja riskejä voidaan vähentää.” Tässä Karjalaisen jutussa kysytään, että haluatko lukea koko jutun — ne ovat maksumuurin takana — mutta ei minun tämän enempää tarvitse lukea: [Naurua] puheenjohtajan kanta tulee selväksi. He kannattavat hallituksen esitystä puheenjohtajan suulla mutta vastustavat puolueensa suulla, ja perussuomalaiset kannattavat kannattajiensa suulla mutta vastustavat eduskuntaryhmän suulla.

16.11 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt jäi epäselväksi, miten sinisten laaja kenttä tähän asiaan suhtautuu, mutta ehkä se selviää. [Simon Elo pyytää vastauspuheenvuoroa]

Arvoisa puhemies! Pääministeriltä kysyisin: miten te näette nyt suhteellisuusperiaatteen toteutumisen? Tässä on monien yrittäjienkin mielestä erittäin pienestä asiasta kuitenkin kysymys, ja vastapuolella on se tilanne, että työelämän rauha on saatu raiteiltaan. Eli nämä suhteet ovat nyt pahasti sekaisin, ja tästä kysyisin.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Sitten sosiaalidemokraateille kyllä vähän tulee outo väri siinä, että te olette nyt vaati-
massa rahaa yrittäjille. Kyllä me olemme aika pitkälle sitä mieltä, että eivät yrittäjät tuki-
aisia välttämättä halua vaan esimerkiksi paikallisen sopimisen asteittaista viemistä eteen-
päin, hallitusti, niin että meillä on kuitenkin takalauta aina sille, että kohtuuttomiin järjes-
telyihin ei mennä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa neljä vastauspuheenvuoroa, sen jäl-
keen lyhyt pääministerin vastaus, ja nämä neljä ovat edustajat Vanhanen, Urpilainen, Semi
ja Marin.

16.12 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin puheen-
vuoroa aikanaan, kun oli tästä yhdenvertaisuudesta kyse. Meillä on lainsäädännössä useita
kohtia, joissa erilaiset yrityskoot tai muut tekijät erottavat näitä oikeuksia. Meillä on myös
tässä sopimusjärjestelmässä esimerkiksi yleissitovuuteen liittyen paikallisen sopimisen
käyttöoikeudessa eroja riippuen siitä, kuuluuko johonkin järjestöön vai ei. Ylipäätään yh-
denvertaisuus perustuslain näkökulmasta tulee käsiteltyä aikanaan perustuslakivaliokun-
nassa. Hallitus tietysti valmistelua tehdessään pyrkii ottamaan sen huomioon erittäin tar-
kasti.

Mehän emme ole täällä siskojemme ja veljemme vartijoita, mutta sanoisin kuitenkin
edustaja Merelle: minusta olisi hyvä parlamentaarisessa käytännössä, että kansanedustaja,
joka kuuluu perustuslakivaliokuntaan, ei etukäteen ottaisi kantaa, jossa toteaa, että tämä
esitys on ilmeisessä ristiriidassa perustuslain yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa.

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Urpilainen ja sitten Semi. [Leena Meri
pyytää vastauspuheenvuoroa] — Kyllä, kaikki saavat vastauspuheenvuoron. Me voimme
olla vaikka yötä täällä tällä kertaa.

16.14 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korkea työ-
lisyysaste on meidän kaikkien yhteinen tavoite. Kierrän itse säännöllisesti Pohjanmaalla
yrityksissä, ja ylivoimaisesti yleisin viesti pk-yrityksissä on huoli osaavan työvoiman saa-
tavuudesta. Ei irtisanomisen vaikeus, vaan nimenomaan huoli osaavan työvoiman saata-
vuudesta. Moni yrittäjä sanoo, että itse asiassa se on tällä hetkellä jopa este kasvulle, ettei
löydy osaavaa työvoimaa.

Nyt mietin hallituksen valmistelemaa irtisanomissuojan heikentämisesitystä tätä pk-
yrittäjien viestiä vastaan. Minun huoleni on se, että hallituksen irtisanomissuojan heiken-
nys nostaa rekrytointikynnystä pienissä, alle 10 hengen yrityksissä. Nimittäin, jos työnte-
kijä voi valita jatkossa, meneekö hän töihin suureen yritykseen vai pieneen yritykseen, jos-
sa tuo turva on heikompi, hän valitsee suuren yrityksen, jossa turva on parempi, jolloin
näin ollen tosiasiassa tämä esitys tulee heikentämään pienten yritysten ja yrittäjien asemaa.

16.15 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitin päämi-
nisterin puheessa huomiota aikaisemmin siihen, kun sanoitte, että meillä on nyt hankala ti-
lanne, kun nousua, valoa on tulossa meille ja meidän työllisyys ja työttömyys eivät kohtaa
ja avoimet työpaikat jäävät täyttämättä. Jäin miettimään sitä tilannetta — kun meillä on
67 000 nuorta ilman toisen asteen koulutusta ja he syrjäytyvät pikkuhiljaa, jos heitä ei saa-
da ammatilliseen koulutukseen ja hakemaan sitä uutta työpaikkaa ja näin viemään Suomea

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

eteenpäin, kehittämään meidän yhteiskuntaamme omalla työpanoksellaan — miten tämä irtisanomislain muutos, mikä tässä nyt on menossa, edistää näitten nuorten työllistymismahdollisuuksia, heidän opiskelumahdollisuuksiaan ja heidän haluaan löytää se työpaikka uudelleen. Jos tämmöiseen saisi sellaisen vastauksen, että mikä tässä on oikein enempi takana, kuinka me saamme huolehdittua nämä pitkäaikaistyöttömät uudelleen takaisin työelämään, jos ei ole koulutukseenkaan meillä rahaa.

16.16 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on koko eduskuntakauden esittänyt toimia ja uudistuksia, joilla nostetaan Suomen työllisyysastetta ja joilla parannetaan myös pienten yrittäjien asemaa ja heidän työllistämistään. Me olemme esittäneet perhevapaaudistusta, toisen asteen oppivelvollisuuden laajentamista, mikä takaisi entistä useammalle nuorelle vähintään toisen asteen koulutuksen. Näillä meidän esittämillemme toimilla on vahvat työllisyysvaikutukset. [Ari Jalonen: Mistä rahat?]

Tällä hallituksen irtisanomissuojan heikentämisesityksellä sen sijaan ei ole hallituksen omienkaan perustelujen mukaan työllisyysvaikutuksia. [Eero Heinäluoma: Ikävä kyllä!] Myös kevään yrittäjäbarometrissä todetaan, kun yrittäjiltä on kysytty, mitkä ovat työllistämisen esteet, että siellä on aivan muut tekijät kuin tämä irtisanomisen heikentäminen, muun muassa kysynnän epävakaas, työvoiman saatavuus, työn sivukulut ja se, että ei ole tarvetta työllistää. Nämä ovat niitä syitä, minkä takia ei työllistetä enemmän. Mutta tästä irtisanomisen [Puhemies koputtaa] helpottamisesta vain 6 prosenttia [Puhemies: Aika!] yrittäjistä on sitä mieltä, että tämä lisäisi työllistämistä. Teidän väitteeltänne putoaa siis pohja pois.

Puhemies Paula Risikko: Ja pääministeri, 3 minuuttia enintään.

16.17 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin olen työttömän ja pienyrittäjän puolella. Sen takia näitä muutoksia tehdään. En ole, edustaja Arhinmäki, kumpikaan, en työtön enkä pienyrittäjä. Jätän oman edun tavoittelu -väitteesi omaan arvoonsa.

Tämän lain tausta on selvitetty erittäin huolellisesti. Jatkossakin perusteena tulee olemaan asiallinen ja painava syy. Samalla työttömyysturvaan liittyvää karenssia lyhennetään kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen.

Itse toimin 25 vuotta yrittäjänä enkä kokenut tämän olleen ollenkaan suurin ongelma yrittämisessä, en todellakaan. Ihan samalla tavalla vastaisin kuin edustaja Urpilaiselle on vastattu. Mutta tässä barometrissä, mihin täällä on moneen kertaan viitattu, 6 prosenttia yrittäjistä kokee, että tämä on pahin ongelma. Eli tämä koetaan työllistämisen esteistä pahimmaksi ongelmaksi, ja tunnistan sen hyvin, että kaikista pienimmissä yrityksissä, mikroyrityksissä, tämä on esteenä. Tämä on myöskin yksi este — tai koetaan ainakin esteeksi — siinä, että se yksin yrittävä ottaisi itselleen siihen kaverin. Meidän pitää myöskin olla pienen, sen mikroyrityksen, puolella ja hakea sellaisia ratkaisuja. Ja asiantuntijoiden arvioiden mukaan vaikutukset tuottavuuteen ovat positiivisia. Ne ovat positiivisia myöskin siinä, että pitkäaikaistyötön palkattaisiin helpommin, kun tähän asiaan tulee pieni muutos.

Meidän tavoitteenamme on tosiaankin, niin kuin täällä SDP:nkin puheissa on sanottu, täystyöllisyys. Kyllä, tavoitteena on täystyöllisyys, ja me haluamme, että Suomessa työttömyys menee niin alas, että työntekijöistä kilpaillaan myöskin työehdoilla. — työehdoilla — ja työehtosopimuksessahan saa sopia paremmista ehdoista. Nyt täällä hetkellä jo näh-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

dään, että monessa paikassa on työvoimapula, ja jokainen toimi, millä työllisyyttä lisätään, lopulta kääntyy työntekijän eduksi ja työttömän eduksi. Siksi näitä muutoksia tehdään.

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustajat Meri, Arhinmäki, Nylander, Essayah, Kalli, Eestilä, ja siitäkin taas jatkuu.

16.20 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on mielenkiintoista, että pääministeri on kertonut, että hän jatkaa tämän asian käsittelyä, mikäli luottamus tulee. No, kaikkihan me tiedämme, että se tulee hallituspuolueiden tuella ja sen jälkeen pulinat pois. Samaten edustaja Vanhanen kertoi, mitä minä henkilökohtaisesti ryhmän puheenjohtajana voin puhua ryhmän puolesta. Tämä keskustelukulttuurin hiljentäminen on hyvin mielenkiintoista. Totta kai pitää keskustella siitä. Minä olen perustuslakivaliokunnan jäsen, kyllä olen, ja minäkin saan kansanedustajana, ihmisenä ja juristina ihmetellä näitä asioita ihan vapaasti. En ole sanonut, minkä kannan lopulta perustuslakivaliokunta tulee ottamaan. Tämä tarkemmin tästä. Ja tänään aikaisemmin radiossa edustaja Vanhanen kertoi, että tätä lakia viedään eteenpäin, kun ei ole vaihtoehtoja eikä ehditä oikein muuta tällä vaalikaudella valmistella. Tässä se todellinen vastaus on. Pitää jotain keksiä ennen vaaleja, ja nyt kun minä puhun perustuslaista, niin äkkiä yritetään keksiä, että sinä kun olet siellä perustuslakivaliokunnassa, niin ole sinä hiljaa. [Matti Vanhanen: Se on pitkä perinne!]

16.21 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoin, että jokainen puolue edistää omia arvojaan ja ideologioitaan täällä mutta pääministerin pitää laittaa ainakin joskus oman edun edelle eli puolueen ideologian edelle kansakunnan etu. Ja kun mietitään, mistä tässä lakiesityksessä on kysymys, niin tämä on lobbausjärjestö Suomen Yrittäjät ry:n kynästä syntynyt lakiesitys, [Ben Zyskowicz: Tuo ei ole totta!] jota viedään eteenpäin pakkomielteenomaisesti, jääräpäisesti, siitä huolimatta, että laaja joukko yrittäjiä, pieniä yrittäjiä, sanoo, että tätä ei ole syytä viedä eteenpäin, tämä sekoittaa enemmän kuin auttaa tilannetta. Elinkeinoelämä sanoo, että tämä laki haittaa enemmän kuin helpottaa. Tätä tarkoitin sillä, että sen sijaan, että palvellaan lobbausjärjestö Suomen Yrittäjät ry:tä, kannattaisi tässä tilanteessa palvella sitä, että työmarkkinat eivät ole sekaisin, että työmarkkinoilla ei tarvita työtaistelutoimenpiteitä.

16.22 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Regeringen har lyckats med flera saker som gör arbetsmarknaden mer flexibel och höjer sysselsättningen, med vissa andra har regeringen misslyckats. Men, jag tycker att en av de viktigaste frågorna som inte har debatterats här i dag gäller bristen på utbildad arbetskraft. Många företag har faktiska problem med att rekrytera utbildad arbetskraft.

Arvoisa puhemies! Hallitus on onnistunut joissakin toimenpiteissään, joissakin ei. Me olemme luetelleet tässä pitkän listan niitä rakenteellisia toimenpiteitä, joita olisimme odottaneet tällä kaudella. Mutta yksi suuri, todella suuri, ongelma varsinkin täällä Uudellamaalla on osaavan työvoiman pula, ja tähän hallitus ei ole puuttunut riittävän voimakkaasti ja monipuolisesti. Miten hallitus tulee vastaamaan tähän rekrytointiongelmaan? Se on todellinen uhka monelle yritykselle, myös pienelle yritykselle.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

16.23 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lindström täällä hyvin kuvasi sen vaikean pienen raon, missä ILO-sopimukset, sosiaalinen peruskirja ja perustuslaki yritetään ottaa huomioon, kun tehdään sitten tätä pientä juridista hienosäätöä. Siinä mielessä, kun ajattelen pienyrittäjän asemaa, on vaikea nähdä, että tästä tulee valtava työllistämisinto, kun pelätään edelleenkin niitä vaikeita juridisia riitoja ja kiistoja, mitä tästä todennäköisesti tulee, koska kysymys on sitten loppupeleissä ennen kaikkea siitä tulkinnasta.

Niinpä vielä perään sitä, että eikö olisi ollut mahdollista — virherekrytointitilanteet ovat, totta kai, ongelmallisia, mitä pienemmästä yrityksestä on kysymys — lähteä pohtimaan jotakin muuta reittiä, esimerkiksi sitä, että koeaikaa voitaisiin pidentää, voitaisiin vastaavasti työntekijän karenssia lyhentää ja esimerkiksi osalta irtisanomisaikaa maksaa palkkaa. Eivätkö nämä olisi parempia lääkkeitä kuin tällainen juridinen, voisiko sanoa, hienosäätö, josta olemme kaikki täällä enempi ja vähempi epävarmoja, tuottaako se sitten lopulta sitä tulosta, mitä tällä ollaan hakemassa?

16.25 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä kaikki puhujat ovat olleet yhtä mieltä siitä, että hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus edellyttää parempaa työllisyyttä. Monet ovat todenneet, että sen edellytys on, että pienyrittäjän työllisyyskynnystä pystytään alentamaan, ja myös sitä on valiteltu, että kolmikannassa tässä asiassa ei päästy eteenpäin. Sitten on arvuuteltu sitä, mistä huomenna äänestetään. Minä ainakin äänestän siitä, että luodaan edellytykset ja pohja paremman työllisyyden tulevaisuudelle, jolla voidaan suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyttää.

16.26 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhteistyö, sopiminen ja sopusuhteet ovat aina ensisijaisia sekä työpaikoilla että työmarkkinoilla, mutta ne eivät koskaan saa tarkoittaa työpaikoilla sitä, että vastuuta aletaan kiertämään. Ja jos minä olen oikein käsittänyt, tämä työkokous tänä päivänä järjestetään sen takia, että kansanedustajat hahmottavat sen perustuslain pykälän, jossa todetaan, että eduskunta päättää valtiontaloudesta, ja se tarkoittaa silloin sitä, että työllisyyden hoito on aina valtiontalouden kannalta ykkösasia. Ja kun me tiedämme taustalla olevat muuttajat, esimerkiksi sen, että koko ajan työikäinen väestö Suomessa pienenee — se on tehnyt koko tämän vuosikymmenen sitä samaa, valitettavasti lapsia syntyy vähän — niin vastuullinen päättäjä ei voi muuta tehdä kuin säätää sellaisia lakeja, joilla helpotetaan työllistymistä, koska jos työllistäminen ei pääse nousuun eivätkä työpaikat lisäänty, niin me emme mitenkään voi tätä pakettia pitää kasassa. Kysynkin työministeriltä yhdestä akuutista ongelmasta: Näyttää siltä, että parhaassa työiässä olevat miehet vähenevät koko ajan työvoimasta. Mikä tähän on syynä, ja mitä sille voidaan tehdä?

16.27 Paavo Väyrynen kp (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt paljon hyvää yritystoiminnan edistämiseksi, mutta nyt hallitus on lyömässä kirveensä kiiveen. Pienimpien yritysten työntekijöiden irtisanomissuojan heikentäminen ei palvele pienyrittäjien etuja. Uusi sanamuoto tulee olemaan tulkinnanvarainen, kuten edustaja Essayah totesi, ja tulee pitkiä oikeudenkäyntejä, joissa selvitetään näitä tulkintoja. Toisaalta on kysyttävä, hakeutuvatko työntekijät mielellään alle 10 henkilön yrityksiin, joissa on heikompi työsuhdeturva.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Kysyisin ministeri Lindströmiltä: miksi hallitus ei tartu sosiaalidemokraattien esittämään ehdotukseen, että pienyrittäjille järjestettäisiin oikeudellista apua irtisanomistilanteitten varalta? Jos tämä apu suunnattaisiin yrittäjäjärjestöjen kautta, tätä kautta voitaisiin myös edistää pienyrittäjien järjestäytymistä. Tämä olisi paljon järkevämpi ehdotus kuin hallituksen nyt suunnittelema lakiuudistus.

16.28 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palautetaan nyt mieleen, mistä tässä on kyse: hallitus on taitamattomuudellaan synnyttänyt työmarkkinoille konfliktitilanteen, jota se ei osaa ratkaista, ja nyt hallitus pyrkii vetämään Suomen eduskunnan kiistaan, jossa eduskunta ei ole osapuoli. Tällä hallitus vahingoittaa paitsi omaa uskottavuuttaan myös eduskunnan arvovaltaa. Olisi toivottavaa, että hallitus toimisi riitelyn sijaan vakauden luomiseksi. Se olisi parasta myös taloudelle, yrittäjyydelle ja työllisyydelle.

Fru talman! Det är uppenbart att regeringen själv med sitt agerande har strulat till situationen på arbetsmarknaden. Vi kommer alla ihåg hotandet med tvångslagstiftningen, nedskärningar i semesterpengen och försämringar i arbetslöshetsskyddet. Regeringen Sipilä har under hela sin period bråkat med löntagarna. Nu vore det klokt av regeringen att hellre agera för att skapa stabilitet i samhället. Stabiliteten är det bästa även för ekonomin, för företagen och för sysselsättningen. Finland har byggts med sämja och samarbete. Det är kortsiktigt att skrota det här. [Eero Heinäluoma: Bra!]

16.29 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työelämävaliokunnassa on jatkuvasti saanut käsitellä erilaisia heikennyksiä, joita hallitus on sinne tuonut, ja ammattiyhdistysliike on hyvin voimakkaasti pitänyt näistä monia esimerkiksi kilpailukykysovimuksen vastaisina. Tästä huolimatta hallitus on nyt tekemässä yli 300 000 työntekijälle heikommat työehdot. Olen tarkasti kuunnellut tälle näitä perusteita, mitä hallituksen aitiosta on tullut, ja täällä mainittiin muun muassa ministeri Orpon suulla, että huonommat kyvyt saisivat töitä, ja on tämänkaltaisia perusteluja. Minä pidän näitä erittäin kohtuuttomina suomalaisia työntekijöitä kohtaan.

Sitten kun miettii tätä mekaanista rajaa, mikä tähän on asetettu, niin jo nyt tutkimustulosten mukaan se vaikuttaa yritysten kasvuhalukkuuteen, kun lähestytään rajaa, jolloin irtisanomissuoja heikkenee. Esimerkiksi Saksassa, mikä täällä on otettu esiin, kasvu pysähtyi, kun lähestyttiin tätä rajaa, ja isommissa yrityksissä määräaikaaisuudet lisääntyivät. Haluan nyt, ministeri Lindström, tietää: eihän nyt ole tavoitteena myöhemmin ulottaa isompiin yrityksiin tätä irtisanomissuojan heikennystä?

Puhemies Paula Risikko: Tiedoksi kaikille, että noin tunnin verran otetaan vielä debattia, että kaikki saisivat mahdollisimman paljon puheenvuoroja.

16.30 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen olisi kyllä kannattanut tehdä asiantuntijoita kuunnellen nyt kunnollinen hyöty—haitta-analyysi ja vasta sen jälkeen päättää toimistaan tässä asiassa. Suunnitellun esityksen — tätä esitystähän ei vielä ole — kokonaishaitat ovat hyötyjä suuremmat jo tässä vaiheessa, kun on aiheutettu yhteiskuntaan tämmöinen turha ristiriitatilanne.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Jos tavoitteena on pienten yritysten rekrytoinnin helpottaminen, niin hallituksen kyllä kannattaisi kuunnella SDP:n ehdotuksia esimerkiksi neuvonta- ja oikeusavun lisäämisestä yrittäjille. EK:n selvitys nimittäin osoitti, ettei rekrytointiongelmien ydin ole siinä työsuhteturvassa vaan yrittäjien osaamisvajeessa, ja siihen pitäisi löytää nyttien korjaavia toimia.

Arvoisa puhemies! En ole vielä saanut vastausta siihen, millainen olisi se painava ja pätevä syy henkilöperusteiselle irtisanomiselle. Pelkään pahoin, että nämä asiat ratkaistaan jatkossa tuomioistuimessa, ja siellä kyllä työt todennäköisesti lisääntyvät.

16.32 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Regeringen har nog nu ställt riksdagen inför ett, som jag ser det, omöjligt val.

Hallitus haluaa tukea omalle työllisyysohjelmalleen, joka kyllä on osin johtanut ihan hyviin tuloksiin, työttömyyden vähenemiseen, mutta täysin ovat jääneet puuttumaan vaikutuksiltaan suuret rakenneuudistukset, kuten perhevapaaudistus. Perhevapaaudistus olisi tuonut lisää työllisyyttä yleisesti, mutta varsinkin, ja tärkeällä tavalla, naisten työllisyyttä olisi tällä tavalla voitu parantaa.

Hallitus haluaa nyt tämän lisäksi vielä, että otetaan kantaa lakiesitykseen, jota emme ole vielä nähneet ja jonka sisällöstä ei ole mitään tietoa.

I den här situationen då regeringen vill ha stöd för dels sitt sysselsättningsprogram och dels för en lag vars innehåll vi inte känner till anser jag det nog vara helt fullständigt omöjligt, och både svårt och fel att ta ställning till statsrådets meddelande.

16.33 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin tietysti haluan sanoa edustaja Elolle, että niin kuin kaikki tiedämme, pelkän otsikon perusteella ei kannata tehdä kauhean pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Puheenjohtaja Touko Aalto on puhunut 1—2 henkilön yrityksistä eikä suinkaan sen suuremmista.

Minäkin olen paljon kiertänyt pienyrityksiä, ja kun mietitään ongelmia, mitä työllistämiseen liittyy, niitä on ensisijaisesti siinä, että osaavia työntekijöitä ei löydy. Ja se, että tämä hallitus on leikannut ammatillisesta koulutuksesta, valitettavasti johtaa siihen, että heitä ei jatkossakaan tunnu löytyvän. Koulutukseen tulisi satsata, myös täydennyskoulutukseen, niin että työntekijät pystyvät pitämään taitojaan yllä. Perhevapaiden kustannusten jako kaikkien työnantajien kesken — vauvaraha oli hyvä alku, mutta pienille yrityksille on kohtuuton kustannus, jos heidän työntekijänsä jää äitiysvapaalle. Koeaikaa on jo pidennetty kuuteen kuukauteen. Siitä kyllä huomaa, onko työntekijä semmoinen, jota tarvitaan.

Ja sitten paikallisen sopimisen lisääminen. Sitä pitäisi laajentaa, kunhan pidetään TES perälautana.

16.34 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan paljon keskusteltu siitä, voiko hallitus viedä eteenpäin sellaista esitystä, jota ammattiliitot kovasti vastustavat. Tietysti on ymmärrettävää, että ammattiliitot ajavat omien jäsentensä etua. Pienyrittäjät, työttömät ja pätikätyöläiset eivät ole kuitenkaan edustettuina työmarkkinaneuvotteluissa. Poliittisten päättäjien on pidettävä huoli heistäkin. Työntekijät ovat myös jo nyt eri asemassa erilaisissa yrityksissä. Suurissa yrityksissä isojen työntekijämäärien irtisanominen tuotannollisista ja taloudellisista syistä on Suomessa aivan liian helppoa. Järjestäytymättömissä yrityksissä ei työntekijöillä ole samoja oikeuksia työehtoihin

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kuin järjestäytyneissä yrityksissä. Meillä ei myöskään makseta vielä kaikille samasta työstä samanlaista palkkaa etenkään yksityisellä sektorilla. Onneksi ministerit Lintilä ja Saarikko ovat tarttuneet tähän vaatimalla myös Suomeen palkka-avoimuuden.

Ottaisin myös kantaa siihen, kun puhutaan, että erityisesti demarit ovat vastustamassa tätä hallituksen hanketta. Haluaisin kyllä kysyä Antti Rinteeltä, kun SDP:n varapuheenjohtaja Skinnari on vaatinut työntekijän irtisanomisen tekemistä helpommaksi pienyrityksissä, miten suhtaudutte tähän varapuheenjohtajan kantaan.

16.35 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnarihan oli vuosi sitten tämän puheenvuoron käyttäessään sitä mieltä, että kannattaisi tämänmoinenkin vaihtoehto selvittää, ja nyt se on selvitetty. Hallitus on tehnyt oikein kaksi tutkimusta asiasta. Molemmat päätyvät samaan havaintoon, että tällä ei ole työllisyysvaikutusta. Edustaja Skinnari on riittävän viisas, että hän ymmärtää tehdä johtopäätöksiä, kun saa vastauksia niihin kysymyksiin, joita on esittänyt, toisin kuin hallitus, joka vie tätä omista poliittisista syistään johtuen eteenpäin väen väkisin senkin jälkeen, kun on todettu näissä tutkimuksissa, että työllisyysvaikutuksia ei ole.

Kokoomuksesta olen nähnyt sen ihmeen hetken, että edes yrittäjille ei saa antaa rahaa, se on syntistä. Jotenkin on niin, että kun demari käyttää rahaa, niin se on erityisen syntistä, mutta kun kokoomus käyttää rahaa, niin se on hyvin jalomielistä ja tarpeellista. [Naurua] Kun kokoomus parantaa yrittäjien työttömyysturvaa, niin se on hieno asia, mutta anna autuas, jos demari esittää rahaa työttömille, se on kauheata valtion varojen haaskausta.

16.36 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Feldt-Rannan kanssa samaa mieltä siitä, että tämä yhteiskunta ja tämän yhteiskunnan yrittäjät kaipaavat vakautta. Sen takia palaan siihen, mitä sanoin ensimmäisessä puheenvuorossani liian kiireesti, kun aika oli loppumassa.

Tässä on noin kuukausi aikaa ennen kuin tämä esitys on täällä eduskunnassa. Mikään ei estä käyttämästä tätä aikaa ammattiyhdistysliikkeen puolella siihen, että valmistelevat omaa esitystä tämän tilanteen laukaisemiseksi. Oma esitys, jossa pienyrittäjän työllistämiskynnystä pyritään helpottamaan jollakin sellaisella keinolla, joka heidän mielestään on perustellumpi, joka voi liittyä esimerkiksi koeaikoihin tai voi liittyä paikalliseen sopimiseen. Sellainen esitys, että kaikki pannaan veronmaksajien piikkiin, ei valitettavasti ole mahdollinen, mutta jokin aidosti rakentava vaihtoehto on mahdollinen.

16.37 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos kokoomus tosiaankin haluaa, että tällainen kokous järjestetään, jossa käydään aidosti avointa keskustelua, rakentavaa sellaista, ja haetaan ratkaisuja työllistämisen helpottamiseksi, niin eikös silloin ole vähän ristiriitaista järjestää tämä tiedonantokeskustelu ja käydä äänestys, jonka keskeisin viesti on se, että jos luottamus huomenna hallitukselle annetaan, niin tämä lakiesitys viedään eteenpäin ja sillä sipuli? Minkälaisia edellytyksiä tällainen tempu antaa sen rakentavan keskustelun käymiselle, missä myöskin avoimesti sitten tarkasteltaisiin esimerkiksi ammattiyhdistysliikkeen esittämiä ratkaisuja tämän tilanteen laukaisemiseksi?

16.38 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ymmärrä, miksi hallitus ei näe arvoa yhteistyössä, vaikka juuri sillä Suomi on aina selvinnyt kaikkein vaikeimmista tilanteista? Ehdottomuutta, uhkailua, järkipuheen sivuuttamista. Olen äiti ja

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

olen elänyt tuon vaiheen, kun lapsella on uhmaikä, ja hallitus käyttäytyy tällä hetkellä kuin uhmaikäinen lapsi — 3 vuotta ja 4 kuukautta on hallitustaivalta takana.

Jos hallitus olisi oikeasti voimissaan ja aidosti vastuullinen, se kykenisi kertomaan yksityiskohtaisesti tämän lakiesityksen vaikutukset vaikkapa Tampereella, Oulussa, Espoossa, mutta hallitus ei ole kyennyt tekemään sitä, mikä on hyvin kummallista, koska luulisi, että hallitus olisi tarkistanut tämän esityksen vaikutukset. Tai itse asiassa niinhän se olikin, että hallitus on tarkistanut eikä yksikään asiantuntija ole todennut, että tällä esityksellä on aidosti työllistäviä vaikutuksia.

16.39 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tähän voisi jatkaa, että eivät demaritkaan ole viime hallituksessa paljoon kyenneet. Suomi on käytännössä menettänyt lähes kymmenen vuoden talouskasvun. Kuitenkin maailmantalous on kasvanut 2010-luvulla koko ajan noin 3—4 prosentin vuosivauhdilla.

Tämä esitys on todella perin kummallinen. Tässä hallitus hakee luottamusta lakiesityksille, joista ei ole lakitekstiä eikä perusteluja, ja sitten pitäisi muodostaa kanta. Siis onko tämä hyvä tapa tehdä politiikkaa? Ihmettelen kyllä.

Lisäksi: Suomen pitkä taantuma on johtunut muista ongelmista kuin työmarkkinoista. Suomella ei ole kansallista teollisuuspolitiikkaa, ja siihen vastaus on ainoastaan perussuomalaisilla. Me haluamme, että Suomeen tulee kansallinen teollisuuspolitiikka. Meillä on siihen ratkaisuja, esimerkiksi ilmastotullit.

16.40 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on järjestänyt varsinaisen teatteriesityksen tänne tänään. Meille tuodaan puhetta esityksestä, jota meillä ei edes ole ja josta me emme tiedä, ja eduskunnalta halutaan selkänöjää hallituksen itse aiheuttamaan umpisolmuun ja sotkuun.

Hallituksen toiminta ei ole antanut aihetta luottamukseen. Esimerkiksi työttömille aktiivimalli on tietänyt toimeentulon heikennystä, eikä ole ollut mitään vaikutusta sillä, vaikka työn olisi ollut itse kuinka aktiivinen. Olen kuunnellut pitkään, miten perustelette, että työllisyyttä on parannettu, mutta koko tämä keskustelu ja tämä teidän esityksenne vievät pohjan siltä, että voi aidosti tehdä pienyrittäjän työllistämistä parantavia uudistuksia, kuten paikallista sopimista edistää. [Ben Zyskowitz: Mikä estää?]

Sitä paitsi olette leikanneet tutkimuksesta, koulutuksesta ja tieteeltä niin paljon, että meidän huippututkijat joutuvat muuttamaan ulkomaille. Mitä työllistämistä se on, kun viehdään tulevaisuuden innovaatioilta [Puhemies koputtaa] ja työllisyydeltä pohjaa pois?

16.42 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty puheenvuoroja, että tässä on hyvin raju ja radikaali esitys, mutta tosiasiasahan tämä hallituksen valmisteleva muutosesitys on erittäin pieni, mutta se on kuitenkin tärkeä. Perustelen sitä sillä, että kun Yrittäjät teetti tutkimuksen, niin jopa puolet yrittäjistä ja yrityksistä sanoi, että he ovat valmiita työllistämään enemmän, jos tähän tulee helpotusta. Minusta tälle kannattaa antaa painoarvoa sen takia, että kyllähän kasvun nälkä ja työllistäminen ovat paljon myös asennekysymyksiä ja talouteen liittyy paljon myös psykologiaa. Ja jos kerran koetaan, että rekrytointikynnys on liian korkea ja riski on liian korkea, niin tämä riski kannattaa kyllä ottaa huomioon ja alentaa sitä.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Viitataan myös suomalaisten ekonomistien mielipiteisiin: Heistä vain 11 prosenttia oli sitä mieltä, että tällä ei ole tuottavuutta edistävää merkitystä. Muut olivat sitä mieltä, että on.

Eli kyllä tämä esitys on järkevä ja sillä lisätään työllisyyttä. Ja sen takia sitä on kyllä helppo tukea.

16.43 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkihan alkaa pienestä, samalla tavalla myös yritykset. Nämä mikroyritykset ovat yleensä nuoria ja yrittäjät siellä lähes kokemattomia, mutta ne ovat kasvuhaluista ja -hakuista. Tässä se Suomen tulevaisuus kyllä on, että sieltä kasvaa pieniä yrityksiä sitten myös suuremmaksi. Ei siellä silloin, kun rekrytoidaan, mietitä irtisanomissuojia eikä tämäntyyppisiä asioita, vaan katse on käännetty siihen työhön ja siihen, mitä tullaan tekemään siellä.

Tietysti siellä saattaa sattua sitten virheitä. Joku puhui, että 6 prosentissa yrityksistä, ja minun mielestäni 10 prosentissa, on tutkimuksissa ollut ongelmana tämä asia, ja se kuitenkin on laskentatavasta riippuen joko 1 000, 10 000 tai 30 000 siitä 300 000:sta, eli kyllä siellä on merkitystä, jos saataisiin sentyyppinen ratkaisu, niin kuin esimerkiksi Ruotsissa tai Saksassa, että ei tarvitsisi pelätä, että joutuu maksamaan kassan tyhjäksi ja vielä enemmän siitä, jos on sattunut virherekrytoinnin tekemään eikä se ole osoittautunut koeajassa semmoiseksi.

16.44 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen nyt useampaan kertaan kysynyt pääministeriltä, joka lähti pois, ja ministeri Lindströmilä sitä, mitä tässä nyt käytännössä on muuttumassa. Jos olen ymmärtänyt oikein teidän vastauksianne tähän asti, niin pidätte kiinni siitä, että uusikaan lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta irtisanoa ilman painavia perusteita. Nyt minä kysyn: mitä sellaista moitittavuutta ei nykyisin nojalla voi käyttää irtisanomisperusteena, mitä uuden lain nojalla voi pitää perusteena? Tämä on ihan konkreettinen kysymys. Yksi esimerkki siitä. Ja pyydän, arvoisa puhemies, että ministeri Lindström voisi vastata suoraan tähän kysymykseen, koska tätä on kysytty nyt useampaan kertaan eikä vastausta ole tullut.

Puhemies Paula Risikko: Haluaako ministeri Lindström vastata? [Jukka Gustafsson: Ei halua mutta vastaa!]

16.45 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilman muuta vastaan tähän. Tämä on olennainen kysymys, ja edustaja Rinne on ihan asian ytimessä tässä asiassa.

Ei tässä ole todellakaan kyse mistään mielivaltaisesta. Minä kerron vain esimerkinomaisesti tapauksesta, joka tässä voisi tulla kyseeseen. Eli kysehan on siis siitä, että irtisanomiskynnys suhteutetaan yrityksen kokoon. [Antti Rinne: Se on jo!] Se suhteutetaan siihen ja sitä esimerkiksi peilataan käyttäytymiseen, jos menettely on ollut moitittavaa, semmoisessa tilanteessa, että työyhteisössä on pahoin tulehtunut tilanne jonkun työntekijän sellaisen menettelyn seurauksena, jota voidaan pitää työsuhteeseen liittyvien velvoitteiden vastaiseena, ja laista johtuvat, työsuhteeseen liittyvät velvoitteet voivat perustua esimerkiksi työturvallisuuslain 18 §:ssä säädettyihin työntekijän yleisiin velvollisuuksiin. Eli tällainen esimerkki. Me emme koskaan pysty kirjoittamaan minkäänäköistä lainsäädäntöä yksilöllisesti spesifististi niin, ettei sitä jouduta jossain vaiheessa tulkitsemaan. [Ben Zyskowitz:

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Siksi meillä on oikeuslaitos!] — Sen takia meillä on oikeuslaitos, se määrittelee sitten lopupapelissa. — Me kirjoitamme perustuslaillisesti ja niin tarkkarajaisesti kuin me osaamme, ja sellainen esitys tuodaan eduskuntaan.

Puhemies Paula Risikko: Ja edustaja Rinteellä on lyhyt kysymys.

16.46 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen työurani aikana hoitanut oikeudessa lähes tuhat juttua, joista varmaan puolet on ollut tämmöisiä työsuhteen päättymisriitoja. Tunnen nykyainsäädännön sisällön tarkkaan, ja äsken kuvasitte juuri nykylain sisältöä. Minulle ei vielä selvinnyt millään tavalla, miten tämä tulee muuttamaan irtisanomiskynnystä. Mikä on se peruste, joka tällä hetkellä ei päde mutta pätee uuden lainsäädännön perusteella irtisanomismenettelyssä?

Puhemies Paula Risikko: Lindström vastaa, sen jälkeen Uotila.

16.47 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se uusi asia tässä on nimenomaan se, että nyt on suunniteltu näin, että esitys lähtee siitä, että yrityksen koko on tässä ratkaiseva, se yrityskoko suhteutettuna siihen tuomittavaan menettelyyn. Totta kai tämä on erittäin vaikeaa määritellä, niin kuin olen sanonut täällä moneen kertaan, mutta se on tässä se pohja-ajatus: 1—9 ihmisen kokoiset yritykset, joissa ei ole mahdollista sitä ihmistä laittaa jollekin toiselle osastolle, tarjota jotain uutta työtä, tämän-tyyppiset tapaukset. Jokaisessa tapauksessa on varoitusten menettely niin kuin tähänkin saakka. Tämä on siinä se pohja-ajatus.

16.47 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Nähtävästi tämä menee oikeuslaitosten arvioitavaksi, ei tästä saa mitään selvää.

Palaan periaatteisiin. Minä luulen, että kansan enemmistö ja työmarkkinajärjestöt vastustavat tätä hanketta juuri epäoikeudenmukaisuuden takia, että siinä asetetaan pienet ja vähän suuremmat yritykset ja niiden työntekijät eriarvoiseen asemaan. Kysyn ministeri Lindströmiltä: On pariskunta, joka on nukkunut yön, juo aamukahvit, lähtee töihin. Molemmat ovat aivan yhtä hyviä työntekijöitä, selviytyvät työstään aivan yhtä hyvin. He menevät kahteen eri työpaikkaan, toinen menee 9 hengen työpaikkaan, toinen menee 11 hengen työpaikkaan. Onko oikeudenmukaista, että sillä, joka menee 9 hengen työpaikkaan, on heikompi työsuhteturva kuin sillä, joka menee 11 hengen työpaikkaan? [Ben Zyskowitz: Ei se koske häntä, jos hän hoitaa työnsä hyvin!] Riittää vastaukseksi ”kyllä” tai ”ei”. Onko oikeudenmukaista?

16.48 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det är bra att repetera vad allt det här handlar om. Regeringen söker ett slags förhandsbesked av riksdagen gällande beredningen av en proposition som vi nog hört talas om, men vars innehåll vi inte överhuvudtaget har sett. Vi vet alltså inte vad beredningen i detalj går ut på, men nog att regeringen vill ha ett klartecken av riksdagen för att fortsätta beredningen.

Samtidigt finns här en viktig principiell fråga: Vem eller vilka är det som har mandat och rätt att bereda lagstiftning och lagstifta i det här landet? Naturligtvis är det regeringen och riksdagen, ingen annan.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Tilanne on nyt erikoinen sikäli, että hallitus hakee siis eduskunnalta eräänlaista ennakkopäätöstä siitä, jatketaanko erään lain valmistelua vai ei. Laista on kyllä kuultu, mutta sitä ei ole vielä nähty. Samalla on kysymys myös tärkeästä periaatteellisesta kysymyksestä: kenellä tässä maassa on mandaatti, valtuus, oikeus valmistella lainsäädäntöä ja säätää lakeja? Totta kai hallituksella ja eduskunnalla, ei kenelläkään muulla. Nyt hallitus ja ay-liike ja myöskin eduskunta ovat tavallaan, kaikki kolme, joutuneet puun ja kuoren väliin. Joustaa-ko puu tai kuori? Se jää nähtäväksi.

16.50 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että työministeri Lindström vähän avasi tulevan lain perustelua, mutta kysymys kuului, mitä on sellainen toiminta, joka nykyisin nojalla ei riitä irtisanomiseen ja joka tämän uuden lain nojalla riittäisi. Otitte esiin työturvallisuuslain 18 §:n, jossa säädetään työntekijöiden oikeuksista. Siinä 1 momentin lopussa sanotaan, että työntekijän on noudatettava työnsä ja työolosuhteidensa edellyttämää turvallisuuden ja terveellisuuden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Mikä on sellainen järjestyksen tai huolellisuuteen liittyvä moitittava toimenpide työntekijältä, joka nykyisin mukaan ei riitä irtisanomisen perusteeksi pienemmässä yrityksessä? Otan siis teidän itse antamanne esimerkin, ja nyt voisitte kertoa, minkälainen käytös nykyisin mukaan ei riitä irtisanomiseen mutta tämän esityksen nojalla riittää.

16.51 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus on laittanut Suomen kuntoon, ja työllistyneiden määrästä on paljon täällä käyty keskustelua. Keskeistä siinä kuitenkin on ollut, että me olemme yhdessä tehneet kilpailukykysovimuksen, jossa työmarkkinajärjestöt ovat olleet mukana. Sillä meidän kustannustasoa on selkeästi laskettu, tavara käy kaupaksi, mutta ostajalla täytyy olla myös varmuus siitä, että toimitukset tulevat ajallaan ja — toisena — että meidän rahoitusmarkkinamme ovat stabiilit tällä hetkellä, me voimme saada pitkäaikaista lainaa edullisella korolla.

Nyt tässä tilanteessa voidaan hyvin kysyä, lyödäänkö nyt karpäsellä härkästä. [Naurua] Olemmeko menneet liian voimakkaisiin keinoihin, joilla sitten ratkotaan asioita, jotka uhkaavat hallituksen tekemää työtä tässä tilanteessa? Esityksellä odotetaan olevan työmarkkinoiden kohtaantoa ja dynamiikkaa parantavia vaikutuksia. Työpaikat täytyisivät paremmin tehtäviin soveltuvalla henkilöstöllä, ja työntekijät päätyisivät pitkällä aikavälillä heille paremmin sopiviin työpaikkoihin. Työn tuottavuus kasvaisi. Kukaan ei varmaankaan palkkaa ketään irtisanottavaksi.

16.52 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lain tarkoituksena on toisaalta madaltaa työhön työllistämisen kynnystä, ja sitten myös puhutaan, että alle 10 henkilön yrityksissä voidaan, sanotaan nyt ehkä näin, herkemmin irtisanoa. Arkielämä on sitä, että pienillä työnantajilla on heikommat mahdollisuudet kantaa yksittäisen työntekijän laiminlyöntiä, ja minä uskon, että tämä on yksi sellainen pointti. Ja mitä se käytännössä on? Te olette varmaan olleet duunareita tai työnantajia. Eihän sieltä nyt ihmisiä niin vain potkaista eikä potkaista tämänkään lain mukaan. Mutta jos ei työaikoja noudateta, on laiminlyöntejä töissä, ei alkoholiongelmakaan nyt varmaan niin vierasta ole työpaikoilla, ja sitten on sellaisia työntekijöitä, jotka estävät myös toisen työntekijän tekemistä, niin kyllä minä uskon, että tässä on niitä irtisanomisperusteita. Ja senkin jälkeen vielä kes-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kustellaan, keskustellaan, [Puhemies koputtaa] annetaan varoituksia ja sitten vasta annetaan mahdollisesti irtisanominen. Onko tämä oikein, vai puhunko väärin?

16.53 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Irtisanomissuojan heikennys iskee ehkä kaikkein koviten ikääntyneeseen työväestöön. Työsopimuslain muutosehdotuksessa käytännössä todetaan: jos työntekijä alisuoriutuu työtehtävässään, voidaan irtisanoa. Tämähän tarkoittaa sitä, että pitkän työn raatajalla, tehnyt duunia vuosikymmeniä, työteho laskee. Kun sinä olet tehnyt aikoinaan 110-prosenttisesti ja sitten sinulla laskee vaikka 95 prosenttiin, niin sinähän alisuoriudut siitä aikaisemmasta etkä pysy välttämättä niiden nuorien kelkassa. Tämä ehdotushan käytännössä antaa luvan, että saa sitten irtisanoa tämän ikääntyneen väestön, kun se ei jaksakaan enää nuorten vauhdissa.

No, sitten kun se ikääntynyt työväestö irtisanotaan, niin hallitushan antaa vielä läksiäislahjaksi 60 päivän karenssin, ja kun tiedetään, että ikääntyneen väestön on vaikea uudestaan työllistyä, niin sitten iskee tämä aktiivimalli päälle ja leikkaa työmarkkinatukea entisestään. Se kaikkihan sitten vaikuttaa eläkekertymään, ja hallitus näin sitten haluaa palkita meidän pitkäaikaiset työntekijämme.

16.55 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esimerkiksi katsoamalla riitautettuja keissejä on aika vahva näyttö siitä, että itse asiassa tämä yrittäjien kritiikki siitä, että irtisanominen on vaikeaa, on kritiikkiä siitä, että sääntely on hankalaa hahmottaa eikä tukea saada siihen riittävästi. No, looginen ratkaisu tähän tietysti olisi, että jos sääntely on hankalaa eikä tukea sen hahmottamiseen saa riittävästi, niin parannetaan näitä. Se, tehdäänkö tämä valtion varoilla vai yritysten välisellä rahastointijärjestelmällä vai millä, on sitten oma kysymyksensä, mutta ongelman looginen ratkaisu on ratkaista se ongelma.

No, nyt hallitus on jostakin käsittämättömästä syystä lähtenyt tätä melko selvää epäkohtaa korjaamaan irtisanomislain muutoksilla, mikä ei selkiytä itse lainsäädäntöä yhtään, ei poista oikeudenkäynneistä aiheutuvaa kulatoriskia eikä muutenkaan varsinaisesti ratkaise sitä asiaa millään tavalla. Yrittäjä on jatkossa ihan yhtä yksin kuin tänäkin päivänä sen kanssa, miten hän tämän sääntely-ympäristön hallitsee.

16.56 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua kyllä harmittaa tässä tilanteessa se, että tällaisen juridisen hienosäädön takia, mikä täällä on tullut hyvin esille, että loppujen lopuksi asia jää sitten oikeuslaitoksen ja juristien tulkittavaksi, me olemme saaneet tämän suomalaisen sopimusyhteiskunnan tällaiseen mellakkaan ja tällaiseen tilanteeseen. Tämä on todella harmittavaa. Tuntuu, että nyt, kun meillä on menossa nousukausi, me itse sitten osaamme tarvella tämän tilanteen, ja tämä on äärimmäisen valitettavaa.

Meillä kristillisdemokraateilla on vahva yrittäjä-, pienyrittäjäsiipi, ja se mielellään olisi tekemässä sellaista lainsäädäntöä, joka oikeasti olisi auttamassa pienyrittäjiä tässä tilanteessa. Mutta eivät he tällaisella lainsäädäntöesityksellä lähde lisää palkkaamaan ihmisiä, kun he tietävät, että he joutuvat oikeussaleihin taistelemaan näistä tilanteista. Tässä ei tule varsinaista helpotusta siihen tilanteeseen, mikä tällä hetkellä on. [Eero Heinäluoma: Viisasta puhetta!] Siinä mielessä tuntuu niin turhautavalta.

Ja mitä tulee siihen, kuka päättää lait, niin on aivan selvää, että eduskunta päättää lait. Hallitus tuo tänne sellaiset esitykset kuin haluaa, ja eduskunta ne päättää. Ja meillä kaikilla

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

irtisanomissuojat päättyy ensi huhtikuussa. Sen jälkeen kansa sitten päättää, ketkä täällä lakeja säätävät.

16.57 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juha Sipilän hallitus keskittyi taipaleensa alussa yhteisen tilannekuvan luomiseen. Tämä kuva on Suomesta, jossa väestö vanhenee ja työllisyys laahasi ja valtion velkaantuminen oli kovaa. Yhteinen kuva siitä, mikä on hyvinvointivaltion säilyttämiseksi tärkeintä, oli välttämätön, jotta tekoja työllisyyden eteen on voitu tehdä. Kuka olisi uskonut, kuinka paljon tätä yhteistä tahtoa tarvitaankaan opposition vastustaessa milloin mitään toimea työllisyyden parantamiseksi? [Eero Heinäluoma: Oli siinä kansakin mukana!]

Tämä on ensimmäinen hallitus, joka on ottanut tosissaan haasteen nostaa työllisyyssasetta ja on siinä myös onnistunut. Asiantuntija-arvioiden mukaan yli puolet työllisyyssasetteen noususta on hallituksen toimenpiteiden ja kiky-sopimuksen ansiota, puolet myönteisen työmarkkinakehityksen ansiota. Aiempienkaan esitysten vaikutuksia oli etukäteen vaikea arvioida, mutta tulokset siis puhuivat puolestaan: työllisyyspolitiikka toimii.

Pienyrittäjän työllistämisen helpottamiseen tähtäävä lakiesitys on yksi toimenpide monien joukossa. Tälläkin muutoksella pyritään lisäämään työmarkkinoiden dynamiikkaa, ja erityisesti muutos hyödyttäisi vaikeimmin työllistyviä. Kun jalan saa oven väliin, on helpompaa astua ovesta sisään.

16.58 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen käsitys työntekijöistä ja työttömistä on hyvin poikkeuksellinen. Se on näkynyt monella tapaa koko tämän hallituskauden aikana. Te syyllistätte työttömiä, te alistatte työntekijöitä, ja tämän hallituksen tavoitteena on ollut heikentää systemaattisesti työntekijöiden ja työttömien asemaa.

Nyt kysyisin, arvoisa ministeri — kun äsken spekulointe tuossa, mikä on tilanne nykyisin työmarkkinoilla ja mikä tulevaisuudessa — kuinka tulevaisuudessa tämä esitys tulee kohtelevaan esimerkiksi osatyökykyisiä, pitkäaikaistyöttömiä, ikääntyneitä ja esimerkiksi epilepsiaa sairastavia tai ADHD-sairaita ihmisiä. Kuinka tämä hallituksen esitys kohtelee työmarkkinoilla näitä ihmisiä? Te olette valmis lisäämään työntekijöille epävarmuutta tulevaisuuteen, te olette valmis lisäämään työmarkkinoille levottomuutta, olette valmis ajamaan jopa koko maan kriisiin. Minkä takia te teette tämän?

17.00 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime viikonloppuna oli useammalla poliittisella ryhmällä jalkautumisviikonloppu, jossa edustajat saivat palautetta kansalaisilta nykyisestä. [Eero Heinäluoma: Toivottavasti!] Ihmisissä tuntui herättävän huolta se, että ammattiliitot ovat ottaneet käyttöön järeitä pakotekeinoja näyttääkseen hallitukselle sen paikkaa. [Pia Viitanen: Kyllä ne enemmän siitä hallituksesta huolta kantaa!] Edustaja Rami Lehdon käyttämään puheenvuoroon liittyen kysyisinkin työministeri Lindströmiltä: Pitääkö kansalaisten olla huolissaan, jos kaavailtu irtisanomissuojan keventäminen hyväksytään? Seuraako tästä irtisanomisaalto, kuten kauhukuvissa pelotellaan?

17.00 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun olen keskustelua kuunnellut, niin minulle on tullut mieleen myöskin vahva moraalinen ulottuvuus. Nimitäin itse koen, että en voi mitenkään hyväksyä 300 000 työntekijän asettamista eriarvoi-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

seen asemaan. Minulle se on myöskin moraalinen kysymys. Ja kyllä, kuulkaa, suoraan sanoen tämän tiedonannon tuominen tänne, että varapääministeri on tunnin ja pääministeri kaksi tuntia paikalla — en tiedä, minne lähtivät — ja se, että tällaisesta blankoesityksestä huomenna äänestetään, minusta on moraalisesti äärettömän vastenmielistä. Se on todettu täällä monen edustajan suulla. Olen ollut pitkään kansanedustajana. Minä en muista näin vastenmielistä tilannetta.

Ja nyt edustaja Vanhanen on poistunut, mutta edustaja Ihalainen on paikalla. Ministeri Lindström — olisin sanonut tämä pääministerillekin — vaihtakaa nyt [Puhemies koputtaa] herran tähden tuo neuvonantaja Vanhasesta Ihalaiseen, miten mennään eteenpäin. Lehdestä luin, että on [Puhemies: Aika!] Vanhasen ideoima juttu tuoda tämä tiedonanto tänne — käsittämätöntä.

17.02 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksinaismoralismin vankkurit piirittävät eduskuntaa. Vankkureista raikuu ideologinen vastustus ja huuto, jossa railakkaasti sekoittuvat oppositiopolitiikka ja ammattiyhdistystoiminta. Poliitikkojen suuhun isketään sanoja, joissa totuutta ei ole edes mausteeksi. Sekä ammattiliitot että oppositio ovat peruuttaneet niin pitkään, että ne eivät edes ymmärrä, että käsittelyssä olevassa laissa on kyse palkkaamisesta, ei irtisanomisesta.

Ollaanko oikeasti työntekijän asialla? Meillä on vastuu edistää työllisyyttä, vaikka uudistukset kirpaisivat aluksi. Hallituksen esitys henkilökohtaisen irtisanomisen joustavoittamisesta on mittakaavaltaan pieni mutta periaatteellisesti suuri. Uudistus olisi osoitus, että meillä päättäjillä olisi halua edistää työmarkkinoiden joustavuutta ja samalla kykyä asettaa työttömien puolelle.

17.03 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussa on tänään useaan otteeseen usean edustajan ja miltei kaikkien puolueiden taholta todettu, kyllä varsinkin pk-yritysten toimintaedellytyksiä tulee parantaa, mutta se tulee tehdä ilman tarpeetonta vastakkainasettelua, johon hallitus on valitettavasti jälleen kerran sortunut. Perussuomalaiset haluavat helpottaa uusien yritysten syntyä ja kasvua sekä parantaa pienyritysten mahdollisuuksia palkata lisää työntekijöitä, mutta meidän mallissamme se kuitenkin tapahtuisi hallituksen lakiesityksistä poiketen kannusteiden avulla, ja hyötyjiä olisivat silloin sekä työnantajat että työntekijät.

Arvoisa työministeri Lindström, olette yhä urhoollisesti siellä hallituksen ministeriaitiossa puolustamassa hallituksen kovaa linjaa. Tiedän, että se on teille henkilökohtaisesti vaikeaa. Olette sen sanonut myös julkisesti, että ette mielellänne veisi tätä lakiesitystä eteenpäin, mutta pakko on. Teillä on kuitenkin vielä aikaa korjata tekemänne virheet. Käyttäkää jäljellä oleva aikanne ministerinä viisaasti.

17.04 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa on toistuvasti annettu ymmärtää, kuinka irtisanomissuojan helpottaminen olisi tosiasiassa työllisyyttä lisäävä toimi. Hallitushan pyrki osoittamaan tilaamalla kaksi selvitystä, että näin olisi. Molemmat selvitykset hallituksen lainvalmistelun taustaksi kertovat, että työllisyysvaikutuksia ei kuitenkaan ole.

Toiseksi erityisen metkaa tässä salissa on ollut keskustelu siitä, miten tämä tiedonantoon liittyvä keskustelu tulisi ottaa. Kyllä minun täytyy todeta, arvoisat kollegat, ettei tämä meille kunniaksi ole. Täällä on hyvin erilaisia käsityksiä siitä, mistä huomenna ääneste-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tään. Hallitus toi tänne työvoimapolitiikkaan liittyvän tiedonannon, joka sisältää Troijan hevosen. Kuinka se otetaan? Sisältääkö vai eikö, mitä sisältää, siitä täällä ei ole yksimielisyyttä. On pakko kysyä teiltä, miten me voisimme ottaa kantaa esitykseen — jos eduskunnan ja hallituksen väliset toimisuhteet edes olisivat kunnossa — kun meillä on täysin blanko, avoin valtakirja eikä edes tietoa, onko tämä tuleva esitys [Puhemies koputtaa] perustuslain mukainen ja mitä se edes sisältää.

17.05 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan Krista Kiurulle: kyllähän hallituksen esityksestä tullaan myöhemmin äänestämään, niin ettei tässä mitään blankoa anneta. Mutta siitä olen samaa mieltä, että tämä tilanne on kiusallinen. Se on kiusallinen hallituksen kannalta, se on kiusallinen opposition kannalta, ay-liikkeen kannalta, ja se on kiusallinen Suomen kannalta. Ainoa keino, millä päästään eteenpäin, on sopiminen. Siitä olemme varmasti kaikki yhtä mieltä. [Leena Meren välihuuto]

Ajatukseni on — jos saan sanoa loppuun: onko oppositio valmis sitoutumaan siihen, että tämä lakiesitys, mikä nyt on suunnitteilla, tuotaisiin määräaikaisena? Se olisi esimerkiksi kolmevuotinen. Katsotaan ne tulokset. Jos ne ovat hyviä, jatketaan. Jos ne ovat huonoja, määräaikaisuus loppuu, palataan vanhaan. [Välihuutoja vasemmalta] — Kysymys on siitä, mikä esitys tänne tuodaan ja lukeeko siellä lopussa: tämä esitys on määräaikainen, laki on voimassa — esimerkiksi — kolme vuotta.

Kokeiluahan täällä pitäisi tehdä, ja jos me emme mitään kokeile, niin mistä me tiedämme, meneekö se eteenpäin? Nyt sanotaan, että on erilaisia tutkimustuloksia puolesta ja vastaan, [Puhemies koputtaa] auttaako vai eikö auta. No, saamme tiedon, kun kokeilemme.

17.07 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asia menee täällä nyt entistä eriskummallisemmaksi. Siis mistä on kysymys? Nyt on kysymys siitä, että täällä pääministeri väen vängällä halusi antaa eduskunnalle tiedonannon. Pääministeri lähtee kesken tiedonannon pois, vaikka se hetki sitten oli maailman tärkein asia. Eli ilmeisesti pääministeri sitten olettaa, että täällä eduskunta vain siunaa nämä hallituksen linjat. Paitsi pikku juttu: eduskunta ei edes tiedä, mitä se siunaisi, koska meillä ei ole mitään ehdotusta. Nyt täällä edustajat hallituspuolueista alkavat kysellä, että entäs jos tekisimme näin tai näin. Tämähän on täysin absurdi tilanne, ja minä nyt todella rohkenen tätä enemmän kuin hämmästellä. Minä rohkenen tätä hieman kyllä myös paheksua.

Mutta, puhemies, ehkä tämä osoittaa juuri sen, että tässä nyt toden totta edustaja Heinäluoma oli ryhmäpuheessaan aivan oikealla linjalla, että ei tässä asiasta ole kysymys vaan Lammion linjasta, että pulinat pois vain ja kantakaa kiviä ja tätä se johtajuus on. Sitten koko maa ajetaan hyvin ristiriitaiseen tilaan sopimisen sijaan.

17.08 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kannatan sopimisyhteiskuntaa ja sopimista. Tietenkin meidän pitää muistaa, että siellä kolmikantapöydässä eivät ole työttömät, siellä eivät ole yrittäjät, siellä eivät ole eläkeläiset. Eli tällä eduskunnalla on kuitenkin vastuu kaikista suomalaisista. Kyllä minua on häirinnyt se, kun täällä eduskunnassa työllistävät pikkuyrittäjät on aika monta kertaa vedetty kölin alta näissä ratkaisuissa.

No, nyt minä annan yhden esimerkin. Viime kerralla sosiaalidemokraattinen valtiovarainministeri antoi suurille yrittäjille satojen miljoonien veronkevennykset. Kun me täällä

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

sitten yritimme antaa pienille, 10 000—20 000 tienaaville yrittäjille veronkevennyksen, se pilkattiin täällä apteekkarivähennykseksi. Ei tämä ole ainoa esimerkki.

Tälläkin kertaa tässä on kysymys siitä, että kukaan ei kannan näistä työllistävästä pikku-yrittäjistä huolta. Ne ollaan valmiita vetämään kölin alta tässä valtapelissä, mikä täällä on vasemmistolla meneillään.

17.09 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomenna on äänestys, ja nytkö kokoomuksesta löytyi sitten neuvottelutahtoa? Huomenna on äänestys. Me emme edes tiedä, mistä me oikeastaan äänestämme. [Pauli Kiuru: Tiedonannosta!] Nyt te tarjoatte määräaikaaisuutta. Määräaikaaisuutta mihin? Meillä ei ole sitä esitystä. Me emme tiedä sisältöä.

Arvoisa puhemies! Tämä on kirpun nylkemistä. Näin on hallituksen irtisanomishanketta osuvasti kuvailtu. Käteen jää lopulta todennäköisesti epävarmuutta, levottomuutta, epäselvyyttä, eriarvoista kohtelua. Eduskunnalta pyydetään nyt avointa valtakirjaa, vaikka on epäselvää, mitä tämä irtisanomislaki muuttaa, miten irtisanomiskynnys muuttuu. Täällä toisaalta vakuutetaan, että tämä ei johda pirstakerroinirtisanomiseen, mutta toisaalta ette ole kyenneet yksilöimään, miten irtisanomiskynnys sitten todellisuudessa muuttuu. Nykylainkin mukaan henkilöperusteinen irtisanominen on mahdollista, ja viime vuonna 13 700 ihmistä henkilöperusteisesti irtisanottiin. Kyllä tämä on erikoinen, farssimainen näytelmä.

17.10 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Kyllä tässä on nyt vaikeata pysyä mukana, mistä oikein on kysymys. Ministeri Lindström, haluaisin, että te voisitte nyt kertoa meille, mistä on kysymys.

Normaalisti, jos hallitus on jotain mieltä, hallitus tuo tänne eduskuntaan hallituksen esityksen, joka sitten käsitellään eduskunnassa normaalilla tavalla. No, nyt hallitus etukäteen kyselee eduskunnalta, tuodaanko tänne tämä esitys, ja nyt tässä edustaja Kiuru rupeaa puhumaan jostain kokeilusta. Haluaisin tietää, puhutaanko nyt hallituksen esityksestä koskien lakia vai puhutaanko hallituksen esityksestä koskien jotain kokeilua — mistä puhutaan? Ja minkä takia on nyt sitten niin, että näyttää siltä, että hallitus on jotenkin kadottanut oman itsetuntonsa tässä matkan varrella? Kyllähän teillä on valta ja mahdollisuus antaa itse tämä laki, jos te tähän uskotte. Mutta, ministeri Lindström, uskotteko tähän itse, kun vähän näyttää siltä, että te olisitte ehkä jotain toista mieltä?

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Pauli Kiurulle tuli kysymys. — Olkaa hyvä.

17.11 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä puolittainen väärinymmärtämisen kulttuuri valitettavasti jatkuu. Totta kai me puhumme siitä asiasta, mikä täällä pöytäkirjassa näkyy, eli tiedonannosta. No, jokainen meistä tietää, että hallitus suunnittelee hallituksen esityksen tuomista tänne eduskuntaan, ja se on toinen asia. Siitä sitten keskustellaan erikseen. Se menee valiokuntaan, ja se menee aivan normaalia lainsäädäntöreittiä pitkin eteenpäin.

Esitin ajatuksen siitä yleisemmälläkin tasolla, voidaanko kokeiluja käyttää. Jos otetaan vaikka peruskoulu-uudistus, sehän lähti pohjoisesta etelään. Tällä vaalikaudella on tehty perustulokokeiluun liittyvä kokeilu, joskin hyvin rajattu, mutta kokeilu kuitenkin. Näiden kokeilujen kautta saadaan tietoa, ja kai tätä valtakuntaa, maata, kannattaa ja pitää johtaa

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tiedolla. [Pia Viitanen: Ainakaan eduskunta ei tiedä, mistä se äänestää!] Ei ole mitään blankoa oikeutta ja sellaista, että olisimme etukäteen päättäneet [Puhemies koputtaa] jotain. Hallituksen esitys käsitellään hallituksen esittämänä [Puhemies: Aika!] sitten, kun se tulee.

17.12 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluaisin nyt ihan [Hälinää — Puhemies koputtaa] ensialkuun kysyä ministeriltä, mitä työlainsäädännön lakia tai kirjaa te olette lukenut tai opiskellut. Minun täytyy sanoa, että minulta on todellakin mennyt ohi se kohta laista, missä sanotaan, että alle 20 työntekijän tai alle 10 työntekijän firmoissa ei irtisanomisia voitaisi suorittaa. Niissä oppikirjoissa ja lakikirjoissa, jotka minä olen lukenut, näin on voinut tehdä aikaisemminkin ja juuri niillä perusteilla, mitä te äsken itse sanoitte, että tämä uusi laki tuo. Millä tavalla tämä muuttaa sitä? Te sanoitte, että uusi asia on se, että voidaan pieniin yrityksiin, alle 10 hengen yrityksiin, tuoda tämä asia. Millä tavalla se on uusi? Jossakin kohdassa nyt en ihan täysin ymmärrä. Toivoisin saavani tähän selkeän vastauksen.

17.13 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensiksi totean minäkin osaltani, että tiedonanto toimenpiteenä nimenomaan tässä yhteydessä on täysin absurdi — tätä sanaa on taidettu käyttää täällä jo aikaisemminkin. Meillä pääministeri tuo saliin keskeneräisen lakiehdotuksen ja hakee nimenomaan mandaattia sen jatkovalmisteluun niinkin kriittisessä tilanteessa kuin nyt eletään. Se on minusta vastuutonta ja suoraan ala-arvoista.

Täällä on sanottu moneen kertaan, että hallitus ei tee päätöksiä eturyhmien hyväksi, ja nyt kaiken täällä käydyn keskustelun jälkeen on aivan pakko kysyä, kuinka ihmeessä Suomen Yrittäjät, sen johto etunenässä, on lunastanut vallan sanella hallituksen toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa. Miten ihmeessä tästä irtisanomissuojan heikentämisestä on tullut näin valtavan iso kysymys? Täällä on moneen otteeseen viitattu barometreihin. 18 prosenttia pk-yrittäjistä kokee, että osaavan työvoiman saatavuus on suurin ja pahin kasvua estävä tekijä. Eli mitä ihmettä on tapahtunut? Miksi tämä irtisanomissuoja on näin keskeisessä roolissa tässä keskustelussa? Pääministeri poistui paikalta, mutta jos [Puhemies: Aika!] työministeri voisi vastata.

17.15 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on Suomessa se, että pienillä yrityksillä, saati yksinyrittäjällä, ei ole nykyisin riittävästi kannattavuutta palkata työntekijää. Työvoimahan Suomessa käytännössä hankitaan jo vuokratyöfirmojen kautta tai käyttämällä vähintään alihankkijoita. Siis työllistämiskynnyksen alentaminen pienissä yrityksissä on toki tarpeellista. Siihen hyvä keino olisi esimerkiksi paljon puhuttu Viron malli, ja ehkä vielä parempi keino olisi verojen pienennys tai byrokratian vähentäminen. Hallituksen kaavailema työsopimuslain irtisanomisperusteen muutos pienten yritysten työntekijöitä syrjiväksi on keinovalikoimassa kuitenkin kaikkein epäoikeudenmukaisin vaihtoehto. Odottelen itsekkin ihmeissäni, mikä esitys sieltä tulee. Tämä tiedoksianto on kyllä ollut parlamentarismin väärinkäyttöä.

17.16 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puutun joihinkin loogisiin väitteisiin, joita täällä on esitetty.

Ensinnäkin tutkimuksen valossa tällaisten uudistusten työllisyysvaikutuksista on vaikea sanoa, varsinkin kun tällaisia reformeja on tehty aika vähän, mutta se, että vaikutuk-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

set ovat epävarmoja, ei tarkoita, että olisi osoitettu, että niitä ei ole. Niitä voi olla. Ne eivät ainakaan mene väärään suuntaan.

Sitten toiseksi: Täällä edustaja Väyrynen ja edustaja Urpilainen esittivät, että tämä muka vaikeuttaisi pienten yritysten asemaa ja rekrytointia. Tässä on ajatusvirhe, koska pieni yritys voi kuitenkin aina työsopimusta tehtäessä tarjota parempia työsuhteen lopettamisen ehtoja.

Edustaja Nurminen oli täällä sitä mieltä, että jos tämän jälkeen kasautuu alle kymmenen työntekijän yrityskokoon paljon yrityksiä, niin se luo kasvun esteitä. Päinvastoin, sehän osoittaa, että tämä lakiuudistus toimii ja luo juuri sellaista dynamiikkaa kuin siltä toivotaan. Silloin voitaisiin keskustella siitä, pitäisikö sitä rajaa nostaa, mutta sehän olisi erittäin hyvä uutinen kaikille, jotka tätä uudistusta ovat puolustaneet. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kuusi vastauspuheenvuoroa, sen jälkeen mennään puhujalistalle. Palataan sitten vastauspuheenvuoroihin, jos tarve vaatii. Haluaako ministeri vastata? — Otetaan nämä kuusi ensiksi, sen jälkeen sitten vastaus, ja sitten mennään puhujalistalle. Nämä kuusi henkilöä ovat Jarva, Kantola, Jalonen, Mikkonen, Heinäluoma, Zyskiewicz.

17.17 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen kaipaamme vasemmistosta vastausta siihen, kun puhutaan epätasa-arvoisesta asemasta erikokoisissa yrityksissä työntekijöiden osalta, minkä takia ei ole ongelma se, että suurissa yrityksissä on erittäin helppo irtisanoa tuotannollis-taloudellisista syistä suuri joukko työntekijöitä, mutta nyt sitten, kun olisimme helpottamassa nimenomaan pienyrityksessä sitä, että yhden työntekijän palkkaamisen riski ei olisi niin suuri, tämä onkin suuri ongelma. Palkkaamisen riski on merkittävästi suurempi kuin suurissa yrityksissä, joissa työntekijä voi siirtyä tarvittaessa talon sisällä eri tehtäviin. Tätä mahdollisuutta ei pienyrityksellä ole, ja koko yritys sekä muiden työntekijöiden työpaikat voivat kaatua yhteen epäonnistuneeseen rekrytointiin.

Myös monilta työntekijöiltä on tullut palautetta, että virherekrytointi pienessä yrityksessä on ongelma paitsi yrittäjälle itselleen myös muille työntekijöille. Jos työnteko ei onnistu syystä tai toisesta tai työt jakautuvat epäreilusti työnantajasta riippumattomista syistä, on tilanteeseen oltava nykyistä parempi mahdollisuus puuttua. Nämä työntekijät eivät usko mielivallan ja turvattomuuden yleistymiseen tai että irtisanottaisiin jatkossakaan turhaan. Tällaisiin oikeustapauksiin, mitä juuri tällä hetkellä käydään, [Puhemies koputtaa] me juuri hakisimme tarkkaa rajausta tästä tulevasta lainsäädännöstä.

17.18 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työsopimuslain 7 luvun 2 §:n mukaan ”työntekijästä johtavana tai hänen henkilöönsä liittyvänä asiallisena ja painavana irtisanomisperusteena voidaan pitää työsopimuksesta tai laista johtuvien, työsuhteeseen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä sekä sellaisten työntekijän henkilöön liittyvien työntekoaedellytysten olennaista muuttamista, joiden vuoksi työntekijä ei enää kykene selviytymään työtehtävistään”. Tämä oli sitaatti laista. No, tulkin mukaan varsin lavean muotoilun piiriin kuuluvat tyypillisesti asiaton käytös työssä, myöhästelyt, epärehellisyys, huolimattomuus, työstä kieltäytyminen ja vastaavat asiat. Myös luottamuspuola voi olla irtisanomisperuste, mutta luottamuspuolan vakavuutta on arvioitava objektiivisesti.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Arvoisa ministeri, mitä lisää tähän on tulossa, kun tuossa on aika paljon sellaista tavaraa, joka käy painavana irtisanomisperusteena? Minusta tämä kysymys on hyvin tärkeä, kun ajattelee, kuinka suureen vastakkainasetteluun hallitus on nyt ay-liikkeen kanssa ajamassa koko Suomea, kuinka kalliiksi tämä nokkapokka tässä on käymässä. Mielelläni kuulisin, mikä on se lisä, joka tähän tulee.

17.20 Ari Jalonen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi vastaan edustaja Kankaanniemelle kysymykseen, jonka hän esitti aikoja sitten: siniset on pienyrittäjien puole.

Täällä salissa on kysytty ja kaivattu hallituksen esityksen tekstiä. Toki minäkin kaipaisin sitä tekstiä. Olisi helpompi keskustella, ja tiedettäisiin, mistä täällä äänestetään. Mutta vastaavan kysymyksen voi esittää myös tuonne kentille, toreille — miksi sitten lakkoiltaan? Eli te voitte esittää tämän kysymyksen siihen suuntaan.

Toinen asia, mitä täällä on kysytty kovasti, on tämä paikallinen sopiminen. Ja kun varsinakin salin vasemmalta puolelta on moitittu tätä mahdollista esitystä, niin pitäisikö keskityä tämän paikallisen sopimisen valmisteluun, että saadaan työpaikkoja lisää Suomeen?

17.21 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme nyt pitkän aikaa keskustelleet tästä tiedonannosta, ja edelleenkin ei oikein ole selvyttä, miksi tämä tänne kaiken kaikkiaan edes tuotiin. Eikä ole selvyttä myöskään siitä, miten hallitus nyt sitten konkreettisesti olisi muuttamassa tätä henkilöperusteista irtisanomislakia, kun me tiedämme, että laki sinänsä on nyt jo ihan ok. Ongelma on se, että sen tulkitseminen viedään aina oikeussaleihin ja siellä tulee erilaisia käytäntöjä, mutta niin olisi tämän tulevan lain osalta. Minusta edustaja Essayah nosti hyvin esille tämän problematiikan. Se ei valitettavasti tällä lailla kyllä helpotu — etenkin, kun meillä ei ole edelleenkin tässä sitä esitystä, mitä arvostella.

Mutta joku täällä hallituksen puolelta sanoi, että tämä on mittakaavaltaan pieni mutta periaatteeltaan suuri. Näyttääkin siltä, että tästä on tullut nyt elämää suurempi kysymys hallitukselle. Ja hallitus on kuin uhmaikäinen lapsi, joka haluaa tämän väen väkisin viedä läpi, vaikka ei ole oikein edes tietoa, mikä se parannus tämän myötä oikein olisi.

17.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minäkin liityn niihin, jotka ovat kyllä aika hämmentyneitä. Todellakin, hetki sitten tämän piti olla aivan siis megaluokan kysymys, joka on tosi tärkeä hallituksen linjan kannalta. Sitten pääministeri lähtee pois — kesken keskustelun. Kuulun television suuriin ystäviin, mutta katson niin, että eduskuntadebattia pitää jatkaa senkin jälkeen, kun tv-kamerat ovat sammuneet. [Naurua]

Täällä on aika monta olennaista kysymystä tämän uudistuksen sisällöstä — mitä tämä tarkoittaa — jotka ovat täysin vailla vastausta. Oltuani nyt täällä runsaat kolme tuntia totean, että ymmärrän vielä vähemmän, mitä hallitus on tekemässä. Lukemattomia kysymyksiä on ollut ministereille, ministeri Lindströmille. Mitä tämä tarkoittaa? Mikä tässä muuttuu? Sanotaan, joo, että irtisanominen tulee helpommaksi. Mutta mitkä ovat ne tapaukset? Ei yhtään esimerkkiä ole tähän mennessä tullut. Jos nyt olisin yrittäjä, pienyrittäjä, ja olisin seitsemän hengen yrityksessä toimitusjohtaja ja katsoisin tämän keskustelun lävitse, niin en kyllä todellakaan tietäisi, uskallanko enää irtisanoa yhtään työntekijää. [Pia Viitanen:

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Tai palkata!] — No niin, ja palkata, jotta voisi päästä helpommin eroon. [Puhemies koputtaa] Siis eihän teillä ole tässä mitään esimerkkiä, mitä te olette tekemässä todellisuudessa.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Zyskowicz, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

17.23 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelun alkupuolella oppositio antoi ymmärtää, että tässä ajetaan lakia, joka mahdollistaisi mieli-valtaan ja pörstäkertoimeen perustuvan irtisanomisen alle 10 hengen yrityksissä. No, jokainen ymmärtää, että tämä on valhepropagandaa, puppua, mitään tällaista ei esitetä.

Mutta nyt varsinkin demarioppositio antaa ymmärtää, että eihän tässä tuoda mitään uutta nykytilanteeseen, koska nämä perusteet irtisanomiselle ovat nytkin jo olemassa ja kokonkin otetaan oikeuskäytännössä huomioon. No, tietysti voisi kysyä, jos koko otetaan oikeuskäytännössä huomioon, kuten minäkin olen ymmärtänyt, eikö se sitten ole perustuslain vastaista, kuten täällä on sanottu, jos koko vaikuttaa kynnykseen.

Toisaalta jokainen ymmärtää, ettei ole mahdollista tehdä sellaista kasuistista lainsäädäntöä, jossa luettelaisiin kaikki ne tapaukset: Jos näyttää asiakkaalle kieltä, saa varoituksen. Jos näyttää keskisormea, sitten on peruste, ja niin edelleen. Ei tällaista lainsäädäntöä koskaan pystyttyä säätämään. Mutta vähäisempi työtehtävien laiminlyönti olisi riittävä kuin nykyisin. [Eero Heinäluoma: Saisiko edes yhden esimerkin?]

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministeri, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

17.24 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Kun tuli julki, että tällaista asiaa ja alle kolmekymppisten määräaikaisuusasiaa tuodaan tämän paikallisen sopimisen edistämisen tilalle, sen takiahan me tässä olemme. Se oli se tausta, ja nyt niistä kahdesta esityksestä toinen on jo pyyhitty pöydältä pois, koska todettiin, että sen vaikutukset työllisyyteen ovat liian pienet, ja tämä irtisanomisen helpottaminen on nyt jäljellä.

Olen alusta saakka sanonut, että me olemme todella kapealla narulla tämän asian suhteen. ”Mikä muuttuu nykytilanteessa?” on se kysymys, mikä täällä on monta kertaa esitetty, ja olen koettanut sitä rautalangasta vääntää. Siihen vastaaminenkin on erittäin haastavaa, koska tämä naru on kapea. Tähän koetetaan rakentaa siis uusi irtisanomisperuste sellaisiin tilanteisiin, joissa yrityksen kokoon nähden on suhteettoman suuri vaikutus sillä tuomittavalla menettelyllä, mikä kyseisellä työntekijällä on — se voi johtua epäasiallisesta käyttäytymisestä, mitä edustaja Kantola tässä nyt toi esille — eli tässä olisi semmoinen, tavallaan vielä pykälää alempi kynnys irtisanoa. Sen takia tämä lainsäädännön määrittely on niin haastavaa myös perustuslaillisesti, ja sanoin tässä, että emme me koskaan voi kirjoittaa sitä niin spesifisti. Kaikki lait, varsinkin tällaiset irtisanomiseen liittyvät ja työoikeuteen liittyvät, joka tapauksessa jossain vaiheessa koeponnistetaan oikeuslaitoksessa, ja sieltä tulee sitten se lopullinen linjaus, miten tätä tulkitaan. Eli tässä halutaan pudottaa kynnystä, kun on kyse henkilöstä johtuvasta tuomittavasta menettelystä, ja niitä menettelyjä voi olla esimerkiksi se, että hän ei suoriudu tehtävistään — esimerkiksi. [Antti Lindtman: Miksi viittasitte työturvallisuuslain 18 §:ään?]

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Kosonen.

Jaa, oliko edustaja Väyrysellä puheenvuoropyyntö? Edustaja Väyrynen siinä tapauksessa. Täällä ei kyllä ole teidän puheenvuoropyyntöänne. [Paavo Väyrynen: On, mutta ei ole

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

sillä paikalla, missä pitäisi olla! Ryhmäpuheenvuoro debatin jälkeen, 5 minuuttia!] — Tällä kertaa näin, mutta tänään on juuri tehty puhemiesneuvostossa linjaus siitä, miten toimitaan. Koska te nyt olette siinä, niin puhukaa nyt. [Naurua]

17.26 Paavo Väyrynen kp: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä tiedonantomenettelystä. Jos eduskunta huomenna hyväksyy tiedonannon, niin se ei ole eduskunnan lainsäädännöllinen akti toisin kuin vuonna 98, jolloin liitettiin tiedonantomenettelyllä euroalueeseen. Silloinhan oli vuoden 94 laki, jonka perusteella annettiin tiedonanto, käsiteltiin valiokunnissa, ja eduskunta hyväksyi tiedonannon. Se oli eduskunnan päätös. Mutta huomina mahdollinen hyväksyminen on sama kuin eduskunnan julkilausuma, poliittinen kannanotto.

Toiseksi: Tämä keskustelu, hallituksen menettely ja keskustelu, tuo kyllä hyvin elävästi mieleen tilanteen ennen vuoden 99 eduskuntavaaleja. Silloinhan keskusta oli vahvassa myötätulessa menossa kohti vaalivoittoa. Silloin keksittiin idea työreformista. Esko Aho oli silloin puolueen puheenjohtaja. Puoluekokouksessa keksittiin hieno slogan ”maareformista työreformiin”. Se oli valtavan hieno suunnitelma, mutta siinä oli pari pientä yksityiskohtaa, joita ay-liike vastusti, [Ben Zyskowiec: Heinäluoman johdolla!] eikä meidän selittämiskykymme työpaikoilla riittänyt todistamaan, että nämä asiat ovat ihan järkeviä. Ja niin keskusta hävisi vaalit ja Lipposen hallitus jatkoi.

Nyt on sama tilanne. Hallitus on tehnyt valtavan paljon hyviä päätöksiä, on hyviä suunnitelmia, mutta tämä yksi onneton esitys on pilaamassa tämän kokonaisuuden. Tämä esityshän ei palvele pienyrittäjien etuja sen vuoksi, että lain muuttaminen, lain sanamuodon muuttaminen, johtaa valtavaan määrään oikeudenkäyntejä, joissa selvitetään, mikä on tämän uuden sanamuodon tulkinta. Vuosien selvittely tulee olemaan ja paljon oikeudenkäyntejä. [Eero Heinäluoma: Juuri näin!]

Toinen asia on se, mihin täällä on myös keskusteluissa viitattu, että parhaimmat työntekijät eivät ehkä hakeudu alle kymmenen työntekijän yrityksiin, joissa on heikompi työsuhdeturva. Edustaja Vartiainen käytti täällä aika erikoisen puheenvuoron. Hän sanoi, että onhan näillä pienyrityksillä mahdollisuus tehdä sopimus, jossa annetaan työntekijöille parempi työsuhdeturva. No, hyvänen aika, minkälaisia oikeudenkäyntejä siitä syntyy, jos on työsopimus, jossa on paremmat irtisanomisehdot tai parempi työsuhdeturva kuin laki antaa — lisää oikeudenkäyntejä. Tämä esitys on kerta kaikkiaan amatöörimäinen. [Pia Viitanen: Nyt kannattaa keskustan kuunnella!]

Sitten viimeinen punktini tässä puheenvuorossa liittyy siihen, mitä jo vastauspuheenvuorossa otin esille. Minun mielestäni sosiaalidemokraattien ja monien muidenkin tekemä esitys, että pienyrittäjille järjestettäisiin oikeudellista apua, on hyvin järkevä. Kaikki ajatukset, että annetaan tukea ensimmäisen työntekijän palkkaamiselle tai vastaavaa, maksavat paljon, ja siinä tulee yhdenvertaisuusongelmia. Onko oikein, että joku yritys saa, toinen ei saa? Mutta oikeusapu yrityksille, yrittäjille, joilla ei ole tähän omia voimavaroja — ja jos vielä tehdään niin, että tämä oikeusapu kanavoidaan yrittäjäjärjestöjen kautta — antaa mahdollisuuden lisätä yrittäjien järjestäytymistä ja yrittäjien mahdollisuutta puolustaa omia etujaan yleensäkin ja myöskin tällaisissa irtisanomistilanteissa.

Minä kovasti toivon, että hallitus luopuu tästä lakiehdotuksesta, sen valmistelusta, ja saadaan samalla aikaan rauha työmarkkinoille. Otetaan järkevämpiä ehdotuksia valmisteltavaksi, ja siinä tämä keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Antti Kaikkosen ehdotus on mielestäni hyvä. Järjestetään laaja-alainen kokous, jossa sekä hallitus että oppositio ja

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

työmarkkinajärjestöt, asiantuntijat ovat mukana pohtimassa, miten päästään mahdollisimman hyvään työllisyysasteeseen ja miten voidaan todellisuudessa pienten yritysten asemaa parantaa ja niitten työllistämismahdollisuuksia parantaa.

Juha Sipilä edellisellä vaalikaudella kunnostautui tarjoamalla oppositiosta apua hallitukselle. Nyt olisi suotavaa, että hän ojentaisi yhteistyön käden oppositiolle ja olisi valmis neuvottelemaan muutoksista.

Tämän pitäisi muuten koskea myöskin sote-uudistusta. Onhan se käsittämätöntä, että ollaan ehkä yhden äänen varassa ajamassa läpi uudistus, joka on hyvin kiistanalainen, ja jo nyt tiedetään, että seuraavan eduskunnan enemmistö ei ole sen takana ja seuraava eduskunta ryhtyy sitten jälleen muuttamaan tätä esitystä. Ei tämä ole viisasta toimintaa, eikä tämä ole parlamentarismien periaatteitten mukaista toimintaa. Toivon, että hallitus ottaa opikseen. [Eero Heinäluoma: Se oli vahva kannanotto!]

17.32 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Itä-Savo-lehdessä oli Savonlinnan seudun pk-yrityksille tehty kysely nimenomaan tästä laista, ja siellä yrittäjät kokevat tämän lain tarpeelliseksi. Se rohkaisee heitä lisäämään työntekijöiden määrää eli työllistämään työntekijöitä. Eniten hyötyjä yrittäjät näkisivät lainmuutoksen tuovan heidän kilpailukykynsä ja yrittäjän stressikuormaan. Täällä salissa silti ihmetellään, miksi ihmeessä tämä laki pitää yleensä tuoda eduskuntaan.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt paljon sen eteen, että jokaisella ihmisellä olisi oikeus ja mahdollisuus työhön. Työlainsäädäntöön on tehty muutoksia, joilla pitkäaikais-työttömienkin mahdollisuus työllistyä on parantunut huomattavasti. Näissä uudistuksissa on myös parannettu työntekijän ja työnhakijan asemaa. Irtisanotulla on mahdollisuus työnantajan kustantamaan muutosturvakoulutukseen ja työterveydenhuoltoon, nollatyösopimusten pelisääntöjä on tarkennettu, itsensä työllistämistä on helpotettu ja TE-toimistojen henkilöstöä on lisätty. Tässä vain muutamia esimerkkejä.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden parantamisella ja panostuksilla elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan tämä hallitus on onnistunut auttamaan monien ihmisten työllistämistä, mikä on näkynyt työttömien työnhakijoiden määrän voimakkaana laskuna viimeisen vuoden aikana. Syrjäytyminen työmarkkinoilta johtaa usein vakavaan köyhyys- ja sosiaalisten ongelmien kierteseen. Tähän ratkaisuna on työllistämisen helpottaminen.

Mielestäni on erittäin harmillista, että työmarkkinatilannettamme luonnehtii tällä hetkellä syvä vastakkainasettelu sen sijaan, että yhdessä hakisimme ratkaisuja työllisyyden parantamiseen. Tänäa ministeri Saarikolle julkistettu selvitys palkkatasa-arvosta kertoo, että palkka-avoimuus on merkittävin asia, jolla palkkatasa-arvoa voidaan lisätä. Tähän tarvitaan lainsäädännöllisiä keinoja. Meillä on siis monia haasteita työmarkkinoilla, ja niiden ratkaisuun tarvitaan rakentavaa yhteistyötä ja yhdessä tekemistä, ei toisiamme vastaan olemista.

17.35 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Jos yhteiskunnan yhteisten asioiden hoidosta puuttuu kolme asiaa, jotka ovat keskinäinen arvostus, keskinäinen luottamus ja yhteistyökykyisyys, niin menetämme erittäin paljon voimavaroja yhteisten asioiden hoitamiseen. Minulla on huoli siitä, että me olemme kaikella tällä touhulla huonontamassa luottamus- ja sopimusyhteiskunnan suurta merkitystä. Tämän vuoksi ei ole ihme, että keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Antti Kaikkonen puhuu kansallisesta työkokouksesta

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tai edustaja Seppo Kääriäinen lausui joku päivä sitten: ”Taitaa olla pitkä matka vastakkainasettelusta yhteisen pöydän ääreen.” Tällä menolla kannan myös samaa huolta.

Olen erityisen huolissani siitä, mihin pahimmillaan ollaan menossa, ja juurisyyt liittyvät siihen, että aito kolmikantavalmistelu, koskipa se työlakeja tai palkkaperusteista sosiaaliturvaa, ei ole enää ollut voimissaan. Ja jälki on tämän näköistä, jota me olemme täällä todistamassa. Kuitenkin se on ollut tuloksellista. Suomi on hukkaamassa tärkeää sosiaalista ja luottamuspääomaansa. Itsekriittisesti voin kyllä sanoa, että politiikassa ja työmarkkina-politiikassa helpoin laji on kärjistää ja innostaa omiaan, mutta niitä toimijoita on vähempi, jotka etsivät ratkaisuja eivätkä lisäongelmia.

Arvoisa työministeri — ei nyt istu täällä — ja muutkin ministerit tietävät, että SDP ei ole tämän ongelman osapuoli, mutta olemme esittäneet lukuisia vaihtoehtoja tälle irtisanomisen heikentämisen lainsäädännölle, malleja, jotka ovat työllistävyyden kannalta parempia ja jotka pitävät huolen myös siitä, että työntekijöiden yhdenvertaisuus ei tule kyseenalaiseksi. Niitä oli viisi — ja meidän ideapussistamme löytyy lisää — ja kaikki eivät ole julkisen talouden kustannuksia lisääviä. Niitäkin on, mutta niitäkin voidaan toteuttaa asteittain eikä kerralla, koska kustannusarvioissa täytyy olla realistinen.

Nyt se iso kysymys tämän päivän keskustelusta kuuluukin: onko hallitus tällä tiedonannollaan ja siihen liittyvällä äänestyksellä sitomassa omat sovinnotekemisen eväät tämän kyseisen irtisanomisturvaa heikentävän lain ympärille, vai onko tämän jälkeen mahdollista hakea puhtaalta pöydältä ilman ennakkoehtoja ennen lain tuloa tänne eduskuntaan joitain yhteisiä uusia korvaavia ratkaisuja, joilla on myös työllisyyskynnystä ja työllistämistä parantavia vaikutuksia? Ymmärsin, että edustaja Ben Zyskowicz vähän tapaili tätä samaa asiaa. Käytetäänkö hyväksi tämä aikaikkuna tästä päivästä sinne lakimuutosten tulemiseen tänne eduskuntaan ja haetaan yhteisiä ratkaisuja ja päästään myös siihen, että näitä vaikeita työriita-asioita ei tarvitsisi meidän täällä yhteiskunnassa katsella?

17.39 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen suunnitelma vaarantaa työsopimuslain mukaisen työntekijöiden tasapuolisen kohtelun vaatimuksen ja työntekijöiden perustuslaillisen yhdenvertaisuuden. Sipilän hallituksen ehdotus on alentaa pienempien yritysten työntekijöiden irtisanomiskynnystä.

Jos hallituksen suunnitelma toteutuu, tulee tuomioistuimille lain myötä useita tulkintavaikeuksia. Tuomioistuimien tulisi määritellä, milloin yritys on rajan alittavan kymmenen hengen yritys niissä tilanteissa, joissa yrityksen työvoiman määrä vaihtelee jatkuvasti. Esimerkiksi yksi kymmenhenkisestä yrityksestä lähtevä työntekijä heikentäisi kertaheitolla yrityksen jokaisen jäljelle jäävän työntekijän irtisanomissuojaa. Tuomioistuimien tulisi myös määritellä kokonaan uusi laittomia irtisanomisia koskeva oikeuskäytäntö näille pienemmille kuin kymmenen hengen yrityksille. Tämä olisi katastrofi oikeusjärjestelmän enustettavuudelle. Työntekijöiden kohtelun muuttuminen lain edessä ulkopuolisesta ja heistä riippumattomasta syystä ei olekaan hyväksyttävää. Yrittäjät ymmärrettävästi vaativat Suomessa toimintansa helpottamista oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti. Yritysten toimintaa ei kuitenkaan helpoteta työntekijöiden perustavanlaatuisia oikeuksia polkemalla, vaan työntekijän oikeudet ovat perusarvo, josta Suomessa olisi syytä varsinkin historiaamme ajatellen olla ylpeitä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ehdotus pahentaisi vastakkainasettelua työntekijöiden ja yrittäjien välillä. Vastakkainasettelu ei hyödytä kumpaakaan osapuolta. Sen sijaan yrityksille tarvitaan nykyistä vähemmän veroja, kevyempää byrokratiaa, jotta pysymme kilpai-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

luckykyisenä yhteiskuntana. Pienempien yritysten toimintaa voi helpottaa lukuisin eri toimin, mutta tämä perustavanlaatuinen työntekijöiden oikeuksien polkeminen ja asettaminen eriarvoiseen asemaan ei kuulu perussuomalaiseen keinovalikoimaan. Meidän valikoimaamme kuuluvat esimerkiksi kansallisen edun huomioiva teollisuus- ja ilmastopolitiikka sekä suomalaisen tuotannon kannustaminen. Pitää muistaa, että suomalainen, tuottava työ on paitsi taloutemme kantava voima myös ekoteko. Perussuomalaiset kannattavat reiluja työmarkkinoita, eivät halpatyömarkkinoita.

Kannatan edustaja Meren tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

17.42 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Aiemmin syksyllä hallitus antoi eduskunnalle perusturvan indeksit jäädyttävän lain. Se osuu eläkeläisiin ja vammaisiin, jopa veteraanien rintamaliisiin. Kunniakansalaisiltamme, jotka ovat eniten uhranneet, esitetään leikkauksia. Miten hallitus kehtaa tulla kysymään eduskunnalta politiikkansa oikeutuksesta? Eläkeläiset eivät voi mennä lakkoon.

Tämä tiedonantokeskustelu on hallituksen teatterinäytös. Se ei johda toivottavaan tulokseen.

Isoja kysymyksiä ovat: miten helpotamme pienten yritysten työllistämistä, miten edistämme työllisyyttä tässä maassa, miten alennamme työllistämisen riskiä? On monia keinoja, joista voi hakea yhteisymmärryksessä ratkaisuja. Keskeistä on selkiyttää pelisääntöjä ja parantaa kaikkien osapuolten oikeusturvaa. Pienellä yrittäjällä on oltava paremmat oikeudet. Myös pienyrittäjä tarvitsee parempaa sosiaaliturvaa, ja paikallista sopimista tarvitaan pieniin yrityksiin, jotta työt voidaan hoitaa järkevästi sopien.

Mutta nyt hallitus on ajanut tilanteen umpisolmuun. Kuinka tähän on tultu? Hallituksen toiminta tähän asti ei herätä luottamusta. Työttömien turvaa ja itsetuntoa latistaa aktiivimalli, joka leikkaa mielivaltaisesti työttömyysturvaa, vaikka työtön olisi päivittäin hakenut töitä. Hän ei voi omalla aktiivisuudellaan leikkausta estää. Esimerkiksi sellaista koulutusta, jolla leikkauksen välttäisi, ei kaikille työttömille edes ole tarjolla. Entä sitten pienyrittäjän tilanne? Moni puurtaa pitkää päivää köyhyysrajan alapuolella olevin tuloin. Yritystoiminnan kasvattaminen voisi tuoda helpotusta, ja auttaisi jaksamaan paremmin, jos uskaltaisi työllistää.

Tietysti yrittäjät pitävät kiinni hyvistä työntekijöistään. Yhteiskunnan on helpotettava ensimmäisten työntekijöiden palkkausta, annettava yrittäjälle tukea työllistämisen sivukuluihin. Sellaisissa hyvin harvinaisissa tilanteissa, joissa epäonnistunut rekrytointi heikentää merkittävästi pienen yrityksen toimintakykyä, on oltava mahdollisuus päästä eteenpäin joustavammin.

Nykyinen työelämlainsäädäntö on epämääräinen eikä turvaa tarpeeksi työntekijän eikä pienyrittäjän oikeuksia.

Työttömän asema on heikko. Hallitus on heikentänyt työttömien toimeentuloa ja kaventanut koulutusmahdollisuuksia leikkaamalla massiivisesti ammattikoulutuksesta. Pelkän peruskoulun varassa olevien ihmisten työllisyysaste on vain 40 prosenttia, joten koulutusta tarvitaan lisää monelle. Kaikeksi huipuksi työttömän lapsilta on viety oikeus kokopäiväiseen päivähoittoon. Näin työttömien vanhempien työnhaku- ja työnsaantimahdollisuuksia vaikeutetaan.

Lapsen etu on unohdettu hallituksen esityksissä. Lapsivaikutusten arviointi on jätetty tekemättä. Köyhyys ja osattomuus ovat kasvaneet. 10 prosentissa lapsiperheistä on köyhyys-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tä. Miksei hallitus paranna työllistymistä parantamalla työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista?

Entä antaako hallitus arvoa tieteelle ja tutkimukselle? Tutkimus luo mahdollisuuksia uusiin työpaikkoihin, keksintöihin ja vientiin, mutta hallitus on leikannut massiivisesti tiedeestä ja tutkimuksesta. ”Kaiken maailman dosentteja” haukutaan. Tiukasti kilpailtua tutkimusrahaa on niukasti saatavilla. Mitä työllistämistä se on, kun tutkimusrahoista on leikattu eivätkä tutkijat saa työtä? He joutuvat muuttamaan ulkomaille. Ruotsiin on siirtynyt ennätysmäärä huippututkijoitamme.

Koko maa on menossa pysähdyksiin, mikäli massiiviset lakot alkavat. Hallitus ei ansaitse luottamusta. Emme voi antaa hallitukselle avointa valtakirjaa tehdä lakiesityksiä, joita ei vielä edes ole.

17.47 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kaksi keskeistä ongelmaa ovat olleet sen sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus ja taitamattomuus ja röyhkeys työelämäkysymyksissä. Hallitus on lupauksien vastaisesti leikannut eläkeläisiltä, työttömiltä, pienituloisilta ihmisiltä.

Toinen, missä hallitus on erityisen pahasti epäonnistunut, on yhteistyön löytäminen työmarkkinaosapuolten kanssa. Ensin hallitus ajoi pakkolakeja, mikä pysäytti Suomen: valtavat mielenosoitukset. Näiden jälkeen pakkolaeilla uhkailemalla saatiin aikaan kilpailukyky sopimus, jota vasemmistoliitto vastusti. [Simon Elo: Ainoana!] Siinä pidennetään työaikaa, pidennetään työaikaa ilman, että palkkoja korotetaan, leikataan monesti pienituloisten, naisvaltaisten julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja. Oli erittäin vaikea ja kova paikka ammattiliitoille hyväksyä tämä. Pääministeri Sipilä kiersi ammattiliittojen hallituksia. Hän antoi lupauksia ammattiliittojen hallituksille ja keskusjärjestöjen hallituksille siitä, että jos kilpailukyky sopimus hyväksytään, sen jälkeen ei tehdä uusia heikennyksiä työttömille, sen jälkeen yhdessä sovitaan, ei pyritä pakottamaan työelämän kysymyksissä.

Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti nämä lupaukset, jotka pääministeri Sipilän hallitus antoi kilpailukyky sopimuksen yhteydessä, on unohdettu ja petetty. Aktiivimalli, joka on tosiasiaassa passiivimalli, leikkaa työttömiltä. Vaikka työtön on kuinka aktiivinen, yrittää hakea työtä mutta ei onnistu siinä, niin tästä rangaistaan. Nyt ollaan heikentämässä noin 300 000 työntekijän työehtoja. Tämä on periaatteellisesti iso kysymys, merkittävä kysymys, mutta on kysymys myös hallituksen uskottavuudesta sopijaosapuolena. On kysymys myös siitä, voidaanko ohittaa se, että kerta toisensa jälkeen pääministeri ja hallitus ei pidä kiinni siitä, mikä on sovittu.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä esitystä alle kymmenen työntekijän yritysten työntekijöiden työsuhteturvan heikentämisestä on perusteltu työllisyysvaikutuksilla. Hallitus tilasi kaksi selvitystä asiasta, toisen Elinkeinoelämän tutkimuslaitokselta, Etlalta, ja toisen Palkansaajien tutkimuslaitokselta, PT:ltä. Kumpikaan, kumpikaan, hallituksen tilaamista selvityksistä ei osoita, että tämä merkittävästi lisää työllisyyttä. Tällä ei ole niitä vaikutuksia, joilla tätä pyritään perustelemaan. Siitä huolimatta jääräpäisesti pääministeri ja hallitus vie eteenpäin tätä esitystä, siitä huolimatta, että työmarkkinaosapuolet, myös elinkeinoelämä, yrittävät sanoa, että mittasuhteiltaan konflikti, johon tässä on ajettu työmarkkinat, ei ole missään suhteessa sen kanssa, minkälaisia mahdollisia hyötyjä tästä saisi aikaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä näyttäytyy myös siinä valossa omituiselta, että työministeri Jari Lindström vielä tammikuussa sanoi ja ilmoitti yksiselitteisesti, ettei irtisanomis-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

suojaa olla heikentämässä. Nyt sitä ollaan kuitenkin tekemässä. Nyt pitäisi löytää ulospääsytie tästä konfliktista.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä on nostettu esille kysymys siitä, täyttääkö tämä lakiesitys perustuslain puitteet ja kansainvälisten sopimusten vaatimukset. Voiko yrityksen koon perusteella laittaa työntekijät eriarvoiseen asemaan? Tämä on kysymys, joka tietysti loppupeleissä sitten ratkaistaan tässä talossa perustuslakivaliokunnassa. Me emme pysty ottamaan siihen etukäteen kantaa, mutta tulee olemaan haastavaa saada tämä perustuslain ja kv-oikeuden puitteissa. Ja minusta tämä tarjoaa, aivan niin kuin elinkeinoministeri Lintilä on sanonut, sen mahdollisuuden — järkevän tien pois tästä konfliktista — todeta, että tämä on perustuslain ja kv-oikeuden kannalta niin hankalasti toteutettavissa, että se on parempi jättää toteuttamatta.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan todeta sen, että tämä keskustelu on enemmän herättänyt kysymyksiä kuin antanut vastauksia. Tämä on ollut pikemminkin poliittista debattia, poliittista teatteria, jonka pääministeri on halunnut tuoda tänne eduskuntasaliin, kuin yritystä ratkaista ongelma. Kansalaisyhteiskunnalla on oikeus protestoida hallituksen politiikkaa vastaan — myös eduskunnan politiikkaa vastaan. Ei voi ajatella niin, että ihmisten pitäisi istua neljä vuotta käsiensä päällä, kun lupaukset on petetty.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi tämä keskustelu ei anna minkäänlaisia valtuuksia hallitukselle viedä esitystä eteenpäin, [Puhemies koputtaa] mutta tämän keskustelun selvä viesti on: löydetään ratkaisu, hallituksen on syytä perääntyä.

17.53 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämän hallituskauden alussa kilpailukyky eli niin sanottu kiky-sopimus antoi aihetta olettaa, että me suomalaisessa yhteiskunnassa edelleenkin olemme hyviä niin sanotussa sopimisen kulttuurissa ja että se on edelleenkin voimissaan ja että kansantalouden, yhteisen hyvän, eteen ollaan valmiita tekemään yhdesä ratkaisuja. Mutta nytten, kun olemme sitten keskellä hyvää suhdannekehitystä, tuntuu siltä, että tuo oppi unohtui. Toivottavasti ei pidä paikkansa se sanonta, että me emme kestä hyviä aikoja. Hallitus ja työmarkkinajärjestöt ovat nyt tukkanuottasilla sillä tavoin, että luulen, että ne tulehtuneet välit heijastuvat vielä pitkään yhteiskunnassamme.

Tämä hallituksen tiedonanto eduskunnalle on myöskin menettelytapana vähintäänkin erikoinen. Eduskunnan tahtoa lakien valmisteluun ei ole ennenkään tarvinnut kysyä etukäteen. Hallitus ne säätää, ja eduskunta sitten päättää, menevätkö ne läpi vai eivätkö ja onko niissä esimerkiksi perustuslaillisia tai kansainväliseen oikeuteen liittyviä ongelmia. Kansa puolestaan sitten valitsee edustajansa tähän lainsäädäntötyöhön, ja niin kuin tuossa debattissa totesin, tämän salin irtisanomissuoja kestää sitten ensi eduskuntavaaleihin saakka.

Viimeiset parikymmentä vuotta työ ja työsuhteen muodot ovat olleet valtavassa murroksessa, se meidän kaikkien on tunnistettava. Ei meidän lainsäädäntö sen paremmin kuin työsuhdeturva, sosiaaliturva ja ylipäänsä työmarkkinajärjestötkään — niin työnantajat kuin ay-liike — ole pysyneet perässä tässä muuttuvassa työmarkkinassa. Tuntuu, että meillä on vieläkin vähän sellainen käsitys, että nämä työsuhteet yhteiskunnassa ovat tämmöisiä kahdeksasta neljään 40 vuotta saman työnantajan palveluksessa. Sitten, kun yleissitovuus meillä Suomessa on ulotettu ihan kaikkeen mahdolliseen ja työehdot eivät jousta, työntekijät joutuvat joustamaan: vuokratyö, osa-aikatyö, erilaiset määräaikaissuhteet lisääntyvät.

Hallitus lähti purkamaan tätä tilannetta kuitenkin sitten sieltä kaikkein ongelmallisimmasta päästä. Eihän mikään yritys palkkaa sen takia työntekijöitä, että se haluaisi heitä ehdoin tahdoin lähteä irtisanomaan. Henkilöperusteisissa irtisanomistilanteissa tuo irtisano-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

missuojan tulkinta on varmasti tänäkin päivänä se isompi ongelma kuin varsinaisesti se irtisanomissuoja itsessään ja sen sanamuodot — siitähän me olemme täällä tänään paljon keskustelleet — ja sitä puolestaan on äärimmäisen vaikea muuttaa, jos me haluamme pitää kiinni, niin kuin täällä ministeri Lindström toi hyvin esille, perustuslain, ILO-sopimuksen ja myöskin sosiaalisen peruskirjan määräyksistä. Se on äärimmäisen kapea rakonen, mitä siinä voidaan tehdä.

Asiallinen ja painava syy on nyt ja jatkossakin irtisanomiseen oltava, samoin työntekijää on laiminlyönneistä ensin varoitettava. Miten tällainen kaavailtu aiempaa vähäisempi työvelvoitteen laiminlyönti tai epäasiallinen käyttäytyminen suhteutettuna siihen yrityksen kokoon käytännössä sitten tätä tilannetta muuttaa? Luulen, että me emme saa siihen selvyyttä ennen kuin sitten ensimmäisissä oikeudenkäynneissä, jos tämä lakiesitys nyt sitten jollakin kummalla tavalla täältä talosta saataisiin läpi ja tulisi voimaan. Eli työllistämisen kynnys ei varmasti pienessä yrityksessä madallu, jos tiedossa on lisää juridisia riitoja oikeussaleissa ja justeriikkaa.

Tässä tilanteessa täytyy kuitenkin myös todellakin muistuttaa ay-liikettä siitä, että kyllä sieltäkin puolelta on nyt lähdetty äärimmäisen järeällä aseella liikenteeseen, ja voisi sanoa, että tämä tilanne ei kyllä oikeuta sentyyppistä kansantalouden kustannusrasitetta kuin mitä näistä poliittisista lakoista on tullut ja millä yhteiskuntaa uhataan. Toisin kuin oikeutetuissa työtaisteluissa tässä kiistassa osapuolena eivät ole työnantajat, mutta heille koituvat nämä kaikki taloudelliset vahingot. Ja oikeastaan tämä koko mylläkkä on saanut kyllä ainakin itseni ajattelemaan sitä, että meidän olisi varmaan syytä pohtia, mikä näitten poliittisten lakkojen tulevaisuus suomalaisessa yhteiskunnassa on. Pitäisikö ne rajata esimerkiksi ajallisesti ja toisaalta myöskin sitten maksaa korvauksia työnantajille kärsityistä vahingoista? Hehän eivät ole tässä tilanteessa osapuolena.

Jos työllistämisen kynnystä halutaan oikeasti madaltaa, niin KD:n reseptin mukaan ennen kaikkea paikallista sopimista pitää lisätä, helpottaa ensimmäisen työntekijän palkkaamista pienissä yrityksissä, ja koeajan pidentäminen ja vastaavasti työntekijän karenssin lyhentäminen ja esimerkiksi osalta irtisanomisajasta maksettava korvaus olisivat paljon parempia lääkkeitä virherekrytointien varalle kuin tämä valmisteilla oleva juridinen hienosäätö.

17.58 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Keskusta on sopimusyhteiskunnan kannalla. Me kehitämme yhteiskuntaa mieluummin rakentaen kuin repien. Emme ole kuitenkaan valmiita antamaan ja luovuttamaan tämän talon ulkopuolelle sitä valtaa, jonka perustuslakikin eduskunnalle suo, eli korkeinta lainsäädäntövaltaa. Tästä viime kädessä on kysymys tässä hallituksen tiedonannossa.

Nyt se lakiesitys, tai -uudistus, jonka perusteella tämä tiedonanto annetaan — eli jossa halutaan laskea jonkun verran sitä henkilökohtaista irtisanomisperustetta pienissä yrityksissä — koskettaa suomalaisia pienyrityksiä ja niitä osapuolia, jotka eivät ole työmarkkinapöydissä. Kolmikantapöydästähän puuttuvat työttömät ja pienyrittäjät. Ja itse asiassa lähes kaikki ne, jotka ovat nyt lakkoilleet, edustavat ja työskentelevät sellaisissa yrityksissä, joita tämä laki ei tule koskemaan.

Sekin on hyvä muistaa, kun puhutaan vähän isommista yrityksistä, että niissähän pystytään helpommin, jos tulee ongelmia henkilöstön keskuudessa, käyttämään tuotannollisia perusteita, joilla järjestetään uudelleen organisaatiota. Löytyy myös toisia tehtäviä, joihin

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

joku henkilö, joka ei ole ehkä sopiva juuri siihen tehtävään, missä hän työskentelee, pystytään siirtämään tai pystytään paljon joustavammin uudelleenkouluttamaan.

Sen sijaan pienissä yrityksissä, joissa on muutama työntekijä, se yrittäjä itse ja kaikki työntekijät tarvitaan kyllä niin sanotusti sinne sorvin ääreen tekemään sitä työtä. Pienyrittäjä näissä tilanteissa, joissa on tullut virherekrytointi, on kyllä erittäin heikolla tosiasiallisesti myös taloudellisesti. Tässä on siis kysymys paitsi siitä, että halutaan työllistämisen kynnystä madaltaa, myös siitä, että asetutaan tässä tapauksessa heikomman puolelle. Ja se heikompi on se pienyrittäjä.

Meillä työelämä on ollut jo pitkään murroksessa, eikä enää samanlaisia pitkiä, koko elämänuran kestäviä työsuhteita juurikaan ole olemassa. On siirrytty paljon pätkätöihin ja silpputöihin, ja siinäkin mielessä on tärkeää, että se työllistämisen kynnys on matalalla. Vaikka hallitus on tehnyt paljon, meillä on vielä paljon perheitä, joissa on työttömyyttä. Kysymys ei ole silloin pelkästään siitä, että taloudellisesti ei olla vahvoilla, jos on työttömyyttä, vaan kysymys on myös siitä, että ei olla osallisia yhteiskunnasta, ja siinä on paljon kysymys myös siitä, että tuntee henkilökohtaista merkityksellisyyttä, pystyy toteuttamaan myös työn kautta itseään.

Hallitushan on omilla toimillaan, ja myös tämän taloussuhdanteen siivittämänä ja työmarkkinaosapuolten yhdessä sopimilla kilpailukyky sopimuksen toimilla, tehnyt työtä sen eteen, että työllisyys paranisi, ja 115 000:han on saanutkin työpaikan tämän hallituskauden aikana. Paljon on tehty, ja tulokset ovat hyviä. Mutta kun katsomme Pohjoismaitten kesken, niin emme ole vielä läheskään sillä tasolla, mihin meidän pitää ehdottomasti päästä ja millä tasolla Ruotsi, Tanska tai Norja on. Ja sekin on tunnustettava, että mitä suuremmaksi tämä työllisyysluku kasvaa, sitä vaikeampia ovat ne yksittäiset toimet, joilla me pyrimme nostamaan entisestään sitä työllisyyttä.

Täällä on käytetty puheenvuoroja, että nyt tehdään joku radikaali tai raju toimenpide. Mutta kun katsoo tätä suunniteltua lakiuudistusta, niin se on hyvin pieni muutos, mutta se koetaan kuitenkin yrityksissä tärkeäksi. Kuten tuossa debattikeskustelussa totesin, Yrittäjien teettämän tutkimuksen mukaan noin puolet yrittäjistä kokee, että kun tämä muutos tehtäisiin, he olisivat valmiita palkkaamaan lisää työvoimaa. Minusta kannattaa kuunnella aika herkällä korvalla yrittäjiä, koska voi sanoa, että yrittäjien ja yritysten kasvu ja talouden suhdanteet ovat paljon muutakin kuin matematiikkaa. Ne ovat paljon myös psykologiaa ja tunnetta ja myös asennetta. Ja jos yrittäjät ovat sitä mieltä, että tällä on merkitystä, minusta sitä kannattaa kuunnella.

Sen takia olen itse sitä mieltä, että tämä esitys on kyllä järkevä ja oikeansuuntainen ja hallitus ansaitsee kyllä työllisyystoimilleen vahvan tuen.

18.04 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen toimintatapa ja ehdotus irtisanomissuojan heikentämisestä ovat aiheuttaneet työmarkkinoilla tarpeetonta riitaa ja synnyttäneet vastakkainasettelua.

Tämän hallituksen aikana on heikennetty työntekijöiden oikeuksia niin, että tämä viimeisin esitys irtisanomissuojan heikentämisestä oli työntekijöille niin sanotusti viimeinen pisara, etenkin kun näyttöä lakiesityksen työllistävästä vaikutuksesta ei ole eikä mitään muitakaan järkeviä perusteluja tälle esitykselle tunnu löytyvän.

Hallitus on kirjoittanut omaan esitykseensä seuraavasti: ”Vaikka irtisanomiskynnykseen kohdistuvalla lainmuutoksella olisi jossakin määrin positiivinen vaikutus pienten yritysten työllistämiskynnykseen, taloustieteellisen tutkimuksen perusteella toimet eivät nos-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

taisi työllisyysastetta merkittävässä määrin. Tutkimusten mukaan uudistukset voisivat lisätä uusien työpaikkojen syntymistä jonkin verran, mutta samalla ne voivat lisätä irtisanomisia.” Näin hallitus siis arvioi itse omaa esitystään, ja myös suurin osa lausunnonantajista suhtautuu kielteisesti esitykseen todeten, että nettovaikutus työllisyyteen jää todennäköisesti hyvin pieneksi.

Kuten täällä on tänään ollut puhetta, lakiesitys voi jopa heikentää yritysten mahdollisuuksia työllistää. Kauppalehdessä oli kolmen viikkoa sitten pienyrityksen kirjoitus siitä, miksi hän ei ole ilahtunut tästä esityksestä. Hän kirjoitti: ”On myös todennäköistä, että jos yritysten irtisanominen helpottuu, heikennetään samalla pienten yritysten rekrytointimahdollisuuksia. Jos työpaikka on avoinna sekä pienessä että isossa yrityksessä, ei ole vaikeaa arvata, kummanko työntekijä valitsee. Toisaalta voidaan kysyä myös, jättääkö joku yritys palkkaamatta kymmenennen työntekijän juuri siksi, ettei menetä tätä etuoikeuttaan.”

Työttömyysturvalainsäädännön mukaan työntekijä saa 90 päivän karenssin eli kolmen kuukauden korvauksettoman jakson, jos irtisanominen on itse aiheutettu. Hallituksen lupaus lyhentää karenssiaikaa ei kyllä korjaa perusongelmaa. Lisäksi on syytä muistaa, että karenssin voi välttää ainoastaan nostamalla asiasta kanteen. Mikäli tämä lakiesitys toteutuu, on odotettavissa oikeustapausten huomattava lisääntyminen.

Hallituksen olisi kannattanut tehdä ensin hyöty–haitta-analyysi asiantuntijoita huolellisesti kuunnellen ja päättää esityksestä vasta sen jälkeen. Suunnitellun esityksen haitat ovat nimittäin hyötyjä suurempia, ja viisas hallitus vetäisi esityksensä pois ja lähtisi puhtaalta pöydältä miettimään muita keinoja pienten yritysten työllistämisen helpottamiseksi.

Jos tavoitteena on pienten yritysten rekrytointin helpottaminen, hallituksen kannattaisi kuunnella SDP:n ehdotuksia. EK:n tuore selvitys osoitti, ettei rekrytointiongelmien ydin ole suinkaan työsuhdeturvassa vaan osaamisvajeessa. SDP on esittänyt, että irtisanomisturvaa heikentämisen sijaan parempi vaihtoehto on tukea pieniä ja keskisuuria yrityksiä muun muassa antamalla neuvontaa ja oikeusapua rekrytointi- ja työsuhdeasioissa, ottamalla käyttöön ensimmäisen työntekijän palkkaamista helpottava veroporkkana ja nostamalla arvonalisäveron alarajaa.

Arvoisa puhemies! Koska lainsäädännön tehtävänä on aina olla heikomman puolella, työntekijöiden oikeusturvasta on pidettävä kiinni. Tällä hallituskaudella on jo pidennetty koeaikaa neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen, ja kyllä puolessa vuodessa pystyy jo melko hyvin näkemään, onko työntekijä sopiva työhön. Jos ongelmia tulee tämän jälkeen, on tärkeää, että työnantajilla on mahdollisuus saada juridista neuvontaa ja apua tilanteen hoitamiseen.

Tämän päivän keskustelun perusteella epäilen edelleen, ettei tämä esitys ole perustuslain yhdenvertaisuuspykälän mukainen. Miten työntekijä voidaan esimerkiksi yhdeksän hengen yrityksessä asettaa eri asemaan kuin työntekijä 11 hengen yrityksessä?

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tämä tiedonanto, tai temppu, kuten tämänpäiväistä tiedonantoa on myös kuvattu, on käsittämätön. Puhumme täällä esityksestä, jota ei ole vielä annettu. Eduskunnassa käsitellään valmiita hallituksen esityksiä, eikä tällainen toimintatapa mielestäni kuulu tänne. Eduskunta yritetään saada osapuoleksi riitaan, johon sillä ei ole siis osaa eikä arpaa. Naurettavaa on myös väittää, että jos ja kun hallitus saa luottamuslauseen, eduskunta olisi saanut avoimen valtakirjan itselleen ja esityksen kritisointi pitäisi lopettaa. Oikeustieteen professori Pauli Rautiainen on todennut, ettei tällä tiedonannolla ole juridista merkitystä. Oikeudellisesti ei siis tapahdu mitään, jos ja kun hallitus voittaa luottamuslauseäänestyksen. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Tämä keskustelu täällä tänään on ollut täysin turha näytelmä, joka olisi ollut järkevä jättää kokonaan esittämättä.

18.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kun tämä hallituskausi alkoi, Suomi oli todella syvässä kriisissä, ihan katastrofin partaalla, edellisten hallitusten ja maailmantalouden ja monen muun syyn takia. Silloin keväällä 15 tehtiin hallitusohjelma, joka sisälsi laajan skaalan uudistuksia — ja myös ikäviä leikkauksia julkisiin menoihin. Ne päätökset vietiin läpi täällä. Luonnollisesti vastustus oli kova, mutta näin kuitenkin tapahtui. Ja tällä hetkellä näemme, että Suomen talous on kääntynyt — kääntyi itse asiassa jo puolitoista vuotta sitten. [Eero Heinäluoma: 2014!] — Ei, edustaja Heinäluoma antaa aivan väärää tietoa. Ei vuonna 2014 vaan 2016—17 vaihteen aikoihin eli tämän hallituksen aikana, siinä vaiheessa, kun vielä perussuomalaisetkin olivat mukana vastuuta kantamassa. — [Eero Heinäluoma: Taidetaan mennä eduskunnan tietopalveluun yhdessä!] Teimme vakavia ja vaikeita päätöksiä, sen myönnän. Erityisesti leikkaukset olivat kipeitä ja osin sellaisia, joita ei olisi pitänyt tehdä, mutta ne olivat kompromisseja.

Myös monenlaisia lainsäädännöllisiä uudistuksia tehtiin, esimerkiksi suuri eläkeuudistus vietiin läpi, jota ei edellinen hallituskausi suvainnut tehdä, koska sosiaalidemokraatit ilmoittivat, että heidän hallituksessaoloaikanaan ei eläkeuudistusta viedä läpi. [Eero Heinäluoma: Ei, vaan eläkeikiä ei nosteta! Se koski eläkeikien nostoa!] Se oli valmisteltu kyllä aikaisemmin teidän aikananne. No, se siitä, mutta se oli merkittävä uudistus, ja niin oli myös kilpailukyky sopimus, joka tehtiin siis palkansaaja- ja työnantajajärjestöjen kesken ja välisenä. Siinähan hallitus ei ollut osallisena nimellään eikä muutoin, osallistui tietysti siten niihin jälkipäätöksiin, joita tehtiin muun muassa verotuksen osalta tässä salissa. [Eero Heinäluoma: Paitsi lomarahaleikkaukset!] — Lomarahaleikkauksetkin tekivät työnantaja- ja työntekijäjärjestöt yhdessä, [Eero Heinäluoma: Hallituksen vaatimuksesta!] ei eduskunta eikä hallitus, koska palkka-asiat eivät kuulu hallitukselle eivätkä eduskunnalle. Tämä on aivan kirkkaanselvä asia. — Mutta pääasia ja tärkein asia on se, että kilpailukyky sopimus tehtiin laajalla yhteisymmärryksellä lopulta, ja se oli todella vahva osoitus suomalaisen sopimussyhteiskunnan toimivuudesta vaikeassa tilanteessa. Esimerkiksi työnantajilta siirrettiin sosiaaliturvamaksuja merkittävässä määrin työntekijöille. Tästä on annettava suuri kiitos ay-liikkeelle, joka tämän hyväksyi. Sitten hallitus tuli veronkevennyksillä työntekijäpuolta vastaan. Myös kansainvälisesti tätä kiky-sopimusta arvostettiin ja ihmeteltiin, että löytyykö tältä planeetalta vielä maa, jossa pystytään sopimaan näin isoista, vaikeista asioista. Onneksi sovittiin ja talous lähti paranemaan. Viime viikolla, kun olin Suomen Pankissa, pääjohtaja Rehn totesi, että kilpailukyky sopimuksen vaikutus kilpailukykyyn paranemiseen oli 2,5 prosenttiyksikköä kilpailijamaiden heikon kilpailukykykehityksen ansiosta. Siihen voidaan lisätä 1,5 prosenttiyksikköä lisää, eli 4 prosenttiyksikön paraneminen on tapahtunut, josta 2,5 prosenttiyksikköä siis kilpailukyky sopimuksen ansiosta. Hyvä näin. Se oli siis malli, jolla saatiin osaltaan yhdessä monien muiden kansainvälisten tekijöiden ja niin edelleen vaikutuksen kanssa talous kasvuun.

Nyt ollaan tilanteessa, jossa hallitus vakavalla tavalla vaarantaa sen sopimussyhteiskunnan, sen kasvun, jonka hedelmiä nyt ollaan keräämässä ja joita todella tarvitaan, työllisyyden paranemisen sekä kansantalouden, valtiontalouden ja julkisen talouden paranemisen tällä pienellä asialla, joka meillä on nyt käsissä. On syntynyt vastakkainasettelu, joka on murtamassa luottamusta yhteiskunnassa. On tulossa uusi säännös, joka johtaa todella pit-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

käaikaisiin oikeudenkäynteihin ennen kuin löydetään se linja, joka tälle uudistukselle sitten määrittelee vaikutukset.

Miten tästä eteenpäin? Hallituksen pitäisi asettaa tavoitteeksi koko työmarkkinakentälä, eli kaikissa yrityksissä, irtisanomissuojan ja työelämän järkevä uudistaminen ja parantaminen [Puhemies koputtaa] kolmikantaisella valmistelulla ja sitten järjestää pk-yrityksille jo nykyisen lainsäädännön pohjalta neuvonta, [Puhemies koputtaa] jolla ne voivat selvitä tässä viidakossa, mikä meillä lainsäädännössä on. [Eero Heinäluoma: Hyvä ehdotus!]

18.15 Anna Kontula vas: ”Minusta se pakkovalta, jota työmailla poliittisessa mielessä ammattiyhdistysliikkeen taholta on harjoitettu, monet lakot, jotka poliittisessa tarkoituksessa on tässä maassa aikaansaatu, ne ovat sanomattoman paljon vahingoittaneet meidän talouselämäämme ja kansantalouttamme. Kun työmaat eivät ole suinkaan niitä paikkoja minun käsittääkseni, joissa pitäisi politikoida, ne ovat toista tarkoitusta varten, minusta ei myöskään silloin ole syytä sallia sitä, että politikoimisella työmailla aiheutetaan jonkinjoutavia, tarpeettomia, jopa monta kertaa yhteiskunnalle ja talouselämälle vahingollisia lakkoja.” Kuulostaako tutulta? No, niin minustakin.

Arvoisa puhemies! Näin tiivistä maalaisliittolainen sosiaaliministeri Eino Tuomivaara kantansa poliittiseen lakkoiluun vuonna 1930, kun eduskunta käsitteli hallituksen niin kutsuttua työrauhalakia. Aikaa on kulunut paljon, retoriikka muuttunut vähän. Edelleen oikeisto paheksuu työtaisteluja, eritoten poliittisia sellaisia. Edelleen oikeistolla tuntuu olevan hyvin huera käsitys ulkoparlamentaarisesta toiminnan keskeisestä roolista länsimaaisissa demokratioissa.

Tänään eduskunnassa käsitellään pääministerin ilmoitusta irtisanomislaista. Käytäntö on poikkeuksellinen, yleensä asiat tulevat eduskunnan käsittelyyn hallituksen valmiina esityksinä, jolloin niitä on mahdollista myös yksityiskohtaisesti arvioida. Tänään mennään enemmänkin fiilispohjalta. Koska hallituksen esitys saa tukea myös opposition oikealta laidalta, pääministerillä tuskin on suurta huolta eduskunnan enemmistön säilyttämisestä eikä ilmoitusta tarvita rivien suoristamiseen. Se ei siis ole tämän karnevaalin taustalla. Sen sijaan ammattiyhdistysliikkeen työtaistelutoimet ovat hallitukselle aito huoli. Vaikka työnantajapuolen suuria pomoja eivät pienyritysten irtisanomisen ehdot kiinnostaisi, heitä kyllä kiinnostaa, jos vienti jää satamiin seisomaan.

Maalaisliiton perillisille isäntävalta on periaatteellinen kysymys. Kokoomuksessa sen sijaan työntekijäpuolen neuvotteluaseman heikentämistä pidetään yleisesti hyvänä asiana, mutta korkein periaate on silti raha. Jos pääoman kasautumisprosessi on riittävästi uhattu, voidaan kaiken maailman irtisanomislajeista kyllä joustaa. Siksi ammattiyhdistysliikkeen toiminta uhkaa irtisanomislakia, ja koska tästä on tullut arvovaltakysymys, irtisanomislain kaatuminen uhkaa hallitusta.

Arvoisa puhemies! Ulkoparlamentaarisesta toiminnan ideana on toimia parlamentaarisen muodon ulkopuolella. Toiminta voi kohdentua johonkin eduskunnan käsittelyssä olevaan asiaan, mutta näin ei välttämättä ole, eikä eduskunta silloinkaan aseta sen askelmerkkejä. Ulkoparlamentaarisesta toiminnan näkökulmasta on aika yhdentekevää, antaako pääministeri ilmoituksia vai ei. Ulkoparlamentaarinen toiminta ja myös lakot sen osana ovat oleellinen osa länsimaista demokratiaa. Siinä ei itsessään ole mitään erikoista, saati epäilyttävää, että ihmiset haluavat osallistua yhteiskunnan suunnan määrittämiseen myös vaalipäivien välillä.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

18.19 Eero Reijonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän päivän keskustelua kun on kuunnellut, niin jotenkin tuntuu, että vastakkainasettelu on aika voimakasta. Toki ymmärrän sen, että opposition pitää hallituspuolueita haastaakin, mutta minusta tässä on poikkeuksellisen tärkeästä asiasta kysymys.

Suomi tarvitsee yrittäjiä, ja yrittäjät luovat työpaikkoja. Tällä vaalikaudella on tehty valtava työ työllisyysasteen nostamiseksi. Työllisyysasteen kasvun vaikutukset ovat varsin laajat, eivät pelkästään kansantalouteen. Me kaikki tiedämme sen, että 1 prosenttiyksikön työllisyysasteen nosto merkitsee kansantaloudelle yli 1 miljardi euroa, eli lisää jaettavaa tulee todella paljon. Minusta on ymmärrettävää ja vastuullista, että keskitymme siihen, että Suomi pääsee pohjoismaiselle tasolle tässä työllisyysasteessa.

Toki silloin, kun työpaikkoja luodaan, on iso merkitys myös sillä, että moneen perheeseen tulee töitä. Ja tulivatpa ne sitten kummalle puolisolle tahansa, se on minusta iso asia. Varmaan siinä perheessä koetaan, että tämä on hieno asia, nyt meillä on töitä, me olemme osa suomalaista yhteiskuntaa. Sillä keinoin tulevaisuudenuskoa pystytään näillä työpaikoilla luomaan.

Nyt käsittelyssä oleva asia on minun mielestäni enempikin kansanvallan puolustamista kuin pelottelua. Täällä on puhuttu, että tämä olisi pelottelua. Minusta tämä ei sitä missään tapauksessa ole. Ja kun debatissa sanoin, että minulla on 34 vuoden yrittäjätausta, niin aina olen arvostanut suomalaisia työntekijöitä, mutta saattaa niitä tilanteita tulla, että yksinkertaisesti kemiat eivät kohtaa, ja silloin näitä ratkaisuja pitää pystyä löytämään. Siitähän tässä on kysymys. Minusta kuitenkin tämän esityksen, jonka nyt hallitus todennäköisesti tuo tänne, lähtökohta ei voi olla pelkästään se, että se on irtisanomisasia. Se on työllistämisasiä, ja minusta se on silloin otettava vakavasti ja sitä kannattaa kyllä ehdottomasti tukea.

Tähän sisältyy myös se, että tässä on vastaantulo myös työntekijälle. Ensinnäkin perusteiden irtisanomiselle pitää olla todella hyvät: huomautus, varoitus ja selkeä rikkomus ennen kuin irtisanominen voidaan toteuttaa. Itse olisin esittämässä myös sitä, että karenssiaika voisi olla lyhyempi kuin kaksi kuukautta. Se olisi hyvä asia, varmasti ihan ymmärrettävä, koska siinä saattaa kuitenkin olla niin, että yrittäjiäkin on monenlaisia, voi joskus olla syy sielläkin päässä. Se antaisi sitten kuitenkin työntekijälle mahdollisuuden vähän paremmin päästä työttömyysturvan piiriin. En tiedä, onko se mahdollista, mutta itse ajattelen näin, että siitä voisi vielä yhden kuukauden tinkiä pois.

Me kaikki tiedämme sen, että pieniä yrittäjiä, yksinyrittäjiä, on tänä päivänä Suomessa noin 120 000. Varmasti siellä tämän lain merkitys on kerta kaikkiaan iso. Kyllä minä näen, että tällä on työllistäviä vaikutuksia. Tutkimustuloksia on tietysti monenlaisia, ja niitä varmasti täällä salissa tulkitsee kukin vähän omalla tavallaan, mutta itse näen tämän tilanteen niin, että kyllä tällä pienille yrityksille on iso merkitys. Enkä minä puhu nyt omasta puolestani. Meidän yrityksessämme on jo enempi kuin kymmenen työntekijää, niin että sillä ei ole tässä asiassa mitään merkitystä.

Kaiken kaikkiaan toivoisin sitä, että kun Suomi tarvitsee yrittäjiä, Suomi tarvitsee työpaikkoja, niin voitaisiin löytää semmoinen hyvä yhteistyön henki, jolla lähdettäisiin tätä työllistämistä nostamaan. Siinä varmasti tämänkin lakiesityksen, kun se tulee, perusteet ovat kestävä. Sikäli minä kannatan tätä hallituksen linjaa, jolla nyt halutaan Suomeen uusia työpaikkoja luoda. [Eero Heinäluoma: Joita tosin ei tällä tule!]

18.23 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Istuva hallitus on todella kunnostautunut palkansaaajien aseman heikentäjänä: [Eero Heinäluoma: Johdonmukaisesti!] Se on

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

muun muassa leikannut lomarahoja, mikä kohdistui voimakkaimmin julkisen alan pienituloisiin naisiin. Se on pidentänyt työntekijöitten koeaikaa ja heikentänyt työttömyysturvaa merkittävästi. Aktiivimallilla se loi leikkurin, joka leikkaa työttömyysturvaa automaattisesti niiltäkin työttömiltä, jotka tekevät kaikkensa työpaikan löytämiseksi.

Nyt hallitus haluaa heikentää työntekijöiden työttömyysturvaa. Hallituksen työmarkkinapoliittisilla toimenpiteillä on aina vain yksi suunta, työntekijöiden aseman heikentäminen. Samalla se on tehnyt peruuttamatonta vahinkoa sopimisen kulttuurille ja sille luottamuksen ilmapiirille, jolle tämä yhteiskunta on rakentunut näitten vuosikymmenien aikana.

Hallitus on perustellut irtisanomissuojan heikentämistä sillä, että yrittäjien työllistämiskynnys olisi liian korkea. On hyvä muistaa, että työnantajalla on nykyisenkin lain perusteella oikeus irtisanoa työntekijä, joka rikkoo tai laiminlyö velvoitteitaan. Lisäksi viime vuoden alusta alkaen työntekijän koeaika on voinut olla peräti kuuden kuukauden mittainen, ja tänä aikana kynnys työsopimuksen purkamiselle on merkittävästi alempi. Myös työnantajat ovat todenneet, että tuo kuuden kuukauden aika osoittaa heille, milloin on kyseessä työntekijä, joka mahdollisesti ei selviydy niistä työtehtävistä, joita työpaikka häneltä edellyttää. Työnantajilla on näin ollen nytkin mahdollisuudet irtisanoa rekrytoimansa työntekijä, joka ei kunnolla hoida velvoitteitaan.

Jos Suomea verrataan muihin maihin, voidaan todeta, että kollektiivisen irtisanomisen suoja on Suomessa Euroopan maiden alhaisimpia. Henkilöperusteisessa irtisanomisessa olemme puolestaan lähellä Euroopan keskitasoa, ja esimerkiksi Ruotsissa suoja on Suomea tiukempi. Jos irtisanomissuojan heikentämiselle etsitään perusteita, kansainvälinen vertailu ei niitä tarjoa.

Asiantuntijoiden lausunnoissa ja kannanotoissa irtisanomissuojan heikentämisen on todettu teoreettisella tasolla lisäävän sekä irtisanomisia että rekrytointeja. Ei ole olemassa näyttöä siitä, että esityksellä olisi vaikutusta työllisyyteen.

On todella hämmäntävää ja erikoista, ettei hallitus luota myöskään omiin selvityksiinsä, sillä hallituksen omassa muistiossa todetaan, että irtisanomissuojan heikentämisen tavoitteena on saada positiivinen vaikutus työllisyysasteeseen, mutta samassa paperissa kuitenkin todetaan lopputulemana, että nettotyöllisyysreaktio lienee lähellä nollaa. Elikkä voidaan todeta, että tämä esitys ei paranna työllisyyttä hallituksen asettamien toiveiden mukaan. Tästä syystä herääkin kysymys, miksi hallitus on valmis ajamaan koko maan kriisiin uudistuksella, joka ei paranna työllisyysastetta ja joka ei myöskään tavoita hallituksen asettamia tavoitteita, kuten täällä on tänään jo useaan otteeseen eri puheenvuoroissa todettu.

Hallitus on kiinnittänyt vähemmän huomiota esityksensä haittavaikutuksiin. Heikompi irtisanomissuoja pienissä yrityksissä lisäisi työelämän epävarmuutta, ja se voisi jopa vaikeuttaa osaavien työntekijöiden saamista pienyrityksiin. Todennäköistä onkin, että uudistus lisäisi epäselvyyttä ja riitoja irtisanomistilanteissa. Se voisi myös heikentää pienyritysten motivaatiota laajentaa toimintaansa. Ennen kaikkea se asettaisi työntekijät eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, minkä kokoisessa yrityksessä he olisivat töissä. Tämä ongelma, joka voi olla myös perustuslain kannalta hyvin kriittinen, säilyy riippumatta siitä, mikä mielivaltaisen raja yrityksen kokoon vedetään.

Pienet yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä. Alle 10 hengen yritykset työllistävät enemmän kuin yli 1 000 hengen yritykset. Yritysten kasvua ja työllistämismahdollisuuksia pitää tukea ja parantaa, ja tähän on olemassa monia parempia keinoja kuin työntekijän aseman toistuva heikentäminen.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

SDP on muun muassa esittänyt pienyrittäjille verokannustinta ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen sekä arvonlisäveron alarajan nostamista. [Puhemies koputtaa] Samoin olemme ehdottaneet työllistämisseteliä, [Puhemies koputtaa] jolla yrityksiä kannustettaisiin työttömän työnhakijan palkkaamiseen. SDP on pienten yritysten ja yrittäjien puolella, päinvastoin kuin kokoomus, keskusta ja siniset, [Puhemies koputtaa] ja siitä me olemme saaneet useita palautteita tänään [Puhemies koputtaa] tämän illan aikana.

18.29 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Kansantalouden kannalta olisi hyväksi, että työmarkkinat toimivat. Se toteutuu parhaiten, jos työmarkkinat olisivat mahdollisimman vapaat. Suomen työllisyysasteen täytyy nousta lähemmäs muuta Pohjolaa, mikäli aiomme huoltosuhteen kasvaessa hoitaa kunnialla palvelumme ja lopettaa velkaantumisemme. Tämä uudistus tehdään parantamaan työmarkkinoita ja että saisimme työllisyysasteen nousemaan entisestään aina 80 prosenttiin saakka ja ylikin. Meidän on saatava työllistämisen kynnys matalalle. Me emme saaneet aikaan työpaikalla sopimista, siis paikallista sopimista, joten kynnystä täytyy madaltaa pienin askelin. Yksi asia muiden asioiden joukossa on muuttaa työsopimuslain irtisanomisperusteita koskevaa sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Puolet yrittäjistä palkkaisi lisää työntekijöitä, mikäli kohtuullisempi irtisanomislaki tulisi voimaan. Itse 37 vuotta yrittäjänä toimineena en epäile yhtään, etteikö tämä väite yrittäjäkentältä pitäisi paikkansa. Ei yksikään yrittäjä palkkaa työntekijöitä huvikseen tai irtisanoakseen heitä. Uudistuksen myötä työllisyyskynnys kyllä pienenee. Pienessä yrityksessä yhdelläkin virherekrytoinnilla on valtaisa merkitys koko yrityksen toimintaan. Virherekrytoinnit käyvät yleensä kalliiksi, ja niistä puhutaan muiden yrittäjien tapaamisissa. Tilanteesta seuraa se, että mieluummin työskennellään omassa yrityksessä yksin, oman perheen voimin tai palkataan vain tuttuja.

Arvoisa puhemies! Suomessa myös asenteiden irtisanomiseen on muututtava. On luonnollista, että tiettyyn työhön sopiva ei ole toiseen työhön sopiva eivätkä kaikki ole samaan työhön sopivia. On myös työntekijän itsensä etu, että hän siirtyy sellaiseen työhön, joka sopii hänelle paremmin. Irtisanominen ei myöskään ole häpeä, ja Suomessa syy irtisanomiselle, siis toimiminen työsuhteeseen liittyvien velvollisuuksien vastaisesti, on osoitettava jatkossakin uudistuksen jälkeen. Myös varoitus ennen tätä on annettava. Saksassa alle 10 hengen yrityksissä ei ole irtisanomissuojaa, Sveitsissä työmarkkinoita ei säädellä juuri lainkaan, ja juuri näissä maissa on Euroopan paras työllisyysaste. Meillä Suomessa taas mikroyrityksen selviämismahdollisuudet paikkaansa sopimattoman henkilön tapauksessa ovat monessa tapauksessa huonot.

Arvoisa puhemies! Pienissä yrityksissä työilmapiiri on yleensä hyvä ja työntekijöiden vaihtuvuus pientä. Tutkimustenkin mukaan ilmapiiri on työmarkkinoiden parasta. Asiat selvitetään kahvikupin ääressä, ja pienillä yrityksillä ei tyypillisesti ole järjestäytyntä edunvalvontaa, eivätkä ne sellaista haluakaan. Ne joutuvat mukautumaan yleissitoumukseen ja isojen toimijoiden sanelemaan pelisääntöihin. On sanottu, että onhan meillä pidenetty kuuden kuukauden koeaika. Niinhän se on, ja se on hyvä asia, mutta se ei ratkaise kaikkea, sillä työt muuttuvat ja ihminen muuttuu. Omassakin yrityksessäni kestää yli vuoden tietää, onko valittu myyntimies, esimies tai suunnittelija sopiva siihen tehtävään. Onneksi tähän asti on niin ollut.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä välitän vahvan viestin yrittäjäkentältä, että heidän mukaansa uudistuksella on vaikutus rekrytointikynnyksen laskuun. — Kiitos.

18.33 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Suomessa käydään yllättävää periaatekamppailua siitä, olemmeko kansanvaltaista valtiosääntöä noudattava demokratia.

Meikäläiseen perinteeseen sanotaan kuuluvan niin sanottu yhdessä sopiminen, viitaten kylmän sodan aikana luotuun päätöksentekoon. Se on alun perin syntynyt sotataloudesta ja sotakorvauksista, ja se vahvistui kylmän sodan aikana, jolloin valtiolta halusi työväenliikkeen mukaan päätöksentekoon mieluummin kuin radikalisoitumaan kommunismin puolelle. Tästä on jäänyt perinnöksi sellainen tapa, että järjestäytyneet työmarkkinaosapuolet ovat saaneet päättää eivät ainoastaan palkankorotuksista vaan jopa sosiaaliturvasta ja työlaeista.

Tällainen epädemokraattinen ja ulkoparlamentaarinen päätöksenteko erottaa Suomen muista länsimaaisista demokratioista ja pohjoismaisista naapureistamme. Se on myös rajusti jäänyt jälkeen nykyisestä maailmasta, jossa valtaosa uusista työpaikoista syntyy pieniin yrityksiin, joita ei ole koskaan päästetty SAK:n ja EK:n kabinetteihin päättämään laeista, ja jossa ei enää tehdä vakioitua tehdastyötä ja jossa paikalliset kannustimet ja sopimukset ovat avainasemassa. Tämä sama EK-SAK-kartelli esti vajaa kymmenen vuotta sitten SATA-komiteassa tuiki tarpeellisen sosiaaliturvan uudistuksen. Tuo kartellikabinetti kykeni miten kuten sopimaan palkoista korkean inflaation aikana, mutta kun väestö ikääntyy, ammattiliittojen näyttää olevan aivan mahdotonta hyväksyä tarpeellisia työntarjontauudistuksia. Missään ei sellaisia tarpeellisia uudistuksia ole tehty sulassa kolmikantasovussa. Sama kartelli on tehnyt kaikkensa pitääkseen pienyritysten toiveet mahdollisimman kaukana päätöksenteosta, ja on jotain murheellisen ironista siinä, että vasemmiston keskeinen sankari näyttää tänä päivänä olevan elinkeinoelämän entinen neuvottelujohtaja, joka kaikin parhaiten on viihtynyt näissä kabineteissa.

Perinteisen kabinettivallankäytön edustajat ovat vanhastaan edellyttäneet kaikilta uudistuksilta sitä, että nämä ulkoparlamentaariset järjestöt ovat niistä ensin sopineet. Tätä sanaa ne kutsuvat yhdessä sopimiseksi. Edellisen hallituksen työministeri oli jopa sitä mieltä, että mitään sellaista uudistusta ei saa viedä eteenpäin, jota tämä suuryritysten ja Hakanien kartelli ei ensin ole siunannut. Minä ainakin eläisin mieluummin pohjoismaisessa demokratiassa, jossa korkein lainsäädäntövalta on tässä talossa.

Tämä ei ole pelkästään ideologinen ja periaatteellinen kysymys, sillä tämä niin sanottu kolmikanta on pitänyt huolen siitä, että Suomessa on viivytelty uudistusten tekemisessä. Meillä on Pohjois- ja Keski-Euroopan korkein työttömyysaste, ja olemme kerta kaikkiaan häpeäpilkku tässä suhteessa.

Hallitus on nyt tuomassa eduskuntaan jälleen yhtä pientä työmarkkinauudistusta, joka parantaa työmarkkinoiden toimintaa. Sen vaikutuksia ei voi tarkkaan tietää etukäteen, mutta on vankkaa tutkimusnäyttöä siitä, että se lisää tuottavuutta ja sitä kautta palkkoja ja tulee myös parantamaan sellaisten ihmisten asemaa, jotka ovat työllistymisen rajamailla, ja tässä vasemmisto osoittaa murheellisesti sen, että se on aina työllisen sisäpiirin puolella eikä ajattele heikoimpia. Kun me yritämme nostaa työttömän työllistymisen todennäköisyyttä ja pitkäaikaistyöttömän työllistymisen todennäköisyyttä, en kuullut ainoankaan vasemmisto-opposition edustajan antavan tälle minkäänlaista arvoa.

Totta kai tällaisia uudistuksia voi vastustaa — niin kuin on vastustettu kaikkia niitä uudistuksia, joilla on lisätty työllisyyttä — ja se on normaalia oppositiotoimintaa, mutta tässä keskustelussa Suomessa on ilmaantunut nyt ällistytävä valtiokäsitys, jonka mukaan tämän talon päätöksenteko leimataan saneluksi tai riidan haastamiseksi. Ei eduskunta tai hallitus sanele, vaan me käytämme korkeinta valtaa. Me emme riitele vaan säädämme lakeja.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Me kuulemme kaikkia, mutta ei tarvitse kysyä lupaa keneltäkään. Lainsäädäntö on aina viime kädessä sanelua. Emme neuvottele yritysverotuksesta yritysten kanssa, rikoslaista rikollisten kanssa tai verotuksesta Veronmaksajain Keskusliiton kanssa. Ja kuten Matti Vanhanen täällä on todennut, ei valtiosäännössä lue, että työelämän lakeja säädettäessä on ensin hankittava suostumus EK:n ja SAK:n ulkoparlamentaariselta kabinetilta. Hän totesi täällä hienosti, että emme suinkaan odota, että liitot lopettaisivat poliittiset lakkonsa huomiseen äänestykseen, vaan ne päättävät itse, mutta huomisen jälkeen ne tietävät, arvoisa puhemies, [Puhemies koputtaa] että eduskunta odottaa saavansa käsiteltäväksi lakiehdotuksen, eikä tätä oikeutta meiltä lakoilla viedä. [Puhemies koputtaa] Kansanvaltaista järjestelmää ohjataan tästä talosta eikä tämän talon ulkopuolelta!

18.39 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt ota kantaa sen enempää tuohon äänensävyyn, millä äskenenkin puheenvuoro käytettiin. Totean vain, että siitä, jos mistä, tuli jälleen kerran ilmi tämä mentaliteetti, mikä tällä hallituksella on: täysin jätetään noteeraamatta se hieno historia, mikä Suomella on ollut, millä olemme kansainvälisestikin saaneet hyviä, arvostettuja tuloksia nimenomaan yhteiskuntaan rauhan kautta ja neuvotellen.

Ja mitä tulee, puhemies, ”saneluun”, niin kyllä mielestäni taisi aika lailla olla heti alussa tämän hallituksen taipaleella niin, että hypättiin sinne EK:n pukukoppiin siten, että saneltiin, että mikäli ette hyväksy kikyä, niin sitten pakkolait koittavat. Ja siellähän muun muassa esitettiin sunnuntailisien poistoa, ylityölisän poistoa, sairaussakkoa, lomarahojen poistoa ja leikkausta, kaikkea tätä. Jos ei tällainen mentaliteetti ole edustaja Vartiaisen mieles-
tä sanelua, niin haluaisin tietää, mitä se on. Kovin sivistynyttä se ei ainakaan ole.

18.40 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämä pääministerin ilmoitus ja luottamuskeskustelu on poliittinen temppu, jolla pääministeri yrittää saada hallituspuolueiden rivit suoriksi, kuitata itselleen avoimen valtakisän irtisanomislain ajamiseen sekä hiljentää ammattiyhdistysliikkeen kritiikin. On ala-arvoista, että eduskunta ja demokratian pelisäännöt vedetään tällä tavalla mukaan hallituksen huonosti käsikirjoittamaan näytelmään. Näytelmää voisi kuvata farssiksi: eduskunnalta haetaan tukea esitykselle, jota ei ole vielä edes eduskuntaan annettu.

Pääministeri myös odottaa, että kansalaisyhteiskunta vaikenee ja ay-liike lopettaa työtaistelutoimenpiteet eduskunnan luottamusäänestyksen jälkeen. Sipilän lausunnot kertovat karua kieltä pääministerimme demokratiakäsityksestä. Hän tuntuu ajattelevan, ettei kansalaisyhteiskunnalla ole oikeutta ilmaista mieltään, jos se on eri kuin eduskunnan enemmistön. Kansalaisyhteiskunnan normaalia vaikuttamista on myös hallitustahojen suulla kuvailtu ulkoparlamentaariseksi painostamiseksi, vaikka mielenilmaukset, työtaistelutoimenpiteet ja kansalaisvaikuttaminen nimenomaan kuuluvat vapaaseen demokratiaan. Tämä demokratiakäsitys, joka täällä on ilmennyt, on ihmeellinen, sillä totta kai kansalaisyhteiskunnalla on oikeus ilmaista mielipiteensä, vaikka se on eri kuin hallituspuolueiden kanta. On myös muistettava, että varsinaista irtisanomislakiesitystä ei ole vielä edes annettu eduskunnalle, joten on luontevaa, että asiasta keskustelu ja vaikuttaminen jatkuvat aina lain hyväksymiseen asti.

Sitten tästä irtisanomislaista. Irtisanomisen helpottaminen alle 10 hengen yrityksissä jatkaisi työntekijät kahteen kastiin, joissa ison yrityksen henkilöstöllä on vahvemmat työoikeudet kuin pienen yrityksen työntekijöillä. Esitys on kestävä ja tasa-arvoisen kohtelun

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kannalta, eikä ole itsestäänselvää, että se läpäisee perustuslaillisen tarkastelun. Irtisanominen ei Suomessa ole erityisen vaikeaa. Tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanominen on suorastaan helppoa ja halpaa. Henkilöperusteinen irtisanominenkin on aivan mahdollista nykyisinkin, jos sille on olemassa perusteet. Esimerkiksi vuonna 2017 henkilöperusteisesti irtisanottiin noin 13 710 työntekijää, joista vain 300—400 henkilöä on riitauttanut tapauksen. Onkin epäselvää, miten irtisanomiskynnystä aiotaan nyt laskea pienissä yrityksissä ilman, että päädytään pörstäkerroinirtisanomiseen, ja tähän emme ole saaneet tähän vastausta lukuisista kysymyksistä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Pahimmillaan hallituksen hanke helpottaa irtisanomista voisi tarkoittaa alle 10 hengen yritysten helpommin irtisanottaville työntekijöille kaksoisrangaistusta: Ensin saat kenkää töistä ja sen lisäksi saat kahden kuukauden karenssin, eli sinulle ei makseta myöskään työttömyyskorvausta. Ensin menetät työpaikan ja sen jälkeen työttömyyskorvauksen. Ammattiyhdistysliikkeelle kyse on työntekijöiden oikeuksien puolustamisen lisäksi myös sovitusta kiinnipitämisestä, sillä työntekijöille hankalan kiky-sopimuksen yhteydessä hallitus lupasi, että sitoutumalla sopimukseen hallitus lupaa pidättäytyä muiden työehtojen tai työttömyysturvaa heikentävien esitysten valmistelusta. Kuitenkin hallitus on syönyt sanansa ja tehnyt tuplapetoksen. Ensin runnottiin läpi työttömiä kyykyttävä aktiivimalli ja nyt valmistellaan irtisanomislakia työntekijöiden oikeuksia heikentämään. Kansantalouden ja yritysten kannalta kyse on melko vähäpätöisestä asiasta. Arvioiden mukaan irtisanomislakilla ei ole juuri merkitystä työllisyyden kannalta. Yritysten suurin kasvun ja kehityksen ongelma nyt ja myös tulevina vuosina on todennäköisesti pula osaavasta työvoimasta. Työvoimapulaa ja kohtaanto-ongelmaa irtisanomislaki ei ratkaise. Jäljelle jääkin lähinnä ideologinen kiihko, jota edustaja Vartiainen tuossa hetki sitten esiteli.

Arvoisa puhemies! Täällä on sanottu, ettei tämä ole irtisanomislaki vaan työllistämislaki. On melkoista uusiokieltä verhota työntekijöiden oikeuksien heikentäminen työllistämislakiksi tai työttömien puolustamiseksi. On myös aika epäuskottavaa tältä hallitukselta, joka on tehnyt aktiivimallin, sanoa, että he ovat työttömiä tässä puolustamassa.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus on kuin norsu lasikaupassa. Hallituksen olisi aika lopettaa tarpeeton rymistely, pysäyttää irtisanomissuojan heikentämisen valmistelu ja sitä myötä palauttaa rauha Suomen työmarkkinoille ja keskittyä työllisyyden kannalta olennaisempien ongelmien ratkomiseen. Tämän farssin myötä hallitus heikentää entisestään työmarkkinasuhteita ja samalla sitoo omia käsiään järkevän ulospääsytien etsimiseksi tästä umpisolmusta.

18.45 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Heti näin alkajaisiksi harmittelen, että hallituksen suunnitelma pienten yritysten irtisanomissuojan keventämisestä on saanut niin jyrkän tuomion poliittisessa vasemmistossa. Näkemysero tuntuu olevan periaatteellinen, ehkä piste i:n päälle, kun kuluneen kolmen vuoden aikana on sietokykyä kiky-pinnistyksissä sun muissa venytetty äärimmilleen. [Eero Heinäluoma: Onko Tehy ja OAJ poliittista vasemmistoa?] Minäkin entisenä julkisen sektorin edustajana tiedän, miltä tuntui, kun lomarahoja leikattiin. En kuitenkaan lähtenyt aikoinaan mukaan mielenilmaisiin, mihin meitä opettajiakin paikallisella tasolla yllytettiin, eikä lähtenyt moni muukaan, sillä loppujen lopuksi jos tämänkaltaisilla toimilla pystymme osaltamme parantamaan maamme kilpailukykyä muihin maihin nähden, se sopii minulle ja aika monelle

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

muullekkin ihan hyvin. Nyt kuitenkin sietokyvyn raja tuntuu olevan ylitetty, puhutaan viimeisestä niitistä.

Itselleni tämä irtisanomissuojan keventäminen on auennut Raahen seutukunnassa toimivien pienyrittäjien kokemusten kautta, miten suuri riski ja kynnys on tänä päivänä palkata pienyritykseen uusi työntekijä. Pienessä yrityksessä tarvitaan joka ikisen työntekijän sataprosenttinen työpanos. Entä jos rekrytointi osoittautuu virheelliseksi? Mitä jos työntekijä ei asenteeltaan, työteholtaan tai arvomaailmaltaan sovellu juuri kyseiseen yritykseen? [Eero Heinäluoma: Arvomaailmaltaan?] Vasta-argumenteissa kyseistä lakiesitystä on arvoستeltu, että sen myötä työntekijä irtisanottaisiin parstäkertoimen mukaan. Suunnitelma ei kuitenkaan mahdollista jatkossakaan irtisanomista kevein perustein eli mielivaltaisesti, kuten parstäkertoimella annetaan ymmärtää. Jatkossakin pitää olla näyttö moitittavasta käytöksestä.

Läpi mennessään laki mahdollistaa yrityksen perääntymisen virherekrytoinnissa ja kannustaa sen myötä työnantajaa rohkeammin palkkaamaan uusia työntekijöitä. Yrittäjien viesti on kristallinkirkas. Hyvät työntekijät ovat heille kullannarvoisia, ja heistä kyllä pidetään kiinni kynsin hampain. Sen sijaan nykylain säädäntö on pienen yrityksen kannalta mutkallinen ja irtisanomisprosessi niin raskas, ettei pienessä yrityksessä useinkaan riitä lainsäädännöllistä kokemusta sen läpivientiin. Eräs pienyrittäjä kertoi, että huonosta rekrytoinnista irti pääseminen maksaa 150 000 euroa. On ymmärrettävää, että mahdollisuus epäonnistuneesta työsuhteesta pelottaa ja estää yrityksen kasvamisen.

Toivon, että eduskunnan enemmistö näyttää vihreää valoa huomiosessa äänestyksessä ottaakseen aikanaan käsittelyyn pienten yritysten irtisanomissuojan keventämisen. Olen vakuuttunut, että se osaltaan parantaisi ihmisten työllistymistä ja auttaisi pienyrityksiä kasvamaan ja luomaan sitä kautta lisää hyvinvointia hyvinvointiyhteiskuntaamme.

18.48 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on aika mielenkiintoista. Tuli mieleen tässä, kun katselen ministeriaitiota, että nyt se on aivan tyhjä. Nyt se on, puhemies, työpötyhjä. Hetki sitten siellä oli vielä työministeri paikalla, mutta heti kun aloimme kysyä kysymyksiä ja puuttua ongelmiin, niin kuinka ollakaan, niinpä katosi myös työministeri johonkin. [Eero Heinäluoma: Kuin savuna ilmaan!] — Kuin savuna ilmaan. Kuin savuna ilmaan lähti työministerikin aitiosta. — Tämä on siinä mielessä oikeasti iso ongelma ja hyvin kummallista, että kun ensin hallitus haluaa väen vängällä tuoda heidän mielestään maailman tärkeimmän tiedonannon eduskunnalle, aivan välttämättä on se tiedonanto annettava, ja sitten kun eduskunta keskustelelee siitä, esittää kysymyksiä, haluaa saada vastauksia, niin ensin häipyä pääministeri ja sitten häipyä vielä vastuullinen työministeri. Tämä on, puhemies, mielestäni tavatonta. [Eero Heinäluoma: Ensin lähti valtiovarainministeri!] — Valtiovarainministeri tietenkin lähti heti ensimmäisenä, mutta hänhän ei halunnut kantaa tästä mitään vastuuta. — En minä ole tällaista farssia nähnyt, myöskään menettelytavallisesti, puhumattakaan sitten sisällöstä, mitä tässä on usein kuvattu tällä äskeisellä sanalla.

Puhemies! Edustaja Heinäluoma aloitti mielestäni hyvin vertauksella luutnantti Lamion tyylistä, mitä tässä nyt sovelletaan. Eli hallitus, mieluummin kuin valitsisi Koskelan viisaan, empaattisen mutta silti tämmöisen jämäkän linjan, ottaa tämän tärkeilyn ja komentelun ja tietynlaisen alistamisen linjan. Mielestäni se kyllä kuvaa hyvin tilannetta tänään.

Tämä ei ole uutta. Me olemme todenneet moneen kertaan tässä salissa, että tämä hallitus on oman taipaleensa aloittanut pakkolakiuhkailulla, joka päättyi lomarahaleikkauksiin julkisen sektorin ahkerilta työntekijöiltä. Työttömyysturvaa leikattiin, aktiivimalli säädettiin,

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ja nyt meidän edessämme on sitten tämä potkulaki, joka tarkoittaa, että 300 000 ihmistä joutuu epävarmuuteen. Mielestäni edustaja Urpilainen toi aiemmin hyvin esiin, että tämä on myös monelle pienelle yrittäjälle ongelma siinä suhteessa, että voi olla vaikea saada tulevaisuudessa sitten osaavaa työvoimaa.

Ihmettelen, miksi hallitus haluaa tätä riidankylvöä. Ihmettelen sitä kovasti, varsinkin kun koko palkansaajakenttä opettajista sairaanhoitajiin hyvin laajasti vastustaa tätä. Miksi täytyy hallituksen haastaa riitaa?

Haluaisin tässä sanoa, että Lasse Laatumen on käyttänyt viisaita puheenvuoroja. Toivoisin, että sitä kokemusta ja ymmärrystä sopimusyhteiskunnan merkityksestä myös hallitus haluaisi kuunnella. Tai kuuntelisi sitten keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kaikkosen esitystä siitä, että nyt olisi paikka kansalliselle työkokoukselle. Harmi, että tällaisiin terveisiin ei hallitus halua korvaansa lotkauttaa.

Puhemies! Sanoin tuossa jo äsken, että heti kun sisällöstä kysyttiin, niin ministerikin hävisi savuna ilmaan. Mutta ei tullut selvyyttä pienyrittäjille varmastikaan siitä, mikä on sitten tulevaisuudessa se ero tähän päivään, mikä on se moitittava teko, joka nyt ei anna mahdollisuutta irtisanomiseen mutta tulevaisuudessa antaisi. En usko, että pienyrittäjä tämän selittelyn jälkeen, mitä ministeri tuolla esitti, pääsi kärryille, mistä on kysymys.

Eli kaiken kaikkiaan tämä on siinä mielessä hyvin kiusallista, että eduskunnan on huomenna äänestettävä ja päätettävä laista, josta eivät edes hallituspuolueet itse ole sisällöllisesti selvillä, mitä se kaiken kaikkiaan sisältää. [Eero Heinäluoma: Silmät sokkona!] — Silmät sokkona vain äänestämään. — Ehkä tämä on juuri sitä mentaliteettia, mihin viittasimme tuossa alussakin, että ilmeisesti hallitus vain ajattelee, että no, eduskunta on sellainen lammaslauma, joka sitten kiltisti antaa siunauksen näille Sipilän hallituksen toimille työmarkkinoilla. On tämä mielestäni ennenkuulumatonta.

Loppuun haluaisin, puhemies, sanoa, että emme saaneet vastauksia näihin hyviin kysymyksiin nykylain ja mahdollisen tulevan lain eroista. Olisin halunnut, että olisimme saaneet vastauksen edes edustaja Paavo Väyrysen loistavaan kysymykseen, miksi hallitus ei halua tukea SDP:n esitystä siitä, että antaisimme pienille yrittäjille tukea ja neuvoja. En ymmärrä, miksi ei edes tähän kysymykseen hallitus voi tulla vastaan tai edes vastata, miksi tätä SDP:n loistavaa esitystä ei kaiken kaikkiaan haluta tukea.

Ehkä tästä asenteesta kertoo hieman sekin, että edustaja Vartiainen käytti tuossa edellä varsin uhmakkaan puheenvuoron, ja kun yritin hänelle vastata, niin kyllä hän jo käveli salista ulos ennen kuin jäi kuuntelemaan vastausta, eli tyhjiille penkeille puhuin siinäkin tapauksessa.

18.54 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että on surullista katsoa tätä salia nyt, kun tällaista päätöstä ollaan täällä tekemässä. Minusta on kurjaa puhua tyhjälle salille — lähes tyhjälle — ja ainakin silloin, kun ministeriaitio näyttää tuolta. Mutta joka tapauksessa tässä olen ja seison ja puhun, mitä aioin puhua, tuleehan se kuitenkin kirjoihin ja kansiin.

Voisin muistuttaa siitä, arvoisa puhemies, että Tampereen aluetyöterveyslaitos sanoi jo 80-luvulla, että työntekijä on työpaikan tärkein voimavara. Tämä pitää paikkansa vielä tänäkin päivänä. Samoin pitää paikkansa se, että työpaikan jarru voi olla myöskin esimies tai työnjohtaja. [Eero Suutari: Juuri niin!] 80-luvulla jo sanottiin, että yksi huono johtaja sairastuttaa 20 alaistaan, siis 20 alaistaan, ja se on huono asia, se on paha asia.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Arvoisa puhemies! Se, mitä nyt hallituksen taholta halutaan tehdä, on sairastuttaa 300 000 työntekijää ja heidän perheensä. Työttömyys, irtisanominen, ihmisen lyöminen matalaksi ei koske vain irtisanottua itseään vaan koko hänen perhettään, miestä, vaimoa, lapsia. Se koskettaa heitä kaikkia. Se lyö heihin kaikkiin leiman, irtisanotun, pois potkitun, huonon työntekijän leiman. Ja välttämättä tilanne ei ole lainkaan näin.

Se, jos irtisanomisperusteeksi tuodaan se, että työpaikka on pieni, on aika käsittämätöntä. Tätähän puolusteltiin tässä salissa aikaisemmin. Edustaja Vartiainen sanoi, että Suomessa voi olla näin, että voidaan helposti sanoa irti, voidaan tehdä kuten Tanskassa, koska Tanskassa on vielä heikompi irtisanomisturva kuin Suomessa. Tämä pitääkin paikkansa, nimittäin todellakin siellä ovi käy sisään ja siellä ovi käy ulos. Täytyy myöskin rehellisyyden nimessä sanoa, että Tanska on pystynyt laskemaan työttömyysprosenttiaan 6,5:stä 4,8 prosenttiin.

Mutta mitä tekee Tanska, kun ihminen sanotaan irti? Tanska maksaa 90 prosenttia työntekijän palkasta työttömyyden alkuaikana. Tanska antaa 12 työttömälle yhden työntekijän TEMiä vastaavan ministeriön eli työministeriön viranomaisten toimesta. Yhden työntekijän vastuulla on 12 ihmistä, Suomessa yksi ihminen on vastuussa 166 työttömästä. Siinä on aikamoinen ero. Tanskassa otetaan ihminen välittömästi ikään kuin kiinni ja ruvetaan räätälöimään sitä uutta työpaikkaa tai mahdollisesti uudelleen koulutusta tai uutta koulutusta, jota tarvitaan. Tarkoitus on, että henkilö työllistyy uuteen työpaikkaan kolmen kuukauden sisällä. Tervetuloa, Tanskan-malli! Tällaisen Tanskan-mallin minäkin tähän maahan haluaisin, että me emme vain unohtaisi ihmistä ja sanoisi, että olet liian huono, sinua ei täällä meillä tarvita.

Ja mistä me nyt tällä hetkellä ymmärtääkseni — en tiedä tarkkaan — tulemme äänestämään? Jos lehtitietoihin on luottamista, niin henkilö, joka nyt irtisanotaan, saa ensin karenssin, koska hän ollut niin huono, että hänet on pakko sanoa irti. Ja sen jälkeen, kun hän on saanut tämän karenssin — joka kestää siis 60 päivää eli Ojalan laskuopin mukaan kolme kuukautta, koska työttömäthän eivät saa päivärahaakaan muuta kuin viideltä päiväältä, koska työttömät eivät syö viikonloppuisin, ja silloinhan tämä leikkaus koskee myöskin arkipäiviä tietenkin — tulee sitten aktiivimalli ykkönen, joka on siis Suomen aktiivista työllistämistä ja joka leikkaa 4,65 prosenttia kolmen kuukauden aikana työttömyysturvasta, ja sen päälle vielä saattaa saada 90 päivän karenssin. Tämäkö on sitten sitä, millä tämä maa nostetaan pystyyn? Kokonainen perhe ajetaan ahdingolle tämän asian kanssa.

Täällä myöskin edustaja Tavio heitti Viron-mallin meille. Tiedättekö, mikä on Viron-malli? Työttömyysturva, peruspäiväraha 4 euroa päivä. Tai sitten jos mennään muuten, niin ansiosidonnaista yhdeksän kuukautta, sata päivää, joka on 50 prosenttia palkasta, sen jälkeen se on 40 prosenttia palkasta, vähintään kuitenkin 180 euroa kuukaudessa. Tätäkö me haluamme Suomeen?

Arvoisa puhemies! Onko niin, että meillä on varaa heittää ihmiset, jotka ovat työssä, joilla saattaa olla vaikeuksia jossakin vaiheessa — kenties työpaikalle tulee uusia koneita, kenties tulee uusia atk-laitteita, [Puhemies koputtaa] joihin pitää ihminen opettaa ja kouluttaa — heidän perheensä ja heidän lapsensa [Puhemies koputtaa] tuosta vain ohi romukoppaan? — Valitettavasti pikkaisen menee yli, mutta ei mene enää pitkään. — Minusta tuntuu, että tällä hallituksella on tässä perimmäisenä tarkoituksena poistaa tästä maasta yleissitovat ja normaalisitovat [Puhemies: Aika!] työehtosopimukset, ylipäätään heittää työehtosopimukset roskakoppaan. Ja sen jälkeen, kuulkaas, työkansa [Puhemies koputtaa] on aika kovilla.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

19.00 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Me käymme tänään lähetekeskustelua maan poliittisen historiankin huomioiden hyvin erikoisessa asetelmassa. Tiedonannon on annettu ymmärtää koskevan hallituskauden aikana toteutettua työllisyyspolitiikkaa, mutta me kaikki toki tiedämme, ja tilannetta tarkasti seuraava suuri yleisö tietää, mistä todellisuudessa on kysymys.

On täysin käsittämätöntä, että pääministeri Sipilä hakee hallituksen luottamusäänestyksellä mandaattia viedä eteenpäin työmarkkinoilla kaaoksen aiheuttanutta irtisanomista helpottavaa lainvalmistelua. Näin tehdessään hän asettaa kaikki edustajat yli puoluerajojen varsin kohtuuttomaan asemaan edellyttäessään, että eduskunta ottaa kantaa lakiin, jonka sisällöstä ei ole mitään konkreettista kerrottavaa.

Kukaan meistä tuskin kyseenalaistaa perustuslain 18 §:ään kirjattua velvoitetta edistää työllisyyttä ja turvata jokaiselle oikeus työhön. Yhtä vähän kukaan meistä kiistää tosiasiaa, että väestön ikärakenteen muutokset edellyttävät työllisyysasteen nostamista nykyisestä. Tämä on ilman muuta meidän kaikkien keskeinen tavoite.

Työllisyys on parantunut, ja olemme siitä kaikki tyytyväisiä. Absoluuttinen totuus tuskin olisi väittää, ettei hallitus olisi tehnyt mitään oikein. Yhtä vähän totuudenmukaista on ottaa kaikki kunnia kasvusta. Hallituksen antaman tiedonannon yhteydessä lueltiin esimerkkejä toimenpiteistä, joilla kerrotaan saavutetun yli 100 000 uuden työpaikan syntyminen. Hallituksen toimenpiteiden vaikuttavuutta perustellaan muun muassa Kelan Tervolan ja Nordean Kärkkäisen laskelmilla, jotka koskevat hallituskauden vero- ja etuusmuutosten tulonjako- ja työllisyysvaikutuksia. Hallitus jättää kuitenkin tietoisesti kertomatta, että näissä laskelmissa ei ole kyse työllisyyspolitiikan vaikuttavuuden empiirisestä analyysistä vaan teoreettisista laskentamalleista. Pitkälle menevien johtopäätösten tekeminen niiden pohjalta on vähintään kyseenalaista.

Tiedonannossa todetaan, että vuodelta 2013 peräisin olevan OECD-maiden välisen vertailun mukaan työsuhdeturvan taso olisi kansainvälisesti vertailtuna korkea ja että näin on etenkin henkilöperustaisen irtisanomissuojan osalta. Voimme vain ihmetellä, miksi hallitus vetoaa perusteluissaan vanhentuneeseen tietoon. Uusi, vuonna 2015 valmistunut selvitys osoittaa selkeästi, ettei hallituksen tilannekuva pidä paikkaansa. Nykytiedon valossa Suomessa vakituisten työntekijöiden irtisanomisturva niin kollektiivista kuin henkilöperustaista irtisanomista vastaan on paitsi OECD-maiden myös EU-maiden välisessä vertailussa korkeintaan maiden keskitasoa. Kollektiivinen taso on itse asiassa alhaisinta.

Hallitus on perustellut lakia työllisyyspoliittisena toimenpiteenä, joka edistää työllisyyttä madaltaen pk-yritysten palkkauskynnystä. Jo aikaisemmin tässä salissa on peräänkuulutettu, miksi hallitus ajaa eteenpäin lakiuudistusta, jolla ei asiantuntija-arvioiden mukaan ole tavoiteltavaa vaikutusta. Perustelumuiotissa viitataan kahteen, Antti Kauhasen ja Merja Kauhasen, lausuntoon.

Etlan Antti Kauhanen toteaa, että irtisanomissuojan muutosten nettovaikutus työllisyyteen on tyypillisesti hyvin pieni ja vaikutus teoreettisesti epäselvä.

Merja Kauhanen on omassa lausunnossaan hyödyntänyt kansainvälisiä seurantatutkimustuloksia. Analysoitaessa yhdeksän Euroopan maan työsuhdeturvareformeja tuli esille, että niillä oli ollut pääasiassa pieniä ja tilastollisesti ei-merkitseviä vaikutuksia työllisyyteen ja pysyvissä työsuhteissa olevien määrään. Edelleen maakohtaisten analyysien mukaan irtisanomisten helpottaminen näyttää hallituksen odotuksen vastaisesti vähentävän kokonaistyöllisyyttä ja pysyvissä työsuhteissa olevien määrää.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Edelleen lain ennustetaan jopa lisäävän irtisanomisten laillisuusperusteista käytäviä oikeudenkäyntejä pk-kentällä, koska oikeuskäytännöissä tullaan soveltamaan uutta lakia viiveellä. Tämä tuskin hyödyttää juristeja lukuun ottamatta ketään, ja ainakaan kukaan ei voi väittää sen olevan yrittäjien edun mukaista.

Varsinaisessa luonnoksessa todetaan, ettei kyse lopulta ole suurista työllisyysvaikutuksista. Viimeksi tänään Matti Vanhanen todisti julkisesti, ettei irtisanomissuojan heikennys ole merkittävä teko. Onkin helppo todeta EK:n entistä työmarkkinajohtaja Laatusta lainaten, että nyt roikutaan lillukanvarsissa. Näin tehdessään hallitus tietoisesti vaarantaa koko työmarkkinoiden ennustettavuuden ja yleisen vakauden polkien samalla räikeästi tavallisten työntekijöiden oikeuksia. Lopulta kysymys on vain ja ainoastaan poliittisesta arvovallinnasta, mikä vaarantaa koko kansantaloudellisen kehityksen.

19.05 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa rouva puhemies! Työmarkkinoidemme on uudistuttava nykyaikaan vastaamaan työelämän muutosta. Pienyrittäjien määrä kasvaa. Jo nyt valtaosa yrityksistä on pieniä, alle 10 hengen yrityksiä, joiden merkitys työnantajinamme on keskeinen, ja odotukset niiden vastuusta suomalaisten työllistämässä vain kasvavat.

On ymmärrettävää, että ammattiliitot ajavat omien jäsentensä etua. Pienyrittäjät, työttömät ja pätkätyöläiset eivät ole kuitenkaan edustettuina työmarkkinaneuvotteluissa. Poliitistien päättäjien on pidettävä huoli heistäkin, eikä heidän pidä taipua yhden työmarkkinaosapuolen painostukseen. Olisikin vastuutonta, jos emme veisi eteenpäin myös työttömän ja pienyrittäjän asemaa parantavia esityksiä. Työntekijät ovat jo nyt eri asemassa erilaisissa yrityksissä. Suurissa yrityksissä isojen työntekijämäärien irtisanominen tuotannollis-taloudellisista syistä on Suomessa aivan liian helppoa. Ihmettelenkin, miksi tämä tasa-arvoasia ei ole ongelma oppositiolle. Kynnystä irtisanoa suurissa yrityksissä pitäisikin selkeästi nostaa ja pienissä yrityksissä laskea, [Eero Heinäluoma: Miksi?] ja nyt tässä oltaisiin pääsemässä edes vähän eteenpäin työntekijöiden aseman osalta. Järjestäytymättömissä yrityksissä ei työntekijöillä ole edelleenkään oikeuksia samoihin työehtoihin kuin järjestäytyneissä yrityksissä. Meillä ei myöskään makseta vielä kaikille samasta työstä samanlaista palkkaa, etenkin yksityisellä sektorilla. Onneksi ministerit Lintilä ja Saarikko ovat tarttuneet tähän vaatimalla myös Suomeen palkka-avoimuuden.

Arvoisa puhemies! Pienyrityksessä yhden työntekijän palkkaamisen riski on merkittävästi suurempi kuin suurissa yrityksissä, joissa työntekijä voi siirtyä tarvittaessa talon sisällä eri tehtäviin. Tätä mahdollisuutta ei pienyrittäjällä ole, ja koko yritys sekä muiden työntekijöiden työpaikat voivat kaatua yhteen epäonnistuneeseen rekrytointiin. Tällä hetkellä lainsäädäntö tässä ei ole riittävä ja selkeä, sekä se luo oikeuskäsittelyihin asetelman, jossa pienyrittäjä on lähes aina altavastaaja. Tämä on yksi suuri syy, miksi pienyrittäjät eivät uskalla työllistää. Lainsäädäntö onkin siksi tarpeen tarkistaa ja tehdä riittävän tarkkarajaiseksi, jotta se suojelee tasapuolisesti sekä työntekijää että pientä työnantajaa.

Monien pienyritysten elämää läheltä seuranneena tiedän, että työllistämisen kannalta ei ole merkitystä sillä, lisätäänkö yritysten taloudellisia tukia, joita oppositio on myös kovasti juuri vastustanut, mutta silti se esittää niitä nyt jälleen pieninä ratkaisuna laajempiin ongelmiin. Yrityksillä on myös näinä vuosina kasvuvaihe päällä, eikä niissä palkkaamisissa ole kysymys kannattavuudesta vaan työmarkkinoiden toimivuudesta. Demarit ovat esimerkiksi esittäneet ratkaisuna alvi-alarajan nostamista nykyisestäään. Kannatan lämpimästi tätä tavoitetta ja olen tehnyt alvi-alarajan nostamisesta aloitteen hallitukselle. Sipilän hallitus päättikin kehysriihessä selvittämään alvi-alarajan noston vaikutukset VATTin toimesta. Ra-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

jan nostolla autettaisiinkin kuitenkin ensisijaisesti aloittavia ja toimivia yksinyrittäjiä, eikä sillä olisi juuri tekemistä työntekijöiden palkkaamisen kanssa, koska liikevaihto ei useimmissa alvi-huojennusta saavissa yrityksissä olisi palkkaamiseen lainkaan riittävä yrittäjän toimeentulon lisäksi.

Arvoisa puhemies! Juuri nyt meillä on merkittävä työvoimapula ympäri Suomen eikä kohtaanto-ongelmien vuoksi avoimiin työpaikkoihin, rekrykoulutuksiin ja ammatillisiin tutkintokoulutuksiin löydetä riittävästi hakijoita. Muun muassa Kainuussa yli puolella yrityksistä on vaikeuksia löytää riittävästi osaavaa ja sopivaa työvoimaa. Sopivan työntekijän löytyessä voi alueellamme työllistyä nyt alalla kuin alalla, mutta palkattavan työntekijän tulee olla myös todella sopiva työhön, jotta asiakkaat saavat varmuudella ne tuotteet, joita yritykseltä on tilattu. Jos tämä ei ole varmaa, yrittäjä tekee työn mieluummin itse tai vuokraa työvoimaa. Suurempi kasvu ja työpaikat jäävät siten syntymättä. Tämä ei ole kenenkään etu. Kukaan pienyrittäjä ei todellakaan halua myöskään huonon työnantajan leimaa. Meistä kukaan ei myöskään palkkaa ketään irtisanoakseen. Olen nähnyt, miten etenkin perheyrietyksissä työnantaja ja työntekijät huolehtivat toisistaan ja työnantaja maksaa aina itselleen viimeisenä palkan, jos pystyy. Toimiva pienyritys kuitenkin tarvitsee yhteisön, jonka jäsenet puhaltavat aina yhteen hiileen.

Työllistämiskynnyksen alentaminen helpottamalla henkilöperusteista irtisanomista pienissä, alle 10 hengen yrityksissä kasvattaa työllisyyttä. Tämän ovat todenneet asian parhaiten tuntevat asiantuntijat eli pienyrittäjät itse sekä Suomen taloutta tuntevat ekonomistit. Yrittäjät itse ovat selvittäneet, että jopa puolet pienyrityksistä palkkaisi enemmän, kun työllistämisen kynnystä laskettaisiin. Varovaisen arvion mukaan henkilökohtaisen irtisanomisen vaikeutta yhtenä suurimpana työllistämisen esteenä kohdallaan pitäviä yrityksiä on vajaa 10 prosenttia, ja jos nämä yritykset työllistäisivät lisää, vaikutus olisi kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Vaikutukset olisivat siis merkittäviä. Myös suomalaisista ekonomisteista on tuoreen uutisen mukaan puolet todennut esityksen lisäävän pienyritysten työllistämistä, kolmannes ei löytänyt näyttöä väitteen tueksi tai sitä vastaan ja vain 13 prosenttia piti esityksen vaikutuksia kielteisinä. [Eero Heinäluoma: Loput eivät osanneet laskea!]

Arvoisa puhemies! Myös monilta työntekijöiltä on tullut palautetta, että virherekryointi pienessä yrityksessä on ongelma paitsi yrittäjälle itselleen myös muille työntekijöille. Jos työnteko ei onnistu tai työt jakautuvat epäreilusti työnantajasta riippumattomista syistä, on tilanteeseen oltava nykyistä parempi mahdollisuus puuttua. Nämä työntekijät eivät usko mielivallan ja turvattomuuden yleistymiseen työmarkkinoilla tai siihen, että ketään irtisanoitaisiin jatkossakaan turhaan.

Hyviä kokemuksia tämän tyyppisen mallin eteenpäinviemisestä on myös muista maista, joissa vastaava esitys on siis jo käytössä, eikä niitä olla siellä peruuttamassa. Suomessa nämä tarpeelliset uudistukset kohtaavat kuitenkin vaikeuksia työmarkkinajärjestöjen painostuksen vuoksi. Suomessa työmarkkinat ovatkin EU:n jäykimpiä eikä asiassa ole voitu aiemmin edetä, koska työmarkkinajärjestöillä on ollut ylisuuri valta suhteessa lainsäätäjiiin. Sopimisen kulttuuria tarvitaan, mutta painostuskulttuuria emme enää tarvitse.

Alussa mainitsemani työelämän epätasa-arvoiset tilanteet eivät näytä ikävä kyllä olevan työmarkkinoilla ratkaistavia ongelmia, vaan lakkoilussa on keskitytty nyt pienyrityksien palkkaamisen esteiden ylläpitämiseen. Työtaistelutoimien mittasuhteet ovatkin olleet aivan kohtuuttomia suhteessa asiaan, ja oppositiosta tullut kannustus räikeään vastakkainasetteluun on ollut karhunpalvelus koko työmarkkinapolitiikalle. Työmahdollisuuksien li-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

säämisen työttömille olisikin aina oltava tärkeämpää kuin poliittisesta arvovallasta taistelu. Jatkossa tarvitsemmekin nykyisten toimien lisäksi työelämän muutokset huomioivan [Puhemies koputtaa] ja eteenpäin katsovan, keskustan ryhmäpuheenjohtaja Kaikkosen esittämän [Puhemies: Aika!] niin sanotun kansallisen työkokouksen — luen tämän kappaleen loppuun — johon otetaan tasapuolinen edustus niin hallituksesta, oppositiosta, työntekijöiltä ja suurilta työnantajilta kuin pienyrittäjiltäkin. Tämä aikaisemmin [Puhemies koputtaa] vääristynyt asetelma on tulevassa sopimusyhteiskunnassa vihdoinkin saatava korjattua. [Eero Heinäluoma: Eikö sen voisi toteuttaa heti?]

19.13 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Jarva puhui kyllä ihan tärkeästä asiasta, näistä huolista, mitä pienillä yrittäjillä ja yrityksissä on. Kuitenkin tässä hallitus hakee luottamusta tietäen, että hallitus antaa itselleen luottamuksen. Se tuo meille esityksen, mitä ei ole. Meillä ei ole lakitekstiä, meillä ei ole perusteluja, joten on hyvin vaikea muodostaa kanta siitä, että meidän pitäisi antaa hallitukselle luottamus tehdä jotain, mistä meillä ei ole kättä pidempää — varsinkin kun hallituksen tilaama selvitys toi esille sen, että tämä ei lisää työllisyyttä.

Meillä on ollut erittäin vaikeat viimeiset kymmenen vuotta. Suomi on käytännössä menettänyt lähes kymmenen vuoden talouskasvun, kuitenkin maailmantalous on kasvanut 2010-luvulla koko ajan 3—4 prosentin vuosivauhdilla. Suomen tilannetta kuvaa hyvin se, että euroalueenkin talous on kasvanut jatkuvasti 2010-luvulla, mutta meidän maamme talouskasvu jäi kehityksestä jälkeen tai se polki suurin piirtein paikoillaan. Tämä on viesti siitä, että meillä ei oikeasti ole mitään teollisuuspolitiikkaa. Me olemme ajopuuna ja toivomme, että katsotaan, toivotaan, ja nyt sitten me pääsimme tähän viimeisen vuoden aikana mukaan — hallituksesta huolimatta. Erityisesti euroalueen ulkopuoliset maat, kuten Tanska ja Ruotsi, ovat nousseet jo pitkään ja pärjänneet paljon paremmin. Mutta olenkin jo monta kertaa sanonut, että oli äärimmäisen suuri virhe, että me luovutimme oman rahapolitiikkamme pois. Tarvitsemme markan takaisin.

Vuonna 2017 valtiontalouden alijäämä oli 3,8 miljardia euroa. Valtion velka oli 117 miljardia euroa. Kuntien alijäämä oli 0,2 miljardia ja velka 20 miljardia euroa. Ja kun korot nousevat, niin velanhoitokulut ovat valtavat — ja kyllä, ne ovat aina jostain muusta pois.

Kuten äsken sanoin, me tarvitsemme kansallista teollisuuspolitiikkaa. Se on polttava kysymys, ei pelkästään Suomelle vaan Euroopalle ja ylipäätään läntiselle maailmalle. Me huomaamme, että Trump on jo lähtenyt tekemään politiikkaa niin sanotusti globalisaatiosta lokalisaatioon. Se tarkoittaa sitä, että ei ole pelkästään niin, että markkinat ohjaavat valtioita, vaan myös demokraattisesti valitut päättäjät eli valtiot voivat vaikuttaa markkinoihin.

Tämä kysymys on erittäin tärkeä. Suuressa mittakaavassa viimeiset 30 vuotta on luotu pohjaa sille — ja esimerkiksi demarit ovat antaneet sen tapahtua Suomessa, varsinkin kun me luovuimme markasta — että finanssikapitalismi on saanut otteen teollisuuskapitalismista. Nykyään suurin osa maailmalla pyörivästä rahasta on fiktiivistä, ja se fiktiivinen raha ei perustu mihinkään tuotantopohjaan eli teolliseen pohjaan, mutta se on kuitenkin saanut itselleen poliittista valtaa. Tyypillistä on, että teolliset kohteet muuttuvat spekulatiokohteiksi, ja kun yleisesti voidaan sanoa, että hyvä markkinatalous toimii pienillä voitoilla ja pitkän tähtäimen suunnitelmalla, niin nyt tämä spekulatiopääoma ryhtyykin uudelleen muokkaamaan omiin tarpeisiinsa suuria voittoja, nopeita voittoja, ja kun yritystä

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

on tällä tavalla käytetty hyväksi, se on imetty tyhjiin ja se voidaan heittää pois. Tällä tavalla saadaan valtavaa tuhoa aikaan valtioissa.

Meidän pitää myös ottaa askel siihen suuntaan, että saamme globalisaatiosta lokalisaation. Meidän pitää tehdä järkevämpää ympäristöpolitiikkaa: esimerkiksi ilmastotullit, myös tämmöiset eettiset tullit niissä maissa, missä noudatetaan ihmisoikeuksia ja ympäristökysymyksiä. Näissä meidän pitäisi olla tiukempi eikä ajaa omaa teollisuuttamme pois.

Pk-yritysten vienti on Suomessa myös paljon heikompaa kuin muissa Pohjoismaissa, ja tässä meillä on vielä paljon työtä.

19.19 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tänään salissa on käyty keskustelua nykyisen hallituksen työllisyyspolitiikasta. Aihe ei voisi olla tärkeämpi.

Tällä vaalikaudella työllisyys on kehittynyt suotuisasti: verrattuna vaalikauden alkuun 120 000 suomalaista on saanut töitä, ja työllisyysaste on noussut hallituksen itselleen asettaman 72 prosentin tuntumaan. Vaikka yhteiskunnankin tasolla positiivinen työllisyyskehitys on näkynyt muun muassa siinä, että julkisen sektorin velkaantuminen on hidastunut kaavailtua enemmän, on muutos yksittäisen suomalaisen tasolla isompi. Uusien mahdollisuuksien avautuessa usko ja luottamus tulevaan on vahvistunut. Esimerkiksi monelle tämän hallituskauden aikana työllistyneelle vanhemmalle uusi työpaikka on merkinnyt vaikkapa sitä, että omille lapsilleen on voinut tarjota mahdollisuuden harrastaa.

Arvoisa puhemies! Myönteisen kehityksen takana on ollut monta eri tekijää. Globaalin talouden vahva kasvu on yksi niistä, mutta myös hallituksen omat toimet ovat olleet ruokkimassa tätä hyvän kehää. Alkukauden vasemmiston pilkasta huolimatta tämä hallitus laittoi ja laittaa edelleen työn etusijalle, ja tuloksia on myös saatu aikaiseksi. Yksittäisistä toimista esimerkiksi kilpailukykysojmus on luonut tähän maahan noin 30 000 uutta työpaikkaa. Vastaavasti esimerkiksi norminpurku, kuten kauppojen aukioloajan vapauttaminen, koeaikojen pidennykset ja takaisinottovelvollisuuden lyhennykset ovat luoneet pohjaa uudelle, työllistävälle yrittäjyydelle.

Nyt, arvoisa puhemies, kiistakysymykseksi noussut pienten yritysten työllistämiskynnystä madaltava esitys on jatkoa tälle työn linjalle. Hallituksen pyrkimys on siis mahdollistaa se, että mahdollisimman moni pk-yrittäjästä uskaltaisi palkata lisää ja kasvaa. Kyse on siis työttömien auttamisesta takaisin työmarkkinoille. Tätä tavoitetta tuskin kukaan edes vasemmiston puolella vastustaa. Onhan SDP:n nykyinenkin varapuheenjohtaja ehdottanut aiemmin tällä vaalikaudella käytännössä samansuuntaista järjestelyä pk-yritysten työllistämiskynnyksen alentamiseksi.

Arvoisa puhemies! Demokraattisen yhteiskunnan ytimessä on oikeus olla eri mieltä ja myös oikeus osoittaa omasta mielestään väärä päätöksiä kohtaan mieltä, niin myös meillä Suomessa. Toisaalta tänä syksynä ay-liikkeen kuplinnan syytä on hieman kyseenalaistettava. Vaikka Suomessakin olisi hyvä hakea isojen työelämän muutosten toteuttamiseen mahdollisimman laajaa pohjaa esimerkiksi kolmikannasta, ei hallitus maan taloudesta ja työllisyydestä vastaavana voi myöskään jäädä kolmikannan vangiksi. Siksi tällä vaalikaudella monessa asiassa hallitus on joutunut tekemään päätöksiä, joita työmarkkinajärjestöjen kesken ei ole saatu aikaiseksi. Toiseksi voidaan myös kyseenalaistaa, mitä ay-liike itse asiassa vastustaa. Sitäkö, että tällä vaalikaudella työllisyys on saatu kasvu-uralle, vai sitä, että päätöksiä tekevät juuri nyt väärät tahot? Keskeisistä kilpailijamaista tiedämme, että parhaimmillaan ammattiyhdistysliikkeellä voi olla keskeinen rooli välttämättömien uudis-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tusten toteuttamisessa. Tätä samaa edistysmielisyyttä toivoisi nyt myös suomalaiselle ay-kentälle.

19.22 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olisi erinomaista, jos eduskunta ja myös hallitus voisivat pohjata päätöksensä tutkittuun tietoon. Aiemmin Sipilän hallitusta kritikoitiin paljon siitä, että se ei tee etukäteen vaikuttavuusarvioita uudistusehdotuksista. No, nyt hallitus on tehnyt tämän irtisanomislain osalta vaikuttavuusarviot peräti kahdella tutkimuksella. Kuitenkin molemmat päätyivät samaan johtopäätökseen, että näitä luvattuja työllisyysvaikutuksia tutkijat eivät näe. Siitä huolimatta tämä ehdotus tuodaan tänne salliin, koska niin oli hallituksessa erilaisten poliittisten suhmurointien ja kompromissien pohjalta viime keväänä päätetty.

Tämä sama ilmiöhän oli näkyvissä aikaisemmin jo näissä tuloerotutkimuksissa. Kun tutkijat totesivat, että tuloerot kasvavat tämän hallituksen aikana, pääministeri linjasi, että tämän täytyy olla väärä tulos, pitääkin laskea mukaan syntyneet työpaikat, ja kas, kuinka olakaan, kun ne lasketaan mukaan, niin niiden, joilla on töitä, elintaso on noussut verrattuna aikaan, jolloin he olivat työttömänä, ja näin ollen tuloerot ovat pienentyneet. Se on tietysti ihan totta. Mutta jos olet eläkeläinen, vaikkapa rintamamiesveteraani, jolta hallitus nyt ensi vuonna jälleen leikkaa, mikä on muuten sietämätön asia, leikkaa toimeentuloa, niin ei sinua yhtään edesauta se, että joku on saanut töitä ja jonkun toisen tulot ovat nousseet, ei siitä ole mitään apua. Se, mikä merkitsee tällaiselle eläkeläiselle tai sitten vaikkapa opiskelijalle opintotuen leikkauksissa, on kylmä totuus, joka siellä lompakon pohjalla ja omalla tilillä näkyy. No, on se kuitenkin hyvä, että tämä on tutkittu, koska nyt me sentään tiedämme, että tällä ei ole työllisyysvaikutuksia.

Yritän aidosti ymmärtää tätä riskiä, koska itsekin tunnen pienyritystoimintaa ja on selvää, että tämä työsuhdeasioiden hoito pienelle yrittäjälle on kuluttava juttu, koska ei voi olla sitä osaamista, joka isoissa yrityksissä on. Eli ilman muuta palkkaamisen liittyy riski, se on hallituksen esityksessä oikein arvioitu, mutta oltuani täällä keskustelussa mukana nyt yli viisi tuntia joudun kysymään, miten ihmeessä tämä riski pienenee tällä hallituksen esityksellä. Nyt meillä on vakiintuneet tulkinnat, tiedossa olevat tulkinnat, oikeuden päätöksistä, minkä mukaan joku irtisanominen on laillinen tai laitton. Se, mitä hallitus esittää, on, että luodaan joku uusi malli, joka muuttaa jotenkin nykytilannetta, mutta yhteenkään kysymykseen, joita on lukemattomia täällä esitetty työministerille tai muille hallituksen ministereille siitä, mikä tämä muutos on, ei ole täällä vastattu. Viiden tunnin jälkeen en vielä tiedä, miten irtisanominen muuttuu hallituksen mielestä muuta kuin niin, että se muuttuu helpommaksi. Se muuttuu helpommaksi, mutta kuitenkin sitten se ei oikeastaan muutu.

Jos olisin pienyrittäjä ja joutuisin nyt sitten tekemään päätöksen, irtisanonko, niin en kyllä alle 10 hengen yrityksessä lähtisi irtisanomaan ketään, ellei ole täysin kiistaton tapaus. Mutta jos vähänkään on riskiä, niin en lähtisi odottamaan, että minut viedään ensin raastupaan ja sitten hovioikeuteen ja lopuksi vielä korkeimpaan, ennen kuin tämä asia on ratkaistu. Tämä uudistusehdotusajattelu on hallitukselta erittäin huonosti mietitty.

Sitten on pakko sanoa, että moni kakku on päältä kaunis. Niin myös tämän ehdotuksen perustelut, kun sanotaan, että tähän lisää työllisyyttä ja tämä on työttömille eduksi. Valtiovarainministeri meni jopa niin pitkälle, että hän sanoi, että tässä saavat nyt vähän huonommatkin ihmiset töitä, vai mikä se tarkka muotoilu oli? [Pia Viitanen: Jotain tämän kaltaista!] — Niin, jotain, ei se nyt ollut huonommat ihmiset, mutta huonommatkin osaajat

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

saavat nyt töitä. — Ei ole mikään ongelma laittaa mihinkään hallituksen uudistusesitykseen hyviä tavoitteita mukaan. Kaikkeen voidaan sanoa, että parantaa työllisyyttä, mutta niin kuin näistä tutkimuksista tiedetään, ei sille sitten löydy oikein näyttöä, jolloin loppujen lopuksi jää vain tämä trumpilainen hokema, että ilmastonmuutos ei ole mikään ongelma, koska minä olen niin päättänyt, että se ei ole mikään ongelma, eikä ainakaan voida osoittaa, että se on ihmisen aiheuttama. Mutta ei Suomessa voi politiikkaa rakentaa tälle pohjalle. Ei teitä tulla tuomitsemaan teidän aikomustenne ja hyvien tarkoitustenne pohjalta vaan sen pohjalta, mitä te olette todellisuudessa tehneet, ja tämä koskee myös nykyhallitusta.

Sitten lopuksi tulen tähän raha-asiaan. Siinä olen kyllä myös hämmästellyt tämän päivän keskustelua. Nyt on siis nähty semmoinen kokoomus, joka vastustaa yrittäjille tulevia verohelpotuksia, jos niitä demarit esittävät. Ei ole rahaa edes yrittäjille verohelpotuksiin, kun Antti Rinne on tämmöistä esittänyt. [Eero Suutarin välihuuto] — No, näinhän täällä todettiin, että ei tämmöisiä rahoja ole, tämä tämmöinen puhe on ihan vastuutonta. — Nyt onneksi kuulumme keskustan arvoisalta edustajalta, että hallitus on kuitenkin tehnyt päätöksen selvittää tätä arvonlisäveron alarajan muutosta, vaikka tämä kokoomuksen uusi linja on sillekin kielteinen. Tämä on kummallinen juttu, miten raha on joidenkin käsissä kauhean syntistä ja joidenkin toisien käsissä se on niin kuin erinomaisen jalomielistä. Sanoin jo aikaisemmin, että jos kokoomus parantaa yrittäjien työttömyysturvaa, niin kyllä se raha menee hyvään tarkoitukseen, mutta jos demari esittää, että työttömyysturvaa parannetaan, niin mistä rahat? ”Hirveitä, kauheita, nyt tulee vaan lisää verotusta.”

Kun täällä on kysytty näiden uudistusten, joita puheenjohtaja Rinne on esittänyt, rahoittamisesta, niin palautan mieliin, että hallitus viimeisessä budjettiriihessään teki muina miehinä tai naisina päätöksen, että nyt ryhdytään sitten kannustamaan osakkeisiin sijoittamista. Elikkä kun ne, joilla on ylimääräistä rahaa, sijoittavat pörssiin, valtio antaa siihen verotuen. Tämä verotuki on hallitukselle tärkeämpää kuin sellainen tuki, joka tulisi ja helpotaisi pienten yritysten toimintaa. [Eero Suutari pyytää vastauspuheenvuoroa] Se verotuki muuten maksaa 150 miljoonaa euroa, eli aivan roposilla hoidettaisiin tätä pienten yritysten asiaa ja vaikkapa heidän neuvontapalveluja, joihin täällä on viitattu. Eli toivoisin, että olisi samat silmälasit käytössä, kun näitä arvioita tehdään. Nimittäin ei se raha ole sen syntisempää, käyttää sitä sitten perussuomalaisten Hakkarainen tai edustaja Wallinheimo tai edustaja Rinne tai edustaja Viitanen tai edustaja Hassi. Ihan samaa rahaa se on, ja loppujen lopuksi ratkaisevaa on, lisääkö se ihmisten tasa-arvoa [Puhemies koputtaa] ja lisääkö se talouden kasvua ja toimeliaisuutta.

19.30 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma viittasi siihen arvonlisäveron alarajan nostoon, mitä sosiaalidemokraatit esittävät. Sehän on kiistanalaista, onko se yrittäjälle hyödyksi vai haitaksi, jos muodostetaan siihen 20 000:een sellainen katto. [Eduskunnasta: 30 000:een!] — No, he esittävät sitä 20 000:een nostoa, ja oliko se 50 000:een siitä sitten se liukuma. — Siihen 20 000:een mennessä olet saanut 4 800 euroa takaisin rahaa. Sinä joudut siitä ylöspäin maksamaan rahaa, elikkä kun olet sinne 50 000:een asti päässyt, sinä olet maksanut takaisin. Sinulla on 1,5-kertainen euro maksettavana silloin, ja se ei edistä työllistymistä. Se on yrittäjävas- taista.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

19.31 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): On kyllä kumma, miten tämäkin esitys demarin esittämänä muuttuu syntiseksi ja ei-hyväksyttäväksi. Tämähän on Suomen Yrittäjien ehdotus kauan aikaa sitten, [Eero Suutari: Tiedän!] että tätä arvonlisäverorajaa pitäisi tarkistaa. Se rajahan on jo tällä hetkellä, mutta kysymys kuuluu, onko se pienten yritysten kannalta väärällä kohdalla, niin että se ei palkitse kasvamista. Itse ajattelen niin, vaikka en mikään erityinen tällaisten veroratkaisujen ystävä ole, että kyllä tämä kannattaisi tehdä, koska se todellisuudessa auttaa näitä pieniä yrityksiä, helpottaa näiden laajentumista ja vähentää niitä riskejä, joita nämä yritykset joutuvat ottamaan. Se vaikuttaa jotenkin, eikä tämä teidän täällä käsittelyssä oleva ihmeellinen härpäke, tämä irtisanomissuojan heikentäminen, josta ei ole mitään näyttöä, että se auttaisi yrityksiä. Moni yrittäjä on jo ottanut minuunkin yhteyttä ja sanonut, että he todella ristivät kätensä ja toivovat, että tämä uudistus ei mene eduskunnassa lävitse.

19.32 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistaakseni SDP:n varjobudjetissa oli alvin alarajan nosto 30 000:een — eikö ollutkin — ja hintalappu noin 100 miljoonaa. Näillä on aina kova hinta siinä suhteessa, ja sitten pitäisi taas miettiä toista kautta, mistä tätä otettaisiin pois, koska me emme voi tehdä hallituksessa vain dynaamisiin vaikutuksiin perustuen näitä budjetteja, niin kuin edustaja Heinäluoma varmasti tämän tietää. Toisaalta tästä tulisi taas yksi keinotekoinen raja lisää yrittäjyyteen: menenkö yli 20 000:n, jos alvin alaraja on siinä, tai 30 000:n? Tämä maksaa 100 miljoonaa. Mistä te, edustaja Heinäluoma, tämän rahan ottaisitte?

19.32 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En minä kyllä tällaista päivää olisi nyt uskonut näkeväni, että kun täällä SDP esittää pienille yrittäjille helpotuksia arkeen, helpotuksia verotukseen, niin kokoomus suorastaan ryntää vastustamaan näitä ehdotuksia, useamman edustajan voimin. Minä en enää ymmärrä.

Mutta, puhemies, mitä tulee näihin arvovalintoihin myös verotuksessa, niin sepä on mielenkiintoista, että kun SDP esittää pienelle yrittäjälle pientä helpotusta, niin silloin ei ole rahaa siihenkään, mutta rahaa on sitten näihin miljoonaperintöjen veronkevennyksiin ja suurten metsäomistusten veronkevennyksiin ja tähän apteekkarivähennykseen, joka suurituloisimpia hyödyttää. Näihin on rahaa, ja se raha ilmeisesti ei kulukaan yhtään mihinkään kokoomuksen mielestä, mutta kun SDP haluaa omin veroesityksin edistää pienen yrittäjän asemaa, niin kylläpä sitä sitten kokoomus paheksuu. Puhemies, en minä tämmöistä päivää olisi halunnut nähdä, enkä uskonut näkeväni.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt annan vastauspuheenvuorot edustaja Suutarille ja edustaja Heinäluomalle, ja sitten mennään puhujalistaan.

19.34 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko illan on täällä kuultu yhdenvertaisuudesta, miksi toinen joutuu tämmöiseen ja toinen tuommoiseen olosuhteeseen, ja tässä on se nissi tässäkin asiassa. Jos on olemassa yritys, joka on palkannut työntekijän, niin sillä on pakko olla liikevaihto vähintään se 90 000 euroa, että edes jollakin tavalla pärjää ja pystyy maksamaan palkkaa. No, siellä ei saada sitä verohelpotusta. Toinen voi sitten vaikka viran tai muun työn ohessa sinne 20 000:een tai 30 000:een asti tehdä liikevaihtoa ja saada siitä hyvät katteet ja saada sen 4 800 euroa rahaa. Se tekee mark-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kinoilta hallaa. Täytyy sanoa, että yrittäjät ovat sitä mieltä. Ja tähän poistaa sen arvion, että täällä kuunnellaan pelkästään yrittäjiä näissä asioissa. Täällä ajatellaan omilla aivoilla.

19.35 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeintä tietysti on, että täällä ajatellaan. Se on jo arvokas asia kaikessa päätöksenteossa.

Mutta tähän alvi-asiaan: Onhan se nyt selvää, että nämä toimet ovat sellaisia, jotka aidosti auttavat näitä pienempiä yrityksiä. [Eero Suutari: Ei ne ole yrityksiä, ne on oman toimen ohella tehtyä!] Ymmärrän hyvin, että pienen yrityksen perustaminen on erityisesti alkuvaiheessa ison riskin ottamista ja sen toiminnan pyörittäminen on ison riskin ottamista. Minä pidän perusteltuna, että pienemmän yrityksen tarvitsee maksaa esimerkiksi alhaisempaa arvonlisäveroa, koska se rohkaisee yritystoimintaan, ja siinä alkuvaiheessa, kun kaikki kustannukset tulevat päälle, se on hivenen pienempi rasite. En usko, että vakiintuneiden yritysten kannalta tämä on ongelma, enkä ole missään vaiheessa kuullut mitään valituksia.

Mutta palaan vielä tähän rahoitukseen. Onhan tämä nyt ihan eriskummallista, että kun hallitus teki päätöksen, että ruvetaan tukemaan osakkeisiin sijoittamista, niin siihen me olemme valmiit käyttämään 150 miljoonaa euroa, siis enemmän kuin tämä arvonlisävero-asia tai nämä neuvontapalvelut merkitsevät. [Puhemies koputtaa] 150 miljoonaa on aika iso raha. [Puhemies: Aika!] Ei kukaan kysynyt, miten se rahoitetaan.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Mennään puhujalistaan.

19.36 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kaksi päätavoitetta ovat olleet työllisyyden parantaminen ja julkisen talouden vahvistaminen, ja näissä hallitus on onnistunut. Tämän hallituskauden aikana on tullut kiistatta yli 115 000 työllistä lisää, ja työllisyyskehitys on parantanut erityisesti naisten asemaa.

Monet kansalaiset ay-järjestöjen tavoin eivät ymmärrä pienten yritysten riskejä työntekijöinä. Työhön palkkaaminen on yleensä helppoa mutta työsuhteen lopettaminen vaikeaa, jopa mahdotonta järjestöihin kuulumattomalle yrittäjälle silloin, kun asia riitautetaan. Yrittäjä voi joutua vahingonkorvausten maksamisen lisäksi eräänlaiseksi pakkotyöllistäjäksi näiden riitakuukausien ajaksi. Siinä ei voita kumpikaan, ei yrittäjä eikä työntekijä.

On selvää, että ketään ei irtisanota pelkästään parstakertoimen mukaan, vaikka ay-liike niin väittää. Kuten nykyisinkin, myös jatkossa irtisanomisen perusteena on asiallinen ja painava syy. Kun työntekijän asenne työn tekemiseen on kunnossa, ei tarvitse ketään irtisanoa.

Mitä sitten on oikeasti tehty ja mitä aiotaan tehdä työllisyyspolitiikassa, ja miten se on vaikuttanut? Tällä hallituskaudella on valmisteltu lukuisia toimia työllisyyden edistämiseksi. Yksittäisen toimenpiteen vaikutuksia on helppo kritisoida, mutta yhdessä useat kymmenet toimenpiteet ovat edesauttaneet merkittävästi tähän mennessä saavutettua noin 115 000 henkilön työllistymistä tällä hallituskaudella. Siis työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt 100 000:lla ja nuorisotyöttömyys on vähentynyt 5 prosenttiyksikköä tällä hallituskaudella. Pitkäaikaistyöttömyyskin on kääntynyt laskuun vähentyen lähes 30 prosenttia viimeisen vuoden aikana.

Tällä hallituskaudella on tehty lukuisia parannuksia työlainsäädäntöön, vakinaistettu nuorten Ohjaamo-toiminta, otettu käyttöön työttömien kolmen kuukauden haastattelut, helpotettu itsensä työllistämistä, lyhennetty työttömyysturvan kestoja, lisätty yritys- ja

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

siä koulutuksia osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi, otettu käyttöön aktiivimalli ja päätetty ottaa yrityksille käyttöön työllistämispalkkio, kun palkkatuetta määrääkainen työ muuttuu vakinaiseksi. Lyhytkestoisten opintojen suorittaminen työttömyys-etuutta menettämättä odottaa eduskunnan käsittelyä. Myös valtakunnallinen työkykyohjelma perustetaan. Sen yhtenä tavoitteena on työttömän kuntouttaminen takaisin työmarkkinoille.

Tänä syksynä julkaistun tutkimuksen mukaan hallituskauden päätöksillä saavutetaan 33 000—42 000 työpaikan lisäys. Lisäksi kilpailukykysovimuksen vaikutus on arviolta noin 30 000—40 000 työpaikkaa. Nämä päätökset ovat olleet keskeisesti vaikuttamassa myös siihen, että Suomi on päässyt mukaan kansainvälisen talouden nousuun. Irtisanomisten helpottaminen pienissä yrityksissä tulee sekin osaltaan helpottamaan työllistämistä.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että ay-liikettä tarvitaan työehtosopimusten osapuolena ja erityisesti yhteiskuntarauhan ylläpitämiseksi, mutta sen tulisi tuntea myös vastuunsa parlamentaarisia hallintoelimiä kohtaan eikä uhota mielenosoitusten ja poliittisten lakkojen muodossa. Tämä ei liene sen perustehtävä. Ay-liikkeellä on ollut poliittisesta ideologiasta johtuen ainainen asennevamma työnantajia ja yrittäjiä kohtaan. Tämä on jo vuosikymmenien aikana huomattu, eikä valoa ole näkyvissä. Ideologiastaan johtuen sen halu uudistaa työehtoja on suorastaan syvässä yössä. Ay-järjestöt pitävät edelleen pieniä yrittäjiä toisen luokan kansalaisina ja pelkäävät yrittäjien ja työntekijöiden paikallista sopimista, koska se heikentää niiden otetta yrityksistä ja samalla vähentää niille tulevien verovapaiden jäsenmaksujen saantia.

19.40 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on väitelty siitä, onko nyt kyse irtisanomisesta vai työllistämisestä.

Toteaisin työllistämisestä ja ihmisten saamisesta töihin sen, että itselleni ylivoimaisesti yleisin palaute työttömiltä ihmisiltä on se, miten monimutkaiseksi on tehty keikkatöiden, osa-aikaisten töiden, tilapäisten töiden vastaanottaminen, jos ihminen on työttömyysturvalla, ja varsinkin, jos hän saa toimeentulotukea.

Esimerkiksi kaksi viikkoa sitten sain työttömältä ihmiseltä tällaisen viestin, jossa hän kertoo, että hän odotti saavansa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan tämän kuun alkupuolella mutta nyt tuo saattaa siirtyä jopa marraskuulle, koska tämä ihminen on yrittänyt työllistää itseään edes osa-aikaisesti liittymällä työosuuskuntaan, minkä johdosta sitten häneltä on vaadittu selvitystä, jonka käsittely todennäköisesti menee marraskuulle. Tämä on vain yksi esimerkki. Varmaan meistä useimmat ovat saaneet esimerkkejä ihmisiltä, jotka ovat huomanneet, että on hyvin epäselvää, epävarmaa, voiko työtön ihminen jatkaa keskeytyneitä opintoja, jotka parantaisivat hänen mahdollisuuksiaan saada tulevaisuudessa töitä.

Eli pitäisin tärkeimpänä ihmisten töihin saamisen ja aktivoimisen keinona sitä, että purkaisimme ne tsiljoonat byrokraattiset esteet, joita tällä hetkellä on rakennettu työttömien ihmisten tielle estämään sitä, että he voisivat vastaanottaa keikkatöitä, osa-aikatöitä menettämättä moniksi viikoiksi sitä perusturvaansa.

19.43 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Jäin miettimään näitä työelämän parannuksia ja näitä asioita, mistä täällä on keskusteltu. Paikallinen sopiminen: mielestäni sitä on työmailla tehty edelleenkin erittäin runsaasti, ja ne on hoidettu sivistyneesti ja paikalli-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

sesti sopimalla, ja niissä on saatu hyviä tuloksia aikaan, ja jos ne ovat olleet huonoja sopimuksia työnantajan ja työntekijöitten mielestä, niin ne on purettu ja viety eteenpäin.

Sitten jos miettii näitä hallituksen linjauksia, mitä se on täällä tehnyt: jos jätetään tuo kiky-sopimus sillä tavalla ulos, kun siinä oli tavallaan sopimus mutta se oli pakotettu sopimus, mutta kaikki muut semmoiset heikennykset on tehty yksipuolisilla päätöksillä, vaikka vähän on lupailtu, että ei tehdä — koskee työttömiä ja muita tällaisia asioita, mitkä ovat työntekijöitten etuuksia. Kun katsoo historiaa taaksepäin ja miettii tätä Suomen hyvinvointia, niin täällä on ollut tosi kovia ja hurjia lakkoja, joista ei ole päästy kunnolla sopimaan ja joitten jälkipyykkiä on pesty jonkun verran, mutta kaikki asiat, mitkä on yhdessä sovittu ja tehty, ovat tuoneet aina hyvinvointia ja tuottaneet parempaa tilannetta, työelämän menestystä. Sen takia näen, että tässäkin tapauksessa olisi pitänyt pyrkiä siihen, että lähdetään yhdessä sopimaan ja miettimään, käydään neuvotteluja. Oltaisiin haettu sitä vaihtoehtoa, millä saadaan parempi tulos aikaan. Se on tosiasia, että sopimalla pääsee paljon pidemmälle aina menemään kuin tällaisella keskinäisellä kissanhännänvedolla ja riitelyllä. Tämä jättää varmaan pitkät ja syvät arvet työmarkkinatilanteeseen, ja jään miettimään sitä, että mitä siitä tulee. Viesti työmailta on ollut, että mitta on nyt täysi. Että niin paljon on tullut näitä heikennyksiä, että jotakin pitää tehdä. Ay-liike on nyt joutunut tähän tehtäväkenttään ottamaan kantaa, he ovat näiden edustajia, ja he vievät tätä hommaa eteenpäin.

19.45 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! SDP on hallituksen alulle paneman konfliktin aikana pyrkinyt toiminnallaan hakemaan hallituksen ja palkansaajajärjestöjen tulehtuneeseen tilanteeseen rakentavia ratkaisuehdotuksia. Olemme tehneet näin jo lukemattomia kertoja. Me todella haluamme estää työmarkkinatilanteen täydellisen kriisiytymisen. Irtisanomissuojan heikentämisen sijaan olemme esittäneet vaihtoehtoja nimenomaan pk-yritysten työllistämiskynnyksen madaltamiseksi.

Meillä on kaikki edellytykset tukea pk-kentän toimijoita parantamalla yleistä rekrytointiosaamista. EK:n tuore selvitys osoitti, että rekrytointiongelmien ydin ei ole työsuhteturvassa, vaan se liittyy osaamisvajeeseen yleensäkin haastavissa palkkausprosesseissa. Me voimme tarjota juridista apua ongelmatilanteissa ja niiden ehkäisyssä ja työmarkkinallainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä, ja edelleen me voimme tukea taloudellisesti pieniä yrityksiä ensimmäisen työntekijän rekrytoinnissa. En rehellisesti sanottuna jaksa uskoa, että kokoomus tätä tosissaan vastustaisi.

Toisin kuin pääministeri Sipilä väittää, irtisanomissuojan heikennys ei ole tehokkain eikä suinkaan ainoa tapa edistää työllisyyttä ja madaltaa pk-yritysten palkkauskynnystä. Hallitus on toistuvasti viitannut Suomen Yrittäjiin asiantuntijalausunnot sivuuttaen. Myös media on tämän pannut merkille.

Tässä salissa on kerrottu, ettei hallitus tee päätöksiään eturyhmien hyväksi. Kaiken täällä tänään käydyn keskustelun perusteella on aivan pakko kysyä, kuinka Suomen Yrittäjät, sen johto etunenässä, on kaapannut vallan sanella hallituksen toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa. Miten ihmeessä pakkomielle irtisanomissuojasta on paisunut näihin mittasuhteisiin? Täällä on moneen kertaan viitattu erilaisiin barometreihin. Suomen Yrittäjien, TEMin ja Finnveran toteuttamassa pk-barometrissä 18 prosenttia pk-yrittäjistä piti osaaavan työvoiman saatavuutta pahimpana kasvun esteenä. Siis 18 prosenttia. Irtisanomissuojan osalta samaa mieltä oli 6 prosenttia. Hallitus ei kuuntele arvostamiaan asiantuntijoita, ei edes kentän toimijoita. Miksi nyt takerrutaan irtisanomissuojaan?

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Tätä taustaa vasten on enemmän kuin surullista havaita, kuinka vietävissä kokoomusjohtokin on asian tiimoilta ollut. Hallitus sanoo, että sitä on painostettu luopumaan lainvalmistelusta. Yhtä lailla on syytä kysyä, kuinka paljon vipuvartta on käytetty sen härkäreppään eteenpäinviemiseen. Onnettominta on se, että lakeja valmistellaan sivuuttaen niin kansalliset kuin kansainväliset merkittävät, empiirisesti toteutetut selvitykset. Tutkitun tiedon hyödyntämisen tulisi olla itsestäänselvyys. Hallituksen tapa valmistella lakeja liian usein mututuntumalla on kestänyt.

Tämä on nyt toinen kerta, kun hallitus käyttää hyväkseen tiedonantoa keinona tuoda eduskunnan käsittelyyn nimenomaan palkansaajien asemaa heikentäviä toimenpiteitä. Edelliskerralla kyse oli pakkolaeista, jotka hallituksen oli lopulta vedettävä kokonaan pois. Tiedonanto Soinin toimiin liittyen oli aivan oma farssinsa. Se, että hallitus hakee nyt eduskunnalta mandaattia jatkaa jo valmisteilla olevaa lakia, on kallista teatteria, sillä tuo oikeushan sillä on jo nyt. Tavoitteena on vain ja ainoastaan pyrkiä piiloutumaan eduskunnan enemmistön, siis hallituspuolueiden enemmistön, selän taakse. Itse käsillä olevaan kriisiin se tuskin tuo helpotusta, sillä jo nyt on tiedossa, ettei eduskunnan luottamusäänestys pysäytä vastarintaa, sillä varsinaisen lakiesityksen valmistelu jatkuu.

Pääministeri Sipilä on itse todennut, että poliittisen keskustelun keskiöön on nostettava dialogi sekä keskinäinen ymmärrys ja kunnioitus. Olen enemmän kuin hämmentynyt. Suomalaista yhteiskuntaa ei ole rakennettu riitelemällä. Hallitus pääministeri Sipilän johdolla on koko kauden romuttanut toimillaan systemaattisesti pohjaa sopimisen kulttuuriin perustuvalta yhteiskunnan kehittämiseltä. Ilman keskinäistä kunnioitusta, luottamusta ja yhteistyötä emme rakenna tulevaisuutta kestäväällä tavalla, aivan kuten edustaja Ihalainen tänään ansioituneesti totesi.

Tämä kiista ei ole eduskunnan ja palkansaajajärjestöjen välinen kiista vaan hallituksen ja palkansaajajärjestöjen välinen kiista. On kohtuullista, että hallitus kantaa vastuunsa ja hakee siihen myös itse ratkaisunsa. En voi näin lopuksi todeta muuta kuin että vetoan pääministeriin ja hallitukseen, että se viheltäisi pelin poikki ja laittaisi vastuun valot päälle. Nyt ne on sammutettu täysin ja odotetaan, että rytisee kunnolla.

19.50 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tähän alkuun kyllä tuntea paljon sympatiaa sitä kohtaan, mitä edustaja Hassi puheenvuorossaan tuossa edellä sanoi. Meillä on yhteisiä kokemuksia muun muassa Pirkanmaalta. Olemme käyneet kuuntelemassa niiden ihmisten kertomuksia, jotka ovat näiden työllistämispalveluiden piirissä, ja monta kertaa on sellaisia tilanteita, että kerta kaikkiaan erilaiset byrokraattiset tai muut säännökset estävät sen, että ihminen kykenisi työllistymään. Eilen esimerkiksi vierailin Lempäälässä työllisyyspalveluissa, missä kuulin hyvin siitä, että kun Pirkanmaallakin on tämä onnistunut työkokeilu, niin sitten hallitus on tietenkin sitä lakkauttamassa. En ymmärrä ollenkaan, kun meillä on toimivia keinoja, jotka tuottavat hyviä tuloksia ihmisille, että sitten kuitenkin hallitus myös sen toimivan haluaa repiä alas. Onneksi hallituspuolueista edustaja Arto Satonen teki kirjallisen kysymyksen tästä hallituksen aikeesta, ja siihen kyllä lämpimästi yhdyin.

Tässä edustaja Mäkinen erinomaisessa puheenvuorossaan edellä muistutti siitä, että myös pääministeri Sipilä itse on korostanut jossain vaiheessa, että suomalaisessa yhteiskunnassa tulisi laittaa dialogi keskiöön, ja aivan oikein kysyi, miten ihmeessä voimme olla tällaisessa tilanteessa nyt, kun puhumme dialogin tarpeesta. Paitsi että se on yleisesti tar-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

peen joka päivä, joka hetki, niin miten esimerkiksi me nyt täällä eduskunnassa tällä hetkellä käymme dialogia pääministerin tai hallituksen kanssa, kun ministeriaitio on typötyhjä?

Haluan vielä kerran sanoa, koska me kaikki olemme nähneet, miten tämä tilanne tuli — pääministeri halusi yllättäen pistää tilanteen päälle ja väen vängällä halusi antaa tiedonannon — että vähintä, vähintä, mitä parlamentaarisessa systeemissä edustajat voivat edellyttää, on se, että sitten kun tämä tiedonanto annetaan, täällä ovat myös ministerit ja hallitus paikalla kuulemassa keskustelua, vastaamassa kysymyksiin ja käymässä sitä kuuluisaa dialogia ja debattia. Eli näin ei voi toimia eduskunnan arvovallan kannalta, että ensin ollaan ministeriaitiossa se muutama tunti, kun televisio on paikalla, ja sitten pikkuhiljaa vuorotellen poistutaan, ensin Orpo, sitten Sipilä ja sitten työministeri Lindström. Tämä nyt ei vain kuulu tapoihin kyllä muutenkaan, puhumattakaan tällaisessa tilanteessa, kun pääministeri itse väen vängällä tiedonannon halusi antaa.

Puhemies! Minä kyllä toivon, että esimerkiksi eduskunnan puhemiesneuvosto voisi keskustella tästä päivästä ja käydä vähän läpi, miksi tämä näin voi mennä, ja toivon, että täältä lähtisi eduskunnan palautetta hallitukselle siitä, että kyllä sitten myös hallituksen täytyy olla paikalla, jos näitä tiedonantoja annellaan.

19.53 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut vuodesta 71 työnantajana, ja ensimmäinen vaihe oli, että olin yksin yrityksessäni. Sen jälkeen yritys kasvoi ripeästi, koska halusin kasvattaa sitä. Mutta 70-luvulla, sanoisinko, hallinnollinen taakka oli huomattavasti helpompaa ja yksinkertaisempaa.

Täällä viitattiin tähän rekrytointikysymykseen ja riskeihin rekrytoinneissa. Kerran kysyin silloisen Kansallispankin rekrytoinnista vastaavalta henkilöltä, kuinka suuri osa rekrytoinneista onnistuu — kun aika lailla samanlaisiin tehtäviin pankkitoimihenkilöiksi hän valitsi — niin 60 prosenttia onnistui, 30 prosenttia ehkä ei. Tänään kysyin sitten vuokratyötoimiston toimitusjohtajalta, mistä rekrytointiepäonnistumiset johtuvat, kun he rekrytoivat asiakkaan lukuun. Useimmiten syy on henkilökemia. Sitä on vaikea etukäteen selvittää.

Täällä viitattiin Suomen Yrittäjien keskuudessa tehtävään tutkimukseen. Aikaisemman historiani johdosta tunnen kyllä aika hyvin paitsi Suomen Yrittäjät myös sen tutkimuksen, johon täällä viitattiin, kun se on taidettu Taloustutkimuksessa monet monet kerrat tehdä. Suomen Yrittäjien jäsenkanta ja yrittäjien rakenne on muuttunut dramaattisesti 20 vuodessa, yksinyrittäjien ja ammatinharjoittajien määrä on moninkertaistunut, ja kun sitä asiaa on selvitetty, niin on käynyt ilmi, että 90—95 prosenttia, vähän toimialoista riippuen, ei halua palkata koskaan ulkopuolista työntekijää. Se on masentava luku. Varsinkin minulle henkilökohtaisesti Suomen Yrittäjien uutena puheenjohtajana se oli dramaattinen kokemus, että hei, tämä porukka ei haluakaan kasvattaa yrityksiään. Minä lähdän siitä, että kaikki ovat kiinnostuneita kehittämään yritystään eteenpäinmeneväksi ja isoksi. Valitettavasti näin ei ole. No, kun asiaa suuremmin sitten surtiin, ei jääty siihen ja alettiin selvittää, niin kyllä esiin tulivat ne erilaiset riskit, jotka ylittävät riskinkantokyvyn.

Aloittava yrittäjä on usein vähän niukilla pääomilla liikenteessä. Vaikka hän on saanut starttirahan, ei se paljon riitä siinä tilanteessa, kun hän joutuu käyttöpääomaa hankkimaan. Siihen useimmiten joutuu myös panemaan koko henkilökohtaisen omaisuuden, asunnon tai vastaavan, pankin lainan takaamiseen. Se on aika ahdistava olotila. Sitä eli monta vuotta, koska jokainen epäonnistuminen asiakashankinnassa tai muussa johti siihen, että ei tiennyt, kuinka palkat maksetaan. Epäilen, että monella yrittäjällä kyse on juuri näistä

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

rekrytointiin liittyvistä ongelmista. Varsinkin palvelualalla, missä asiakas kohtaa henkilökunnan, rekrytoinnissa ei oikeastaan voi menestyä huonosti. Se johtaisi yrityksen kannalta ongelmiin ja ennen pitkää todennäköisesti sen loppumiseen.

Se, että 90 prosenttia ei työllistä, käytännössä on johtanut siihen, että uusille toimialoilta syntyy Suomessa kiusallisen vähän kasvuyrityksiä. Uusissa ict-pohjaisissa peliyrityksissä toimintatapa on ihan erilainen. Siellä kaikki työntekijät ovat usein osakkaita eivätkä nosta palkkaa, ja riski kannetaan siten, että se homma vain loppuu ja työpanos menee ilman palkansaantimahdollisuutta.

Sitten tässä tapasin sen oppituolin entisen haltijan, jonka haltija minullekin on kansantaloustieteen laudaturin myöntänyt, Vesa Kanniaisen, elokuvateatterin eteisaulassa ja kysyin Vesalta, että kun kirjoitit tämmöisessä teoreettisessa artikkelissa, että irtisanomissuojan tutkimus on aika pientä, niin hän sanoi, että niin, mutta kyllä se näyttää siltä, että alhainen irtisanomiskynnys johtaa paremminkin työllistymiseen, koska teorian mukaan silloin ihmiset hakeutuvat niihin tehtäviin, joissa he parhaiten menestyvät, ja jos työmarkkinat ovat joustavat, näin käy.

No, omasta kokemuksestani kyllä tiedän, että 45 vuoden aikana työllistämisen kynns on noussut aivan olennaisesti. Silloin kun aloitin 25-vuotiaana Taloustutkimuksen, palkkasin yliopistolta niitä, jotka tuntuivat fiksun oloisilta, ja jos he eivät menestyneet, niin molemmiin puolin oli selkeä ymmärrys, että työsuhde siihen sitten päättyy, usein koeaikaan tai vastaavaan. Silloin irtisanomisajat olivat puolin ja toisin kuukauden. Nytkin ne muuten ovat sitä, jos ei ole työehtosopimuksen yleissitovuutta. Se, mitä voidaan sopia, on suunnilleen se.

Ihminen muuttuu. Koeaika voi olla ihan hyvä, mutta ihminen elinkaarensa aikana kehittyy, jotkut taantuvat, jotkut eivät ole kiinnostuneet kehittämään ammattitaitoaan, ja uuden ihmisen rekrytointi tilalle on yleensä hankalaa. Saksa siirtyi vuosituhannen alussa toisenlaiseen, Hartz-sopimuksen mukaiseen joustavampaan työaikamalliin ja menestyy tällä hetkellä erittäin hyvin. Siellä ei alle kymmenen henkilön yrityksissä ole lainkaan irtisanomissuojaa.

Mutta miksi sitten työntekijäjärjestöt eivät hanki sitä tilannetta, jossa kaikki työvoima olisi rekrytoitu? Oman kokemukseni mukaan silloin kyllä alkavat liukumata ja työehtosopimusten joustot tulla esiin. Tämä, että 10 prosenttia, 15 prosenttia tai 6 prosenttia on työttömiä, johtaa siihen, että työehtosopimukset ovat aika lailla huonoja työntekijän kannalta. Olen aina ihmetellyt, miksi työntekijäjärjestöt eivät myy kaikkea työvoimaa ja hanki sitten esimerkiksi negatiivisella tuloverolla sen, mitä tarvitaan normaalin ansiotason päälle — joka ei olisi varmaan nykyinen — jotta ihmisen elämä olisi sen arvoista kuin sen pitää olla.

19.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin edustaja Eero Lehdelle lämmin kiitos hyvästä puheenvuorosta. Siinä puhui pitkäaikaisen yrittäjän hyvä kokemus ja myös yrittäjäjärjestön kokemus. Tietysti hän on myös omalla työllään itse elantonsa hankkinut, kaikki kunnioitettavia suorituksia.

Edustaja Hassi omassa puheenvuorossaan totesi työttömien ja työttömyyteen liittyvästä byrokratiasta. Aivan erinomainen analyysi. Näinhän se on. Mutta pitäisikö sitäkin byrokratiaa meidän purkaa? Sipilän hallituksen yksi pääideahan on ollut, että puretaan byrokratiaa, niin että saadaan hallinto nopeammin toteuttamaan niitä tavoitteita, mitä ihmiset haluavat. Esimerkiksi rakennuslupa: pitääkö siitä kaikkien saada valittaa, kun on normaalisti rakennusoikeudesta kysymys, joka on lain mukaan ihan perusoikeus? [Pia Viitanen: Ja pi-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

tääkö autotalliin olla energiatodistus!] — No, niitäkin on purettu, yli 300 normia on purettu. Edustaja on aivan oikeassa siinä, että kaikkea ei ole vielä purettu, mutta vielä keritään. [Pia Viitanen: Mutta kun pitää vielä säätää niistä!] Ja alkava vaalikausihan on vielä edessä.

Sitten mitä tulee nykyisiin työmarkkinoihin, sen me kaikki tiedämme ilman sarvia ja hampaita, että paikallisen sopimisen aika on tullut ja se tulee pysymään edelleen. Paikallista sopimista pitää olla enemmän, kun yrityksissä on erilaisia tarpeita kehittää sitä liiketoimintaa, mitä siellä yrityksissä on. Tiedän omasta kokemuksestani lähipiirissäni yrittäjiä, niitä henkilöitä, jotka tekevät mitä erilaisimmilla yhteiskunnan aloilla yritystoimintaa, joille on aivan ensiarvoisen tärkeitä, että työntekijät joustavat ja ennen kaikkea toimivat niin, että pystyvät vastaamaan markkinoiden kysyntään. Sieltähän se tulos tulee. Siinä hyötyvät sekä yrittäjä että työntekijät, kun he saavat palkkansa ja yrityksen antaman tuloksen yrittäjälle, mikä sitten taas takaa sen, että yrityksen toiminta jatkuu.

Kilpailukyksopimukseen on tässä keskustelussa monessa puheenvuorossa viitattu. Kyllähän kauhea tosiasia oli se, että kun tämä hallitus aloitti, niin olimme noin 10 prosenttia kilpailijamaitamme jäljessä kilpailukyvyssä. Se on kylmä tilastollinen tosiasia, jota ei sovi väheksyä. Ja mikä surkeinta tässä tilanteessa, ne kilpailijamaat, joita meillä on markkinoilla Euroopassa... Meidän päämarkkina-aluehan on ehdottomasti läntinen Eurooppa, jonkun verran Yhdysvallat ja tietysti myös Venäjä, ja Ruotsi tuossa lännempänä naapurissa on muun muassa meidän metsäteollisuuden kannalta ehdottomasti haastavin kilpailija, ehdottomasti kovin, ja heillä on vielä hyötynä oman valuutan antama devalvaatiohyöty, jota he ovat viisaasti käyttäneet, siitä pitää olla heille ihan terveesti kateellisia.

Joka tapauksessa kilpailukyksopimukseen viittaaminen näin jälkikäteen — siitä aikaan sovittiin, ja kaikki puolueet, demaritkin sitä ovat kannattaneet. Ihmettelen vain, että nyt sitten vedetään länkiä kaulaan näin jälkikäteen. Onko siinä toivona se, että ei äänestäjä ehkä muista, että itse olitte sitä kannattamassa? Mutta tulkoon sekin nyt tässä pöytäkirjaan sanotuksi, että muistamani mukaan demaritkin olivat sitä innolla kannattamassa. Näköjään muisti pettää, vai pettäkö sitten minun muistini? Omasta muististani tässä asiassa olen ihan varma, että ei petä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sen verran, että katsotaan tämän hetken valtiontaloutta, sekin kannattaa meidän kaikkien Suomen kansanedustajien muistaa: 107 miljardia euroa velkaa, yli 200 000 työtöntä. Työttömyyteen Suomen valtio, Suomen yhteiskunta käyttää verorahoja yhteensä lähemmäs 5 miljardia euroa vuosittain. Jos me saisimme tätä porukkaa pienennettyä, saisimme heidät työmarkkinoille, vaikka vähäiseen työsuhteeseen aluksi, ei sen tarvitse olla se paras työpaikka heti, koska se ei monelle varmaan toteudukaan, mutta kun saisimme ne ihmiset edes lyhyeksi työrupeamaksi töihin jonkun toisen palvelukseen tai peräti yrittäjäksi, niin se olisi aivan erinomainen asia sekä valtiontalouden kannalta että ennen kaikkea ihmisen oman elämän kannalta. Työyhteisö, sen antama sosiaalinen turva ja hyväksyntä, on ihmisen elämälle todella iso asia. Taloudellinen puoli on aivan varmasti kaikkein tärkein asia, mutta sosiaalinen turvaverkko, mikä rakentuu työyhteisön kautta, on ihmisen elämän kannalta aivan huipputärkeä asia.

Toivon mukaan tästä keskustelusta jää meille kansanedustajille se kuitenkin käteen, että tämänkin jälkeen kunnioitamme sitä, että me tarvitsemme tässä yhteiskunnassa työntekijäjärjestöjä, me tarvitsemme työnantajajärjestöjä ja tarvitsemme eduskunnan viisaita päätöksiä, että saadaan tämä tilanne parannettua Suomen kansantaloudessa. Meillä on vielä kyinen pelto kynnettävänä, jos haluamme Suomen talouden nostaa uudempaan ja vielä parempaan nousuun. [Pia Viitanen: On kylvetty riidan siemeniä!] 72 prosentin työllisyysaste on

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

saavutettu, ja edessämme olevina vuosina tavoite on 75 prosenttia, se on seuraavan hallituksen heiniä. Senkin yli kannattaa mennä, koska se on se turva, joka luo jatkuvuutta Suomen kansantaloudelle ja kaikille meille suomalaisille.

20.04 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä on ollut ihan hyvää pohdiskelua myös kansainvälisestä vertailusta Suomen irtisanomissuojan osalta, ja aina kannattaa kyllä katsoa myös sitä, mitä muualla tehdään. Voi olla, että ne eivät oppeina ole suoraan tänne siirrettävissä, eikä kannatakaan, mutta on hyvä tietää, mitä muualla tapahtuu.

Irtisanomissuojan osaltahan me olemme tilanteessa, jossa meidän irtisanomissuoja ei ole mikään erityisen hyvä, kokonaisuudessaan katsoen. Jos katsotaan tätä kollektiivisin perustein tapahtuvaa irtisanomista, eli meillä nämä taloudelliset ja tuotannolliset syyt, niin meillä irtisanominen on itse asiassa erittäin helppoa ja halpaa — helppoa ja halpaa — ja tämä puoli on sitten osaltaan johtanut siihen, niin kuin takavuosina tiesimme, että monikansalliset firmat sulkiivat mielellään tuotantoa täällä, sulkiivat täällä, koska esimerkiksi Saksassa olisi joutunut maksamaan moninkertaisen määrän rahaa. Tiedetään suomalaisia yrityksiä, jotka ovat ostaneet tuotantotoimintaa vaikkapa Espanjasta ja maksaneet itsensä kipeäksi, kun ovat sitten ryhtyneet saneeraamaan yritystä ja ovat saaneet satojen miljoonien korvausvaateet.

Tämä kollektiivinen puoli on meillä erittäin halpaa, sitten täällä henkilökohtaisella puolella kansainvälisessä vertailussa me olemme suurin piirtein OECD-maiden keskitasolla. Katsoin tuossa muutama vuosi vanhaa OECD-tutkimusta, jossa me olimme sijalla 34 irtisanomissuojassa. Että ei tämä meillä ole kansainvälisesti katsottuna sellainen asia, että me olisimme poikkeuksellisen hyvän suojan maa. Niin ei ole. Senkin jälkeen voidaan sitten keskustella siitä, onko tässä kehittämisen tarpeita.

Joka tapauksessa on niin, että meillä on erilaisia malleja eri maissa. Pohjoismaissa meillä on lähtökohtana, että on irtisanomisajan palkka ja sitten on työttömyyskorvaus ja nämä koskevat näitä tuotannollisia tehtäviä. Sitten on erikseen tämä, että onko irtisanominen lailinen vai laitton henkilökohtaisissa irtisanomisissa. Välimeren maissa on se ajattelu edelleenkin voimassa, että yritys on vähän kuin perhe, niin että sen täytyy kantaa vastuuta henkilöstöstään pidemmälle kuin siihen, että nyt saatte lähteä. Sillekin järjestelmälle on omat perusteensa, ja moni on sanonut, että se tulee myös uskonnollisten kulttuurien eroista, jotka ovat hyvin syvällä meidän yhteiskunnissamme.

Sitten tiedetään, että viime vuosina on lisääntynyt tämä erorahamenettely näissä kollektiivi-irtisanomistapauksissa, että meillä suuret yritykset ovat maksaneet enemmän kuin mitä laki määrää. Ne ovat katsoeet, että se on hyvän hengen ylläpitämistä, näin muun muassa Nokia on tehnyt, ja sillä on ollutkin hyvä vaikutus, koska se on tarkoittanut sitä, että ihmiset ovat päässeet irrottautumaan siitä vanhasta työpaikasta ja ovat siirtyneet sitten uusiin tehtäviin.

Niin tai näin tehdään, on kyllä hyvä nähdä, että se meidän varsinainen lääke pärjäämiseen on kuitenkin osaaminen, joka täälläkin on silloin tällöin mainittu. Ei ole mitään muuta tietä kuin se, että pienessä kansakunnassa kaikkien kyvyt täytyy ottaa käyttöön, ihmisiä ei pidä jakaa hyviin ja huonoihin, vaan täytyy lähteä siitä, että kaikille annetaan mahdollisuus — se on korkea peruskoulutus, hyvä ammatillinen koulutus, ja se on myös täydennyskoulutus, kun ollaan siellä työpaikalla.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

20.08 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tuossa oli hyvä puheenvuoro, edustaja Heinäluoman puheenvuorossa käytiin läpi tätä kokonaisuutta mielestäni hyvällä tavalla.

Pyysin tämän puheenvuoron siinä vaiheessa, kun edustaja Hoskonen käytti oman puheenvuoronsa. Jälleen kerran hän halusi syytellä SDP:tä siitä, että olemme hyväksyneet kilpailukyky sopimuksen ja sitä kautta ikään kuin hyväksyisimme kaiken. Puhemies, me olemme sanoneet sen moneen kertaan, myös edustaja Hoskonen läsnä ollessa, että me olemme aina, aina, kannattaneet sopimista, mutta koskaan me emme ole hyväksyneet mitään lomarahan leikkauksia ahkerilta julkisen sektorin työntekijöiltä. Kilpailukyky sopimushan syntyi sen vuoksi, että hallitus silloinkin oli hyvin epädiplomaattinen ja käytti tällaista pakkovoimaa ja uhkailua, riidan kylvämistä, jos voisin sanoa. Silloin tuotiin todellakin esitys pakkolaiksi, jossa oli sisällä sunnuntailisän leikkaus, ylityölisän leikkaus, sairausajan sakko, lomien lyhennys ja sitten vielä lomarahojen leikkaus ihan kaikilta. Tällaisia paketteja hallitus tarjoili eduskunnalle ja työmarkkinajärjestöille, mikäli eivät sitten työmarkkinajärjestöt suostu sopimaan tästä kilpailukyky sopimuksesta. Siinä oli juuri sitä samaa mentaliteettia, mitä tänä päivänä on tässä.

Minä haluaisin myös omalta osaltani sanoa, että minä näen suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena sen, että me olemme pystyneet sopimaan. Sillä hienolla historialla on ollut paljon merkitystä myös Suomen koko kilpailukykyyn kannalta, että olemme sopimalla tehneet asioita. Ja juuri siksi mielestäni ei nyt ole oikein, kun tässäkin todettiin, että vielä on kylvettävää siihen peltoon — en oikein hyväksy sitä, että sinne peltoon kylvetään niitä riidan siemeniä. Että kaivetaan nyt ne riidan siemenet sieltä pellostä pois ja kylvetään sinne jotain paljon paljon parempaa.

Mielestäni myös on hyvä päättää tämä oma puheenvuoroni siihen, mihin edustaja Heinäluoma tuossa viittasi, että osaaminen on se tärkeä asia. Yrittäjät tarvitsevat osaavaa työvoimaa. Meissä kaikissa on kykyjä, me kaikki osaamme. Niinpä olen myös sitä mieltä, että jokainen ihminen on laulun arvoinen, ja siksi ei pidä lähteä siitä, että jaamme yhteiskuntaa, teemme kahden luokan työmarkkinoita ja kaikkea tätä. Toivon todella, että peltoa nyt sitten viljellään vähän eri perustein kuin niillä riidan siemenillä.

20.10 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvin yhdyn, totta kai, siihen, että osaaminen on tärkeätä ja välttämätöntäkin. Jos kuitenkin käy niin kuin avioliitossakin tahtoo käydä, että ei vain tule toimeen, eivät näkemykset yhdy, miten firmassa pitäisi tehdä, ja jatkuva, sanoisinko, jännite syntyy, tai sitten vielä pahempi on se, että alkoholi tai joku tämäntapainen asia aiheuttaa ongelmia työkyvyssä — ja kun täällä lähdetään siitä, että koeaika ratkaisee, totta kai se ratkaisee osan näistä tilanteista, ihminen muuttuu, niin kuin avioliitossakin muuttuu — niin silloin pienen yrityksen riskinkantokyky ei vain siedä sitä, että rekrytointi ainakaan kahta peräkkäistä kertaa epäonnistuu. Kun katsoo näitä tekijöitä, niin minun mielestäni sille ihmisellekin on parempi, että hän löytää sellaisen työtehtävän, sellaisen paikan, jossa hänen omat taitonsa tulevat paremmin esiin ja yhteistyö sujuu. Minusta ihmisen irtisanominen on äärimmäisen raskasta, ja siitä kantaa murhetta pitkän aikaa. Varsinkin jos olette työnantajan roolissa pienellä paikkakunnalla, jossa ihmiset tuntevat toisensa, niin se ei ole kovin helppoa tehdä, vaikka olisi sinänsä perusteltu syy.

Minusta tämä 90 prosentin tunnusluku, ettei haluta kasvattaa yritystä, on erittäin huolestuttava. Uusille toimialoille ei synny kasvua, Suomi jää jälkeen sellaisilla toimialoilla, joilla kasvu on nopeata, johon pitäisi päästä kiinni. Ne ovat usein uudentyyppisiä mahdollisuuksia, mutta pieni yritys ei pysty hyödyntämään niitä: ei ole siinä mittakaavassa, että us-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kaltaa tehdä tiettyjä asioita. Joutuu alihankkijan rooliin, joka on aika haasteellinen verrattuna siihen, että on omia tuotemerkkejä tai vastaavia.

Kun tässä luullaan, että näitä irtisanomisia olisi paljon, niin en minä ainakaan omasta yrityksestäni löydä ainuttakaan sellaista henkilöä, mutta vuosien saatossa on kyllä ollut erilaisia ihmeellisiä tapauksia, jotka osoittavat, että se, että on joustavuutta, helpottaa molempia osapuolia. Tällä luodaan uusia työpaikkoja niille ihmisille, jotka tällä hetkellä ovat työttöminä, tarjotaan mahdollisuus päästä työmarkkinoihin kiinni. Jos ihmiseloa ajatellaan, niin kyllä tämä tarvehierarkia toteuttaa itseänsä ja aika keskeisellä osalla inhimillisessä elämässä on saada taloudellista riippumattomuutta ja toimeentuloa.

20.13 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tästä irtisanomistilanteesta näissä pienissä yrityksissä olemme täällä moneen kertaan puhuneet, ja sehän on selvää, että se on epätoivottava tilanne. Kukaan ei mene yritykseen, ei pieneen eikä suureen, tullakseen irtisanotuksi, eikä kukaan työnantaja palkkaa irtisanoakseen. Se on tietysti jonkun sortin epäonnistuminen. Sitten voi olla tilanne, että aidostikin, niin kuin edustaja Lehti sanoi, on selaista kykyä, että joku toinen työnantaja osaa käyttää sitä paremmin hyväksi.

No, sitten me, jotka emme ole olleet nyt yrityksissä tekemässä päätöksiä irtisanomisista, olemme toisten kertomusten varassa. Tässä salissa on monenlaista yrittäjyyttä, ja palaan siihen, mitä eräs tämän salin kansanedustaja eli edustaja Harkimo on sanonut, että kyllä työntekijästä hänen kokemuksensa mukaan eroon pääsee: se on hänen kokemuksensa, että hän on kyennyt nämä ongelmat ratkaisemaan. Hän on ilmeisesti ollut valmis myös sitten maksamaan jonkun irtisanomisajan palkan, niin että on sitten tapahtunut hyvässä yhteisymmärryksessä tämä irtisanoutuminen. Sitten on selvää, että jos on näitä tapauksia, kun on vaikkapa alkoholiongelma, niin siinä on meillä työelämässä selvät pelisäännöt. Meillä on hoitoonohjausjärjestelmä, jonka mukaan toimitaan, ja sitten jos rike on toistuva, niin siinä ei auta muu kuin työnantajan tehdä näitä ikäviä päätöksiä.

Kaikki nämä ovat kuitenkin sellaisia tapauksia, kun nyt tässä on kuusi tuntia asiasta puhuttu, että yhtään esimerkkiä emme ole vielä hallituksen ministereiltä kuulleet, mikä muuttuu hallituksen mielestä, kun tämä hallituksen kaavailema uusi laki tulee voimaan. Täällä on lukemattomia kertoja kysytty, missä tapauksessa irtisanominen muuttuu hyväksyttäväksi, kun se tällä hetkellä sitä ei ole. Yhtään esimerkkiä asiasta ei ole tullut. Tämä herättää minussa kyllä ihan aidon huolen, ja toivoisin, että myös hallituspuolueiden edustajat sitä miettivätkin, onko tämä uudistus miltei kannalta järkevä. Että vastaako tämä siihen yrittäjien oletusarvoon, joka nyt on lietsottu, että kun tehdään uusi laki, niin sitten se on helppoa? Vai käykö niin, että tulee uudet kriteerit, joille vuosien kautta haetaan oikeudesta tulkintoja, ennen kuin syntyy joku linja, niin että voi ennakoida, mitä irtisanomisessa tapahtuu, onko se laillinen vai laitton? Se suurin pelko ja riskihän yrittäjällä liittyy siihen, että vaikka kuvittelen toimivani lainmukaisesti — eihän kukaan yrittäjä halua lakia rikkoa — niin sitten tulen tilanteeseen, että minulla onkin väärä käsitys siitä ja tulee isot korvaukset. Mutta sehän siirtyy nyt vain eksponentiaalisesti, siis kasvaen, tähän uuteen malliin, josta kukaan ei voi tietää mitään, ilmeisestikään, päätellen ministeri Lindströmin selvityksistä, joista asia ei selvinnyt, [Puhemies koputtaa] se, mikä tämä uusi käytäntö tulee olemaan. [Puhemies koputtaa] Kuusi tuntia, yhtään esimerkkiä emme ole saaneet siitä, [Puhemies koputtaa] miten irtisanominen muuttuisi tässä hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

20.16 Eero Lehti kok: Arvoisa puheenjohtaja! Jos ei täällä esimerkkejä ole, niin kyllä minä pidän tiettyjä tilanteita, jotka muistan, sellaisina:

Esimerkiksi tämä alkoholisoituminen. Tiedän toki, että hoitoon ohjataan, ja niin käytännössä tehdäänkin, mutta ei se tarkoita sitä, että asianosainen paranisi hoidossa tai edes välttämättä sinne menisi. Kun oli tällainen tilanne, jossa alkoholisoitunut pakettiautonkuljettaja vielä menetti ajokorttinsa, niin kyllä oikeuden päätös oli semmoinen, että eihän se mikään irtisanomisperuste ole, vaikkei hän osaa ajaa autoa, tai saa ajaa — osasihan hän toki ajaa kännissäkin sitä. Oikeuden päätös oli sellainen, että voihan hän pestä ja vaihtaa renkaita, niitähän täytyy kevään syksyin vaihtaa, ja se riittää hänen työllistämiseensä. Pienellä yrittäjällä ei ole tällaista palkanmaksukykyä pitää palkollisena yhtä ihmistä, jolla ei ole todellista työn tuloksen arvoa.

Toinen tapaus oli, kun henkilö halusi pukeutua sellaiseksi — kun oli asiakaspalvelutehtävissä — ettei häntä voitu lähettää mihinkään asiakaspalvelutehtävään. Oli pieksut jalassa ja tukkimiehen pomppa päällä eikä mitään muuta alla edes. No, ei se ollut irtisanomisperuste, mutta kyllä hänelle maksettiin. Siinä mielessä Harkimo on ihan oikeassa, kaikesta pääsee irti, kun maksaa vähintään sen, mitä toinen pyytää, ja useimmiten se on aika paljon, varsinkin jos osaa pyytää, joskus jopa useamman vuoden palkka, ehkä kolme vuotta alkaa olla semmoinen maksimi pitkäaikaisessa työsuhteessa.

Olen kuitenkin sitä mieltä, että jos myisin työvoimaa, niin tutustuisin ostajan näkökulmaan vähän huolellisemmin ja pohtisin, miten saisin myydyksi kaiken sen työvoiman, joka minulla on vastuullani. Jos ei se kelpaa, niin sitten pitää pohtia, onko ehdoissa, toimituksissa tai milloin missäkin jotain parantamisen varaa. Sitten markkinaehtoinen palkkataso ei varmaan kaikkien kohdalla ole sitä, mitä toivotaan. Silloin yhteiskunnan pitää tukijärjestelmien kautta antaa sellainen lisä, että ihminen voi elää asiallisesti Suomenmaassa.

20.18 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Näistä vastaavanlaisia esimerkkejä kuin edustaja Lehdellä on esitelty julkisuudessa, ja varmasti moni meistä on myöskin yksityisesti niitä saanut. Itsestäni tuntuu, että näissä kaikissa tapauksissa paras lääke olisi tarkentaa irtisanomisen perusteita. Toki tuntuu kohtuuttomalta tällainen, esimerkiksi se, että työntekijällä, jonka tehtäviin kuuluu ajaa autoa, on niin paha alkoholiongelma, että hän ei pysty sitä työtään hoitamaan. Jos tällainen oikeuden päätös on tehty, niin ehkä vika on siinä, miten irtisanomisen kriteerit on lainsäädännössä määritelty. Uskoisin, että tältä pohjalta lähteminen auttaisi sekä työntekijöitä että työnantajia, pieniä työnantajia, paremmin kuin tällainen yleinen irtisanomisen helpottaminen tavalla, joka kohdistuu eri lailla erikokoisten yritysten työntekijöihin ja käytännössä kohdistuu myös enemmän naisiin kuin miehiin, koska miesvaltaisilla aloilla on enemmän sellaisia työehtosopimuksia, joissa asetetaan suitsia irtisanomisille.

20.20 Eero Lehti kok: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Hassin kommenttiin: jos nyt oikein olen ymmärtänyt — edustaja Heinäluoma tuntee asian paremmin, kun on ollut alalla pitkään — sanamuoto nykyisessä irtisanomislaissa menee niin, että ”asiallisesta ja erittäin painavasta syystä”. En muista, onko se nyt just näin, mutta tätä se tarkoittaa. Ennen se oli näillä sanoillakin.

Tästä sanamuodosta ”erittäin painava” se erittäin-sana on tarkoitus varmaankin poistaa. Jää ”asiallinen ja painava syy”, mikä käytännössä tarkoittaa, että tällainen kohtuuton, pienelle yritykselle kohtuuton — jota pienyrittäjä ei voi etukäteen tietää, se tulee oikeuden

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

päätöksen kautta — riski sitä kautta pienenee, koska tämä ”erittäin painava” on oikeuskäytännössä ollut kyllä rankka paikka, vaikkakin sanotaan, että yrityksen koko otetaan huomioon. Käytännössä se on epämääräinen, ennalta-arvaamaton lopputulos, mikä näissä syntyy. Mutta yleisperiaate on, että työnantaja pannaan korvaamaan niin sanottuna vahvempana osapuolena, vaikkei tilanne sitä hänen osaltaan tarkoittaisi lainkaan, vaan palkansaa- ja on vahvemmassa osassa.

Loppujen lopuksi tässä ravintoketjussa häviäjä on se ihminen, joka ei tällä hetkellä ole vakaassa työsuhteessa tai haluaisi päästä sellaiseen, tai sitten ne ihmiset, jotka ovat tulossa työmarkkinoille ja joilla ei ole sellaista markkina-arvoa työmarkkinoilla, että heidät rekrytoitaisiin, ja se on alakohtaista. Mutta se, että Suomessa on satojatuhansia ihmisiä työttömänä — rakenteellinenkin työttömyys on kaksinkertainen — pakottaa miettimään, että jostainhan tässä asiassa on pahasti pielessä.

Se on varmaa, että yhdellä asialla tätä myöskään ei korvata ja korjata, vaan tässä on monta asiaa, että Suomen työmarkkinat saataisiin sellaiseksi, että siellä ne henkilöt, jotka aidosti haluavat, pääsisivät töihin kiinni ja voisivat myös menestyä.

20.22 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässähan ollaan nyt sitten tämän hallituksen esityksen ja ajattelun ytimessä, että kun nykyisin työsopimuslain mukaan irtisanomiseen tarvitaan asiallinen ja painava syy, niin kysymys kuuluu, muutetaanko tämä näiden pienten yritysten osalta vai ei. Olen ministeri Lindströmin informaation tänään ymmärtänyt niin, että tätä ei tulla muuttamaan, että myös näissä alle 10 hengen yrityksissä tarvitaan asiallinen ja painava syy. [Eero Lehti: Mutta ei erittäin!] — Siinä ei ole sanaa ”erittäin”, asiallinen ja painava riittää nykyisin irtisanomiseen, ja se koskee sekä pieniä että suuria yrityksiä. — Sitten eri asia on, että tietysti yrityskoko otetaan huomioon jo nykyisin, niin kuin tiedämme, sen koko tapahtumaketjun arvioinnissa. Se on ilman muuta yksi osatekijä juuri niistä syistä, mitkä täällä on mainittu, muun muassa siitä syystä, että ei pienellä yrityksellä ole mahdollisuutta uudelleensijoittamiseen samalla tavalla kuin suurella yrityksellä on.

Mutta tämä ydinhän on juuri tässä, että mikä tässä muuttuu. Jos vanhassa laissa on asiallinen ja painava syy, uudessa laissakin on asiallinen ja painava syy näiden pienten yritysten osalta. Mitä kautta se muutos tehdään, ja ymmärtääkö sitä kukaan? [Pia Viitanen: Ei!] Olen taipuvainen ajattelemaan, että sitä ei kyllä ymmärrä kukaan. Tämän kuuden tunnin keskustelun jälkeenkään tämä asia ei ole selvä, eikä se pieni yrittäjä voi kuutta tuntia istua tämän asian ympärillä, eikä se voi lukea näitä eduskunnan pöytäkirjoja tuntitolkulla, että mitä on tarkoitettu jollain uudistuksella.

Tästäkin palaan siihen, että tämä vaikuttaa erittäin huonosti harkitulta uudistukselta, joka ei helpota pienyrittäjän arkea, vaan tekee sen entistä monimutkaisemmaksi ja tuo hyvin pitkän epävarmuuden ajan, mikä tekee pienissä yrityksissä näiden työsuhteasioiden hoitamisesta entistä ongelmallisempaa.

Tuleeko tästä koskaan mitään järkevää — jos tämä toteutuisi — epäilen sitäkin, koska on vaikea ymmärtää, että tämä yrityskoko olisi nyt tässä se ongelma, koska näitä pienten yritysten ongelmia voidaan sitten lähestyä muuta kautta, niin kuin muun muassa puheenjohtaja Rinne on esittänyt.

Mutta ytimessä ollaan: Mikä tässä muuttuu? Kuusi tuntia on puhuttu. Ei se ole selvinyt. [Pia Viitanen: Ministereitä ei näy kertomassa!] Asiallinen ja painava syy tarvitaan, niin kuin ministeri Lindström kertoi, mutta tämä muutos ei ole kyllä käynyt ilmi, että mikä irtisanominen muuttuu lailliseksi, jos tällainen lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

20.24 Eero Lehti kok: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä nykyisessä laissa on tiukempi säännös tästä, siinä edessä on joku adverbi. En jaksa muistaa, mutta aikanaan se oli ”erittäin painava”. Nyt tämä sana ”erittäin” tai vastaava poistuu sieltä alle 10 hengen yrityksissä, mikä tarkoittaa sitä, että ei ole niin vaikeaa käytännössä suorittaa moitteettomasti tätä irtisanomista. Varmaan näitä tapauksia ei ole kovin montaa, koska edellinen työministeri paransi koeaikaa, mikä helpottaa sitä rekrytointia ihan ehdottomasti. Ja myös takaisinottovelvollisuutta, joka aikaisemmin johti siihen, että sitä työpaikkaa, josta joku oli joutunut lähtemään, ei voitu täyttää ennen kuin tämä takaisinottoaika oli täynnä, on nyt lyhennetty, ja se on helpottanut tätä työllistymistä. Mutta katsotaan nyt huomenna, mitä se laki siellä sallii. Ei minulla tässä ole lakikirjaa.

20.25 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tähän keskusteluun, mitä nyt käydään, kiteytyykin se yksi osa tätä ongelmaa, mitä olemme täällä moneen kertaan yrittäneet kysyä, että kun menettely on tällainen, niin meidän emme tiedä, mitä hallitus lopulta esittää. No, tietenkin se olisi kohtuullista meille edustajille, etenkin täällä oppositiossa, jotka haluamme tietää, mitä hallitus esittää. Olemme yrittäneet kysyä lukemattomia kertoja ministeri Lindströmiltä ja mielellään olisimme kysyneet pääministeri Sipilältäkin, joka poistui vielä ennemmin kuin ministeri Lindström tästä keskustelusta. Me olemme yrittäneet kysyä, moneen kertaan, että kertokaa edes yksi esimerkki, mutta aina kun hän yritti kertoa, niin ei se kyllä yhtään valjennut. Se ei varmasti sille pienyrittäjälle valjennut, mistä tässä oli kysymys, ja me emme todellakaan nyt tiedä — toistan vielä — kuuden tunnin jälkeen me emme sitä täällä tiedä. Huomenna pitäisi sitten äänestää tiedonannosta, joka väen vängällä oli annettava, ja kuitenkin käy ilmi, että eihän eduskunta edes tiedä, mikä tämä kiistelty laki sisällöltään olisi. Sen me tiedämme, että siinä halutaan helpottaa sitä, että ihmiselle voi antaa potkut pienissä, alle 10 hengen yrityksissä. Sitä hallitus haluaa, mutta hallitus ei kykene kertomaan yhtäkään esimerkkiä.

Itse haluan tietenkin puolustaa työntekijän oikeuksia enkä halua nähdä sitä niin, että potkujen annon tulisi olla helpompaa kuin tänä päivänä. Kuitenkin tässä juuri kerrottiin näitä kansainvälisiä esimerkkejä, että meillä niihin nähden irtisanominen ei ole mitenkään erityisen helppoa tänä päivänä.

Puhemies! Jotenkin minusta vain tuntuu siltä, että meneekö tässä nyt kaikki hallituksen mielestä ihan kohdalleen. Me olemme nähneet tilanteen, että tämä koko tietynlaista yhteiskuntarauhaa häiritsevä tilanne on tällä hetkellä hiuskarvan ohuisessa esityksessä, mistä me emme tiedä, mikä se on, mitä hallitus ajaa, ja sitten meidän pitäisi huomenna vain luottaa kovasti ja antaa luottamus.

Näillä sanoilla haluan, puhemies, sanoa, että minä toivon teidänkin läsnä ollessanne — sanoin sen jo edellisen puhemiehen läsnä ollessa — että puhemiesneuvosto voisi käydä tätä keskustelua siitä, että jos eduskunnalle annetaan hieman poikkeuksellisestikin tämänkaltaisen tiedonanto, niin sitten hallituksen ministerit olisivat täällä paikalla kertomassa sen sisällöstä, mitä nämä lait tulevat pitämään sisällään, jos edes hallitus itse tietää, mitä ne pitävät sisällään. Mutta helpommaksi homma ei tule, se on varmaa, jos ei kuuteen tuntiin täällä mitään vastausta tule.

20.28 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Huomennahan me emme ole äänestämässä tästä laista, vaan nyt käsittelyssä on juurikin tämä tiedonanto, joka tänään on saatu, eikä tämän keskustelun pitäisi nyt kulminoitua irtisanomiseen, vaan se, mitä hallitus tässä

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

ajaa takaa, on se, että pienissä yrityksissä, joihin niitä työpaikkoja tällä hetkellä syntyy, olisi nykyistä matalampi kynnys palkata uusia ihmisiä. [Pia Viitanen: Me siis äänestämme käytännössä tulevasta laista!] Kaikki keinot, jotka työllisyyttä ja tuottavuutta lisäävät, ovat sellaisia, joihin hallitus varmastiikin myönteisesti suhtautuu.

Mutta itse asiassa jäin pohtimaan tätä edustaja Hassin esille nostamaa painotusta naispuolisiin palkansaajiin. Ilmeisesti on todellakin niin, että muutokset kohdistuisivat sellaisiin työntekijöihin, jotka ovat ennen muuta toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja pienissä yrityksissä. Tällaiseen kuvaukseen menevistä työntekijöistä 55 prosenttia on työ- ja elinkeinoministeriön mukaan miehiä ja 45 prosenttia naisia, mutta toisaalta sitten taas useissa työehtosopimuksissa on irtisanomissuojaa koskevia määräyksiä, jotka vastaavat sitä lakia, joka on voimassa, ja tämä kohdistuu sitten taas enemmän miesvaltaisille aloille.

20.30 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kyllä siinä laissa, minkä minä löydän Finlex-tiedostoista, sanotaan, että työnantaja saa irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan työehtosopimuksen vain asiallisesta ja painavasta syystä. [Eero Heinäluoma: Nykyinen laki! — Eero Lehti: Se on laki, mutta se ei ole työehtosopimus!] — Niin, ei tässä ole mitään sanaa ”erittäin”. — Sitten edustaja Lehti tuolla kommentoi, että näitä vahvennuksia on työehtosopimuksissa, mutta niitähän me emme tässä salissa muuta. Me muutamme lakeja. Ja sitten tarkennuksena tässä irtisanomisperustepöytäkirjässä on seikkoja, jotka eivät ole asiallisia perusteluja, jotka liittyvät esimerkiksi työntekijän sairauteen, vammaan, tapaturmaan, työntekijän osallistumiseen työtaistelutoimenpiteeseen, työntekijän poliittisiin, uskonnollisiin tai muihin mielipiteisiin tai työntekijän turvautumiseen oikeusturvakeinoihin. Mutta ehkä voisi olla paikallaan tarkentaa, kirjoittaa jotain siitä, mitkä esimerkiksi voivat olla tällaisia asiallisia perusteita, koska minun on kuitenkin todettava, että monet niistä yksittäisistä esimerkeistä, mitä julkisuudessa on kerrottu, missä irtisanominen on todettu laittomaksi, eivät sinänsä tunnu kovin järkeenkäyviltä.

20.31 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Näin on, kuten edustaja Hassi sanoo, että nykyisessä laissa on siis tämä asiallinen ja painava peruste irtisanomiselle. Ja niin kuin ministeri Lindström on täällä kertonut, hallituksella ei ole tarkoitus tätä muuttaa, että jatkosakin on asiallinen ja painava peruste. Sen takiahan tässä ovat ymmärkällään muutkin kuin edustaja Lehti, että mikäs tässä nyt sitten oikein muuttuu. No, ikävä kyllä, sairaus, tapaturma voivat olla irtisanomisen perusteita, jos niistä aiheutuva haitta ihmisen työnteolle on pysyvää laatua oleva. Siis tavallaan sairaus, niin julmalta kuin se kuulostaakin, voi olla peruste irtisanomiselle, jos työntekokyky on olennaisesti heikentynyt.

Tärkeintä tietysti nykyisin on se, että täytyy etukäteen varoittaa, että ilman varoittamista ei saa tehdä sellaista ratkaisua — on eri asia, jos on jokin huomattavan ankarasti moitittava menettely — mutta normaaliolosuhteissa työnantajan pitää ensin kertoa tyytymättömyys ja varoittaa, että tähän on kiinnitetty huomiota, ja sitten, jos se toistuu, sen jälkeen on irtisanominen mahdollista. Ajattelen niin, että ei tätäkään ehtoa, että pitää etukäteen kertoa, pitäisi poistaa pk-yrityksissäkään, koska se on ihan normaalia ja järkeenkäypää talonpoikaishenkeä, että ennen kuin annetaan fudut, niin sanotaan, että nyt teet nämä asiat huonosti tai et ole tuossa onnistunut ja nyt pitää työsuorituksen parantua. Nämä ovat aika tärkeitä työyhteisön hyvinvointitekijöitä ja myös työntekijöiden kannalta tärkeitä, että he voivat kokea, että heitä kohdellaan oikeudenmukaisella tavalla.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Mutta hain tässä esille hallituksen tiedotelinjaa, että mitä on kesällä kerrottu, kun hallitus on lähettänyt lausunnolle tämän esityksen, ja silloin hallituksen toimesta kerrottiin — silloinhan tämä raja oli 20 työntekijää — että näissä yrityksissä irtisanomisperusteena pidettäisiin myös nykyistä vähäisempää työvelvoitteen laiminlyöntiä. Siis nykyistä vähäisempää työvelvoitteen laiminlyöntiä tai rikkomista taikka epäasiallista käyttäytymistä silloin, kun työntekijän moitittava menettely on horjuttanut työnantajan ja työntekijän välistä luottamussuhdetta. Tätä luottamussuhteen käyttämistähän arvosteltiin erittäin rankasti, koska se jää aika hämäräksi ja sillä voidaan sitten tarkoittaa monenlaisia asioita. Joten olen ymmärtänyt niin, että tältä osin hallitus on valmis tätäkin kohtaa tarkistamaan.

Mutta edelleenkin tullaan tilanteeseen, että jos näitä nyt sitten tämmöinen kahdeksan hengen, kuuden hengen, viiden hengen tai neljän hengen yrityksen vastuuhenkilö, toimitusjohtaja, miettii, niin kyllä aika lailla menee ihmetyksen sormi hämmästyksen suuhun, että mitähän nämä nyt sitten oikein tarkoittavat suhteessa nykyiseen tilanteeseen. Nykyinen tilannehan tiedetään oikeusistuinten vuosien ja vuosikymmenten aikana tekemien ennakkopäätösten pohjalta, että kun ottaa yhteyden [Puhemies koputtaa] työnantajaliittoon tai juristiin, niin sieltä kerrotaan, että aikaisemmin on käynyt näin, mistä voi päätellä, että tässä käy tällä tavalla, joten voi irtisanoa tai ehkä ei kannata irtisanoa, [Puhemies koputtaa] ellei sitten halua hyväksyä näitä talousseuraamuksia.

20.35 Eero Lehti kok: Arvoisa puhemies! Työehtosopimusten tulkinta jää oikeustapausten varaan varmasti tässä laissa. Se saattaa vuosien saatossa muuttuakin, ja nytkin itse asiassa näistä oikeuden päätöksistä katsotaan, mikä on ollut yleinen linja. Näyttää sitten olevan aika hyvä ennusmerkki, jos samanlainen päätös sieltä sitten löytyy.

Työehtosopimuksissa, joihin edustaja Satu Hassi täällä viittasi, on kyllä semmoinen asia, että minun ymmärtäkseni ne työehtosopimukset, jotka ovat yleissitovia, ovat tämän eduskunnan päätöksen varaisia. Lasse Laatonen, joka on EK:n entinen lakiasiain ja työsuhteasioiden johtaja, tässä omassa muistelmakirjassaan kyllä aika härskesti sanoi, että täällä eduskunnassa menivät pilkkuvirheitä myöden kaikki kolmikannassa tai kaksikannassa sovitut asiat läpi menen tullen. Noin sopimusoikeudellisesti minun on vaikea ymmärtää — ehkä joku juristi sen voi minulle opettaa — kuinka kaksi sopijaa voi sopia kolmannelle osapuolelle huonommat ehdot kuin itselleen, kuten työehtosopimusten sopimusneuvotteluissa usein käy, että liikkuma ja jousto eivät ole niille, jotka eivät kuulu työnantajaliittoon. Esimerkiksi Suomen yrittäjistä suurin osa on sellaisia. Heidän kohdallaan ei voida käyttää niitä sopimuksessa määriteltyjä joustokohtia, joita sopijapuolet ovat itselleen sopineet. Tekisi mieli vain sanoa, että siinä olisi kyllä jollekin perustuslain tuntijalle aika paljon selittämistä. Minä en pysty sitä selittämään muuten kuin että se on valtaa ja jossain vaiheessa lipsahtanut käytäntö tähän suuntaan. Kaiken lisäksi työehtosopimuksia ei saa mistään kirjakaupasta ostettua, vaikka se on sitovaa lainsäädäntöä työnantajan osalta.

20.36 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Näihin yksityiskohtiin varmasti voidaan palata tarkemmin siinä vaiheessa, jos ja kun tätä lakia itsessään tässäkin salissa käsitellään, mutta ihan selvää on se, että irtisanomiskynnyksen pitää olla tarkkarajaisesti määritelty, ja tätähän perustuslakikin edellyttää. Ihan samalla tavalla on selvää, että täytyy varoittaa tai antaa ensin varoitus työntekijälle siitä moitittavasta käytöksestä ja antaa mahdollisuus korjata käytöstä ennen irtisanomista. Tämä varmasti sisältyy myöskin tähän hallituksen esitykseen. Mitkä niitä moitittavia seikkoja sitten ovat: esimerkiksi se, että ei nou-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

data työaikoja tai ei noudata annettuja ohjeita tai suoriudu niistä tehtävistään tai suorittaa niitä ohjeiden vastaisesti eikä korjaa tekemistään, vaikka saa siitä huomautuksen tai varoituksen. Myöskään tämän uudistuksen jälkeen ei ole mahdollisuutta mistään tilapäisestä virheestä ilman varoitusta antaa potkuja tai irtisanoa työstä.

20.38 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Sirénin puheenvuoro oli hyvin asiantunteva ja tärkeä. Hallituksella ei ole tarkoitus mennä kohtuuttomuuksiin. Ymmärrän tämän selityksen tällä tavalla, mutta senkin jälkeen palaan siihen, että mikäs tässä nyt sitten oikein muuttuu. Mikä tässä muuttuu, miten se kerrotaan niin työntekijöille kuin yrittäjille, ja onko se muutos millään tavalla tarpeellinen suhteessa siihen, mikä on nykykäytäntö? Jos ihminen ei tule töihin eikä noudata työaikoja ja häntä on varoitettu ja moitittava käyttäytyminen jatkuu, hänet voi irtisanoa niin suurissa kuin pienissä yrityksissä. Eli tois-taiseksi ei ole vielä kukaan tullut yhtään semmoista tapausta esille, että mikä muuttuu nyt jat-kossa helpommin irtisanottavaksi kuin se on tällä hetkellä, että missä tapauksessa voi irti-sanoa, jossa nyt ei voi irtisanoa. Jos ihminen esimerkiksi käyttää alkoholia ja kieltäytyy hoitoonohjauksesta, niin sehän on sitten irtisanomisen peruste, jos alkoholinkäyttö jatkuu. Oli pieni tai suuri yritys, niin kännissä ei voi tulla töihin. Kyllä tämä sääntö on kaikkialla hyväksytty.

Kun puhutaan sitten yleissitovuudesta, niin sehän on palkansaajan perusturvaa. Se on se palkansaajan vähimmäisehtojen suoja, joka meillä tehdään sopimuksin. Monessa muussa maassa, jälleen järjestelmien eroista johtuen, tehdään enemmän lainsäädäntöä eli kirjoite-taan enemmän lakiin. Meillä tehdään enemmän työehtosopimusten kautta, ja siitä seuraa, että se on paljon joustavampaa: niitä myös muutetaan, ja ne ovat eri aloilla erilaisia ja ot-tavat eri alojen erityisolosuhteita paremmin huomioon.

Yleissitovuuden lähtökohta on tietysti se, että kun sitten näitä poikkeuksia tehdään, niin osapuolet — työnantajat ja työntekijät — varmistavat, että kaikkien oikeudet tulevat kui-tenkin huomioon otettua, ja jos tulee ristiriitatilanteita, luottamusmiesjärjestelmä ja työn-antajaliittojen toiminta varmistaa, että toteutetaan kuitenkin vähimmäisehtojen kannalta järkevää toimintalinjaa. Tätä menettelyähän ei ole siellä villissä kentässä, kun ollaan am-mattiliittojen ja työnantajaliittojen ulkopuolella, ja siitähän seuraa se, että kun siellä ei ole valvontaa työehdoille eikä kykyä puuttua niihin, niin ei ole haluttu antaa sinne oikeuksia maksaa mitä tahansa tai teettää vaikka kuinka pitkiä työpäiviä.

Eli palataan siihen, mitä täällä edustaja Ihalainen sanoi erinomaisessa puheenvuoros-saan puhuessaan luottamuksesta, että luottamus on kaiken inhimillisen toiminnan ytimes-sä. Sopiminen edellyttää luottamusta, ja myös sitten, kun tulee ongelmia, jos on luottamus-suhde olemassa, ne pystytään hoitamaan. Sitähän nämä työmarkkinaosapuolet sopimustoi-minnalla hakevat, että heillä on väylät ongelmien käsittelemiseen ja epäkohtien poistami-seen. Joten yleissitovuus on perusturvaa ja aika joustava järjestelmä ja eri aloilla vähän eri-lainen. Mielestäni siihen ei kannata koskea.

20.41 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Niin palkansaajien kuin työttömänkin parasta turvaa on se, että työmarkkinat toimivat hyvin ja työnantajilla on mahdollisuus ja matala kynnys palkata uutta väkeä, niin että se koetaan mahdollisimman helpoksi ja riskit sellaisiksi, että niiden kanssa voidaan edetä. Tämä haaste on erityisesti pienillä yrityksillä.

Nythan kysymys on juurikin kokonaisuudesta, millä tavalla me Suomessa työllisyyttä edistämme ja nostamme työllisyysastetta, ja tämä keskustelu, mitä nyt tässä on käyty, on

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

yksi osa-alue siitä työllisyyspolitiikasta, jota hallitus tekee ja jota on tarvetta tehdä varmasti jatkossakin, koska yhtä mieltä ollaan varmasti siitä, että työllisyysasteen pitäisi olla tätäkin korkeampi. Kaikki sellaiset ehdotukset, joilla me voimme madaltaa kynnystä uusien ihmisten rekrytoimiseen ja sitä kautta nostaa työllisyysastetta, ovat hyvin tervetulleita.

20.42 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! No, sekin tässä yksi ongelma juuri on, että madaltuuko se kynnys lopulta. [Eero Heinäluoma: Ei madallu!] — Niin. — Täällä erinomaisen puheenvuoron käytti muuten edustaja Urpilainen siitä näkökulmasta, että toisaalta voi käydä sille pienelle yrittäjälle myös vähän hullusti, jos hän tarvitsisi osaavan työntekijän ja sitten ehkä tämä työntekijä hakeutuukin isompaan yritykseen, koska hän tuntee, että hänen olonsa on siellä turvallisempi. Tässä on monia tällaisia kysymyksiä, jotka nousevat eri näkökulmista ja myös tavallaan saavat kysymään, auttaako tämä edes sitä yrittäjää. Madaltaako tämä kynnystä, tekeekö tämä lopuksi mitään eroa nykyisiin irtisanomiskäytäntöihin niin radikaalilla tavalla, että se kannattaisi? Tässä on paljon asiallisia avoimia kysymyksiä.

Siksi, puhemies, sanonkin, että aika absurdia tässä on juuri se, että tässä sitten kirkkain silmin sanotaan, että emmehän me tästä huomenna äänestä vaan ihan tällä lailla kauniisti, yleisesti siitä, että työllisyyspolitiikka on tärkeää ja näin poispäin ja muustahan tässä ei ole kysymys. Mutta tässä on kysymys siitä, että meille on kerrottu, että tulee potkujenanto helpommaksi. Ministeriltä kysytään, miten tilanne muuttuu, ja hän ei siihen pysty vastaamaan sellaisella tavalla, että sitä kukaan ymmärtäisi, ja olemme kuusi tuntia käyneet tätä keskustelua. Ministerit lähtevät pois. Tässä pähkinäkuoressa kiteytettynä se, mitä tänään täällä on tapahtunut, ja olisin kyllä äärimmäisen huolissani tilanteesta.

20.44 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Minunkin vastaukseni on sama kuin edustaja Viitanen tämän lähes seitsemäntuntisen keskustelun jälkeen: ei tässä työllistämiskynnys ole laskemassa pienissä yrityksissä. Oma johtopäätökseni on, että se pikemminkin nousee, mihin jo paitsi edustaja Viitanen myös edustaja Urpilaisen puheenvuoro aikaisemmin viittasi. Tulee hyvin sekava järjestelmä. Jos ei seitsemään tuntiin pystytä hallituksesta kertomaan, mikä muuttuu, niin miten se kerrotaan tämän jälkeen sitten näille pienyrittäjille seitsemässä minuutissa? Tämä tulee työllistämään oikeusistuimia, ja lakimiehet tekevät tässä sievoisen tilin ennen kuin tiedetään, mitä tämä tulee tarkoittamaan. Tämä on siis vuosien vuosien juttu, jossa tullaan pyörimään tässä epävarmuuden tilassa, ja sehän ei ole hyvä.

Työllisyyden kannalta pitää vielä kerran sanoa, että tämä on nyt vähän tämmöinen uskonvarainen juttu, että kun hallitus teettää selvitykset, panee kaksi tutkimuslaitosta selvittämään, miten tämä vaikuttaa työllisyyteen, ja saa vastaukseksi, ettei se vaikuta työllisyyteen, että ne ovat joko minimaalisia tai sitten plus miinus nolla, niin sen jälkeen tähän meille tulee pääministeri, joka sanoo, että ei, kyllä tämä vaikuttaa työllisyyteen. No, kumpaa tässä uskoo: poliitikkoa, joka vain sanoo, että kyllä tämä vaikuttaa, vai näitä tutkijoita, jotka ovat käyneet paitsi Suomen myös laveammalti Euroopan ja maailman tutkimuskirjallisuutta lävitse ja tehneet johtopäätöksensä? Joudun sanomaan, että uskon tässä enemmän tutkijoihin, joille on annettu tehtäväksi selvittää, mitkä työllisyysvaikutukset ovat. Ja he sanovat meille, ettei niitä ole. No, siitä huolimatta tämä höyryveturi vain jatkaa asemalta seuraavalle. [Pia Viitanen: Puksutusta!] — Puksutus kuuluu, ja sieltä se tulee. — Jostain syystä, joka ilmeisesti on poliittinen ratkaisu hallituksen sisällä, kun tämä on päätetty tehdä, tätä viedään eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

No, onneksi kuitenkin sentään se nuorten työehtojen heikennys otettiin sieltä pois, ilmeisesti sen takia, että päädyttiin siihen, että se on niin ilmeisesti perustuslain vastaista, että sitä ei kannata tänne edes tuoda. Mutta tässä on nämä samat riskit. Jääräpäisesti ajetaan arvovaltaiteijoiden kautta eteenpäin jotain, jota eivät tutkijat tue, jota tutkimustieto ei pidä järkevänä ja jolla myöskään kansalaisten keskuudessa ei ole tukea ja josta muuten ei eduskuntavaaleissa puhuttu sanaakaan. [Pia Viitanen: Ei sanaakaan!] Ei kukaan ilmoittanut, että työsuhteturvaa tullaan heikentämään pienissä yrityksissä tai muissakaan yrityksissä. Tämä keksittiin nyt sitten jälkeensä.

Näistä kaikista päädyttiin siihen, että tälle kävisi erittäin hyvin, jos tälle pantaisiin kepeät mullat ja tämä unohdettaisiin. Voin sovinnon eleenä tarjota, että jos hallitus tästä luopuu, niin en siitä tule huomauttamaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2018 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 20/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 129/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosten ja eräiden sijoituspalveluyritysten velkojien maksunsaantijärjestystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 112/2018 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 14/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 112/2018 vp sisältyvien 1.-6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2018 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 8/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Keskustelu

20.48 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta esittää yksimielisesti tämän hallituksen esityksen hyväksymistä. Kysymys on melko pienestä muutoksesta Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksessa. Hallitus esittää, että Tankavaaran luontokeskuksen alue, suunnilleen reilun 9 hehtaarin alue, irrotetaan kansallispuistosta mutta toisaalta sitten kansallispuistoon lisätään lähes 200 hehtaarin suuruinen alue eli yli 20 kertaa suurempi alue, niin sanottu Suomen Villen alue. Taustalla on se, että halutaan kehittää matkailukohteena tätä Tankavaaran keskusta ja on katsottu, että kehittäminen edellyttää sitä, että se siitä varsinaisesta kansallispuiston alueesta irrotetaan, käytännössä ei kuitenkaan siitä toiminnallisesta kokonaisuudesta, ja alue säilyy edelleen osana Natura-verkostoa.

Valiokunta mietinnössään huomauttaa siitä, että kansallispuistot ovat erittäin suosittuja retkeilykohteita ja esimerkiksi viime vuonna kävijämäärät kasvoivat yhdessä ainoassa vuodessa 10 prosenttia. Määräksi siis arvioitiin 3,1 miljoonaa käyntiä. Ne ovat alueellisesti tärkeitä matkailuelinkeinon kannalta ja monet nimenomaan sellaisilla alueilla, missä muita työpaikkoja on niukanlaisesti, mutta ongelmana on se, että monien kansallispuistojen rakenteet alkavat rappeutua. Esimerkiksi pitkospuita on jouduttu sulkemaan siksi, että ne ovat käyneet vaarallisiksi. Metsähallitus on arvioinut, että korjausvelka, jotta kansallispuistojen rakenteet, pitkospuut, nuotiopaikat, sillat ynnä muut tällaiset kulkuväyliin liittyvät asiat, saataisiin kuntoon, on peräti 44 miljoonaa euroa. Valtion ensi vuoden budjetti ei nyt kovin paljon helpotusta siihen anna, mutta tämä on semmoinen asia, johon lähivuosina on palattava.

Valiokunta myös toteaa, että kun on tutkittu kansallispuistojen vaikutusta alueelliseen elinkeinoelämään, niin on todettu, että keskimäärin jokaista euroa kohti, mikä on sijoitettu puisto- ja retkeilypalveluihin ja luontokeskuksiin, matkailijat tuovat, puistossa kävijät tuovat, lähialueille rahankäyttönsä muodossa yli 10 euroa. Eli ne ovat erittäin kannattavia elinkeinosijoituksia alueilleen.

20.51 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Lapissa matkailulla menee erittäin hyvin tällä hetkellä, ja siellä on ymmärretty kansallispuistojen merkitys, toisin kuin meillä Pohjois-Karjalassa. Meillä Pohjois-Karjalassa ehdoton kruununjalokivi on Koli. Se kansallispuisto on Suomen neljänneksi suosituin, ja tulijoita riittäisi enemmänkin, mutta meillä ei ole majoituskapasiteettia sillä alueella, ja aluetta kuitenkin haluttaisiin kehittää. Tietysti tahot eivät halua, että sitä aluetta kehitetään. Pelkkä näpertely näiden asioiden parissa ei riitä. Tällä hetkellä esimerkiksi Sokos-hotelli Kolilla ei voida majoittaa edes täyttä lentokoneellista turistejä. Hotelli tarvitsisi ehdottomasti vielä yhden kerroksen lisää. Kansallispuiston alueella ei ole myöskään matkailuautoille ympärivuorokautista pysäköintialuetta, missä ne voisivat laillisesti yöpyä.

Kolin alueen matkailupalvelut jakaantuvat Ukko-Kolin, Loma-Kolin, Kolin kylän, Kolinportin ja Vuonilahden alueille. Kaikki Kolin alueen matkailupalvelujen kehittäminen perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, kuten kansallispuistoissa yleensäkin, mutta en usko, että lainsäädäntö olisi este alueen kehittämiselle. Kyse on lähinnä asenteista ja tahdosta. Näinhän on ollut Lapissakin. Lapin kansallispuistoja on kehitetty, koska tahtoa ja tahtotilaa siihen on ollut.

On selvää, että kansallispuistoissakin turistit ovat entistä ympäristötietoisempia ja luonto sekä kulttuuri ovat resursseja, joita tulee hyödyntää vastuullisesti. Jokaisen alueen mat-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

kailun kehittämiseen vaikuttavat myös valtakunnalliset ja alueelliset kehittämisstrategiat, niin myös Lapissa kuin Kolilla. Koli on jo vuosia sitten katsottu Pohjois-Karjalan matkailustrategiassa ainoaksi kansainväliseksi ja kansallisesti tärkeäksi matkailukeskukseksi, josta pääosa matkailun kasvusta on edelleen odotettavissa. Kun näin on todettu, voi vain ihmetellä, miksi alueen kehittäminen on jäänyt puolitiehen. Kolin maantieteellinen sijainti Niiralan rajanylityspaikan läheisyydessä muodostaisi erinomaisen lähtökohdan Kolin kehittymiselle. Tämä Niiralan rajanylityspaikka on siitakin mielenkiintoinen, että venäläiset tulevan sen kautta, menevät Pohjois-Karjalaan, ajavat siitä kohti pohjoista, Lappiin, ja vievät rahansa sinne. Senkin vuoksi näkisin erittäin tärkeänä, että Kolin aluetta pystyttäisiin kehittämään.

Kolilla olisi mahdollisuus kasvaa koko itäisen Suomen merkittävimmäksi matkailukeskittymäksi, joka samalla tukisi Juuan, Lieksan ja koko Ylä-Karjalan muuta kehittyvää elinkeinotoimintaa. Kolilla olisi edellytyksiä kehittyä kansainvälisestikin kiinnostavaksi matkailukeskittymäksi, joka tarjoaisi ainutlaatuisen kokemuksen kasvavalle matkailijavirralle. Koli tarjoaisi lisätoimeentuloa ja ansiomahdollisuuksia siten myös paikalliselle väestölle.

Koko Kolin alueen kehittämisessä tarvitaan eri ministeriöiden, Metsähallituksen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton tukea ja apua, vain niin voimme onnistua. Kysehän on lähinnä asenteista ja tahtotilasta.

Kuten tuossa aluksi kerroin, onneksi edes Lapissa on ymmärretty matkailun ja kansallispuistojen kehittäminen. Tällä hetkellä Kolin hotellin ympärillä on tykkylumesta johtuen lähes jokainen kuusi latvasta poikki. Niitä puita ei saa sieltä poistaa, koska se on luonnon-suojelualue. Pari kolme vuotta kun menee, niin siellä on ainoastaan harmaita kuusia pystyssä, ja se ei ole mitenkään silmälle enää iloa, vaikka ne maisemat ovat ainutlaatuisia.

20.56 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Kolilta takaisin tähän Urho Kekkosen kansallispuistoon, joka on yksi Suomen suosituimmista kansallispuistoista kävijämäärältään, viime vuonna toiseksi suosituin.

Muutokset tähän alueen rajaukseen ovat varsin perusteltuja. Tämä luontokeskus, joka nyt rajautuisi ulkopuolelle, on kävijämäärältään kuitenkin varsin pieni. Siis kansallispuistossa kävijämäärät ovat suuria, mutta heistä vain murto-osa vierailee myöskin tässä luontokeskuksessa. On varmasti kaikkien etu, jos siihen saadaan matkailutoimintaa ja yrittäjävetoisesti lähdetään kehittämään sisältöjä, uudistamaan sitä näyttelyä, joka siellä on nyt jo päässyt vanhentumaan, samaan aikaan kun sitten tähän alueeseen liitettäisiin merkittävästi suurempi, 200 hehtaarin alue arvokasta luonnonsojelumaastoa ja aluetta. Tätä muutosta on kyllä helppo puolustaa ja kannattaa.

20.57 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! On todellakin hyvä nähdä, että yksimielisesti valiokunta esittää tätä luontokeskuksen alueen erottamista. Niin kuin edellisissä puheenvuoroissa on tuotu esille, kyllä luontomatkailu on ylipäättänsä jotakin sellaista, mitä meidän Suomessa pitää pystyä kehittämään entisestään, mutta on todellakin pidettävä huolta, että meillä on se luonto sillä tavoin suojeltuna, että sitä kelpaa sitten esitellä muille, esimerkiksi ulkomaalaisille turisteille, joitten osuus vaikkapa Lapin matkailussa on kyllä koko ajan ollut kasvussa. Siinä mielessä voisi sanoa, että meillä on hyvin suuri intressi säilyttää oma luontomme hyvässä kunnossa, jotta meillä on esitellä sitä myös muille.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Täytyy vain todella toivoa sitä, että tämä Suomessa käytävä keskustelu — mikä nyt ehkä sinällänsä ei varsinaisesti tähän asiaan liity mutta sivuaa kuitenkin sitä — mikä käydään nyt jokamiehenoikeuksien saamisesta Unescon maailmanlistalle... Se on sinällään erittäin hyvä hanke, mutta todellakin täytyy muistaa, että tässä on otettava mukaan metsänomistajat yhtä lailla ja huomioitava, että nimenomaan he ovat varmasti niitä jokamiehenoikeuksien suurimpia käyttäjiä ja niitten puolestapuhujia. Tällä tavoin yhteistyössä tällainen eriytyinen, voisiko sanoa, suomalainen kansallinen tapa tulisi myöskin muualla maailmassa tietoisuuteen ja siinä mielessä mahdollistaisi yhä suuremmille joukoille ihmisiä luonnossa liikkumisen ja myöskin tietynlaisen luonnon antimien hyödyntämisen, mikä ei todellakaan vaikkapa Keski-Euroopassa tai esimerkiksi Isossa-Britanniassa ole millään muotoa mahdollista siinä mittakaavassa, mitä se meillä on, ja tämä hyvä käytäntö ehkä ihmisten luontosuhdetta myös muissa maissa olisi parantamassa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 109/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain 57 a §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2018 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 9/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.59 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Myös tämän mietinnön ympäristövaliokunta on yksimielisesti hyväksynyt ja esittää, että hallituksen esitys hyväksytään.

Kysymyshän on siitä, että kumotaan vuonna 2009 tehty muutos, joka antaa kunnille mahdollisuuden kaavassa velvoittaa uusia rakennuksia liitettäväksi kaukolämpöön. Tätä hyvin harvat kunnat ovat käyttäneet. Sen jälkeen tekniikka on kehittynyt, ja itse asiassa sekin säädös, joka 2009 säädettiin, antaa poikkeuksen niille rakennuksille, jotka ovat erityisen energiatehokkaita ja käyttävät uusiutuvaa energiaa. Kun nyt se teknologia, jolla käytetään uusiutuvaa energiaa ja jolla taloista voidaan tehdä entistä energiatehokkaampia, on huomattavan paljon kehittyneempää kuin yhdeksän vuotta sitten, niin on katsottu, että tämä yhdeksisen vuotta voimassa ollut määräys ei enää ole tarpeellinen maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Valiokunta kuitenkin korostaa sitä, että kaukolämpö on erittäin tärkeä ja pysyy Suomessa erittäin tärkeänä myöskin koko valtakunnan energiatehokkuuden kannalta ja myös kaukolämpöverkon mahdollisuuksia energijärjestelmän kehittämisessä päästöttömään suun-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

taan tulee kehittää. Valiokunta muun muassa toteaa, että talot, jotka on liitetty kaukolämpöön, ovat jo sinällään melkoinen energiavarasto ja älykkäämmällä lämmityksen ohjauksella, joka ottaa huomioon paitsi sen sään, mikä vallitsee juuri nyt, myöskin lähituntien ja lähimmän vuorokauden sääennusteen, voidaan säästää energiaa, tarkentaa lämmitystä. Toivottavasti tulevaisuudessa myöskin tämä on yksi niistä asioista, jotka edesauttavat sitä, että siirrymme kokonaan päästöttömään energiaan.

21.02 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Sinällänsä varmasti on ihan hyvä, että valiokunta näin yksimielisesti tässäkin asiassa esittää tämän velvoitteen poistamista, ja niin kuin täällä edustaja Hassi selitti hyvin, teknologia kehittyy ja on tänä päivänä paljon parempia-kin tapoja asiassa edetä kuin tällaisen velvoitteen kautta.

Mutta tässäkin asiassa haluaisin vähän sivuta hallituksen budjettiesitystä, jossa sähkön ja lämmön yhteistuotannon veronpalautuksen puolittaminen tapahtuu. Minun mielestäni se on vähän huono signaali siinä mielessä, että se antaa ulospäin — vaikka tiedän, että se kompensoidaan sitten kyllä siellä toisaalla — sellaisen ikään kuin signaalin, että meillä tämä lämmön ja sähkön yhteistuotanto, joka kaukolämmön kautta on hyvin ollut hyödynnettävissä, ei olisi sinällänsä sellainen asia, mitä meidän yhteiskunnassa tulisi tukea ja viedä eteenpäin. Ja kun tämäntyyppistä keskustelua kuulee muutoinkin ja esimerkiksi EU-tasolla ei välttämättä ymmärretä sitä, miten hyvä innovaatio tämä suomalainen lämmön ja sähkön yhteistuotanto on, niin tässäkin on taas kysymys siitä, että meillä on jotakin sellaista, mistä kannattaisi kertoa muillekin, että hei, tämä on hyvä tapa, energiatehokas tapa tuottaa näitä molempia. Ainakin itse toivon, että meillä tätä tuotantomuotoa tulevaisuudessa-kin edelleen pidettäisiin tärkeänä osana meidän energianjakeluverkkoa.

21.03 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Essayah totesi, kaukolämpöjärjestelmä, jossa tuotetaan sähköä ja lämpöä yhteistuotantolaitoksissa, on yksi niistä asioista, missä Suomi on todella maailman edelläkävijä. Silloin kun energiaa tuotetaan polttamalla, se on erittäin fiksu tapa tuottaa energiaa, koska silloin kun sama laitos tuottaa sekä sähköä että kaukolämpöä, niin ne saadaan yhteensä huomattavasti pienemmällä polttoainemäärällä kuin jos molemmat näistä tuotettaisiin erikseen. Mutta aivan kuten sähköverkossa, se energiamurros, mikä on tapahtumassa, on tekemässä miljoonista kuluttajista myös tuottajia. Suomessakin yksi polttava keskustelunaihe on se, miten sähkön laskutuksen ja koko sen markkinajärjestelmän sääntöjä voidaan kehittää sillä lailla, että taloyhtiöille ja yksittäisille pienyrittäjille ja omakotitaloissa asuville perheille tehdään houkuttelevammaksi asentaa aurinkopaneeleita ja tuottaa siten uusiutuvalla energialla sähköä. Aivan vastaava kehitys on mahdollinen kaukolämpöverkossa, koska kesäaikaan ne talot, joiden katolla on aurinkokeräimet, tuottavat hyvinkin monessa tapauksessa lämpöä enemmän kuin se talo itse tarvitsee, jolloin ne voivat ainakin kesäaikaan lämpiminä, aurinkoisina kuukausina olla myös myyjiä, syöttää lämpöä kaukolämpöverkkoon. Sähkön puolella puhutaan siitä, että kuluttajista, consumers, tulee tuottajan ja kuluttajan yhdistelmiä, prosumers, ja mielestäni myöskin tämä on semmoinen lähivuosien ja vuosikymmenien toivottava kehityssuunta myös kaukolämmön osalta.

21.06 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin kysymys siitä, että meillä Suomessa tällä alalla olisi tarjottavana muillekin esimerkkiä, ja niin kuin edustaja Hassi hyvin otti esille, juuri tämä hajautettu sähkön tuotanto, mikä voi tapahtua myöskin kotita-

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

louksien kautta, on varmasti yksi tulevaisuuden tärkeitä ratkaisuja. Olen ymmärtänyt niin, että tällä hetkellä esimerkiksi verkkoon syöttämisen hinnoittelu tapahtuu, oliko se nyt, tunnin vai kahden sisällä siitä, kun sitä syöttöä tapahtuu verkon suuntaan, ja siinä mielessä useimmiten on se tilanne, että jos sitä ylijäämää jää, niin silloin ilmeisesti siitä ei myöskään sellaista hinnoittelua saada. Elikkä tässä akkuteknologia olisi se, minkä pitäisi kehittyä, jotta pystytään saamaan talteen ja pystytään syöttämään tai ottamaan omaan käyttöön myöhemmässä vaiheessa. Ymmärtääkseni akkuteknologiassa Suomella olisi myöskin parantamisen varaa, eli meillä on ollut asiantuntijoita, joita olemme päästäneet ikävä kyllä ulkomaisiin yhtiöihin, ja Suomessa ne edistysaskeleet, mitä meillä akkuteknologiassa on ollut, eivät ole tänä päivänä enää omassa käytössämme. Olen myös ymmärtänyt näin, että akkujen hinnat ovat tällä hetkellä vielä niin korkealla tasolla, että esimerkiksi yksittäisen kotitalouden halu investoida näihin ei ole vielä kovinkaan suuri.

Uskon, että tässä on sellainen osa-alue yhteiskunnassa, jossa pystyttäisiin pääsemään eteenpäin sitä kautta, että meillä todellakin olisi sekä tuottajina että kuluttajina samat yrityköt, kotitaloudet. Varmasti se myöskin innostaisi näihin erilaisiin, vaikkapa, niin kuin edustaja kuvasi, aurinkopaneeleita vastaaviin hankintoihin.

21.08 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tässä ollaan todellakin ajankohtaisen aiheen ympärillä paitsi ilmasto- ja energiateemojen osalta myös yleisesti maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön, joka meille on tulossa kokonaisuudessaan lähitulevaisuudessa eteemme. Jos me ajattelempa energiantuotantoa Suomessa, niin sähkön osaltahan me olemme jo varsin vauhdikkaasti menossa sinne uusiutuvan suuntaan, ja hyvä näin, koska fossiilisista meidän on päästävä eroon. Mutta tämä lämmöntuotannon puoli on sellainen asia, mihin meidän pitää oikein erikseen kiinnittää huomiota, erityisesti kun, niin kuin tässä tuli ilmi, kaukolämmön merkitys on niin suuri.

Taloyhtiökohtaisesti varmaan on syytä luoda sellaisia keinoja, jotka kannustavat pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja myös lämmön puolella, esimerkiksi maalämpöön siirtyminen tai sitten lämpöpumpputeknologia, joka myös kovasti kehittyy. Tulevaisuudessa on paljon mahdollisuuksia niin sähkön kuin lämmön osalta, ja se yhteinen tahtotila on juurikin saada päästöjä vähemmäksi. Lämmön osalta polttaminen ei ole paras mahdollinen vaihtoehto, ja siitä pitäisi päästä pikkuhiljaa vähentävälle uralle, mutta näitä kaikkia keinoja pohdimme tarkemmin sitten muun lainsäädännön yhteydessä.

21.09 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vielä haluan kommentoida kannusteita tai lan- nisteita aurinkoenergian käyttöönottoon.

Ongelma ei ole niin suuri silloin, kun on kyseessä omakotitalo tai vaikkapa pienyritys. Silloin varsinkin älykkäitä säätöjärjestelmiä käyttämällä on mahdollisuus kohtalainen osa siitä omasta kulutuksesta ajoittaa niihin hetkiin, jolloin sitä aurinkosähköä tulee, esimerkiksi vaikkapa pesukoneet ja tiskikoneet ja boilerit ja niin poispäin. Mutta silloin, kun kyse on taloyhtiöistä, joiden katoille hyvin mahtuisi — meillähan on siis valtava määrä taloyhtiöitä, joiden katot eivät ole varjossa, eli ne olisivat oikein hyviä paikkoja aurinkopaneelleille — ne saavat täyden hyödyn siitä itse tuottamastaan aurinkoenergiasta vain sen sähkön osalta, jonka se taloyhtiö yhtiönä käyttää. Ja taloyhtiöthän käyttävät erittäin vähän sähköä, sitä menee vain jossain taloyhtiöiden pesutuvissa ja yhteisten tilojen valaistuksissa ja sen sellaisissa. Me tarvitsisimme lainsäädännön, joka mahdollistaa sen, että taloyhtiön katolla tuotettu aurinkosähkö voitaisiin hyvittää sen talon kaikkien asuntojen kesken. Silloin

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

se tulisi paremmin sen talon asukkaiden hyväksi ja olisi asukkaille ja taloyhtiöille kannattavaa.

Tämä on nyt yksi esimerkki niistä tämänhetkisistä markkinarakenteen esteistä, jotka lannistavat ja hidastavat sinänsä jo käytettävissä olevan ja muuten kilpailukykyisen teknologian käyttöönottoa. Ja tosiaan uskon, että myös kaukolämmön osalta tulemme aivan vastaavien kysymysten eteen.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 79/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2018 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 92/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 131/2018 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 8/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 131/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin 12.10.2018 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

Keskustelu

21.13 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys EU:n yhteisen kalapolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta, mutta todetaan nyt tähän alkuun, että tällä viikolla juurikin EU on päättänyt kalastuskiintiöistä, joista erityisesti oli esillä tämä lohen kiintiö, johon EU-komissio esitti varsin merkittävää 15 prosentin korotusta. Nyt kuitenkin ratkaisu oli se, että korotusta ei tehdä vaan tämä lohikiintiö pysyy ennallaan, joka kuitenkin on ICESin tieteelliseen näkemykseen perustuvaa suositusta suurempi. Merkittävää on kuitenkin se, että Suomi on ollut aktiivinen neuvotteluissa edistämään esimerkiksi salakalastukseen puuttumista, ja tämä kokonaisuus on näin ollen ministerin mukaan ollut hyväksyttävissä.

Mutta tämä kalakantojen huolestuttava tila liittyy hyvin moneen asiaan, niin kansallisiin toimiin kuin tähän EU-vaikuttamiseen, ja jos me puhumme lohista, niin niittenkin osalta meillä on kannoissa varsin merkittäviä eroja. Osa on kestävässä tilassa, ja osa on heikossa tilassa. Näen kyllä niin, että näiden ICESin suositusten pitäisi olla lähtökohta siinä, minkälaisia kiintiöitä lähdetään viemään eteenpäin ja miten lähdetään mahdollistamaan kalakantojen elpymistä ja kestävä kalapolitiikkaa.

Kun tätä keskustelua käytiin, niin tulivat ilmi myös kalastuslakiin esitetyt muutostoukset. Siltä osin todetaan vielä, että ei ole näköpiirissä valmiutta avata kalastuslakia, joka viime kaudella huolellisesti valmisteltiin ja hyväksyttiin.

21.16 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kun nyt tässä listalla on tämä kalastusta koskeva lakiesitys, niin toteaisin myöskin jokavuotisista EU:n kalastuskiintiöistä sen, että EU:ssahan on muutama vuosi sitten otettu merkittävä edistysaskel, kun silloinen kalastusasiainkomissaari otti sen linjan, että noudatetaan ICESin tieteellistä neuvoa siitä, kuinka suuri kalakiintiö kullekin kalalajille kullakin alueella voidaan kestävästi asettaa, ja myöskin EU:n kalastuslainsäädäntöä tiukennettiin Euroopan parlamentin viime kaudella aika huomattavasti.

Mitä nyt tulee juuri Itämeren kalastukseen, niin ympäristövaliokunnassa, kun syksyisin on käsitelty näitä vuotuisia neuvotteluja Itämeren kiintiöistä, on todettu hyvin huolestuneena se, että Puolassa tapahtuu merkittävässä määrin lohen salakalastusta sillä lailla, että väitetään, että saalis on taimenta, vaikka se on tosiasiaa lohta. Tänäkin kuulin ministeri Leppäen erityisavustajalta, että nyt on saatu kalastusneuvostossa aikaiseksi päätös, sopimus siitä, että juuri lohen salakalastuksen kitkemiseksi, sen lopettamiseksi, että lohta salakalastetaan muka taimenena, taimenen kalastus avomerellä kielletään. Tämä on erittäin merkittävä edistysaskel, ja tästä voin ministeri Leppää vilpittömästi onnitella. Ympäristövaliokunnahan on aina lausunnoissaan korostanut sitä samaa periaatetta kuin edustaja Sirén tässä, että kiintiöiden määrittelyssä pitäisi noudattaa tieteellistä neuvoa, koska jos me ylikalastamme, niin me syömme tulevaisuuden kalansaalista ja syömme kalastuselinkeinon tulevaisuudelta pohjaa pois, ja siinäkin ei ole mitään järkeä.

Sen lisäksi ympäristövaliokunta on aina tuonut esille myöskin sen, että jotta lohen ja monen muun vaelluskalan saaliita saataisiin pysyvästi kasvatettua, niin pitää kunnostaa vaellusteitä, palauttaa lisääntymisväyliä, joita monella tavalla on katkaistu, ei pelkästään voimalaitosrakentamisella, vaan itselleni yllätyksenä on tullut, että esimerkiksi tierummut ovat aika merkittävä vaelluseste ja haittaavat monien kalalajien lisääntymistä.

21.19 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Taisimme edustaja Hassin kanssa tuolla Euroopan parlamentissa olla samassa rintamassa, ja muistaakseni kyllä taisivat olla siinä tilanteessa kaikki suomalaiset mepit, koska tämä Itämeren kiintiöitten puolustaminen nimenomaan lohikantojen kohdalla oli kyllä semmoinen yhteinen kansallinen hanke. Siinä vahvasti puolustimme sitä, että näitä tieteelliseen tutkimukseen perustuvia näkemyksiä tulisi pitää ensisijaisina. Niin kuin edustaja Hassi täällä toi esille, Puolan niin sanottu ryöstökalastus on ongelmallista, ja se aiheuttaa vääristymää tässä. Tämä oli hienoa kuulla, että siellä maatalousministeri Leppä on tässä asiassa pystynyt toimimaan sillä tavoin, että toivon mukaan ongelma tulevaisuudessa olisi ehdottomasti pienempi.

Olen näihin voimallaitosten patojen yhteyteen rakennettaviin erilaisiin vaellusreitteihin ja vastaaviin, kun olen Kemijoki Oy:n hallintoneuvostossa istunut, tullut vähän enempikin perehtyneeksi nyt tämän eduskuntakauden aikana, ja täytyy sanoa, että joskus olenkin miettinyt, olenko mukana tämmöisessä sähköntuotantoyhtiön hallintoneuvostossa vaiko kalastuksen kanssa tekemisissä olevan yhtiön hallintoneuvostossa. Voi sanoa, että onneksi on tullut yhä parempia keksintöjä, joilla tätä ongelmaa ollaan pystytty paremmin hoitamaan. Siinä mielessä voisi sanoa, että tässä jos missä asiassa varmasti on yhteistä intressiä hoitaa asiaa siten, että niin vapaa-ajankalastajien kuin matkailun ja totta kai sitten myös voimallaitosyhtiöitten yhteiskuntavastuun kannalta tulevat kaikki nämä asiat hoidettua. Halpaa se ei ole, mutta olen kyllä nähnyt läheltä, että nämä asiat otetaan sinällään ihan tosissaan ja halutaan panostaa siihen, että meillä nämä kalakannat pysyvät ja nouseminen siten niille kutualueille onnistuu. Mutta tässä varmasti on juuri niin, että nimenomaan tämä möinen teknologia ja uusi tutkimustieto ja uudenlaiset innovaatiot pystyvät tuomaan sitten myöskin ihan uudentyyppisiä ratkaisuja.

21.21 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Näin olen itsekkin ymmärtänyt, että ministeri Lepän johdolla sieltä Luxemburgin neuvotteluista tällä viikolla saatiin vähintäänkin tyydyttävä tulos, siis lohenpyynnin kiintiöt eivät nousseet vaan pysyivät samalla tasolla. ICESin tieteellinen neuvo olisi ollut niitä alentaa, mutta tämä kompromissi oli sikäli hyväksyttävissä, kun samassa yhteydessä saatiin tyydyttävä kokonaisuus, johon kuuluu se, että vihdoinkin puututaan tähän Puolan toimintaan, salakalastukseen, tähän väärin raportoimiseen, mikä on mahdollistanut sitten sellaiset lohenpyyntimäärät, jotka eivät ole kestäväällä tasolla.

Edustaja Hassi ja myös edustaja Essayah puhuivat myös näistä vaellusesteistä ja etenkin vesivoiman osuudesta näihin. Tämä on myös hyvin tärkeä keskustelu. Etenkin lohijoissa tarvitaan toimia vaellusesteiden purkamiseksi. Aina kun puhutaan vesivoimasta, on tarpeen puhua myös vaelluskaloista ja kalateistä ja siitä vastuusta, joka on olemassa ja josta halutaan pitää huoli. Jos me ajattelemme niitä patoja, joita joissa nyt on, niin ehkä liikkeelle olisi hyvä lähteä sellaisista pienistä padoista, jotka ovat kuitenkin merkittävä este vaelluskaloille — ympäristölle ehkä laajemminkin — mutta jotka ovat energiantuotannon kannalta hyvin pienimuotoisia. Millä tavalla löytyisi sellaisia keinoja, joilla tällaisia esteitä saataisiin purettua? Isommassa mittakaavassa, kun vesivoimaa halutaan tehdä lisää tai halutaan tehdä investointeja, jo hyvissä ajoin suunnittelussa täytyy huomioida se, millä tavalla tämä huoli vaelluskaloista ja vaellusreiteistä otetaan huomioon ja varmistetaan, että kalojen nousu lisääntymään onnistuu myös siinä yhteydessä.

Kaikkiaan täytyy todeta, että tässä on kansallista toimeenpanoa ja kansallisia toimia, joita tarvitaan. Toisaalta Suomi on aktiivinen EU-tason neuvottelija, ja nyt näiden kiintiöiden

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

osalta, vaikka ICESin suosituksesta, ohjeesta, poiketaan yläkanttiin, kokonaisuuden kannalta myös hyviä edistysaskeleita saatiin.

21.24 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Itse olen lohikiintiöasian kanssa saanut olla myös ympäristövaliokunnassa aikanaan kuutisen vuotta aika aktiivisestikin tekemisissä, vuosittain se aina esille nousi. Olen tyytyväinen siihen, että nyt ensimmäistä kertaa ainakin seitsemään vuoteen tämä Puolan salakalastus on tällä tavalla huomioitu Itämeren lohikiintiöissä. Se on ollut yksi sellainen ongelmakohta tässä kokonaisuudessa, ja pidän erittäin myönteisenä sitä, että tässä on nyt edistysaskelia saavutettu.

Edustaja Sirén vahvana Itämeren ihmisenä ja suojelijana nosti esille sen, että elinvoimaiset kalakannat tarvitsevat näitä jokia, mihin kalat pääsevät nousemaan. Tästä itse asiassa perjantaina, kun aloitimme tätä keskustelua, kävimme jo keskustelua. Tärkeää on se, että uusia jokia, koskia ei enää valjasteta, mutta yhtä tärkeää on se, minkä edustaja Sirénkin nosti esille, että kaikki ne joet, jotka nyt on vuosikymmenten saatossa valjastettu, voitaisiin mahdollisimman pikaisesti saattaa kalateiden tai kalaportaiden varaan. Meillä on esimerkiksi Kuusankoskelta erinomaisia esimerkkejä aika jyrkistäkin kalaportaista, mistä kalat pääsevät nousemaan. Se on tärkeä osa elinvoimaisia lohikantoja, ja vaelluskalat nousevat tässä merkittävään rooliin.

Kun meillä on elinvoimainen kalakanta ja kalat nousevat, niin uskon, että itse asiassa tämän vapaa-ajankalastuksen kautta on löydettävissä huomattavasti enemmän myös elinvoimaa ja mahdollisuuksia esimerkiksi matkailunkin kautta saada elinvoimaa tähän maahan kuin esimerkiksi niiden kalakantojen kautta, jotka tällä hetkellä eivät pääse nousemaan jokiin.

Arvoisa puhemies! Pidän itse tärkeänä sitä, että me pikkuhiljaa pystyisimme luomaan järjestelmiä myös yhtiöille, jotka ovat näitä valjastuksia jokiin tai koskiin tehneet, sen eteen, että ne vanhatkin kosket avattaisiin kalateiden tai kalaportaiden kautta pikkuhiljaa. Valtion rahoitusta niihin tarvitaan, mutta minun mielestäni kyllä näillä voimalayhtiöillä on myös oma vastuunsa näistä tehtävistä. Näkisin erittäin mielelläni sellaista sähköä tulevaisuudessa: voin ostaa uusiutuvaa tai voin ostaa tuulivoimasähköä mutta voisin ostaa myös vesivoimasähköä, jossa olisi huomioitu se, että tämä tulee sellaisesta voimalasta, jossa myös vaelluskalojen tiet on kalateillä ja kalaportailla hoidettu kuntoon. Olisin itse valmis ostamaan tällaista sähköä saman tien.

21.27 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Tässä on kuultu erittäin hyviä ja asiantuntevia puheita asiasta.

Toivoisinkin nyt tämän jälkeen, kun ensi kesä tulee, että puhujat myös lähtevät puheidensa jälkeen kunnostamaan näitä puroja ja koskia, koska olemme kaikki yhteisellä asialla. Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa Saimaan lohikalojen ystävät ry suorittaa suurimman osan lohikalojen purojen ennallistamisesta, ja olette erittäin tervetulleita siihen toimintaan mukaan.

Juuri saamani tiedon mukaan Ala-Koitaajoella esimerkiksi noin 50—60 saimaanlohta tai taimenta on saatu emokalapyynnissä talteen ja Kuurnan padolla noin 130. Ne kalat lypsetään ja vapautetaan vesistöihin. Jälleen kerran on seuraavien vuosien taimen- ja lohikanta turvattu. Kiitos erittäin aktiivisille toimijoille.

Pöytäkirja PTK 101/2018 vp

21.29 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen nosti esille oikein innostavan näkökulman, joka liittyy kalastusmatkailuun. Siinä on valtavasti potentiaalia, jonka hyödyntämisessä me Suomessa itse asiassa olemme esimerkiksi naapurimaitamme jäljessä. Kalastusmatkailun potentiaali tietenkin edellyttää sitä, että kalakannat ovat kestäväällä tasolla, mutta kun sillä tiellä olemme ja yhdessä haluamme tätä asiaa edistää, niin on hyvä myös ajatella sitä hyötyä, mitä meillä olisi saatavilla alueellisesti turismin ja matkailun ja siihen liittyvien muiden palvelujen kautta, kun matkailupotentiaali saataisiin hyödynnettyä.

Itse asiassa viime vuoden syksyllä tein asianomaiselle ministerille kirjallisen kysymyksen kalastusmatkailun potentiaalin hyödyntämisestä, kun huomasin, että Suomen vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiaa ei ollut päivitetty ja se oli jo auttamatta vanhentuneilla tiedoilla. Nyt on ollutkin hienoa huomata, että maa- ja metsätalousministeriö on tähän asiaan tarttunut ja päättänyt viime kesänä asettaa ohjausryhmän vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategian päivittämiseksi. Toivon, että tämä on sellainen työ, joka myös laajemmin johtaa siihen, että kalastusmatkailun potentiaaliin aletaan suhtautua sen mukaisesti kuin se potentiaali edellyttää ja edistetään näitä mahdollisuuksia, joita Suomella on.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 85/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain, Pelastusopistosta annetun lain sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 164/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 17.10.2018 klo14.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola